

795.05

БИБЛИОТЕКА
ГРАДА БЕОГРАДА

М. Кривошеја

Број 5.

Година III.

Змај излази диван на месец, једаред
на целом, други пут на по табак.Према сешлају у
Пешту,
Gründungsallee Nr. 23У ПЕШТИ
прве половине Марта
1866.Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по го-
дине. (Паручити се може на кад или
само или од 1. или од 15 броја.)Поједини бр. стоје на целом табаку 22,
на по табак 11 новч.

Архијерејство

ваше да поманет господ Бог по царствија својем!

Певај музо, не закосни!

Кад би нешто там' у Босни

'вако реко турски паша:

Ој владике дико наши,

Познајете нашу рају.

Колко могу они дају;

Завирите тамо доле,

У ђаурске мале школе. —

(Ми сумњамо да ће моћи.)

Ал отворте добро очи

Па нам реците, реците живо

Били раји било криво

Дл и турски језик тамо

Полагано утрпамо.

Реците нам, дал се може —

Ал не силом, схрани Боже!

Већ са вашом добром вољом

И светим вам благословом.

На то кад би (там' у Босни),

Свети оци митроносни

Одговора 'вако дали:

Фала паша, фала Али,

И Турчину сваком слава

Кад се у нас поуздава.

Што нас пита милост ваша,

То је давно жеља наша.

Не да може, већ баш треба,

Та ни гладном кори леба

Није тако нужна јако

Као што је свима нама

Турски језик у школама.

Кад би тако (там' у Босни)

Рекли оци митроносни,

Капула би суза наша

Па би рекли: није паша,

Ни су Турци — ми смо вуци!

Пронаст твоја, није са силе,

Са тебе је, Израиле!

Ал куд оде, моја музо?

Што сам Босну певат узо?

Далеко је Босна та —

Wo zu in die Ferne schweifen

Sieh' das Gute liegt so nah!

Допуна.

Славни протест, који су 63 најотменија Сомборска грађанина против управе позоришта србског поднели врло је хитно одирављен, и зато се многи грађани нису могли под њега подписати. Ми сад накнадно изражујемо да се подпуно са протестом слажемо. Ал нећемо ни мисли ко, ако смо ми против управе, да смо и против самог позоришта. Наша је партија показала како јој позориште на срцу лежи јер су њи 18 за време позоришта и абонирали били. Наша партија неће пустити да позо-

P-02

Бр. 5416

2 5416

риште пропадне, на ту цел неће жалити ма какве материјалне жртве. И досад смо већ једној глумици свилену алину купили.

Подноси:

Свјатко Дугајлић
вице-финанс. с. р.

Мија Шуњало
бивши алкуштант с. р.

Франц Хинауз
експедитор кафана код свигес анхта с. р.

Ђуки Кеченић
емеритирани бродари с. р.

Авриј Пајтелес
шефрт код г. Сигмунда Шисера с. р.

Јеша Фрфоља
асесор сунђер-друштва.

Јозеф Финдлер
Србске мајке син с. р.

Гаја Гушан
пиементирунгсрат с. р.

Игња Шурди
фервелегсбеневолент с. р.

Жан Милер
харкунгс официјал с. р.

Ант. Д. Трингелтино
Штуларихтер и тишдекер.

Петра Дуда
оберцајг-мајстор швахатског пива с. р.
и т. д. и т. д. и т. д.

Ограда.

Сад је зинула на мене и ала и врана. Говоре да сам био и овакав и онакав. А ја ћу у моје оправдање само нешто да наведем.

1. При одласку моме оставио сам 50. дуката у државној каси. Да сам каква изелица ја би спремио и то.

2. Јасам владао седам година. Сваке седме године мења се човеку нарав. Па баш ако сам и био какви мана, требали су чекати, јер је баш сад време било да се поправим.

3. Не може нико рећи да нисам добар газда; за то кратко време стеко сам себи 2000,000 дуката. Сад су сви у холанским папирима.

4. Ко сме казати да нисам био енергичан? Та б. пута сам разпустио комору.

5. Ко сме казати да сам био јогунаст? Та 26. пута сам мењао министре.

6. Ко сме казати да се ни самугледо на велике државе? Та подиго сам порез са 65. на 107 милиона.

7. Ко сме рећи да нисам човек од новог века? Та направно сам 500 милиона дуга.

И опет ме је протеро неблагодарни народ, који не заслужује таког мужа. Куза.

Право — Recht.

Да вам кажем једну басну,
Sie ist wirklich gar nicht schlecht.

Из ње ћете видети да је
Друго право, друго Recht.

У некаквој државици
Hat sich einst das Volk erfrecht;
Да полицај није дрекно
Можда б' био и Gefecht.

Преко ноћ им на ум паде:
Они неће да су Knecht!
Већ нек им се тако даде
Макар какав мали Recht!

А министар вратио је главом:
Гледај чуда и покора, гле,
Recht ма какав да се тако даде;
Кад је тако — е па добро де!
Таки оног часа коловође ј' звао,
И озбиља, одма Standrecht им је дао.

УТЕХА.

Поред свију незгода, благословена је та наша србска нарав. Док нас год невоља сасвим не обори ми јој се јуначки у очи смејемо. Па да видиш кад кад је и заплашимо. Што се не да изменити, то Србим трпи на се са невољом својом и напали.

Један познати Србенда наш, ком је пушка и отац и мајка, допао је те невоље, да је изгубио вид левог ока. Ономад у Будиму нађо се с њиме па га запита како му је: Никад боље, брате, досад, кад сам пушком нишаном морао сам лево око затворити, а сад бар тога труда немам. Зна Бог што ради!

Сека Тина. О господи фелдвел, ако смеи питати, куда маширате?

Г. фелдвел. Како је то питање? Зар ви не знате, да солдат кад машира, не сме ништа говорити.

Кратка писма моме дугачком синовцу.

(О вештини, како се за 24 сата може постати центлмен.)

I.

У твојем последњем писму, одлични синовче, молим те да ти дам инструкцију, како се имаш у позоришту владати. Ево ти испуњавам молбу.

Не улази у позориште пре него се комад почне. Човек, који још пре по сата увати места, прави је филистар. Центлмен како слуда тако и у позориште долази увек доцније него други. Улазећи подићи толику ларму, да остали морају викати: Пост! Пост!

Прави центлмен ретко гледа на позорницу, али с отим чешће погледа на лепе госпе у ложама. Само филистар не скида ока с позорнице.

Филистар ужива у позоришту, а центлмен треба да покаже, да му је и ту дуго време. Он у свакој сцени треба најмање трипут четири да зевне, а при том да браду и бркове поглади.

Њифта сваки час благоговјено погледа у позорницу цедулу. Центлмену то није нужно, јер он лично познаје сваког члана, а особито сваку чланицу позорничне дружине.

Кад центлмен у позоришту брише нос, то треба да чини с таким жубором, да се остали узнемире у свом филистарском благоговјенију.

Кад њифта у позоришту сузу пушта, центлмен се гроотом смеје.

Центлмен кокетује увек најмање са три госпе уједанпут.

Центлмен има приступ и на позорницу, и то увек под шеширом. Од њега никад не ће чути глумице какав комплимент. Називати глумицу „светилом живота“ — ту најновију моду оставља он неким Сомборицама; нити ће он изајд коју глумицу звати презименом, већ увек именом.

Шписбургер остаје до последњег часа у позоришту; центлмен ће увек неколико сцена пред свршетак изићи, и онда прави ларму као и кад је ушао.

Запитај њифту, како му се комад допао, он ће с усхићом одговорити: „Прекрасно!“

А запитај центлмена, он ће одговорити зевајући: „Трававо!“

Пишеш ми даље, мили дугајлије, да те је госпођа удова сенаторовица Евелина Брусићева позвала на бал, па иштеш од мене савета, како ћеш се и на балу владати.

Пре свега знај, да прави центлмен није ни какав пријатељ играња, и да он само за то иде на бал, да види како ће филистри играти. Такав шписбургер не пропушта ни једну игру: чардаш, валцер, кадрил, полку, трамблан — у кратко! он се не уме уморити. Па ни у игралицама није велики пробирач; он игра с госпама (што рекао наш покојни клопот) „разнаго види и состојанија“ — с младим госпођицама и бабама, и свакој, кад је после игре допрати до њеног места, љуби руку, — што је још у војевом ковчегу било у моди. Центлмен, одлични синовче, игра одвећ ретко; — само њифта рад се показати да је ишао танцајстору.

Иначе центлмен игра само с младим удовицама и лепим госпама.

Центлмен се не сме ништа при игрању знојити; ако л' зна да се зноји, а он онда не ће играти, јер знојење при игрању само је смешни монопол филистара.

Бирај игралице, које немају много цвећа у коси; оне обично играјући губе цвеће, те с тога би се ти морао чешће сагибати, него што се центлмену пристоји.

Да још и у деветнаестом веку има људи, који на балове и у друштва носе уз се четкицу за чешљање — с огледалом или без огледала — то је horrogum horrog. Такови је човек кампа, и заслужио је да га као кампу што пре то боље надену и какном зоологичком музеју придруже, или да га живог метну у шпиритуе за страшни пример целоме филистарлуку.

II.

Твоје последње писмо, драги Максиме, неугодно ме је дирнуло. Пишеш ми, да си се на балу госпође удове сенаторовице Евелине Брусићеве заљубио у дубичасте очи незине нећаке Дафине — да, Дине плавојке од 17 лета. Из твог писма провирује такојдер жела, да би ти Дафину, у случају ако ти не би дала корпу, вољан био за жену узети. Максиме, сладкајши Максиме! како може прилично разуман човек, који је још и отоме рад да постане центлмен, — како велим може човек год. 1866. после режества Христова тако суманут бити, да се — било у кога му драго — заљуби, и из љубави ожени!

Тек на крају свога писма дајеш ми разумети да је Дафина богата, а ти си као што велиш наклепао сијасет дугова, па си рад да те богата жендба извуче из платке. Ја заиста не сваћам, како си се дугова риди могао у бригу задати, — остави ти ту бригу кредиторима. У осталом ево ти мој савет, како се имаш лично наспрам кредитора владати.

Пре свега утуби, да нису сви кредитори из једне феле земље згрувани. По броју 4 тежерамента деле се они на

1. сангвиничке,
2. колеричке,
3. флегматичке и
4. меланхоличке кредиторе.

Сангвинички кредитор (Tabanus sanguinicus) врло је добре ђуди, лако се сажава, брзо се увери и одвећ радо попусти, — само је мука, што та добра својства не трају дуго. Данас ти је обећао да ће чекати, а сутра те већ тужи. У ову фелу спада осим свију шпајдер (Tabanus sartor).

Колерички кредитор (Tabanus cholericus) врло је на гњев и псовку склоњен, не трпи да му се противустови, и сваки час прети, да ће направити страшни шкандал. Иначе није тако бесан, као што се чини. Ако се наоружаш мирноћом и ладнокривошћу,

ласно ћеш га победити. Њему је непреставно тужба на језику, али у истину тужи тек одвек ретко. У ову класу пре свега спада шустер (Tabanus sutor).

Флегматички кредитор (Tabanus phlegmaticus) дуби мир, клони се једна нити кадгод долази у ватру; он опомиње врло учтиво, али на жалост! чешће него други. Он је од свију кредитора — утуби то, мили синовче! — најдосаднији. У ову специју понајпре спадају фризер и берберин (Tabanus comae textor, et Tabanus tonsor). Њи се можеш само на два начина отрести: новцем или — грубијанством. У опште не заборави већбати се у помодној вештини грубијанства, јер само је филистар спроћу свакога учтив, а центмен је према сваком грубијан. Кад центмен филистра очени, онда очепљени ниче: Пардон! Центмен ретко да ће се кад извинити, и то тек узгред. Грубијанство, мој учтиви синовче, врло је лепа ствар, јер безобразан човек у изображеном свету увек даље дотера него уљудан, смиран и скроман.

Меланхолички кредитор (Tabanus melancholicus) никоме не верује и сувише се страши за своју будућност. По свом „черножучију“ јако је на мржњу склоњен. У ову врсту спада вухерер (Tabanus foenerator). Овај кредитор непреставно уздише и плаче као жена мироносица; њему сваки дан рађа жена двојке или му умире подекоје дете, и то понајвише од аспе или од магарећице; данас мора да плати апотеку, а сутра доктора; данас кирију а сутра порцију. Он Бога на тебе жеће да се смиљујеш, и да га исплатиш — још пре термина.

Наводим ти ово, да знаш како ћеш се наћи са таким кредиторима. Кад они лелечу, а ти се смеј; кад навале, а ти као центмен изгурај филистре на врата. С грубијанством, као што реко, увек се најпре долази до мете.

III.

Није ми мило, изврсни синовче, што из твоји писма онајам, како се ти подекојој ништавости овога света дивиш. Ти се дивиш лепоти твоје невесте, богатству њеног оца, оштроумљу њеног брата, безазлестности њене сестре — кратко! дивљењу нема краја; а то је доказ да си ти још велики грдан филистар, и

наче би знао, да се прави центмен ничему, ама баш ничему не диви „Nil admirari“ пева у својим писмима Орац, најоштроумнији римски центмен. У тим двома речма „nil admirari“ има више мудрости, него што је икад твој трошни разум синти могао. Да, мој непромућури Максими! Орац је био иљаду пута наметливији него овај Мелен, који је Ораца сваки дан за својом софром виђао, те се и на његове најлошије досетке из свег грла смејао.

Per risum multum potes cognoscere stultum (луду ћеш познати по љугом смејању)! Али добро утуби: Филистар се смеје центмен се смеши. По смеју ћеш познати човеку не само памет, него и ђуд. Препоручујем ти да читаш моју књигу „Јед и мед.“ У тој књизи, коју би ја, да ју је ко други писао, класичном назвао, наћи ћеш много којешта што ниси тражио, а напротив, тражићеш много којешта што наћи нећеш; еле ја ти је препоручујем с молбом, да осим свега страну 77-у проучиш, јер ту сам ја разложио моју филозофију особито „женскога смеја“.

Иштеш да ти препоручи неке књиге, у којима ћеш наћи, како ти се ваља са светом мешати. Кад би ја био филистар, као ти што си, ја би ти пре свега препоручио српски превод књиге од Книгге: „Обхожденију с људма“, или даље: „Мисли чадољубивага отца“, али ти ја ипак велим: само је филистар учтив и скроман.

Овде ми пада на ум једна анегдота: Неки пољски гроф, аристократ што може бити, позове једном на ручак некога младића. Устајући од астала избезуми се младић, те ће филистарски поклонивши се рећи грофу: „Да Бог да на здравље!“ Али ти Њнова Ексцеленција поцрвенивши окрену невоспитаница леђа, те рече друштву: „Какав је то мазгов! Ја мислим, да кад би ја случајно кинуо, тај би ми мелак још имао образа рећи: „Живи и здрави били!“ —

Збиља ти нема ништа дужије од човека, него кад загребе ногом па рекне: „Ја сам Ваш покорнији слуга.“ Један једини грубијан има код мене више респекта, него читав шок тако названи „учтиви људи.“

Читај, драги синовче, Б... и „Шнигфвертербух“, па ћеш присвојити вештину, како да за 24 сата постанеш потпуни грубијан.

Љубав и верност.

Драга читатељко, данас ћу да те забављам са таким предметом који више вреди него сво благо земљско. Данас ћу да ти зборим ах, о љубави, и — ох, — о верности.

Ја ћу да фалим, да узносим љубав! — — — А — то је крајњи безобразлук (рећи ће која помодна фрајлица), ти си се нашао да фалиш љубав, — после Петрарке, Шекспира, Овида, Анакреона, а — то је много; пфуј, то је безобразлук.

Молим, фрајлице, то није сав безобразлук,

то је тек најмањи део мога безобразлука, јер ја ћу да фалим љубав на рачун верности, а верност ћу да шинем гвозденим мојим пером; па ће је у толико већма заболети што се томе колачу зацело надала није. Против верности још се ни једно поштено, морално перо није усудило писати. А моје перо оће и да остане морално, и опет да верност тако прочибука, да ће се све освртати.

— А то ће нешто интересно да буде! рећи ће опет она фрајлица.

Може бити.

Шта је љубав? — Љубав је душа нашег света, љубав је свет наше душе. Де је љубав ту је рај, де нема љубави ту је пако. Са љубави имамо све, без љубави немамо ништа. Каква је љубав? Не шали се, лепа читаатељко да је опредељаваш. Будаласта људи говоре о силној, о ватреној, о жаркој, о невинној љубави, — то су празни разговори, да није силна, да није ватрена, жарка, да није невинна, неби била љубав. Љубав је љубав; она не трпи придева ни епитета, па још кад ми ко говори о верној љубави, ху боље да ми приповеда, о мрачној светлости, о шеретском поштењу, о мајушној величини, о кукавичком јунаштву.

Кад се двоје заиста љубе онда поштено мисле, а љубав је тако голема да им испуни и срца и груди и мисли и жеље и сећања и надања, — испуни, тако да ту нема места верности. Они не веле: буди ми, душо, верна! — буди ми рано веран! Они веле: ми се љубимо, па ту се разуме све.

Ал кад једно, ма које, не мисли поштењем, кад је жена рада да јединим оком на комшију кокетује, а другим да мужа не упусти, онда каже: Рано моја, душо моја, буди ми веран! А то толико значи као буди ми веран и ако сам ја теби неверна.

Пре верности било је само поштено, а то значи да обадвоје поштено мисле и раде. А онај први који је тео да шара, измислио је реч верност. У брачном животу (ајде да кажем) верност нема другог значења, него да једно остане при својој дужности а друго да сме и забасати. Онда се каже, душо, рано, дико, злато буди ми веран или верна! А кад ко оће да остане при поштењу и при својој дужности, онда не тражи верности веће поштења.

Љубав је света велика богиња, а верност је протераница вуцибатина, која се уз њу шуња не били уз њу какву вредност добила.

Кад рекнеш љубав оно је пуно и срце и уста, а верност је празна лагарија.

Љубав је природна, красна, ведрa, отворена лепотица. А верност је памолована лорфа.

Љубав је Бог створио да људе усрећи, верност је ђаво изумео да љубав окрњи.

Љубав је златан новац, верност је фалшна банка.

Љубави т.ј. правој, обостраној и не пада на ум да може бити верности и неверности. А верност без љубави је — нећу да кажем шта.

Као год што је невиност онда најневинија била док јој имена знади нисмо, и онај није могао невин бити, коме је нужда била да реч невиност скује, тако је и онај који је реч „верност“ сковао морао са неверности на њу доћи.

Незнам, лепа читаатељко, оћеш ли се слагати са мојим новим нагледом. Ал ја ти кажем да за мене јрскије речи нема него што је та верност.

Промисли добро.

А међу тим желим ти да стечеш таког мужа, који од тебе неће тражити верности већ само љубави. Другчије с њиме нећеш бити срећна. Ал желим да и ти така будеш, да не мораш тражити од мужа твога верност већ само љубав, која је шира него свет и под којом се разуме све што је добро и племенито. Другчије тежко си га твоје мужу!

Вјерују.

I.

Верујем у једног Шмерлинга, свемогућег министра, неба и земље дико, и у рајхсрат његовог јединородног сина спаса нашег, који се зачео 20. октобра, родио се 26. фебр. мучен био од мађарена и други незнабожаца, разапет био, умро и сарањен био, сишо у ад и за 3. год. опет ће васкреснути и дићи се у Шотентор и седиће у меким фотељима одеснују. И оданде ће доћи да суди уставцима живим и мртвим. Верујем у јединог Антонелија, једини обити ришћански конкордат, и у дас ајниге дајче естерајх. Верујем у умножење беајтера, васкресеније Баха и у вечити дефицит.

(За истину овог вјерују одговора Болонд Мишка.)

II.

Вјерују у јединог Мађарскога Бога сведжитеља творца видими Мађара и невидими и у једини мађарорсаг који још није био него ће бити; у духа светог једини животворјачичи мађарски језик. Изповедују једино крешченије и помађаривање немађарски имена во оставленије грехов. Чају васкресеније мртвих и живих будућнаго вјека — Амин.

(За ово одговора „Змај“)

III.

Верујемо у једину истину и правду као сведржитеља неба и земље и спаса нашег слободу који су сви много страдали, мучени били, разапети били, у гроб положени били и који ће опет васкреснути да суде једнако свима народима као што веле пророци. Верујемо у духа равноправности, који ће нас разсветлити пре или после. Верујемо сваки у своју аутономну цркву. Чекамо док не дочекамо. Амин.

(За ово одговарају жиганци.)

Јаје.

Учитељ. Како је име јаје?

Њак. Јаје је суштно име.

Учи. А ког је рода?

Њак. (Зачуђен) То не знам.

Учи. Но јели мужког, или је женског, или средњег.

Њак. То не можемо знати док се не излеже.

Павосна приметба.

Поппи нећак био је штоно зовемо „векселеадвокат.“

Једаред, после вечере, за којом је било много свакојаки лепи здравица, а још више празни чашница, кад је пона већ тео да се преда покоју, понудио се нећак да га уји при свлачењу у п. моћи буде, шалећи се с њиме о великој моћи добра шилер.

Пона је трпео нећака и допустио му је да му чизме скине.

„Сад де ће те да вам оставим чизме?“ питаше нећак.

„Охо, нећаче, сад видим да си још поштен човек. Јер кад ми векселеадвокат скине чизме са ногу, па још признаје да су моје, то је од њега редко поштење.“

Ограда.

Розносе се гласови, да Змај особитом пасијом вреба прекосавске одношаје, да једва чека да што смешно оданде чује, да му је срце и душа кад може србским министрима што пребацити. Змај се против тога ограђује, и моли вас, који можете, да му дате прилику, да пу-

блику о противном увери. А ево обећавамо. Ако се која слободњачка брошура у Београду штампала буде. Змај ће је са велики слови објавити.

Чим се који отворен и искрен ал не само фалећи глас јавног мњења у новина појави, Змај ће му оду написати.

Чим се који назадњак из виши кругова у-дали Змај ће први Ура! викнути.

Чим се обштине на свом месту, преко слободно избрани ваљани народни посланика слободно изразе, како желе да се уреде „Змај“ ће сто волова на жртву принети (Немојте се бринути де ће Змај толике волове ваћи.)

Чим се независност судија утврди, Змај ће то са црвени слови јавити. И т. д. и т. д.

Ко не верује нек проба. Ал донде нек нико не вели да је „Змај“ назлобиз.

Ћира и Спира.

Ћира. Даклем чујем да ћемо од сад „Рена“ под нос добивати?

Спира. Ваљда не ми него онај који за-служи.

Ћира. Но, но. А како ти се допада то име за сатиричан лист.

Спира. Та добро би било. Само је ма-лер што не може никако остати рен, као што би га требало некима под нос, већ ће свако казати да је од рена лист. А тај нит је љут нит је особито лековит.

Ћира. Да ме „узму“ за члана ученом друштва знашли шта би предложио.

Спира. Шта?

Ћира. Предлагао би да се под строг из-пит узме од куд долази та реч општина. И требали да нас она сети на обште ствари, које се у обште грађана тичу. Или то долази од обштинати, обштинуту.

Чита Панта из Сентомаша.

Чита панта из Сентомаша то вам је класичан старкеља. Кад је био у Бечу да исплати свога сина из солдатије, свршивши сретно послове прокте му се да се да „на машину мо-ловоти.“ Одведоше га најбољем фотографу. Ал бадава га је фотограф намештао и дотери-

вао штелунге, по Бечком Њитану, чича Панта оће да седи онако Сентомашки. Кад се онако ирошки извадио на наслоњачи, и завалио своју лулицу рече:

— Сад, ми донеси боцу вина, нека стоји поред мене, понда молуј!

Фотограф донесе боцу воде. Ал то чича Пант никако није нишло у рачун, да поред њега вода стоји. Бадава му је фотограф говорио да је то свеједно, та ће вода изићи као да је вино. Ајак.

— Немој ти мени солити памет, вода је вода а вино је вино! Не могу ја седити поред воде као поред вина.

И напоследак мораде фотограф попустити и донети вина.

Ал тако је салик и изнао. Ено га и сад у Бечу у излогу. На сваком Бечлији записе око за Сентомашког делију, — како се поносито извадио поред боце вина, ама не другчије већ баш када је његов Беч.

Председник од 10. година.

Познато је да је Наполеон наименовао свог синчића да буде председник одбора што ће управљати светску изложбу. Сад читамо у једном поузданом листу, како је прва тајна седница под председништвом десетогодишњег Наполеона држина. Ево: — Председника уведе гувернанта и посади га на председничку столицу.

Гувернанта. Тако! Сад само мирно будите, ноге лепо под столом држите. Немојте нос копати или прсте сисати! (Поправи му мало огрлицу и шепут на жарани па се повуче два-три корака натраг.)

Минист. трговине. Имам срећу гос. председнику председничко звоно предати.

Председник. Ху, ала је лепо, шарено (звони два минута).

Минист. Ако је по вољи да почнемо седницу. Ево имам част поднети план изложбеног дома.

Председн. Шта је то, како је то надрљано, то је гад. Није ни измолвано (донесите ми моје шарене фигуре.)

Енглески Посланик. Молим за реч. Председн. А ја молимните с јабукама. Енгл. посл. Господо!

Председн. (Добује песницом о сто) Пите с јабукама оћу!

Министр. (Оде к вратима и виче напоље) Пите с јабукама за г. председника.

Енгл. посл. Данас је реч била оћели се место које је за Немачку опредељено сузити. Желио би знати мишење г. председника.

Председн. (плази језик)

Министр. Не желим се удалити од мишења г. председника, али држим да би требало Пруску сузити, а мишење немачке државе оставити при свом простору.

Енгл. посл. Та они највише и рекламују. Не знам шта ће из Нириберга послати.

Министр. Медени колача и играчака.

Председн. Медени колача, да, да, тога и пајаца, и солдати и трумбета.

Министр. Све ће доћи, па ће Ваше Велич видети.

Председн. На мама мора све купити. (Донесу питу с јабукама) Нећу сад, не треба ми (удари гувернанта о главу).

Гуверн. Немојте бити невоспитани.

Председн. Шта невоспитан. На дневни ред! (баци се звоном на гувернанту.)

Министр. Да се вратимо к предмету о сузивању простора.

Председн. Све сузити, ал за Нириберг не. Они треба да имају много места, да могу много играчака донети. То оћу, то заповедам. Морбле!

Гуверн. (брише се) Све ћу казати татици.

Председн. Шта татици! Не ћу више да сам председник. Збогом!

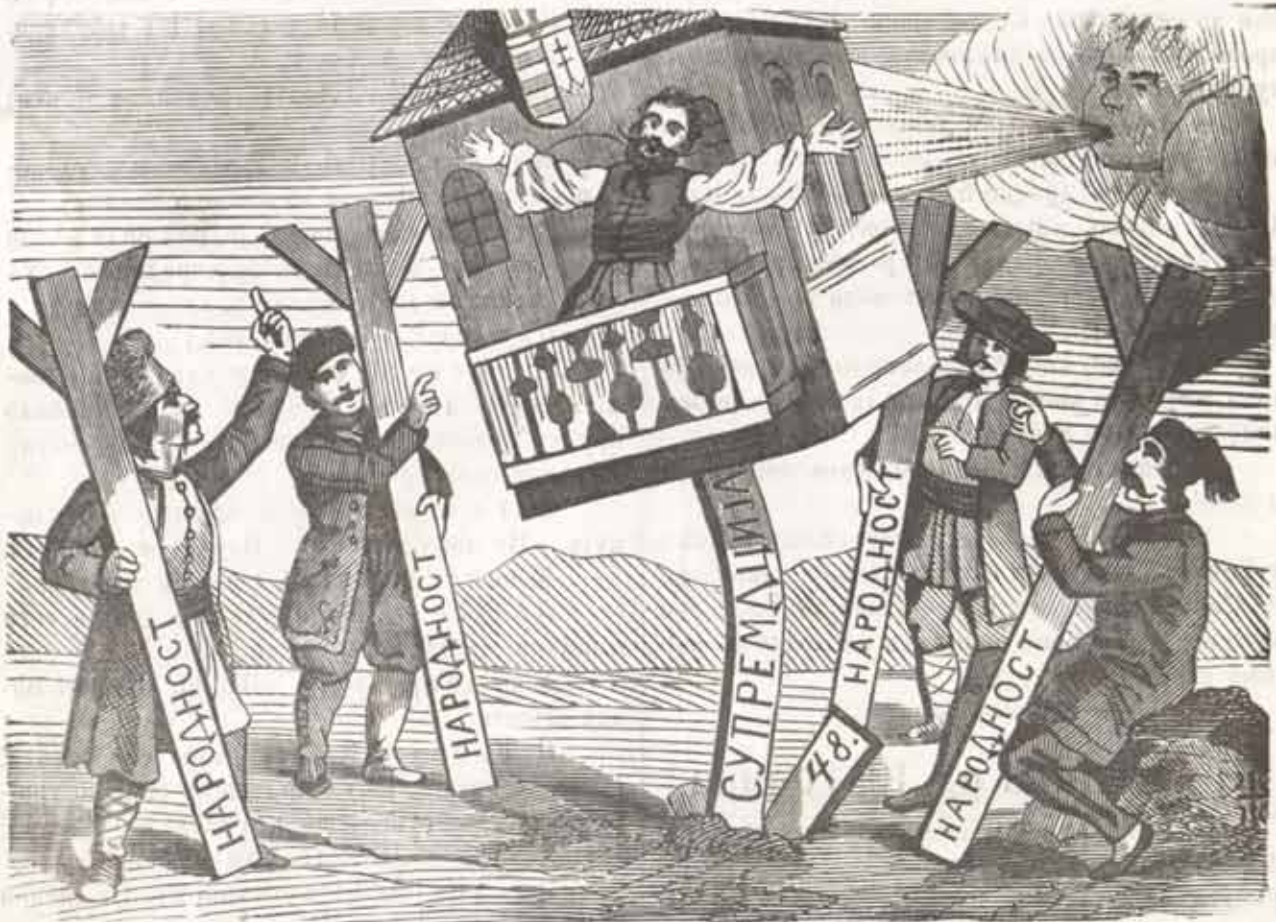
Министр. Г. председник изволео је седницу закључити.

Енгл. посл. Молим, ја још предлажем да се г. председнику изјави благодарност на озбиљном, вештом и непристрастном вођењу седнице.

Ово се прими. И овај последњи предлог штампан се још оно вече у Министеру.

ОДГОВОР. Нашем скупитељу у Београду. Уредник овога листа, има већ дваданаест година како ни очима видео није г. Анастаса Ј. камоли да је од њега лично предлагу примно. Биће опет какво не споразумљење. Г. Н. Р. у М. о. а. Да сам ја де си ти, ја би боље него ти. Или зар је нећ идо Мола нема озбиљност допра. Онда збогом свете! Наш Попа. Није тако здраво смешно као што је жалосно.

Чудан човек.

Онај један. Ајао, људи, цуста ветра, обориће кућу!

Она четворица. Па ево наша четир јака стуба, оћеш да подупрешо, па онда ни бриге!

Онај један. Нећу да подупрете, нећу да подупрете. Ајао срушиће ветар кућу!

Она четворица. О, чудна човека!

Из прошли година.

Својски бележник. (Прочита пред презентацијом најновију наредбу високог министарства). Но, дакле г. кнеже, јестели разумели?

Кнез. Јесам.

Бележи. Ал, јестели баш добро разумели?

Кнез. Јесте, добро сам разумео г. бележниче.

Бележи. Разумели сте ви ђаволску матер. Та ово је немачки.

Кнез. Дакле немачки је то! А, — зато ја нисам дакле ни речнице разумео.

Р е б у с.

Одговетка ребуса у бр. 4. Људи живе на земљи, а рибе у води, а змије и у води и на земљи.

Одговенуше: г. Ј. Илић у Панчеву; гђца Л. Рајковићева у Сомбору; Бр. Мишковић у Панчеву; М. А. Марковић у Панчеву; Ђ. Голуб у Карловци.

Са дојавошњим бројевима од ове године још можемо послужити, осим једног 2ог броја, од кога више ни један ега. немамо. Цело прекидање погодноје ЗМАЈА и целу ланску годину без 4 прва броја дајемо сад по 1 фор. 50 нов.

Змај излази дванут на месец, једаред
на целом, други пут на по табака.

Песма сешалу у
Пешту,
Grünbaumgasse Nr. 23.

У ПЕШТИ
друге половине Марта
1866.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по го-
дине. (Наручити се може на кад али
само или од 1. или од 15 броја.)

Поједини бр. стоје на целом табак 22
на по табака 11 новч.

Изјава.

Овни и ми изјављујемо да
нам је она архијерејска песма у
прошлом броју случајно изнала из
пера. Редакција није узела ту ствар
са свом озбиљношћу, која се уред-
ништву шаљивог листа и важности
предмета пристоји. Подписани се-
кретар је сакато написао, Змај није
читао кад је подписивао, коректору
је девета брига да поправља што
није добро, поштовани чланови ре-
дакције дремали су кад се протокол
одостоверавао, — дакле нам се
замерити не може. У прочем кад се
већ поправити не може а оно остаје
јеже писах писах.

Будалима Змале
секретар славног уред-
ништва Змајевог.

Уводно-водена песма на во- дени понедељак.

Ох, додај ми воде, вило,
Па ма од куд било.
Дај ми воде много,
С којом би се мого
Опрат' неки чин,

Дај ми воде, што ју свако
Тера на свој млин.
Дај ми воде, што су браћа
На дијети својој рекла.
Дај ми воде, што ће опет,
Онуд тећи куд је текла.
Дајте воде, о крчмари,
Што вам вино лице покри.
Дајте воде, магистрати,
Међ којима има Мокри.
Дајте воде, суиђер-браћо,
Што вас од ње снађу муке.
Дајте воде, председници,
Што перете њоме руке.
Дајте воде, што правите
Да од крви буде вода.
Дајте воде ревнитељи,
Пријатељи нашег рода,
Оне воде, преко које
Превести нас жедне знате.
Дајте воде, новинари,
Ви је барем тма имате.
Дајте воде да полијем
Оне жртве, оне лење,
Што воледу гладни спавају
Негол ранит' на јутрење.
Да полијем онај гњилеж
Што баш онда сладко спава,
Кад се узкрс један слави
А други се обећава.
Да те прскам, мили роде,

Десно, лево, тамо, овде.
И Бошњака сирмака,
Ерцеговца, Јадиковца.
Да заштити, шат ће која,
На Србију капља пасти
Без увреде надлежности,
С допуштењем више власти.
И великог ког Хрвата,
Треба да га несвест прође,
Да полијем и Словака,
Па да и он к себи дође.

Па сад иди, па поливај,
Песмо моја, водолика;
Европску поли тичу, —
Али немој тика ј' чудна;
Београдску поли цију, —
Али немој ција ј' будна.
Останел ти која капља
Поли Знају ког дужника.

Укебасмо.

Поп Ђира је дебео човек. А дебели људи обично имају мало већу порцију лењости него мршавији. Тако и он. Његова је служба увек пре готова него код другог вечерње. Али то ме се не тиче, нисам владика, само ми је неправо, што кад му дам читуљу о задушницама, да спомене мртве пред олтаром а он је и не отвори увек. У то доба обично сваки пошље читуљу у цркву, а он и' не прочита ни полак, мрзи га.

Ја сам то одавно сумњао, па ево како сам га укебао:

Метнем једанпут у читуљу код „усопних рабов божијих“ форинтачу и напишем на њој: „господину свештенику“. Али кад сам добио књигу натраг, моја форинта још стоји на свом месту!

Оглас сомборске Јоте.

Долеподписана сомборска „Јота“ овим изјављује, да славна „Србобранова“ публика због одласка позоришне друштине из Сомбора неће никаквог уштрба у мојима дописима имати, „nullum detrimentum capiet.“ Истина да је с дружином отишло и моје срце, „animae dimi-

diūm meae“, а и моје мисли су непрестано у чаробном колу идеални вештакиња наши, „o dulce decus meum!“; али ја мислим, да сам мојим досадашњим радом довољно показао, „quod erat demonstrandum“, да се дописи и без срца и без мисли, дакле и без главе „quod idem est“ писати могу. Ја ћу дописе о позоришним представама шикати редовно из Сомбора, бавила се позоришна друштвина у ком му драго месту, „ubique terrarum.“ А за ово имам најлакши начин, „est modus in rebus.“ Мени се редовно јавља из сваког места, шта је који дан представљано, и ко је коју улогу представљао, „quis, quid, ubi et quando?“ а остало је моја брига. Онда ја седнем, напишем дугачку грдињу на позоришну управу (које могу и одавде учинити „ut figura docet“); уздигнем у звезде „sublimi sidera vertice“ наше омиљене љубимце и „светила живота нашег“ („lux vitae“) гђиу Софију, гђу Коларовићку и Коларовића, а поред њи „ex gratia speciali“ још по гдекојег члана; припишем што више мана Маринковићу, Недељковићу, гђи Гргуровој и свима члановима, који за моје рецензије ништа не маре, па је допис готов, „alea jacta est“. Ако ми требају које цифре, и пр. колики је доходак био, а ја оставим празна места, па се после испуни, јер то ни онако није никаква тајна, а тим се допису даје неки аутентичан вид. При целом овом послу треба ми у сваком месту само један поуздан агент, на кога ћу писмо управити, који ће га дати преписати и на пошту дати. Ето целе мајсторије, „Ecce Eretridas —“. Па како је то лепо, кад на једанпут читамо у „Србобрану“ допис из Суботнице о позоришту под знаком „С-А.“, — па кад сви Суботичани главу разбијају, ко то може бити, да тако пише, како ни један паметан и поштен Суботичанин не мисли? А ја се лукаво смејем и тарем руке, па велим у себи: „mundus vult decipi, ergo —“. Кад друштвина у Бају оде, онда сам наурио продужити моје дописе под шифром: „ОФИ“. Али да не помисли нико, да ће то рећи: „O FI!“ „particula interjectionis“, или „O Vlech!“ „vocabulary germanicum“, него ће ова шифра са мојом сомборском и суботичком фирмом скупа бити допуњавајући део „pars integrans“ оне заставе, под коју смо се нас 63 најодабранија сомборска грађанина, „vulgo драјундсехцигери, quorum pars magna fui“, скупили. Ово би могло

уједно служити као задатак за какав оштроумни ребус, који би славно уредиштво Змаја „in tesseram benevolentiae“ могло примити у свој поштовани лист тим више, што ту нити треба какве илустрације, нити каква коментара. Ко погоди, добиће у награду све оне бројеве „Србобрана“, у којима су до сад моји дописи о позоришту изишли.

Сомборско „Јота“.

Ћира. Јесли чуо што ново из Београда?
 Спира. А шта?
 Ћира. Оће да истераду — —
 Спира. Шта шта, јел истина?
 Ћира. Та чекај да ти кажем. Ратно министарство већ је — —
 Спира. Ха, ха, нека вала Богу.
 Ћира. Та чекај човече. Војена снага се кренула против — —
 Спира. Та против кога?
 Ћира. Но против — јоге.
 Спира. Јаојао! — На шта велиш ти на то?
 Ћира. Не велим ништа, него чекам кад ћемо чути: „Министарство просвете наредило је да се дугмета на војничким униформама са угасито модри коњиц прешивају“; или „министарство трговине издало је наредбу кад ће се пријектенију велико господи помиљуј појати“; или „Министар полиције наређује да се шећерлема одсад на три ћошка прави“; или „Министар спољашњи дела издао је упутство са каквим иглама терзије одсад шити имају.“

ДРАГИ МОЈ СРБОБРАНЕ!

Твој колега „Домобран“ одпеља, па ево то дому ништа не шкоди. Као да га није ни било. Њему се учинило да је Позор примио његова начела, његову веру, па као паметан човек неће да буде излишан.

Драги мој, мили, паметни, врли Србобране! ето и ти си сад дочекао да си „Заставу“ за собом повукао, она се (велиш) обратила на твоју спасоносну веру, на твоја висока начела, на твој прави пут. Сад ће она терати твоју политику, а ти као мудар човек ваљда ћеш видети да си излишан, па ћеш одсада тричетири пута мање преко недеље излазити.

Ако се бринеш ко ће намастире бранити, путуј, игумане, не старај се за намастир.

А ако се бринеш ко ће позориште грдити, не брини се, Змај је већ прихватио сомборску јоту за свога дописника, а труди ће се да га и задржи. Јер као што са свију страна чујемо, на његове се дописе публика највише смеје

Високим протекторима „Шаљиве Руже.“

О господо, господо, све је вика на „Змаја“ да је зоблудео, да не може да свати високе идеје ваше, нема праве лојалности, претеранац је, занешењак је. Та „Змај“ би се радо поправио, ал нема ко да га поучи, нема у кога да се угледи. Зато је тео да држи „Шаљиву Ружу“, да види како се треба чиновнички шалити, кротке сатире писати, понизљејше приметбе правити ит.д. па му је лепо слао новце као и други поштен предплатник. Ал „Шаљива Ружа“ рече, да она ни за које новце „Змају на очи не иде.

Реците јој молим вас да не буде тако сдљива, неће њој „Змај“ ништа учинити. Та Змај жели само познанство њено, и мустре ради да је види.

А ако ој не заповедите да дође, „Змај“ није крив ако и одсад неваспитани и неотесани претеранац остане.

— Један удовец, који је покојнику своју прилично волео, често је својим пријатељима говорио: Док је она жива била увек сам био здрав и весео, а од како ње нестане, све ми неки ђаво фали.

Коњички скок.

А	се	до	-је	ве-	-ло	ма-	је
ње	Што	-ло,	-ја	-ло	вр-	да	Ма-
од	ко-	бро-	-ће	бо-	-дра	и	-ло
нам	ста	ње	до-	-ни	о-	је	-бо-
о-	ра?	жи-	-ли	јер-	сло-	сил-	-ћел
-ће,	мо-	-ће,	јер-	-ће	ми-	-бо	Та
о-	-ће,	о-	-ће,	Бо-	-ра;	сиј-	се
-же,	о-	-бо	о-	-пут,	јер	-же,	мо-

Одговетка ребуса у бр. 5. „Редом редом Рајнице.

Велики Хрват

(иде на штупа, држи у руци бријаће огледало, што од главнице прави главурду, једнако гледећи у њега окреће се на све стране.)

Какви су то за једини Срби! Ево ја се окрећем већ толико година као чигра, већ ми се мозак завртео, а не видим ништа друго, већ свугде само великог Хрвата.

— Ко не верује да су стари Израјљани србски говорили и Мојсије србски да је писао, нека чита I. књ. Мојсијеву гл. 30. ст. 6., који (по Даничићевом преводу) гласи:

„А Рахила рече: Господ ми је судио и чуо глас мој, те ми даде сина. За то му надједо име Дан.“

Даклем зато што је од бога дан, добио је име Дан.

Је л' то јасно!

Ташци.

* Де се двоје свађају, ту се трећи (т. ј. Наполеон трећи) увек радује.

* Ајде де, кад ми арапија новце отме! ал кад оће да и' сам из цепа извадим па да му са благословом предам и да се одречем да нису моји ни били. То је мало много! (Вели Б. Мишка.)

* У једни новина нашао сам чудну погрешку, уместо „с пијететом“, стоји „пије стетом.“

* Да сам знао да ће ме 14. бр. „Заставе“ уверити да другог лека нема него пристати уз дуализам, вера и Бог не би га читао. (Веле гефилсполитици.)

* Бадава ту овамо онамо, кад поуздани људи приповедају да парох *** иште 19. фр. за опело, а за пударско 5 фр. Има тај пастир још две врсте опела, „вашарско“ и „варучбину“. Желели би и за њи таксу знати.

* Једног Ерцеговца питах за какву се он слободу борио. Одговор је био: ја желим кад ме запитају „куда ћеш?“ да могу одговорити идем „куда оћу“, „шта радиш?“ „шта оћу?“; „одакле си?“ „одакле оћу?“ Чудна дефиниција слободе, ал опет језгровитија, него што би је многи министерчић дефинирао.

* Боље је умети (доказати), него имати (правно).

Од првога априла отварамо предплату за оне који би се тели до краја године са 3 фр. предплатити. Уједно опомињемо ове и оне који нам што дугују, да шиљући предплату на „Заставу“ могу си и труда и трошка заштедити ако уједно (по у засебном завитку) и за Змаја предплату или дуг на уредништво Заставе пошљу,

Број 7.

Година III.

Змај излази дванаест пута на месец, једном на целом, други пут на по табак.

Цена септа у
Пешту,
Грађанског № 23.

У ПЕШТИ
за прву половину Априла
1866.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по годину. (Поручити се може ма кад али само или од 1. или од 13 броја.)

Поједини бр. стоје на целом табак 22 на по табак 11 новч.

Црвено море.

Од как о је света, све се бије, гине,
Све нек о тражи неке величине,
Данас ратна ила тисуће прогута,
Сутра о пет гладна на тисуће зине.
Онај се бори, да га обест мине,
А овај гине да му с' име вијне;
Један што хоће, а други што мора,
Трећи што је пав међу замке њине.
Баш ко да судба нема бриге ние
Него се само о разбоју брине,
Овог да дигне, онога да скине.
Та крвопролића чудна нам се чине —
Ал ко зна шта пише у књизи судбине!

Векови мира мора да су скуп —
Много с' крви иште да се то одкупи..
Можда је судба одредила меру
Колико ће крви да одлије зверу
Грљавном зверу што се човек зове
Па да буде питом за векове нове.
Можда се мора напунити море
Црвено море, кржаве дубине
Иза ког ће сунце оне нове зоре
По вишем суђењу, лепше да засијне.

Пусте је крви проливено много,
Ако с' море иште не треба још много.
Па ајде дакле, кад се нема куда,
Нека потеку потоци одсуда.
Ако се мера напунити мора,
Пунмо што прије тог црвеног мора,
Јер можда само за тим морем чека

Мојсије нови садањег века
Да нас преведе на обетовану
Мирнију, лепшу, слободнију страну.
А чеда Божја да нађу склона —
А море да склопи војску Фараона

Наполеон

вели да њему не треба земаљског блага, он
тежи за небеским блаженством, за рајем. Ал
кад му се рај даде нека се не каже. На рај!
него Рајна!

Ћир Хука и Ћир Бука.

Ћир Хука. Бадава, ја се држим Србо-
брана, Текелијанум треба раселити, јер прво:
налази се у њему по некоја стеница, друго:
рђава је вода, треће: собе се ложе догод траје
зима, а четврто, што је најстрашније: млад је
надзиратељ.

Ћир Бука. Та за Бога, није вредно за
то цело заведеније раселити. Прве три мане
даду се поправити, а што се тиче надзиратеља,
њег треба за јаку на напоље, кад је већ тако
заковани злодјеј, да је три године на том ме-
сту па још никако да оматори.

Ћир Хука. Ајак, не пољаш ти високу
политику Србобранову. Раселити треба, рас-
селити, па послати децу нашу да виде света.
Неколицину треба дати Србобрану у квартир,
ту нема ни једне стенице, друге треба по-

слати у Сентадрију, тамо има извор „добра вода“ а треће, које Србобран одбере треба послати у Сибирију да знаду како се цвокоће у по јануара.

Велеважни санови.

Читајући у 33. бр. „Напредка“ оне важне санове што су наишли на Тривуна Шегуљевог из Чуруга беле недеље по младом петку а после не мимођоше ни Лексу Тодора Бечејца, баш смо у намери били да пишемо у Чуруг, не били придобили оба ова сањача за редовне дописнике „Змају“, јер оваки санови поред своје огромне политичне важности, са које и публика наша грамзећи чита имају и то лепо својство што се даду разтегнути на колико год оћеш аршина, па најлакше могу уредника избавити из неприлике кад је у оскудници материјала и духовне ране за публику своју. — Баш тедосмо да оправимо писмо у Чуруг, кад ал' дође писмоноша и донесе нам читаву поворку писама са разни страна. Све сами таки велеважни санови. Од оти свију избрасмо неколико краћи, жалећи што нам простор листа не допушта, да и онаке дугачке публики нашој поднесемо.

Ево и':

Кузман Чукалов из Мали Радиваца препостно је цео часни пост, а на велики четвртак и велики петак једноудно је тако да је сав изгледао више налик на мошти каквог чудотворног светца, нежели на грешног Малорадиначког сремца; није дакле чудо, кад је на велики петак лепо да почине, што је сино и у сну видео како се ведро небо отворило и једна велика, велика шунка спушташе се доле на златном ужету управо више његове главе. Златно уже само да је за један педаљ дуже било управо би шунка скромнога Кузмана по зуби опцловала; Кузман се трипут прекрети и чекташе шта ће сад да буде, ал' из шунке се просиваше неки бијли мирис, примамљиви за дај, тако да му се чинише као да шунка говори: „Кузмано, Кузмано. — ипак велики Кузмано, отвори уста твоја и напуниће се пиште духовне!“ Кузман одговори: „О небесна појава, малено је грешно тело моје, не допире уста моја до висине твоје, ниже јазик мој до сјајности лица твог!“ На то му шунка одговори: „Скочи горе, смирили Кузмано, и допстићеш ме!“ Смирени Кузман послуша и скочи горе,

његова се зуби срећно забоду у шунку, и он се топио у рајској сладости. Ал' то непотраја дуго шунка се поче у висину дизати и Кузмана за собом дижући као рибу на удици. Горе, горе, све више и више, више крова, више ојака, више тороња, још даље, још више. Кузман се није противио, није се копрцао, осећао је да ово није обичан пут, да су ово непотпуне намере да му је суђено нешто особито видети; кад су били већ тако високо као сто пута Радивачки тороњ, онда шунка задркће, стаде и прозбори Кузману: „Кузмано, погледај око себе и кажи ми шта видиш.“ Кузман доказиваше и рукама и ногама, да би он радо проговорио, ал' ако отвори уста напиће се неизмерене висине у неизмерену дубину. „Добро, а ти ћути па само гледај на све стране!“ И Кузман се окретао на све стране. Прво је гледао на Беч, из Беча су се дизали мали анђелићи, у црни пршњацима који су остраг имали као ластин реп, на глави су имали камилавке са ободом, огрлице су им се укочиле као бели рогови и носили су у руци сваки по пуну чинију ташака, пролетели су и поред Кузмана, сваку је чинију омириса, ал' ни из једне није завео ништа. После је погледао на Пешту, из Пеште дизао се читав чопор печени прасића ал' ти су прасићи имали калнак са великом перјаницом на глави и на свакој ноzi по мамузу, у устима печену јабучку. И ови су прасићи пролетали поред Кузмана и свако прасе кад се о нос његов очешало рекло му је „теник!“, па се после насмејало и даље одлетело.

Затим је погледао Кузман на Загреб и тамо је опазио све саме велике чутуре, које су по ваздуху скакале, у њима је вино бућкало, чутуре су једна другој наздрављале, напоследак се диглоше и пролетише поред Кузмана, свака му је рекла: Еј да знаш ко што не знаш ала би се и најео и напио!

Кад је то све прошло онда му шунка опет прозбори: „Кузмано, ти ћеш каида поред свега остати и гладан и жедан!“ Кузман се забави на рече: „Тако се и мени чини!“ ал' чим отвори уста а он спаде са шунке и љосну дубоко о земљу — ту се трже и пробуди. — Чудан санак а у чудан данак, а де је бистра глава и висок ум да то све разтумачи!

Гавра Шикарић бербери у Сомбору синевао је не давно врло чудан сан, изишао он на сомборску пијаву, ал' на сомборској пијави један велики, велики магарац, тако велики ма-

гарац, да он таког магараца свога нека није видео; што је магарац био велики: ајде де, ал што су му уши дугачке биле, то је за приповест; једно му је уво било допрло чак до Новог Сада, друго до Суботице, а реп је пружио у Бају, чело је намрштено тако озбиљно, баш као да није магарац, а ногама се тако ритало по блату и тако је рикао, да су се поштени Сомборци морали са нијансе уклонити, напоследак је само неколико циљарица и шегрта остало који су викали: Живео господин магарац! а магарац ни је на то нешто латински одговарао, — које брат Гавра није разумео. Гавра је тај сав многи Сомборцима приповедао и они су га молили да само ћути, да се даље не чује, ал Гавра као поштен берберин није могао оћутети, већ ево пише сав свој у „Змају“.

Један господин, који не жели да са именим својим у „Змају“ парадире, сневало је ономад овако. Ево његови речи: Сневам ја а мени света Петка везала белом марамом очи на ме одвела у неко друштво, ништа нисам видео ал по разговору познао сам да то мора да су неки отмени србски сватови. Нит' сам ја знао ко се жени ни ко се удаје, само сам приметно да ме својски дочекаше, наједаред чујем здравину, мора да је младожења наздравно, па нас поче частити, како смо ми слепи и малоумни да неку високу политику не „поњамо“. Та мени се човече непонятни ствари и политике у сватови! мишља ја, ал онај тера даље, узео телескоп па мери висину неке политике. Не знам ја а и не тиче ме се чија је та политика, чија је да је, част јој и поштење ако је добра и доброг плода узима, ал ми неправдо беше, што ђувегија нас тако багателише, да немамо поњатија о тој политици. Зато устанем па баш тедо овако ђувегији да одговорим: ђувегија, соколе сви! Фала ти што нас држиш да смо тако слепи и кратковиди, ал што се тиче те високе политике ту се даје двоје мислити, или је та политика тако висока да је ни ти е нама заједно не „поњаш“, е госпоно му тине, онда си чудан светац, кад преузмеш оно што не „поњаш“; или држиш да ту висину само ти једини „поњаш“, а ми, ниска створења, треба да ти слепо верујемо, е брајко, онда нам реци де си поцрпео ту скромност, — да не кажем другчије! — То тедо да рекнем ал св. Петка дође па ми запуши уста и скиде ми мараму са очију, ја погледам све госте редом и опазим на лицу да то исто мишљау што и ја, и сам домаћин, видим да нешто тедо рећи, ал нађе да

је боље засад прогутати. Тедо да видим и ђувегију ал баш ми га једна велика торта закљачаше, и тако не знам ни ко наздрављаше, ни коме наздрављаше, ал то и не спада к ствари, Наједаред неко се наклашља из друге собе и ја се пробудим.

Баба Србобранка снала шта је снала и то нам се из поузданог извора обширно јавља, ал почем бабе не казују сав како су га снеле, већ како је по њи боље, то не налазимо да је вредно овај сав саопштавати.

Но имамо ми други санова још пуну торбу, штат буде још који за јавност.

Априлили ли ли ли!

Погледајте само сви!

Априлили ли ли ли!

Ево тамо Мађар врли
Немађаре љуби, грли,
У коло се с њима вата,
Познао је правог брата,
Па из јасна грла поје:
Народима, сваком своје.
Признао је што је право —
Тако, бачи, браво, браво!
Ох милине, глете сви!
Ево, ево, паз'те добро — —
Априлили ли ли ли!

А шта раде дванајет Срба?
Они с' држе једног пута,
Везали се везом слоге,
Да им који не залута,
На збору су увек скупа,
Ту ни један не одступа.
Стоје као стена тврда,
Нема никог да шеврда,
Ох милине, глете сви!
Па тако је, паз'те добро — —
Априлили ли ли ли!

Из Србије шта се чује?
Обштински се закон снује.
Спремају га млади, стари,
Независни скупштинари;
Слушају се мисли разне,

Бацају се форме празне,
Народ своју срећу кује,
А то влада цени, шује.
Фада Богу, глете сви!
Та тако је, паз'те добро — —
Априлилилилили!

Црна књига.

Адам. Није носио ни атиле ни мамуза;
дакле први реакционарац и противник сло-
боде.

Молим да се уведе у црну књигу.
Бодоид Мишка.

Ева. Имала је симпатије са рајом.
Молим да се уведе у црну књигу.
Омер Пашче.

Авел. Сушта неблагодарност; кад га је
брат ударио сикиром у главу, није му казао
ни фада.

Молим да се уведе у црну књигу.
Вељко Хрватовић.

Ноје. Посадио са чокотом слободу гово-
ра, Шпекулирао са вином а није плаћао акције.
Имао три сина а није дао ни једног у солдате.
Молим да се уведе у црну књигу.
Шпинелбергер.

Јосиф. Владао се врло непристојно пре-
ма једној госпођи мини стерки.
Молим да се уведе у црну књигу.
Н. Стидић.

Ј. Стер. Поповић. Писао Роман без
Романа.
Молим да се уведе у црну књигу.
Gmoristulu.

Солоп. Дао Атицима устав и тако рђа-
ни примером предочио.
Молим да се уведе у црну књигу.
Н. Н.

Сократ. Просвећавао свет и учио људе
како треба мислити.
Молим у интересу државне служ-
бе да се уведе у црну књигу.
Један београдски чиновник.

Белкредит. Умално диспозициони фонд.
Молим да се уведе у црну књигу.
Србобран.

Бертолд Шварц. Угурсуз, измислио
тај сирдљиви барут. И име му је црно.
Молим да се уведе у црну књигу.
Један Јуinker.

Др. Стејнх. Писао Србима макровиоти-
ку. Наза ágrub. Издајница домовине!
Молим да се уведе у црну књигу.
Један тигриш.

Галилеј. Бунција. Доказивао да наша
земља, (на којој су толики престоли) не стоји
тврдо, већ да се окреће. Ана сана сићим!
Заповедам да се уведе у црну књигу.
Абдул Азиз.

Галантом. Почем у њему нема и срб-
ски тоаста — молим понизно да се има милост
везати у црне корице.

Прот. З. Е. Ц.

Песма кроз плач.

Ко се бори против вечне лажи,
Ко истину приповеда смело:
Тога зову у сијани глави,
Том проклињу и душу и тело.
Који виче против робства крета,
Из ког жели избавити брата,
За тог кажу: овај влади смета,
Нек изкуси судбину Сократа:
вако време није дашло било,
Има отле годишница триста
Кадто паство мудро свуд гоњило
И још јуде кад распеше Христа!

У Београду
Н. Н.

Родословије

званични публициста Србски.

Перви же заштитник и поборник свих пра-
витељствених слабостеј бист Милош Поповић,
он же роди Данила Медиковића, Данило же
роди Александра Андрића, Александар же
роди Матију Бана. — Преселеније илпр-
скоје. —

По преселенији илпрском Матија Бан ро-

ди Крстића, Крстић же роди Милорада Медаквића. Милорад же роди Розена. — Восстановленије царства израјилскаго и чајаније втораго пришествија месији.

На Теразијама.

Један професор, који је после „дуге борбе“ дошао до катедре, говорећи, о Енглеској овако прича својим ђацима: Тамо — вели он — има и слободна реч, а то је — тумачаше он — кад неки извесни људи знају да фришко, правилно и лепо говоре. Даље васпитач будући грађана, званичника а можда и министара говораше: Тамо има и слободно писање, а то је кад неки људи умеју жмурети писати.

Из Београда

јављају нам да се позориште србско одложило или разириштало, но публика није у бризи за своју забаву. — јер ће се сад продуковати, и то у вишим круговима. један вештар (Tausendkünstler), који је врло вешт у шанжирању, и пр. да му когод једно лепо јагиће, а он ти то јагиће претвори у 10 дуката, ти 10 дуката поглади мало, па и пружи оном човеку од кога је јагиће примио, ал јест, нема 10 већ само један дукат. То је тако лепо урадио да се цела публика узбезекла, — и сама Шаљива Ружа онемила је, па не може да виче браво, брависимо! као што би дужна била таком човеку викати.

Наука.

Ако има кога, да са којим учитељем србским добро не живи, па је рад да му се освети то може врло лако, сад су баш изумели нов начин. Треба измислити ма шта на учитеља, конзисторији тужити, а конзисторија ће одредити из деветог места проту да иде и да ствар извиди; после ил прота нашао да је учитељ крив ил да је прав, то је свеједно, или крив или прав учитељ мора проти по 20 фор. путна трошка платити. Тако треба чешће радити, па се неће наши учитељи богатити и спротим протама тек је опет нека асница.

И штекшов Зевулон ише побри.

Драги г. пријатељу.

Но шта велите на ово Бизмарково умалињосканије? — Јер ја верујте ми, не знам нисам, шта на то да речем. Оћу да се радујем или да се покуњим.

Јер кад помислим у себи реч убијство, — онда не могу никако да мој благослов дам; — ал кад помислим опет да онда не би било рата, остао би толики свет лепо у животу, — онда ми опет друго што на памет падне.

Ал опет кад ми на памет падне, да је убија био гадни републиканац, таки велим: О ти проклета траго, како си се смео усудити да пет пута на човека пуцаш; ал опет кад се сетим да је Бизмарк наш хаутиепријатељ, онда опет велим; о, о, ти слепа бубо, пет пута пуцати, а ни једаред не десити! Бар да си му погодио само онај један прет, без кога не би могао ултиматуме писати. Но ал опет се брзо сетим да је то од једног ђака крајње безделије, тети он једног министра устрелити, баш као коквог врабца; и онда се срдим на ребела ђака; ал срдим се уједно и на Бизмарка, ти то већ Ехобб морам.

Радујем се истина, што њему првом дадох да кошта како мирише барут, и шта је то рат, ал де ћу врага да се радујем кад је и у тој првој битки он својеручно одржао победу. И тако ја сад без шале не знам шта да кажем на овај догађај. Или да кажем: Госино му таше! или напротив да кажем: Таше му госяно.

Ал напоследак ја држим да је цели тај атентат само договорена комедија; тај препредени Бизмарк најмно себи ђака, да на улици пукне на њега пет пута без сачме са сукијом, ал добро да пази да му бркове не опрљи, па он после да се може показати свету као праведна душа, над којом бдију увек по пет анђела, да му што не фали, јер је на њему остављена светска историја.

Ал толико је мозга имао свакако, да напасника сам уваи и о земљу бречи и сапне, пре него што би можда каква комисарова помоћ стигла. Јер помоћника морао би наградити. А овако ако европске сле стану шилати дарове избавитељу живота Бизмаркова, то све може он сам у свој шпак метути.

Ал сад нас Вандерер тиме теши, да је канцелар Мајлат зато дошао, да нам даде такав рескрипт, који ће нас умирити и успокојити, и онда да ће дијету разпустити. Чудна физика! Шта ће мени већи мир и покој — ја сам сад у највећем миру и покоју а да ми ко каже: алоу, скочи па беж кући! волео би знати што би се ја на ту команду већна умирио и успокојио.

Слауга сам понизав.

Предплатник и Змај.

Предплати. Молим за што се закаснио Змај?

Змај. Питајте оне предплатнике, који не питају за што се закаснио, јер сами најбоље знају.

Ташци.

§ Један посланик тако се трго ноћу иза сна да је колики је дуг под кревет шао. Кажу да је снџао о мистрауиговоту.

§ Што ближе рату ми све бешњи, сад већ десемо банке.

§ Наполеон се мисли како би те атентате избри сао из моде.

§ Сит гладном не верује, ал гладак ситом треба да помогне.

§ Док се једном не смркне не може — ни другом.

§ Ко носи не проси. А у јавном животу, ко проси не носи.

§ Судбина је тели Србобрану да покаже да може што и из Беча доћи, чему се човек не радује. Молба му је одбијена, па садако обе г. директор да буде професор мора бити ђак, т. ј. полагати изпит. Па виш мајстора, ништа се и не фали.

§ Колико је год бројева шаљива Руке досад нашло у сваком стоји да уредник има своју кућу на Врачару. И то би интересно било да чујемо јели црепом покривена и колико соба има.

§ А напоследак ценима је свеједно из им најпре казали куш! па им онда дали кост, ал им најпре дали кост па им после рекли куш!

§ Кад човеку не знаду друге мане они га онда обеде де је млад. Па реците да није добро имати луда непријатеља, бар добије коинимената.

§ Србобран вели: е главе риба жирише.

§ Један карловачки ђак, док није дошо у Карловце све је држао да се у „сиропитателном“ заведевију наша сирота дечица све самим сиром питама рана.

§ У Будиму, Будимско мађ. позориште тражи да добије, једно немачко друштво и то би било пето немачко позориште у Буда-Пешти. Кајда ово баш вије тако здраво мађарорсаг, као што би бачика желео.

Пропаст.

Опомад на диспутацији и промоцији г. Лазе К. десно се и неки мајсторца из Баната. За цело време док су се диспутали вртео је он главом. После се у кафани тужио да мора

привасти србство, нема од нас ништа, боље да нас није мајка родила. Та молим, вас било тамо толики славни професора и адвоката и сви су ђутела, само се два србина нашло да му се попиу на врат. Нема од нас ништа, све је то бадава!

Анекдоте.

Кад су бирали посланике на дијету, један кандидата се унео из петини жили да докаже да ће без њега пропасти отачбина. У тај исти ма стаде из неке авлије магарац рикати, а неко из народа повиче:

Хо, господо, не пик тако, сви наједаред, већ редом говорите ако оћете да вас разумео!

После рђа ве бербе ниташе једног Буковчанина:

Но пријане колико си набро вина?

Та има једно десет акова, ал сам стрпо све у цетакињу.

Но куме, јел ваш посланик говорио што на дијети.

Није богме тај још реко ни беле па и то је тек овако шапцута.

А Бога вам шта имате ви против управитеља нар. позоришта? питаше једног Сомборца.

Е шта имамо? Зар нисте чули да на чибук пуши.

Видовдан.

Пређе неко рече да је Видовдан кратко-вид. Сачувај Боже, ми се против тога ограђујемо.

Видовдан види шта Наполео ради,

Видовдан види мане у енглеском уставу.

Видовдан види да су нам Мађари све обећали,

Видов дан види да смо ми сад подпуно задовољни.

Видов дан види што даје то све боље.

Само не види оно што би требало да види.

Пех.

Наш пријатељ Р. Р. тео је да издаје у Н.-Саду шаљиви лист под именом „Рен“, пак је већ дао био у Прагу разати вињету за тај наслов, ал још вињета ни стигла није, а он се већ бољем придружио и промериши све околиности нашао је да је боље за сад оканити се посебног сађења рена, већ да ће боље бати есенцију свог рена кадикад преко „Змаја“ у свет послати.

Баш кад се он вајкао што ће узалуд новце за вињету плаћати, сматрајући да је то сад, штоно вели шваба прави „Пех“, ал сво дође из Прага изрезана вињета и резач који је „Рен“ читао као да је латиницом написано, пише му: Beiliegend schicke ich die bestellte Vignette für ihre Pech-Zeitung.

Рен.

Наполеон пружа руку у Пољској, подиже ногу у Египетској, окреће леђа Турској, баца око на Немачку, засукује брке на Белгију, миче брадом на Романију, кези зубе на Рим и забаци нос у свашто.

Ми наш сат знамо лепо удесити по времену, али како дипломате знаду удесити време по свом сату, — то нек разуме ко може.

Дипломате мало уче, а много заборављају; мало говоре, а много ћуте.

Неки је дипломата рекао. Зовнешли вечерас на теј онога, ког си јутра увредио, не поможе ти сав твој шећер!

Буди беспристрастан као великохрват, а безазлен као дипломата;

Онима, који на високом брегу стоје, чине се људи доле врло малени; али исто тако и људма доле чине се они на брегу врло малени.

Историја је жена, — она не уме ништа прећутети.

Кафа је, као што уверавају госне, врло добро пиће; она нас разведри, и има ту снагу, да све тајне једне вароши, која није већа од Н.-Сада, на видик изнесе.

Гладне људе (кажу да је рекао неки слободњак Бизмарку) чувају данас жандари, да не би — од глади — крали. У стара времена давало се јести па тим се не само штедине жандари, него ни краће није било колико данас.

РЕШЕЊЕ КОЊИЧКОГ СКОКА

у бр. 6.

49	52	45	40	13	58	63	60
46	41	48	51	64	61	12	57
53	50	39	44	55	14	59	62
42	47	54	15	38	1	56	11
19	16	43	6	29	10	37	2
26	23	18	21	34	5	30	9
17	20	25	28	7	32	3	56
24	27	33	33	4	35	2	31

ИЗЛАЗИ:

Охел сијнут' милн Боже,
Та слобода ведрн зора?
Охе, охе, јербо може,
Охе, охе, јербо мора,
Охе јер се силни броје,
Што им жићн до ње стало,
А који се од ње боје
Мало и' је врло мало.

Разрешше: г. Васа Ј. Гренчарски у Вршцу.
Д. Поповић у Пожаревацу. А. М. Јоановић од Мораче
у Панчеву.

Ребус.

ОДГОВОР. Путињско писмо. Кад би се могло прерадити да постану нека места која већ у не-
славу, или преславу иду спадају. Јер кадко се год може желимо се обаврати и на женску публику. — М. О у Ш.
Врло је локално, већина читаца не би разумела. Р-ћ у С ом бор. Немило нам је што смо и толико, о таким
људима говорили. Шаљивој Ружи шаљемо један ега, у замену кад вели да нам је први број послао, који
добили смо. И ко марица би радо видели, ако неће у замену а оно за готов новац.

Овако ми сви, које из чувења, које из приповедања, које из сопствене фантазије — представљамо себи слободу.

А Садона Јошка вели: јок! Знате ви шта је слобода! Слобода мора овако изгледати.

Један ђаво а разна имена.

Кад се две жене сваде, то се зове свлетка.
Кад се два шегрта сваде, то се зове: кикали су се.

Кад се два простака сваде, то се зове да су се тукли.

Кад се два чинута сваде, то се зове лица-тација.

Кад се два трговца сваде то се зове диференција.

Кад се два појете сваде то се зове критика.

Кад се два новинара сваде то се зове полемика.

Кад се два центамена сваде, то се зове двобој.

Кад се доктори сваде то се зове конзилијум.

Кад се муж и жена сваде, то се зове конзисторијум.

Кад се два министра сваде то се зове криза.

Кад се два вођа сваде то се зове рат.

Требал овом коментара?

Број 1666 ex a. 862 13. Јун.

Молбеница Марице Пајић пр. Јаше Пајића из Карлова, да би се у притужавање насилно одузете од ње земље, као: по ланца старе и по ланца иберландске земље по смилу пресуде увела.

A fenálot nagyikikindai es. kir. járás bíróság 1860 évi július 19-én 4261/858 sz. a. kelt ítélete alapján foljomodónó bold. ferje Paics Jova hagyatékához tartozó etc. etc. földnek birtokába leendő visszahelyezése ezennel elrendeltetik. etc. etc.

A kir. válts. nagyikikindai kerület polgári törvényszéke. Nagy-Kikindán 1864. évi febr. 5-én tartott üléséből.

Nikolits m. p.

kerületi tanácsnok.

Жављамо да од дојакошњи овогодишњи бројева више ни једнога немамо. А нову предплату примамо од 7-мог броја па до краја године са 3. фор.

Број 8. и 9.

Година III.

Змај излази двапут на м сеп, једаред на целом, други пут на по табака.

Писма се шаљу у
Пешту,
Grünbühlgasse No. 23.

У ПЕШТИ
за другу половину Априла и
прву половину Маја.
1866.

Цена је 1 фр. на годину, 2 фр. на по године. (Паричити се може ма кад али само или од 1. или од 15 броја.)

Поједини бр. стоји на целом табаку 32. и по табаку 11 новч.

Видовдану.

Ти чиста водо из каљавог врела,
Ти чегртаљко слободни начела,
Под лорфом лава дипломатско шише,
Дромбуљо стара политике више!
Гласило лова, параде и смотре,
Ти дуго путо министарске лотре.
Црвеном крестом напућена ћурко,
Ти сладка, лепа, отровна печурко!
Ти ситна буво назадњачког свраба,
Преслицо прашна кукавички баба,
Беззуба слико од Кервера стара,
На златном ланцу господског литара,
Неверна веро сваког господара —
Нема ти пара!

Али га умеш говорит' на звезде,
Шта фазани раде, како коњи језде,
Како се здравља при овом асталу,
Како се игра на ономе балу.
Оћеш да осветлиш живром твоје лампе
(Risum teneatis) достојанство штампе.
На нашем пољу као манит ђипаш,
У нашу чорбу жирију сипаш.
На нашем одру о слободи сањаш,
А свом буцаку батини се клањаш,
Језеро наше безсмислено мутини,
А у свом дому ко заливен ћутини.

Тили си гласник нашег новог века,
Јуначког рода, Вељковог порекла!
Тили си барјак шумадињског жара,
Ти усклик јасан јуначки недара!!
Тили си израз наде бољи дана,
Тили крчин пута напретка ваљана.
Тили си бранич ти једри синова
Србије свете дичли соколова,
Тили си вођа будућности красној?
— Ти гладна мачко на сланини масној.
А терај само, терај тако даље.
Прави те србна сваки кроз познаје,
Он и кад дрема, а и кад се спрема.
За тебе не зна, као да те нема.
Само се мачи нашега пазара,
Та свако себи своју срећу ствара;
Кад ниси јунак на огњини своме
Немој ни код нас вијати фантоме.
Ти терај свога посла ћоравога —
Можда ћеш тако развеселит' кога.
Учи јунаке да вратове ломе,
И како се бежи на коњу доброме,
Како се скаче преко баријера.
Колко је од Пила до св. Михела;
Како се од срба грофић Шандор ствара —
Ту ће теби бити бољег шћара.

Постанак дипломатске мудрости и последице јој.

Сви пређашњи историци разни народа у томе се наилажу, да је кинески народ кудкамо старији од осталих људских племена: он се, веле, без ичијег страног утицаја натенане својом собственом снагом развијао, а природа му је једини учитељ била у његовом душевном препорођају; ваљаност тога спасоносног начина у изображењу данас је припозната и у самој Европи, јер се држи да баш отуда долази та кинеска обштепозната оригиналност у мислима и безгрешност у начелима њиховим.

Они су студирали целу природу у сва три царства а особито питеме и дивље животиње и приметили су да што је које животиње старије да је тиме и изкусније и да је у толико више од саме нарави упућено на првенство: они су први били, који су дознали, да код дивљачи најматорији гусак и најматорији патак у летењу предњачи, а при том су се и оној високој мудрости довили, да на овна, који је најматорији, ваља привезати клепетушу, како ће га овце боље чути и с отим лакше за предњака припознати.

Ово дубоко проницавање у животињску природу није могло остати без благодетва утицаја и на њихов политички начин мишљења и отуда је постало оно истинито начело, да само какав стари народ може имати зрелости, искуства и памети и да по тим својствима има право остале младе, голуждраве народе освајати, над њима владати и у просвети им предњачити: ово је био прва клица освајања и културтрегерства.

Као у свима земљама, тако (на ђавола) и у Кинеској, изродише се и поникше неке млађе народности, сигурно из којикакви несрећника, који се нису задоста по примеру животиња владали: ови одвадници и управо да рекнем чиреви на здравом телу кинеске монархије, нису били: задовољни са постојећом културом и није им ишло у рачун да се довека клањају овчијем предњаку што се са клепетушом о врату кочонери, него зажелише да смеђу сами гледати својим очима и мислити својим умом, да се могу на своју руку изображавати, по своме се обичају Богу молити, једном речи научише се стално у духу свога народа и језика развијати; али се кинези праведно на сав ма њиховој самосталности и мајоренству противише и највећим ораторским фи-

несама доказиваше да у кинеској земљи нема други до сами кинеза и једине при створењу света Богом постављене кинеске политичне народности; за остале пак народе рекоше да су „шувике“ и затекоше се да ће сваког оног који би се усудио да другчије него кинески мисли прогласити издајником отачбине и окрнитељем кинеске територије и с главом га мањим учиница; тада први пут постадоше речи: „политички народност“, „историјско право“, „историјска индивидуалност“.

Декоји од тих народа, кад то видеше, они се одупреше на своје слабачке ноге, које се том гимнастиком укрепише, и дугим бојем и великим пожртвовањем освојише многе провинције и територију природно по народностима окружише; кинези видеше, да и не могу за сад са оружјем патерати, да се натраг приљубе к староме царству, те тако морадоше изгубљене земље преко срца уступити, али задржаше себи право, кадгод се удесна прилика покаже, наново и своје небеском скиптру подложити: ето тако се излегао изражај „виртуално право“.

Из целог се дакле јасно види, да сва та висока политика, која данас на све стране жари и пали, и сва њена терминологија, нису проналазци европске дипломатије, него се то у кинеској још пре неколико милијуна година природним таким времена разбило и усавршило а после се при сеоби азијатски народа и у Европу пресадило, да и ми од овог дивног плода окусио и Бога милостивог прославимо што је старе кинезе тако великом мудрошћу обдарио.

Од како је свет створен, по србском рачуну нема много више од 7000 година, по кинеском пак есацу има више од 7 милијуна година, по њиховој дакле логици следује, да су они иљаду пута паметнији од ма кога другог народа на земаљској површини, изузимајући само једне мађаре и хрвате, јер се дознало из најновији историјски извора, да је њихова хронологија старија и од саме кинеске, почем кинези од њи своју поврзу вуку, а населбина у ове земље тако је довишња, да многи научени људи, који се као авторитети сматрају, држе, да се то њихово пресељење из кинеске морало догодити још онда, кад су кинези политично најзрелији били, јер другчије

не би могло бити тога сродства и те наликости у неким политичким начелима ова три народа, која свакоме у очи пасти мора. Из досад наведенога мађарски и хрватски корифеји закључују, да ове друге фајте, које су се тек после Нојевог потопа у Угарску и Хрватску населиле, не могу ни налик тако паметне бити као праседиоци, који су у кинеској први темељ природној дипломатији положили, о протирању докле обште подпуне равноправности на све дошљаке ови краљевина, који се изображење није још ни прокљувивати почело, не може бити на разговора, јер је нужно да најпре те младе барбарске расе оматоре и да им најпре „Србобран“ сведочбу седине не изда, али да узму старосединочку веру, језик, име и цивилизацију, пак онда тек могу рачунати на уживање оне уставности, коју мађари и хрвати мисле од комшије свога изкамчити: ал комшија онет добро зна да би жељена уставна супремација била нож у дететовој руци, којим би све укућане боцкало па и на саме оца набијало.

Србска памет не може да поња, како могу така два обштеуважена, мудра политично зрела народа, као што је хрватски и мађарски, како велим могу, ни сами још ни ђавола не имајући, брже боље остале народности својим неповерење уливајућим туторским поступањем одтуђивати, њихово народно чувство врећати и без невоље својим и непријатељима градити, пак то све још у овом времену, кад су им ти народи као парче леба нужди, да с њима заједно и за себе и за њи коју мангуру измуче? не, ово зацело правазилази нашу младу памет, и ја не верујем да би и сами они најматорији кинези овако дубоку политику проникли, која је ваљда једино мађарима и хрватима намењена да је срећно реше.

Кад човек увиди, како су ова два најстарија народа, која себе с правом за културтрегере истока сматрају особите памети и како баш због те особите памети никад своје унутрашње послове кинеским зидом утолико оградити неће, да се странци у њи не мешају, онда ми срби морамо, тели не тели, због своје младости очајавати и казати: Боже свети, кад ћемо ми једаред толико оматорити, да можемо, ако ништа друго а оно бар подобно мађарима и хрватима правити претензије на неку уставност и дељати ражањ за зеца, који се по снајинској шуни шета? — колико ће милијуна

година проћи, до ми док праве и једнаке слободе и уважања нашег имена и народности дођемо? Ако се наша политична праведљива зрелост буде тако брзо развијала као мађарска и хрватска, а притом нам суђено буде дотле живети, докле не узможемо са образом у круг остали уставни држава и изображени народа помешати се, — благо нама! ми ћемо онда за цело дуже од свију остали људски племена живети, ми ћемо, кад одавде поћемо, земаљска врата за собом затворити, и пре ће она четир анђела у трубе засвирати, и пре ће мртви на суд Божији узкрснути, него што ћемо ми са нашом разборитомшћу до масна залогаја доћи!

Но при свој тој ваљаној логици, по којој се мађари и хрвати за најмудрије народе признати морају, онет ми се нанио не може а да не запитам, како је то, да кинези ма да су мање даровити онет имају своје зидом огађено царство? како је то да немци, који се ни издалека не могу што се генијалности тиче са мађарима и хрватима упоредити, пак зато се ти немци с њима каогод са каквим луткама на дроту сиграју и кадгод им се прокте а они и са њином намећу заједно стрпају у своју мађаонску торбу? они се, душа ваља у оскудици зрака по торби као риба у оскудици воде праћакају, за слободом зевају и остале народе у торби за невољу браћом називају која треба да им помогну из торбе да се изкобељају, ал чим комшија, као недавно, малко заклонац одшкрине, да се не би људи баш погушили, одма ти се наши староседиоци поневице, почну кинезки мудровати, перјанице задевати, мамузама звецкати, а с перјаницама и мамузама као да им се и поштење поремети, те нити се сећају свога пређашњег стања, нити више познају своју назовибраћу из торбе, докле се онет страховити заклонац не спусти и крај не учини свима ветрењастим плановима њихове супремације над осталим народностима.

Хе, јесте чули, жао ми је, ал искрено морам казати, да је то чудно створење, које се пре воле и са живљењем у торби задовољити негоди остале за праву браћу припознати, те се с њима заједно на уставном сунцу сунчати и Божије лепе дане, пуне свежега зрака уживати; ово се србски не зове разлог ни политика, то се зове злоба и највећа себичност на свету, која већма воли и сама страдати, неголи видети да још ко уз њу срећно живе и да јој је раван.

Али треба знати да стари народи имају сасвим другачију логику и друго гледиште него млади и зато и млади и не могу пресуђивати, него се то још може као безобразлук узети, кад се ко само усуђује о безпогрешности њивог начина мишљења посумњати: та то је у кинеској общте познати ствар, да што је ко старији с тим мање ужива, штогод пак мање ужива, с тим је злобнији не само спрема они који уживају, него и спрема они сиромашака за које тек мисли да ће кадгод у веку уживати; пак шта онда тражимо мисрбски жутотљунци? ваљда оћемо да се имамо за љубав обичне последице старости преокрену и направи закони измене? — не тако, велике жртве и самопрегорења неможемо од наши старији суграђана зачекати, јер то прелази сваку природну границу: ето видите то је разјаснење оне непотплатне политике.

Шта нам дакле србима друго преостаје, него гледати да што пре омагоримо и части се суграђанства удостојимо! но почем је то изван нашега домањја, то би се наши цивилизатори и тиме задовољили, да бар нашу младост и живкост на видик не износимо, да никакве претензије на свестан народни живот не правимо, него што реко владика црногорски да спуштимо куље а обријемо брке и да се поснемо по глави пенелом, те да се направимо пре времена чиче: на би онда изашли у серији учешћа, која се тек мисли задобити.

Ову ће толеранцију према другим народима свако лако провидети, то је другим речима: „запалите дулу на седите да ручамо!“ или: „извадите зубе па заповедајте вечерати!“ Фалда лепо на милости и штедроти! тешић за себе задржати ваше шунке и ваљушке, ваше гилавице и од рифа кобасице, а ми ћемо се као и досад, баш као животи у Мисиру ранити са црним и белним луком, и опет зато, упркос свим злотворима, нећемо од глади скапати до Божије воље, јер пословица вели: док је зуба биће леба! а ваљда и наш Бог живе, шат се и нама роди Мојсија, који ће нам „манне“ и печени препелица набавити и Исус син Навин који ће лонцима и шерпењима градове себичности разрушити:

А дотле ћемо се заједно праћкати и равељати по мађионској торби, свиња ће нам загушљиво бити, као у житној јами, који се сасвим не подавимо, — а сви ћемо се са тежког дисања отимати да не пропаднемо на дно торбе

ногама ћемо у мраку један другог газити и онај ће се моћи још срећним назвати, који се узмогне одржати на површини торбе и крвавим главама своје браће.

Живели дакле најматорији и најпаветнији кинези! Живили мађарски и хрватски културтрегери, који са својом великом политиком и нас и остале до ованака и торбе доведоше!! Живила торба, да јој Бог да снаге да се од нашег кобељања не продере и о главу се обила онима који за супремацијом теже!!! Живили најпосле (па ма и најдуже) и они несрећници, што без своје кривице али у Бога се уздајући још једнако леже на дну мађионске торбе, нити могу да се бар најмање изпод они малуза изкобељају, које су и тако баратомски притисли!!!! амин!

У М.

Н.

Комисија.

Учитељ. Каква је то реч комисија.

Ученик. То је глагол.

Учитељ. Како?

Ученик. Лепо, јер се може конјугирати:

коми си ја

коми си ти

коми си он

коми си ми

коми си ви

коми си они.

Из кикиндског диштрикта.

Имамо пуно крајни илустрација, штета што се не могу све извести. Н. пр. у једној нам се представљају три последња диштриктска пандура како своју дужност оправљају, т. ј. један љуља господиново дете, други цена дрва, трећи носи у цегеру месо и зелен са пијаце. — После имамо у две слике једног господина, како се из петини жила упиње да обори магистрат, — а у другој слици седи тај исти господин на сенаторској столици па лепезом лади магистрат, да ни мува на њега не падне. После имамо слику, како се у Куманима старцу батине дају што није дошао сам да вози песак, већ је посла свог одраслог сина. — После имамо како је један адвокат прошао са туђи коњи, које је у своју шталу дотерао и т. д. и т. д. и још ваздан ствари, које ће полагано у свет долазити.

Славуј.

(Преведена кинеска приповедка.)

У Кини, брате мој драговићу, ту је и цар кинез, и сва господа што су око њега — сви су ту кинези. Давно је то било — ал биш зато и треба да вам приповедам, да се не би заборавило. Царев двор био је најкраснији двор на свету, од самога порцулана, скупоцем, ал зато је и био ломан, т. ј. лако се могао разбити, тако да се човек чисто бојао да га дирне. — У врту беше разна дивна цвећа, на најлепшем цвећу били су обешени прапорици и мала сребрна звонца, а то је прапорило и звонцало, да не би ко мимопрошо а да цвеће не опази. Да, тако је све то изишкулисано било у царевом врту, а врт је био тако велик, да ни сам вртар није знао де му је почетак, дели му је крај. Пођешли даље, доћи неш у лепу шуму са високим дрвима и дубоким језером. Шума се простирала чак до мора, које је било дубоко и плаво; лађе су могле доћи баш под грање, а у грању том живовао је један славуј. Тај је славуј тако дивно појао, да је и сам рибар, који је доста и друга посла имао, више пути кад је поћу тамо ловио застао и слушао га. „Боже мој, да дивна гласи!“ рекао би он, ал за тим мораде за својим послом гледати, те је на славуја и заборавио. Ал другу ноћ, кад је опет дошао, опет је слушао и опет је рекао: „Боже мој, да дивна гласи!“

У цареву варош долазау путници са свију страна, па се дивљау вароши, царевом двору, царевом врту, ал кад су чули славуја рекоше: све, све ал овај славуј највише вреди! И путници, кад се вратеше дома, приповедају о томе, а учени људи пису књиге о тој вароши, о том двору, о том врту, ал не заборављају ни на славуја; славуја су највећа узносили, а што је било песника, они пису најлепше песме о славују у шуми крај дубоког језера.

Књиге су ишле по свету из руке у руку па једна дође и до самога цара. Он је седео на златном престолу свом, читао је и читао, и час по часу би главом, јер му то беше веома мило, како лепо описују његову варош, његов двор, његов врт. „Ал тек славуј све највише!“ стојало је у књизи.

„О, триста му мука и са тим славујем!“ рече краљ. Ја и не знам ништа зањ. Зар ја у царевини мојој имам таку птицу, па још ту у мом врту? За то још никад нисам чуо! и ја то морам да дознам из страни књига.

И сад позове он свог кавалира; то је био тако отмен господин, да га нико од мањих људи није смео основити ал с њиме на разговор стати, а кад би се ко усуђао, па би га што упитао, он би одговорио само: „П!“ а то не значи много.

„Наше величаство као да има неку славују птицу, која се зове славуј“, рече цар, „књиге веле да је то највећа драгоценост у царевини вашој; па зашто нашем величаству нико ништа о томе не рече?“

„Ни моје уши до сада о тој птици ништа не чуше!“ рече кавалир, „она досад још није у двору презентована!“

„Моја је највиша воља, да она доведе у двор дође и ту да пева!“ нареди цар. „Где, ти јако, цео свет зна шта ја имам а ја сам не знам!“

„Нисам досад за њу знао!“ рече кавалир, „ал љу је тако потражити, ваћи љу ја њу!“

Ал де ће да је нађе? кавалир се усипадао горе доле по степеницама, кроз сале, кроз одике; кога је год срео нико није ништа знао ни чуо о славују — и кавалир се врати цару говорећи: да ће то јамачно каква измишљотика бити. „Светла круна не би требало да све верује што у књигама ваће, то су несташне лажи и гатање!“

„Ал ту ми је књигу послао силни цар Јавански, та књига не може лажати. Ја оћу славуја да чујем, доведе мора ту бити. Обешана му моју највишу милост. А ако ми је не доведете, после вечере љу дати да се свима дворјанима по трбуу добује.“

„Чинг не!“ рече кавалир и полети опет доле, па опет горе, а скоро сви дворјани за њим, јер су не ради да им се од трбуна добом прави. То се сад једнако разпитивало о чудној птици, коју нео свет познаје, само они не. Напоследак вађоше неко сирото девојче у кујни, које им каза: Ја знам тог славуја, ох како лепо пева. Ја свако вече идем мојој матери, она седи под шумом, па онда ја увек слушам тог славуја. Човек би чисто плакао кад га чује.

„Јесли чула девојко, ја љу ти изградити, да добијеш стално звање у кујни дворској, преко свега допустиће ти се да видиш како цар вечера, ал мораш нас водити славују!“

Тако ти се они сви скупа крвнуше у шуму, дево веле да славуј поје; ту беу многи дворјани. Ишли су, ишли, наједаред поче однекуд крива мукати.

„О!“ рекоше дворјани „ућосмо јој у траг! За дивно је чудо да тако малено птиче тако снажан глас има. Сад нам се све више чини, као да смо је некад чули.“

„Идите с Богом, та то крива муче“ привати девојка „још се има поћи до славуја.“

Жабе кретаху се у језеру.

„Дивота“ рече кинески дворски предикатор „слушајте је само, глас јој је као најјасније црквено звоно.“

„Та то су жабе!“ поправише га девојка. „Него скороћемо чути и славуја.“

И одиста зачу се прижељкивање славујево.

„То је славуј!“ рече девојка, чујте, чујте, ту он станује!“ и она им показа малу сиву птицу горе на грани.

„Може ли то да буде!“ чуђаше се кавалир „ја сам славуја себи сасвим другаче представљао. Да простог изгледа! Мора да јој је перје потамнело, кад је толику господо видела.“

„Мала птица!“ прозбори јој девојче „ваша светла круна жели, да јој штогод певате!“

„С драге воље!“ одговори славуј и поче тако лепо певати, да га је било милина слушати.

„Као звона, као прапорици“ никоа је узмирен кавалир „па глетте то гласице како се таласа, чудо, чудо, да је никад досад чули нисмо; заиста ће фуруре правити у двору.“

„Желим цар да му још појем? питао је славуј, јер је држао да је и цар ту.

„Мој славни славуј!“ привати канадир „ја имам част да вас позovem, да доведете у двор дођете, тамо ћете Њ. Величаство гласом својим забављати!“

„Мој се глас најбоље чује онде у зелени,“ говораше им славуј, а зато је опет пошо с њима, кад је чуо да то цар жели.

У двору је било све изкићено, зидови и патос, све од порцулана блистау се од безбројних свећа и кандила. По одицима било је наређано пуно дивнога цвећа, које је најлепше звонцало и приворило на пројми и од трчања и муњања силни дворјани.

Насред велике сале, у којој је цар седео, била је дигнута велика мотка, са које ће славуј да поје; ту су била сва господа, а и оно мало девојче добило је допуштење, да може да прати стајати и слушати, јер она је сад носила титулу „праве подлатне прикујске девице.“ Сви су били у стајаћем оделу, а цар даде знак славују да може почети.

И славуј поче, поче тако дивно појати, да су цару сузе на очи удариле, сузе му текосе преко обрва, а ни то је славуј још лепше и умилије појао; у срце је дирао; и цар од сладког миља није знао како да седи, тако је весо и раздраган био и рече да се такни даде славују његова златна пилуча, коју нека на прси-ма обешену носи — већма га већ није могао одликовати и наградити. Но славуј се поклати и зафали, он је већ доста награђен. „Ја сам видео сузе у царевим очима, то ми је доста, куд ћу више!“ па онда настави даље своје криво појање.

„То је најдужевија кокотерија, какве још видели и чули нисам!“ рекоше дворске даме редом и узеше поље у уста да слугоћу као славуј, кад и ко што ушита, — па су онда мислиле да су и оне славуји. Сувише и собарице и докаји дадоше знаке свог одобрења, да су и они потпуно задовољни, — а то много значи, јер њи је најтеже задовољити. Штово кажу, славуј је своју срећу скрвао. Добио је од сребра крлетку, да ће он-сад становати а допуштено му је било да може дванут на дан и једаред прековоћ из крлетке излетети. Дванајст слугу, било је дан и ноћ уз славуја, они држише златне ибришме, којима су славујеве ноге привезане биле, које не знају дали је славују баш најмилије било.

У целој вароши није било сад другог разговора него све о чудноватој тици царевој; и кад су се два кнеза на улици сусрела, један би отегнуо реч: „сла —“ а други би францески-брао одговорио „вуј!“ — то ња је био поздрав, затим би обоје дубоко узди-нула, јер су се потпуно разумели; сва деца која су се сад рађали, добила су славујево име, па да ни једно није имало што налик на славујев глас.

Једно јутро стигне цару један завешај, на њему је било написано: „Славуј.“

Ево опет нова књига у славуј намен славују — рече цар. Ал то није била књига, то беше кутија, а у кутији нека вештарија, направљен славуј, који је тео да буде по прилици правог славуја, а овамо је изкићен био алмази, рубини и сафири. Кад се та вештачка тица навије, онда је умели одговарати једну песму, као и прави славуј и онда јој се реч све дишло горе доле и блистао се у злату и сребру. На врату тог сво-

ног славуја била је врба, а на њој су писале речи: Славуј Јапанског цара да се сакрије пред славујем цара кинеског.

„А, то је лепо,“ рекоше сви, а онај што је тога славуја донео добио је такви титулу: царски и придворни велики славујодовоситељ!“

„Сад нека заједно певају! то ће бити красна дујет!“

И морадоше заједно певати прави и направљени славуј; ал некако нису могли да удесе, јер је прави славуј певао како му је из срца ишло, по своје начину а направљени славуј морао је певати како су му се изнутра точкови и ваљци окретали. „Мој славуј није крив, рече мајстор направљеног славуја, он се држи така и изображен је строго по мојој школи.“ — Сад ће направљени славуј сам да поје, он је толико исто среће имао као и прави славуј, и уз то је још много лепши на очима, другачије се блиста, него онај непевљиви живи славуј.

Тридесет и три пута певао је он све једну исту ноту, (увек једнако) и још се није уморио. Сви би га радо још и даље слушали ал је цар мислио, да би добро било да сад опет живи славуј што одпоје; потражише жива славуја, јест, ал де је, нема га! — прозор је био отворен — славуј је излетео.

„Шта ће то рећи?“ запараше цар. И сви господи црковаше и гувањаше да је тај славуј неблагодарно створење. „Ал ми зато опет имамо најбољу тицу!“ рекоше и пустише силни славуја да њи по тридесет четврти пут одсвира своју ноту, коју још ни сад не утубише; а мајстор фаљаше своју рукотворину, да је боља од правог славуја, не само изнутра већ и споља и са које га год стране узмеш. „Јер видите светли круно и остада господо, код правог славуја никад не знамо напред шта ће доћи, ал код мог је славуја све на длаку проричувано, тако мора ићи, другаче не. Па га човек може разклонити, ваљке му видети и појмита како се то једно око другог врти и гласове изтерује.

„Сасвим моје мисли! Сасвим моје мисли!“ рекоше господо и мајстору буде допуштено да у недељу која прва дође може свога славуја и народу показати. И заиста народ се те чисти удостоји, и кинези кад су чули царевог направљеног славуја тако су срећни били, како већ кинези срећни бити могу и сво рекоше „о!“ и дигосе онај прст који се „судолнззи“ дове, и климаше главом и намигиваше; ал они сиромашни рибари, што су правог славуја чули, рекоше: све је лепо и криво, сасвим је налик, ал бадава, тек нешто фали.

А правог су славуја изагнали из земље и из целе царевине.

Направљеном славују беше сад место на једном свилном јастучету близу до цареве постеле; сви драгоцени поклони, које је надобијао, лежали су око њега и он је већ аванжирао, сад му је титула била: Високоцарски поручкованац, по броју при са леве стране, јер је цар ту страну, на којој срце лежи, држао да је важија, а срце је на левој страни и у самог цара. А мајстор је написао 25. свезака о славују, све су биле стрпашно дугачке, високоучене и са најтежим кинеским речима изкићене, тако да је сваки кинез, који је год

прочитао, rekao da je raziurio: jer drugacije bi bio glupi prostak i dobio bi mu po trbuhu.

Tako prođe godina dana; car, gospoda i svi kineski utužnici već notu slavuju, a nali su mu svaku trudu na pamet; pa što im se baš i dopadao; kad je pevao mogli su i oni s njim pevati i sekundirati, i to su i činili. I deca po ulici priželjkivahu: cici-cici gluk gluk gluk! i car bi rekao: da, da, što je lepo, lepo!

Al, tujan, — jedno neč, kad je car u postelji ležao i slušao kako mu napravljeni slavuji poje, najedared nešto u slavuju reče: „akui!“ — nešto se ožame, puce „surrrrrrr“, točkovi se odvrnuše a svirka stade.

Car taki skочи iz kreveta, pošle po svoga prirog lekara, al ni onaj mu nije mogao pomoći! Naposljednji šivali su neč i po sajici, on ga je okretao, prevrtao, zavrtio i jedva tiča malo k sebi dođe al je sajica i to rekao: da ga odсад moraју jako štediti, jer su se klinčiči nakizali, a drugi se ne mogu umotuti, bar ne tako da bi sigurno i točno svirati moglo.

To je bila golema žalost: jedared samo preko godine smeli su ga naniti i pustiti da svira a i onda je dosta svakojako nišlo; al mištor bi obično tom prilikom slovo govorio i rekao bi da je pojaње vrlo dobro i isto kao i pre, posle bi svi za njim rekli: pojaње je vrlo dobro i isto kao i pre!

Prošlo je polagano i pet godina i nanje na zemlju golema nevolja: jer su svi cara svog уважавали a on se sad razboleo i ne može niше живети, као што се гласало. Већ су и изабрали новог цара и народ је зајавио на улици и цитао је кавалира шта ради стари цар. „Ш!“ рече кавалир и мааше главом.

Ладаи и блед цар лежао је на својој красној постели: већ су сви држали да је мртав и журише се да поздраве новог цара. Служитељи су изашли напоље да нешто шапућу а собарице су се скупили остраг негда да пију каву. По целом двору били су њилими да се бат не чује, па зато је и био таки мир, така тишина. Ал цар још није био мртав, само је укочен и блед лежао у постели. горе је било отворено једно окно од прозора, кроз прозор је обасјавао месец цари и царевог направљеног славуја.

Сиромак цар, није могао да дише, биш као да му је неко на прсима седео; он отвори очи и види да је то смрт, што му је на прси села, а његову златну круну себи на чело метла: у једној руци држала је она сабљу цареву а у другој заставу његову а из велики борака тешким застиркама што су око постеде биле извиривале разне чудновате главе, декоје гладне и грдобне неке опет лепе и миле; то су била зла и добра дела царева. Која су га сад гледала, сад, кад му је смрт на срцу седела.

„Сећаш ли се још овога?“ шапутау они редом, „сећаш ли се још онога!“ па кад се чега нерадо сећао, они му онда стаде приповедати, приповедати, приповедати да му је ладни зној на чело ударно.

„Не знам, не знам, то нисам никад знао!“ рече цар „свирајте, бубњајте, изглушите и да и не чујем шта говорите!“

Ал они продужише приповедке своје а смрт је, као кинез, климала главом на свашта што су рекли.

„Свиру, свиру!“ викао је цар. Мили мој славују, упиши све тоčkove своје, певај, певај молим те, ја сам ти толики дарова дао, обесио сам ти о врат моју златну паучу, певај, певај молим те.

Ал тица се не помаче није било кога да је на није, она без тога није имала обичај да пева. А смрт је једнако своје шупље очи у цара упрла, а при том је била тако тишина, тако страшна тишина.

Ал сад наједаред чу се од прозора диван славујев гласак: то је био онај прави живи славуј, он је чуо да је цар болаи пак је дошао да га мало песмом поутеша, и подкрепи. У царевим жилима поче већ оладисла крв све брже и јаче тећи, обрад му танаи румен прели, сама смрт окрену се и поче слушати, па ће рећи: де, де, тицо моја, де, певај, де!

„Јест, ал обећали ми дати ту сабљу, ту заставу, ту златну круну цареву?“

А смрт даде све те скупоцене ствари за једну песму славујеву. А славуј певаше даље, певаше он тиомирно гробљу, де беле, бледе руже цветају, де лова жирише, де се на трави блистају сузе као роса; смрт је слушала, па је повуче нека неодољива жудња за гробљем, није могла одолети, — измаче се кроз прозор као нека бела сенка.

„Фала ти!“ рече краљ „ти гајска тичицо, познајем ја тебе. Ја сам те изгнао, а ти ми опет зато разтера она гадна лица, одјами ми смрт са прсију. Како да те наградим?“

„Ти си ме већ наградио, ја сам видео сузе у твојим очима, а то нећу никад заборавити, то певачица тако сладко пада. — Ал сад спавај, буди чини и здрав! а ја ћу ти певати.“

И славуј му је певао — а цар се завесе слатким мелемним свом. Како је тај синак сладак, како је дековит био!

Сунце је кроз прозор сијало, кад је цар здрав и чини из постеде устао. Слуге му још не дођоше, ислези су да је мртав, а славуј је једнако певао.

„Ти ћеш увек код мене остати!“ рече цар „па певај само онда кад ти се певало буде, кад воље узимаш, а онот укоченог славуја. Њега ћу разцопати на сто комади.“

„Немој!“ привати славуј „а он је чинио што је могао. Задржи га, јер ја не могу у двору остати, него допустити да дођем кад ми је воља, на ћу онда вечером долазити и тамо пред прозором на грани певати, што ће ти и весела и лепа јасли донети. Ја ћу ти певати о срећини и о невољини, о слободи и о простоти, о добру и о злу што је око тебе скривено. Ти ја летим по народу, по селима и колибама, облазим гоненике и патнике, који су далеко од твога двора. Ја љубиш више твоје срце него твоју круну, ја волим твоју правду и доброту него твоју власт и богиницу. Певаћу ти, ал нешто ми мораш обећати.“

„Све, све!“ рече цар и обуче се у своје дивно царско одело и приграи сабљу своју.

„Немој нико да кажеш да имаш малу тичу, која ти све приповеда шта се по народу збива, јер онда тешко мени од твоје господе!“ Слуге дођоше да жртвог краља на сто поставе, а краљ жив и здрав па и поздравил: „добро јутро децо моја!“

Нешто из економије

како ћеш до велике главе купуса доћи.

Да купус у добро нађубрену земљу доћи мора, то ће бити познато сваком баштовану. Поред свега искуства треба пазити на овај пропис.

1. Лоју, на коју ћеш купус да садиш, нађубри добро локалним блатом.

2. Јамице, у које ћеш купус да садиш, посни добро мотивима неки велики Хрвата, јер то купусу прија.

3. Још мети под купус изкрена обећавања неки мађара, па ће ти нићи тако велике главе купуса, да ћеш и моћи ратним силама за бомбе продавати.

у Н.Саду

С. Бућкало баштован.

Рококо.

Један вешт али накратко насађен молер, саликовао је једну, саму у себе заљубљену кокету, која кад је држала да јој молер уста припочиње, тако је устима узпијала и као на овењачу сабирала и, да се молеру додијало на јој рече: госпо, ако баш желите ја могу уста сасвим изоставити, само реците!

Маркграф Карло био је велики ципија, сваки дан је прегледао рачуне, пописе и тефтере, једаред нађе у тефтеру забиљежено: три фазана умрла. „Хм хм!“ рећи ће Карло „а колико је боца шампањера за њима од туге пукло?

Карациолус и Александар, оба папина изсланика тедоме да подиште Лутера обећавајући му епископат и много новаца само да не придикује против катол. цркве. Ал Лутер се не даде ни осолити. А поштени изсланици писаше папи: Бадава сав наш труд! та уља не да се придобити ни новцем ни одличјама.

Покојни чика П. говорио је увек да се шунком најбоље жеђ гаси, јер, вели, после шунке, мораш много пити, а после пића прође жеђ.

Исти чика П. кад је год погађао слугу, питао би га дали зна јасно звиждати, ако је реко да не зна тако му је показивао де су врата. Питао сам га једном, на што му то звиждање? „Е, синовче, казаћу ти, ја обично слугу шиљем у подрум по вино, ал док је год у подруму мора ми тако звиждати, да га ја овде горе чујем, онда сам сигуран да уља тамо доде не доче.“

Пона послао слушкињу да зове домина на ручак, она га је нашла баш при облачењу како је са четкицом зубе прао. Кад се слушкиња вратила питау је оћели домини доћи? — „Е, ала и неће, већ зубе оштри.“

А. Бога ти, ко је то што је туд прошао?

Б. Брате, ја не радо оговарам, ал чани ми се да је штајериинспектор из С.

Једно писмо.

Комшија Смај! каква си ти нофина? све друге нофине има лајтартикл, оберлајтартикл, а ти само пефаш твоје нискуцне песме; мој фетер постекснелитор неће више ни да крадеш Смаја, из нихт дер мије верт! Ја тебе помогнем, ја за тебе пишем лајтартикл. И ја сам правила песме, кад сам била вандерспурш, па су ме аузгелахт, као и тебе што аузлахују, ал кад сам постала господин амтединер, онда сам учила хехере политик, кад сам после, ано Бах, била благородна господин штајерајнемер, ја сам постала мудра човек, да је потрајала она красна време још душе, ја би била дзнас крајсфорштанд, — сад сам приватије. Ал ако се преселиш она Боснијен и Херцего-вина о-вамо, онда ће требати таке луде, па ће анфалис, добре бити ко знаде српски говораш, зато ја сад научим српска, ја би могла оне барбарен цивилизири, ја би тамо велика господин пила (у Херцего-вина), боља него турска паша, која не зна ни шта је то параграф. То Боснија и то Херцего-вина (само не знам какве је вина, јели бела или шилер—амеце свеједно) — то мораш овамо да дођеш.

Мој либер Смај, ја сам била и у Венеција, ал тамо су ме звиждале, тукле моја цилинדר, чупале моја фрак, ја сам љута па та Талијанска, ја волим, Србска — а ти либер Смај, треба да пишеш лајтартикла, да се Боснијен тако обуче чизме и калочне (не ваља бити бос)

да таки дођеш овамо са Херцего—шилером. Шта ће оне тамо да радиш, тамо нема ни трафике, да човек пуши лепа јефтина драженин—табака. А оно Турчин, оно је болесно човек, оно нема цајта да њи цивилизира. А оно Србија, оно је фро, код је човек не говориш о томе, њој не требаш Боснијен, ни Херцего—хајригер. Ја сам била у Београд код један наметан господина, па сам му рекла: кристив гот брудер! Она мени рекла: сервус алтер! па ми дала слатко од розен, па сам ја видла да њима не требаш нова земља, од тога болиш глава. Па сам примила визит код хохмаршала, то је славно србско шрифт—штелер (каже Лојд). Треба да му метеш портре у твоје Смаја, он то већ давно чека, и заслужујеш. Немој да не метеш Србијањцима ћеш правити жао.

Па сам била код оно Фадовдан, то је фи—фигер коф — то уме бити мађар, то уме бити шваба, то уме бити францус, то уме бити енглез, то се уме сафијати како чиков, то је мортман. И њему не требаш Босна.

Шон гут, кад они нећеш онда имаш право, а кад ја оћу онда ја имам право.

Сад ти не можеш више писати, мораи идем на халбсајт, да читам пофине, можда већ има написана конкурсушрајбунг за какво касабемтер у Сарајева, знаш, либер Смај, тас из наји фах.

Живи вол! док ти опет пишем.

Твој

Петер Вајнбер

Овако

је било купљење предизате на србско нар. позориште у Пештобудимосентандрија — сачувај Боже! не код свију а код неких те неки Срба.

I.

А. Познато вам је да ће нам позориште србско овамо доћи на десет представа. Ми се надамо — —

Б. Нека ништа, мраз.

А. Ал ви сте увек показивали — —

Б. Мраз, брате, мраз.

А. Ал ваше познато родољубије — —

Б. (Не слуша што овај говори) Све је то утуко мраз.

А. С Богом!

II.

А. Но ви нам нећете одрећи Србско позориште — —

В. Боже ја нећу доћи, да се срамотим.

А. Та ако је баш до срамоте ми ћемо се срамотити и без вас. Зато је боље да нас је више да срамоту поделимо.

В. Ја реко.

А. С Богом!

III.

А. Оћетел се абонирати на представе нашег народног позоришта?

Г. Ја сам био 30 пута у езелсхаут, и двадесет пута у шене Хелене а то ми је на ова скупа времена доста.

А. Срећно!

IV.

А. Ви ћете зацело подпомоћи србско нар. позориште кад у Будим дође.

Д. Знате ја имам квартир за издавање, досад сам добивао за њега 100 фр. месечно, ако ми нађете кирајцију који ће ми 150 плаћати онда ћу се абонирати на један нартер.

А. О, то би велика жртва била.

V.

А. Ја сам дошо да вас унштам смеомли се надати да ћете у србско позориште — —

Е. Ху, молим вас у послу сам, незнам де ми је глава.

А. Па ја ћу жакар и сутра доћи.

Е. Сутра имам још више посла.

А. А прекосутра?

Е. Нећу бити код куће.

А. Па ја ћу доћи догодине, да бар видим каква ће бити благослова од тог сиљног посла.

* * *

Овако нас одправнише само неколицина родољуба, но ипак ће овдашња шака србаља показати, да је кадра издржати своје народно позориште за један месец дана. Кад није потро мраз оне банке што требају на луксус и на другу забаву, паћи ће се још која мангура и на србско позориште. А колко је већ до сад абоновано, показује да нису горњи Срби лоши од доле сиротиње изше.

Курјак и чобан.

Матора курјачица била је на умору и на последњем часу саветоваше она своје мало курјаче овако: Вујо мој, Вујо, чуј моје послед-

не речи. Овде за моји леђи међ кожама које сам ја при лову употребљавала има и једна јагњећа кожа, од оног јагњета што сам јуче уграбила. Ту кожу обуци на се па иди доле чопору оваца, које тамо без бриге пасу. Овце су врло добродушне као и све друге луде животиње. Међ њима проводи своју младост, сигурнији ћеш бити, него да те на вуцима оставим. Овца ће мислити да си њено јагње, па ће ти се обрадовати. Ал што ћеш год радити само научи добро јагњећи блејати, јер ко се са овцима сдружи, ако му је вуна на леђи и добро блејати зна, том ће добро бити. Мало ћеш се усиљавати, док не ојачаш, а кад станеш на свагу научиће те сам твој нагон, шта ти ваља радити, и како ћеш се наплатити. И више би ти рекла ал ти си прави син честитог курјака, геније твој неће те оставити.

Кад курјачица црче. Вуја обуче јагњећу кожу на одкаса доле у чопор оваца. Тако се и сбило како је курјачица мислила. Тек што га је овца сназила, потрча весела мати пред своје јагњешце. лизала га је, дојила га је, само кад јој се живо вратило, мора да је много муке и стра претрпело!

Вуја је врло вешто блејао, ал чобански нас има добру њушку, намириси он да то није јагње него сасвим нешто друго, скочи на Вују да га разкине, ал мати овца закрили га и сачуви га.

Пас где чобану па му рече да то није чист посо, то је мало курјаче у јагњећој кожи. Допусти да га зарана скинемо нашем чопору с врата.

Па шта оћеш? питање чобан.

Да га разкинем.

Немој, није те пужде.

Пас га зачуђен погледа.

Ко измалена почне овчијим млекоу ранили мудроваше чобан, ко на овчијој сиси одрасте, тај ће прижити и овчију нарав. Па кад једног курјака припитомио, после ћемо све лакше и друге редом.

Јеси чуо, госо, то је опасна игра. — говораше пас; много би то паметније било да ми притворном угурсузу шију заврнемо, него да ранимо диндушмана у чопору свом, неће ти курја ћуди проженити. Промисли-е, госо, док не буде касно.

Куш гарове, па гледај свога посла! Продере се чобан, зар си ти кадар сватити филантропску систему нашу.

Гаров увуче реп, па оде у свој буџак. Ал не потраја дуго, а овце се почеше проређивати, све и' мање и мање. Јер је Вуја под обраном чобановом и при овчијем млеку лепо ојачао, па поче зулуме чинити како му срце ниште; доцне је већ било кад је чобан свога гарова у помоћ позвао, гаров повија Вују, — дал га је стигао и наплатио, то нисам добро разнито, ал да ће чобан још дуго јаукати за грдном штетом — тас из ајмал гевис.

Индивидуална слобода.

А знатели, браћо, шта је то индивидуална слобода, с којом би тели мађари да нам премажу уста; ево шта је.

1. Сваки србин, који не мари, макар му се процес десет година отезао, може молбе-нице и тужбе своје и србским језиком подносити.

2. Сваки србски беахтер, који жели што пре да аванжира и да се своје милошагош шефу удвори, може слободно србски заборавити, и само се мађарским језиком служити.

3. Когод жели да га признаду за доброг хазафија, не мора се србским именом поносити ни за србске ствари заузимати, — у слободној земљи нема приморавања.

4. На питање, требали мађарски језик у србске школе увести сваки владика може слободно своје мњење изрећи, како држи да је по његову индивидуалну корист боље.

5. Ако су кога претерани кумови још у летиству силом крстили, Владиславом, Јованом, Стеваном, — може се слободње пи-сати Ласло. Иштван, Јанош, — нема ту никакве силе.

6. Једно је народно позориште (у Пешти) когод оће може прилагати на њега колико му год драго (осим онога што већ мора).

7. На дијети, на конгрегацијама, у сесијама, одборима, — ко не зна мађарски не мора говорити, — слободно, слободње може ћутети.

И т. д. и т. д.

Анастасије „Хофмаршал.“

Монолог.

Бити или не бити, то је велико питање. Бити славни списатељ србски или (дубоко) — не — би — ти! — Шта ћу сада да радим? да се одречем тога лепог имена? онда ће тек и онај србни да потражи Лојда, који га никад ни читао није. Да подметем кога да ме брани, да сам ја заиста славни србски списатељ, т. ј. у потаји, т. ј. да би могао ја, само кад би тео и епос, и драму и о филозофији и о политици и о моралу — о свачему писати кад би се то само слагало са високим достојанством мојим — то да урадим? Но! поздравно ме је „Змај“ — то би био за њега леп залогај. — Или како би било да пишем штогод, макар у шаљиву Ружу, па тако да оправдам име списатеља! Но — о том ћу се још промислити.

Ал шта ту овамо онамо, нек стоји у Лојду како стоји, та србни онако знаду скроз ко сам и шта сам, — а бар ће стран свет за јачајно држати, да сам славни србски списатељ.

Сума сумарум.

Провио рат,
Аристократ,
Бюрократ,
Финансијер рат,
Рајхсрат,
Коммерцијал рат,
прва рата,
друга рата,
трећа рата,
четврта рата,
шарати,
варати,
јрати,
притварати,
кратити,
тратити,
пробирати,
форсирати,
лажирати,
секирати,
лажирати,

и т. д. и т. д. — ја сам увек рекао, да толики ратови не слуте на мир.

Из Новог Сада.

Ми смо већ десперирали што се г. Медаковић уклонио са јавног поља журналистике. Ал ономадишњи број Напредка донесе нам знак да је г. Медаковић жив, још те како жив и на борбу готов.

Осведочисмо се да је он увек, кад је нужно, готов бранити интересе (своје).

Осведочисмо се, да се он не жаца ни савим архијерејима казати у очи (највећа грубијанства).

Осведочисмо се да је он кадар и против самог суда и закона и против пресуда дићи своје копље (кад се његова цена тиче).

Осведочисмо се како се он живо заузима за слободу (продавања) штампе.

Осведочисмо се, да је он, досад, само зато ћутао, што није било доба за говор а кад дође време да се што тражи и добије, ту је он први.

Такви нам се њадили Срби!!!

Ребус.

Одговор на ребуса у бр. 7. Весело срце кудељу преле. Одговорите: Андр. Милић ученик у Осеку; В. Г-и-и у Вр., и још нека г. г. која нека опросте, јер су нам се писма забацила.

ТЕЛЕГРАМИ.

Из Срема. Код нас је мраз велику невољу причинио. Народ је у великој бригаи.

Из Барање. Еј тужан! шта ћемо!! — као да се сви елементи против нас заклели.

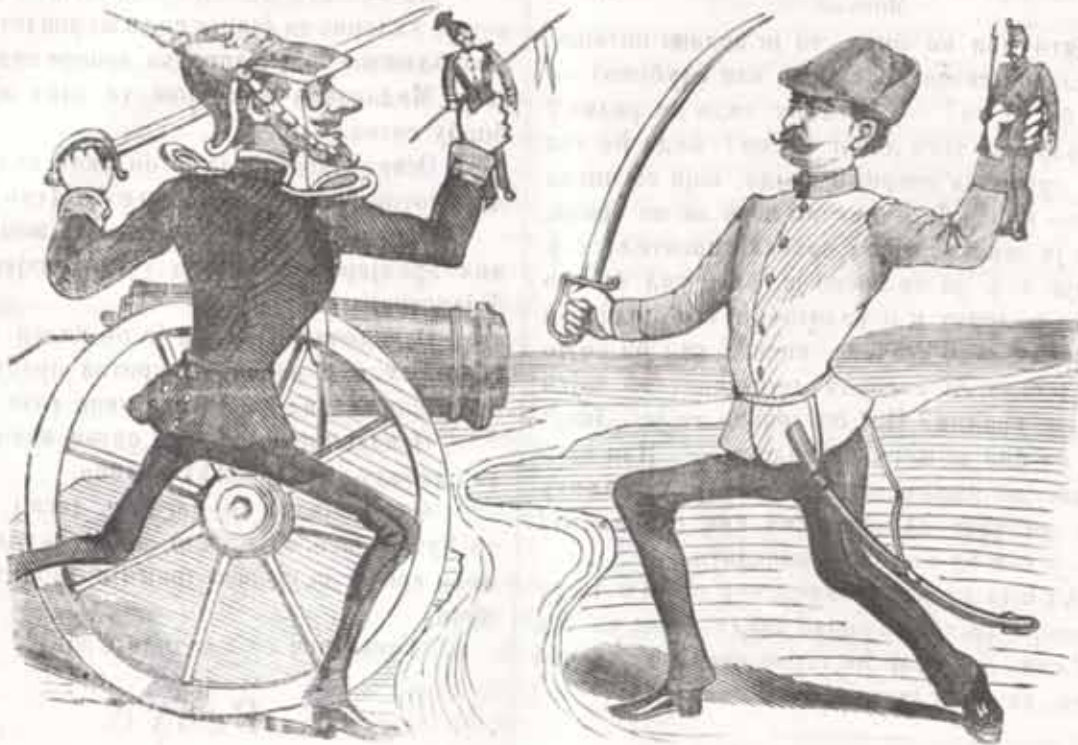
Из Торонтала. Невоља, галема невоља! Није можно да смо толико Богу скривили, да нас тако казни. Сиротиња стрепи!

Из Бачке. Код нас је јаво и помагај. Угучени смо. Убијени смо.

Из Новог Сада. Ал код нас, наонако и у зао час, туго и невоља, код нас је најгоре! Отишла нам је општељубљена фризерка на пут. Како ћемо тај удар преживети — Бог свети зна!!!

ОДГОВОРИ. Г. Авр. Николићу у Сентомаш и кафани код Трубаца у Панчево. Ви сте предплату послали а последњи бројеви Змаја шаљу нам се са поште натраг.

Братска претња.

Ако те звизнем овим мојим уланом (словеном) по тој твојој сабљи, оне те таки крв облити.

Бре ако ја грунем са овим мојим граничаром (словеном) по том твојем топу, таки ће се разпасти на сто комада.

Ташци.

☞ Боже мој, Боже, јели Србска влада у Београду баш тако савршена и безгрешна, као што Видовдан — ћути!

☞ Боже мој, Боже, како може ко пријати фалу тамо, де је забрањено говорити како ко мисли!

☞ Боже мој, Боже, зар има људи, који држе, да опозиција неће бар штогод истине казати, коју улазице затрпавају!

☞ Боже мој, шта ће од Србина бити, ако дуго тако потраје.

☞ Боже мој, Боже, зар ко држи, да је боља сила за времена, него благослов Србидије и после тисућ година.

☞ Боже мој, Боже, зар не мисли сваки човек, да ће и упрети.

☞ Боже мој, Боже, кога ћеш већма казнити, или оне, који великаше рђавом намером фале, или оне, који и' поштеом намером карају.

☞ Боже мој, Боже, мислили који фаљеник, кад би после сто година из прашиног гроба устао, да се не би вајкао што није кратки живот и редки положај боље употребио.

☞ Боже мој, Боже, ако који министар у Србији забрани „Знаја“, дал ће „Знај“ тим мање право имати.

☞ Боже мој, Боже, зашто не већма тиште у Србији и мањи гитсери, него ма де ма какви зулуми.

☞ Боже мој, Боже, зашто се не знам шалити, кад о неким стварима почнем мислити.

☞ Боже мој, Боже, што је год здраво близу, то човек добро не види, зато би требало да неки великаши своје „пријатеље“ мало удаље, онда би и' тек познали.

ЗБИЉА!! Чујемо да од сада више неће излазити у Србобрану пашкиве против неки пародни заграда. Забрањено је један патрон Србобранов. Знај чује много штошта, ма да не плаћа шпигуне. Видећете јели тако.

Број 10.

Година III.

Змај излази двапут на месец, једаред на целом, други пут на по табака.

Писма се шаљу у
Пешту,
Grünbaumgasse Nr. 22.

У ПЕШТИ
за другу половину Маја.
1866.

Цена је 1 фр на годину, 2 фр. на по годину. Наручити се може ма кад лан само или од 1. или од 13 броја.

Поједини бр. стоји на целом табаку 2 фр. на по табака 11 новч.

Успављујућа песма.

(Пева се — не певала се — у Београду.)

Буји паји чедо драго, Србијце мала
Доста си се пазнојила, доста наиграла.
Ко поточић тио жушти Дунав, Дрича, Сава —
Само тио, само тио, наше чедо спава!

Кроз обlake раздеране блед се месец скита,
Кроз прозор нам провирује, за злу децу пита.
Добра деца већ су легли, рчу ко на јави,
Љулу, љулу, чедо драго, покри се по глави!

Уранили као кештици класци неваљани,
Зипарају прије зоре Пруси, Галијани
И компија твој је усто на се и он брани —
Ох не знаду, како ј' сладко спават на тенани.

Пе! лагано пушке, топи, и ви бури људи,
Нек вам срце лакше бије у ти врели груди,
Полагано Еуроно, и цео свете луди,
Само тио да се чедо из сна не пробуди!

Отварају с', обијају с' будућности двери,
Народи се узтркују као горске звери,
Отимају с', наваљују ко ће проћи први, —
Буји паји, чедо драго, душанова крви!

Ф И Н О Ћ А.

Неотесани србски народ досад је у говору употребљавао неке старе, заматореле, просте изражаје. Није он знао за утегнуте, фиње глатке помодне фразе. Његове је било:

„Здраво брате!“ „Помози Бог!“ „Бог да прости!“ „Добро ми дошао!“ и т. д.

Ал сад, кад се заслуге народа мере

другчијом мером, кад се спремају награде само отесаним, углаћеним, финим народима, — да нам се не би ократили рукави препоручује Змај сваком простом Србину, сваком закорелом србени, парочито изкреним Шумијцима, не-васпитаним Бошњацима, закорелим Ерцеговцима, суровим Црногорцима и т. д. препоручује им да се и они лате западнога изображења и спољашње глатке форме. Ако не могу све уједаред примити, засада само ево им неколико финији изражаја, које им ваља често употребљавати, особито кад се са старијима и господом разговарају. Овако се треба изражавати:

„Ја узимам себе слободу и т. д.“

„Ви сте ме јако обвезали и т. д.“

„Изволите саслушати и моју маленкост!“

„Ох молим, немојте се ви трудити, ја ћу се сам постарати и т. д.“

„Ваша ме је милост поразила и узела ми је речи којима би изразио шта мислим и осећам!“

„Ја ћу бити тако слободан, и ви ћете ме онда боље познати!“

„Ох молим, молим, срећа је са моје стране!“

„Извините продрзљивост моју!“

„Ја ласкам себи да ћу кадар бити!“

„Моја маленкост не може допустити да се ви толико за мене старате!“

„Служите се по вашој вољи!“

„Изволите ви напред, ако је по вољи!“

„Ви сте сувише милостиви!“

„Ја никад заборавити међу очинско старије ваше!“

Допис Петера Вајнбера.

Либер Смај!

Ја ћу тебе гриндлах да докажем да велике време направи велике људи. Хер Шварц је измислила пулфер. — а! господ. Пенедек није измислила пулфер, он је измислила пулфердаф. — зато је сад и он шварц.

Него либер Смај, и ја ћу да будем велика човек, у мене је ово време родила велики ерфиндунг. Све те штете што су Прајзе направиле ја ћеш да поправиш. Ја сам седела три ноћи и три дана па сам мислила о том ферфлухтецидналигвер комедијан каже: Ладет! а они шест пута пахананд пу! пу! пу! пу! пу! пу! Сад ће да будеш мир, сад нам не треба цидналигвер, ја ћу сад да правим форшлаг да се прави сваком нашем нивонеру једна цидналигвеса. Па кад г. Штајерајнемер комендира: цалет! и сваки нивонер шест пута пахананд платиш порцију. Донерветсакриент! Гуте геданкен комен нхт имер цу швет!

Али и за Србију имам једно форшлаг. Србска регирунг купи обични пушака, онда виче шест година: сад смо фертиг, сад смо фертик. оди зец овамо да те убијем! Зец дође па први нос, па каже цид, сад је у моди пушка са олуком! Онда регирунг каже: Сад опет нисмо фертиг! Онда купи пушке са олуком па виче три година сад сме опет фертиг! Оди зец овамо! Онда зец дође па каже: Цид! сад је у моди цидналигвер, ја се не дам другчије тотшис! Онда регирунг каже: Сад опет нисмо фертиг! А зец опет протр. Мој је форшлаг ова. Ја, либер Смај, тела би да чујеш? — ја, то је гехајмис. За то ћу ја да добијеш многе талире. Па ћу бити бог-то човек. Сад сам сирото, сад сам се нудила новосадској репрезентацији да ју учим србски говорити и писати. Ал она нећеш, каже то није дојално језик. Но вас сагет тен ту дацу!!

Уреднику „Сељака“

Драги пријане!

Иди, ратос те било, како ти ме уплашио. Ја баш седим па читам ратне гласове, кад наједаред донесоме „Сељака“: — добро, ко велим, нек стоји, кад купим једаред, као што сам тврдо наужио, сто дана земље, а ја ћу онда „Сељака“ па тенане да штудирам. Ал десно

се код мене мој пријатељ Н. — то ти је законана економ, чин опазн „Сељака“ и он држ за њега, небил пашо какву илустрацију, какву нову дрљачу, какво наметно цртало, какав мударваљак. — а! нема ти ту дрљаче, ни ваљкани цртала, већ неке наочири узјаниле на неки нос, горе коса, доле бркови, па онда капут, а доле пише Ђорђе Радић. Пријатељ Н. показани лист, а ја се удари руком по колену. Еј тужан, дакле и њега више нема! — Јер, драги „Сељаче“ ја сам ти зацело држао, да су те асентирали, па те одвели одушеђеног да се бијеш са Талијани. — па да си тамо дегод на Кустоци главу изгубио. Ето, реко, сад је ко други редакцио пријано, но оће сиронаку да подигне спомен у листу — Није мени ни на крај памети било да ћеш се ти сам жив у свом листу резати дати. Та, море, то не слуги на добро! Сад вас има двајца у Новом Саду што сами себе режете. Па што се врага не деговориште, па да сте једни другога салик издали. — веруј да би много славније било.

Ал ништа, само кад си ти жив, и кад ја знам да се ти радо ксилографујеш има сад времена, на ти може друго издање у Знају изаћи.

Ал ти ко велим: Свако је своје славе ковац. Е, накован ти твој! сад си ме убедно!

Него читао сам ти и биографију; — то је шармант. Не могу ти казати која ми се епоха твога живота боље допада, него оно је тако меланхолично, тако идилично сцена, кад си на добрима књаза Шварценберга 152 крава на јаслама ранио и сир правно Сир, брате, сир, та то је мој лајбшнајз!

А ја ти, брате, сад честитам нову славу или семе славине, које си својеручно (као добар економ) посејао и желим да бујно изникне, да је мраз, који обично има ник на ране усева, не утамани, и да добру жетву дочекаш. А онај празан лист што си га за своји леђи сигурно Хрватиња оставио, желим да регинкаторна депутација будућности достојно испуни твој.

као, што видиш, искрећејши

Г. А.

Сеоска политика.

Пређашње недеље поподне седели су многи сељаци у клокошевачкој крми за дугим столом, пијуцкаше и разговараше се дал ће одиста бити рата или не? Ратна портаја доказивала је, да то не може бити бадана кад су, већ све границаре, и као што чујемо и

друге војске кренули, — из тога мора бити рата. Противна пак партија мудровата је да неће бити рата, јер да је што тело бити, досад би већ било.

А шта ти судиш? — питау на последак Мариа Бривог, који је само седео на кутеу, а сви су га држали да је најмудрија глава у целом селу.

— Шта ја судим? — одговори Марко озбиљно — е да вам кажем. Та ви ћете ваљда који познавати у Голотину Мију Врака и Гају Лисића, обојица су бакоње били, један је имао више земље, други више новаца. Обојица су се отијали о првенство буду коловође у Голотину. Отијали су се који ће бити кнез, татор и т. д. па да дрмју целим селом, целом обштинам. Сваки је имао своје претставке; као што се Гаја и Мија мргодио гледаше, тако су и њихове присташе један на другог режале. Једаред баш кад смо село покосили (и ја сам био тамо) позва ће нас кнез, баш овако у крчму, ту је био и Гаја и Мија. Као да и сад гледим, Гаја се пожурио, па је први дошо, па ни пет ни девет, већ тако седе у зачеље. Доцније дође Мија, а кад снази Гају у зачељу а он стаде дувати и ни нос и ни уста, ни му кроз зубе рече, „а, завладо си се у горње чело, као да нема вреднијег места за то место!“ Нато Гаја опет кроз зубе одговори: „шта, ваљда си ти тај вреднији!“ — „Сад ћу ти показати ко је!“ — реч по реч, па дође до кња и до песница, — било би и горе, да не уђе међ њи стари Луја Напола, који је донде само слушао, од кога су сви зазирали, јер то није призна глава, јер овако је из чадре изашо, увек је био што кнез, што васир, што татор. Он се одсече на обојницу: „Где ти њихова посла! такм нос у вутрол! — он рече, а они одиста нос у вутрол. Затим се Луја разгорио на повика, да таки сместа сваки својој кући иде, виш ти бидивација. Сви га послушасмо, разиђосмо се куд који. Ја се случајно на путу још саставем са старим Лујом, па ми се стариц стаде вајкати. „Синовче, да ти право кажем, нисам добро радио, требао сам и другче измирити!“ Ја га погледа чудећи се томе говору. „Јест, јест, тако је то. Видиш сад су обојица отишли дутити кући, па ће код куће да изкале срца, сирота чедла, жена и деца изијаћи за њих јед.“

Тео сам да се уверим, да ће тако бити и Бога ми баш је тако и било. Обојица се дома здравише са женом, што га није чекала на ручак, — ког је беса данас прала кошуље, — зар је тако алија чисти, — који је хандрак толику сламу погорео и т. д. деца што су весело пред њи метричала добише ћушку, слуге побегоше, начини се руснај. — Е сад ме ваљда разуме, шта се може из рата излећи.

Селани живше главом, а то ће рећи као да га разуму.

(Г)

ЦИВИЛИЗАТОРИ.

(Из штећника.)

А. Бога ти шта су ти Пруси?

Б. Та Немци, зар не знаш!

А. А што су Саси?

Б. И то су Немци!

А. Даклем обоје цивилизатори. Сад нешто да изнадне ратна срећа тако, да Саси оду у Пруску а Пруси и Саксонију, чудно би то било погледати како би један код другог цивилизацију разпростиро.

Ташци.

§ Ко каже да србин жали умрети; жали он само што онда не може још једаред умрети кад уотреба.

§ Миње очју више виде, виње глава паметније суде (у Београду).

§ Велика изкуства на даду се јефтино купити. Али ако и човек скупо плати на остине опет бајм алтес тас ист пум тајфл холес!

§ Није све алато што се светли; ал није ни све бомба што пуца.

§ Боља је своја бусија, него туђа Русија.

§ Кажи ми с ким си спрего, па ћу ти казити шта ће од тебе бити.

§ „Напредик“ вигомешује о алијанцији Србије и Турске у одбрину Босне. Па то да не дође у Змај.

Ова дана успокојио се

НАШЕ ГОРЕ ЛИСТ.

Он је појео све Србе, и почем се није привико на другу рату морао је сиром од главди скипати. Лава му била прва земљина!!!

Ребус.

299¹/₂ па 0

Одговетка ребуса у прошлом броју: Јакреп.

ОДГОВОРИ. Г. Ђ. Поповићу у Беоци шаљемо и опет шаљемо лист, ал ако се ко нађе који га краде и опет краде, то ми нисмо криви и опет нисмо криви. Изводите разпитати на черевникој пошти.

Идуће недеље ће изаћи уједно број 11 и 12 којим се завршује прво полугодије ове године. Онда ће изаћи и позив на даљу предплату. Ово напред јављамо, да могу људи за времена побећи од куће. Богме, така су времена

Умствованија Београдски цилиндраша.

А. Та ветропироваћу мисле да је totако
дићи се. Тежка је то ствар
Змале. Видим и верујем!

Б. Но, но! — ја сам дего само да прику-
ним снагу. Ал ја зато по Босни сањам и овако
чекам само на златно доба.
Змале. Живно!

В. Онај мизгов чмава, ал ја сам ево овако
дању ноћу на опрезу, — већ ми крв киши.
Змале. Весела ти мајка, која те народу
у најважније доба поклонила.

Г. Ја сам први!
Д. Идем и ја, куд пукло до пукло!
Е. Та нисам ни ја кукавица, и у мени је
јуначка крв. Ајд! да видимо!
Змале. Тако, браћо, та ви знате шта
радите!

Број 11 и 12.

Година III.

Змај налази дванаест на месец, једна на децем, други пут на по табак.

Према се налази у
Пенгу,
Griibungasse Nr. 23.

У ПЕНТИ
за прву и другу половину
Јулија
1866.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по годину. (Паричити се може на кад али само или од 1. или од 11 броја.)

Поједини бр. стоји на целом табаку 2 на по табак 11 новч.

ПОЗИВ НА ПРЕДПЛАТУ.

ЗМАЈ

од Јулија до краја године 2 фр.

Да чујемо шта говоре и противници Змајевих

Први вели: Змај не вреди ни дуле дувана.

Одговор. Живила слобода мишља и говора!

Други вели: Змај није рђав, али није баш преко нуждан.

Одговор. Та баш је тамо преко нуждан — ако хоћеш да знаш.

Трећи вели: Змај нема определена рока, излази кад му је воља.

Одговор. Имамо доста листова, који излазе кад им је невоља.

Четврти вели: Змај је скуп.

Одговор. Зоља је била јефтинија.

Пети вели: Змај не зна за шалу.

Одговор: Али зна за истину.

Шести вели: Тај Змај би да окрене што горе то доле.

Одговор: Јок, што доле, до горе.

Седми вели: Змај се не обзира на велику господу.

Одговор: Он је задовољан ако се они на њега обзиру.

Осми вели: Хм, хм!

Одговор: Да, да!

Девети вели: Змај се не улагује ни публици.

Одговор: Али жели да је задовољи.

И тако као год што филозофи још не докучују, дали Бенедек долази од Бенедикта, или Бенедикт одлази од Бенедекта, тако ни наш свет још није на чисто, кад му је Змај неопходно нуждиња, дали у добра или у тежка и озбиљна времена.

У ова тешка и скупа времена не тражимо да нам се удвоје предплатници, премда би то тек добар, а неким кобан знак био, ал ако нигде, а оно овде желимо да остане бар при старом.

Змај ће одседа тако шалив бити, да ће многи који за њега чује шест пута узастопце од смеја и ући, — понда не треба циндиагегер!

Кома то није доста, тај нека чека што боље. Дочекаће!

Сад збогом и јавите нам с к о р о, господо скупитељи, предплатници у дужници, јестели здрави, шта раде код куће? јел све на миру и т.д.

ЗМАЈ.

Оружје.

Шта је сабља?... није ништа!
Та сабљу је ковач ково,
Кад је ково можда ј' псово,
Можда ј' клео (— то је смео—)
Да се скр'а сред бојишта —
Гола сабља није ништа!
Тукне, такне, звекне, секне —
Рука клоне, нога клекне —
Кривца лије... ко је?... ли је?...
Било сабље, на је није —
И зар'ђа сред бојишта...
Гола сабља није ништа!

Шта је пушка?... није ништа!
Ладно гвожђе, жртва справа,
Нема срца... све бадава!...
Нема срца, које куца,
Све јој једно куда пуца;
Ладно гвожђе, шуња цевка,
Проћарака, пуцка, севка,
Шкљоцне, плане... ето ране!
— Једном смркне, другом сване —
Де је пустиш онде пане...
По њојзи се кољу врбане —
И зар'ђа сред бојишта...
Гола пушка није ништа!

А тој шта је?... није ништа!
У њем' нема духа смела,
Шта ћеш, море, од дембела!
Ковина га на бој вуку;
Остраг стоји де се туку,
Па развали дерна уста,
Нагута се праа пуста.
Набљује се дима густа, —
Закујеш га... а он суста!
Нема оца, нема друга;
Ко га отме тој је слуга,
Па се дому своме руга!
Па с' извали усред блата —
Троја свиња трбушата!
И зар'ђа сред бојишта...
Голи топи нису ништа!

Шта су пушке, шта су јачи,
Ако немаш снага јачи!
Шта је топић тај сиром! —
Ако немаш муње — грома
Да загрми бојним пољем —
А то ј' народ задовољен!
Задовољан народ води,
Ојачај га у слободи.

Питај душу шта јој годи,
Негуј вољу нек се плоди,
(А не тражи крв у води)
Посеј правду нек уроди
Кад с' огреје на слободи. —
Па што роди оно води,
То би били љути лави,
Штоно један војску слави,
То би био темељ слави,
Тврди бедем на тврђави
Да те дужман не поплави!

Писмо Петра Вајнберга.

Либер Смале!

Sic transit gloria Bundi! Тако је казала
једна господица ономад у кафани, па су се сви
смејале, и ја сам се смејала, да не мисли ко
да ја не знаш латијански, ево и теби кажем,
да се и ти смејеш ако знаш латијански.

Друга је господица казала, наши бечки ку-
варе, досад су нам давале само бунд-салат
без печенија, сад је време дошла, да нам даду
печенија макар не било бунд-салат. Опет су се
смејале, — смешни су те наше луде!

А ја сам казала: нур лојал, мајне хери!
ако није бунд у Франкфурту а она је у Аугс-
бургу. Онда једна шпасахер каже: Франк-
фуртер одер Аугсбургер — тос ист мир алес
вурст! Опет су се смејале. И ја сам се смеја-
ла, јер ја се можеш уфек смејати, кад ко во-
диш. То је цивилизацион!

Ја сам се пре три недеље молила Богу да
потучеш Немце: други дан су биле наше стра-
дале. — Ху, Боже мој, та ја нисам тела ове
Немце, ја сам тела оне друге. Добро, кад Бог
оће да сме само ми Немце, онда сам се молила
Богу да побједе Немци. Други дан је била
плахт бај Кенигсгрец! О ту мијигот, опет ме
нисе разумео! Онда сам се моли Богу да бу-
ду срећне оне Немци што су у Прагу; други
дан читам: пријеске су Немци у Прагу, и оне
су тамо сасвим срећне. О ту маји гот, о ту
маји гот! видер мисферштеинис! — Сад сам
тела да се молим Богу да буду срећне оне
Немце што су побегле у Пешту, — али бадава
хаб ки кураж! кад ме Бог увек зло разумеш.

Либер Смале! Ти требаш сад да дока-
жеж, да се само унгарске право можеш фер-
вирковати, али чешко и венециско не мо-
жеш. Па ћеш онда ти бити штацминистер. А
ја се онда препоручујем за какво лепо ант,

макар ли, макар шта, само нек се рентира, а ја ћу трчати као рентир.

Апропо! Од моје ерфиндунг нема ништа; била сам у Белграду код једне велике господине, казла сам му, ја сам ерфиндовала пушку што можеш пући на месец, оћеш платити, ја теби пушку даш? Велика господин главом кажеш оћеш, а устама кажеш: Јок! Добро ја теби даш друга ерфиндунг, то је пушка што напуниш напред а оно пуцаш остраг, белибен си цу пробирен! Ако платиш ја кажем мој ге-хајмис! Оћеш? — Велика господин опет кажеш главом да оћеш, а устима кажеш: Јок! — Добро! Ја теби правиш трећи ерфиндунг, то је пушка, кад пукнеш, тако страшно пукнеш, да све Турце падну ауфамол у онмахт,

а јунак идеш редом па им метеш инсектенпул-фер у нос, па ауз, нема Турчина! Оћеш платиш, да ти кажем. Велико господин кажеш главом да оћеш, а устима Јок!

Да какву пушку, господине, оћеш ви!

Каже: Ми чекаме још бољу пушку.

Уи готес химли вилен, какву бољу пушку?

Е, да ти кажем, сагт ер, ми чекаме таку пушку која сама пуцаш, а ти поред ње седиш само па пијеш црна кафа.

Е, либер Смале, кад ме није онда ударила шлог, неће мене никад више ударити, сад ми ни бриге, могу пити сваки дан 5 халбсај-тла више него јуче.

Коршмадинер.

Из записника јендога покојника.

I.

Имао сам једног пријатеља — Бог да му душу прости — добар је био на ваљда га је стога и Бог примио, јер хуле ни Бог неће. Умро је сиромаш баш када је стао на снагу. Из малена сам га познавао, назвали смо се као рођена браћа. Добар је био, поштен је био, скроман је био, једини човек кога сам познавао а да није у младости својој стихове правно.

Није да није има поезије, имао је више по десетина наших млади стихотвораца, та живот му је био лепа ружа, а жирисава али бодљикава дивја ружа. Не имаћаше никога од рода, беше самораи а кадгод се Богу мољаше, увек му прва молитва беше „помоз Боже роду моме“. Много је штошта прежално свога века, али му највећа жалост беше што мора умрети а источно се питање још није решило. То није мога прежалити од те је што жалости и умро! Нећу да вам опишем како је умирао горка и болна је то успомена за ме! Умирући поверио ми је, оставио ми је своје бележке. Много је учио свога века, са многима се познавао, жачело му беше „једном у књигу, двојном у свет“. Срце и душа беше му путовати, да сам собом позна свет и људе у њему, и често ми је причао своја путешествија. У једноме од његови записника ваћо и ове путописне пртвце по србским крајевима. Нека ми га нико по овоме не осуди, њему је правда и истина вада сво била а родољуб је био, активан родољуб ма да се никад није тиме разметао. По овим пртвцама сетиће га се опет његови многобројни пријатељи. Срамота је ако су га боравили јер ако ико он је баш заслушио да га се сви сећају. — Ове црте нису биле намењене за јавност, ја их штампам овако као што их је он написао, огрешно би се према сени његовој ако би штогод дометао или изоставио. Ево и онаки какви их је он недовршене за собом оставио. Знам да му је све било његово дубоко уверење што је икад говорио и бележио. Нека му се опрости ако је у чему погрешно, човек је био. Бог да му душу прости!

На крову лађе у лето 18—

Збогом!

Досади ми оваки живот у овим грдним градовима и кућеринама, где те окружују млаке жене и женски људи па ти по ваздиз досађују својим синтичарским личним стварма. Досадиши ми моји чести пути на далеко међу туђе људе, који неће да знају ко си ни шта си, од кога си рода и племена, који неће да знају како мислиш како ли осећаш, шта су ти жудње шта ли цели, који не исмевају када им причам о јадима и болним свог народа, који не држе за мањита и сулуда када им стављам у изглед позив његов. Туђи људи, ладна срца досадишете ми!

Догрди ми туђинство. А зар ја јадно сироче немам кога од својте који ће ме радосно дочекати, који ће ми црне бриге развеселити? Нигде никога. Ала је тешко бити саморана сирота. Та шта говорим несам ја сирота, та знам ја и оца и мајку и брата и сеју све ја то имам у — народу свом! „Све је ништа једно је народ мој!“

Јуче реко збогом својим пријатељима и познаницима. Здравље ми је порушено, идем да му тражим гдегод лека у самоћи али у самоћи где ћу ипак осетити да сам усамљен у Србству.

Најтежи ми беше опроштај код О. Тешко ми је било врло тешко једва сам могао речи проговорити, умолио сам их да ме се по декад сете па ако се више у неку не видимо оно нека не забораве да су у мени имали увек искреног пријатеља. — Идем да се помолим на гробови оца и мајке ми онда знам лакше ће ми бити па шта Бог да. Људи смо свашта је могуће!

Пуна нас је лађа. Све народности су заступљене. Има ту Срба, Мађара, Румуна, а понајвише Чивута. Овде смо сви равноправни и равноопштежни. Време мутно и суморно. Дођосмо до Адоња и ту ми паде на ум мој покојни пријатељ С... Сиромаш и он се није

надао да ће тако брзо међу покојне. Честит је био да носи могао честитијег Србина од њега наћи само сиромашто је и од више родољубив, био. Нема и оне лепе и родољубиве Српкиње у коју се он није наравно само из родољубја заљубио. Много смо се с њиме шалили, док бесмо јоште ђаци оневамо љубив његову у стотинама лавријашки песама, а њему је то врло мило било. Тако се једном незнам који пут му је то било заљубио у неку лепушкасту госпођицу Мару, па када се кући у свој завичај вратила, да се неби потужила на галантерију србски ђака. С... ју је из родољубја вратио дањом до Адоња, а када се вратио већ су му врагови и пут његов оневали. Сећам се још и сада неки стихови из те враголасте песме којој смо се толико много смејали.

„С... витез од сто седам солд
„Врати Мару до Адоња бела
„Оде Мара водом певајући
„Оста С... ногом копајући.“

Мало му је и неправдо било што су му тако неделикатно чезну његову за путујућом драгом узразили, али он је имао голубије срце, па се ни на кога није могао расрдити.

Повукао сам се у салон да штогод из дуга времена читам. Наиђо на неку немачку филозофију. Враг та знао како сам је почео. А и јесте „гриндних“ била написана. Досадише ми ти Немци са њиховим „гриндних“ом. Част и поштење заслугама немачког народа на пољу науке и вештине, али и у том мислећем народу нађе се толико пута такво „гриндних будала“ ма да је доктор филозофије. Сећам се да ми некад дође неки немачки научни речник у руке и у њему стајаше. „In der Herzegovina gibt es eine art pferde, ganz ähnlich den unseren, die man aber dort wunderbarer weise „Konji“ nennt. На када поче ређати народе на балканском полуострву ту ти је читав као:—

Још се једног примера сећам. Тамо негде у Немачкој издадоше неки важан споменник грчког језика. Читано јато дипломисани филолога полети, дата „гриндних“ претресе. Немогаоше се у свему, као што то увек бива, сложити. Тако једна доказиваху, да је ова црна пегина, што се на неком писмену виђаше, гласгрлени, а други носовни, а трећи уснени. Породи се ту жестоко рат за ту пегину. Критике, реплике, дуплике, триплике, две године трајаше тај кобин рат, стотинама беше рањени (варљиво у својој части) филолога, који пређоше и на друго поље. Када се већ из тога читава библиотекска породица, онда истом дође неки учени кемик и доказа својом анализом, да је она пегина — упуљивак од муве. Е ту да се недиви човек том „гриндних“кајту.

Удуби се у читање, али заборавио сам да сам се помешао међу жене. А ко незна како је еластичан језик у нашим Чивутама. Немогах читати, морадох ми и неотице слушати о чему је разговор. Госпе се препирише о поренду имена Калоче, особито језичке беху неке госпођице Moritz Fischer-a et Comp. Када ми већ додија та чивушка филологија, обрнем се те им рекнем: Поштовано друштво нека ми опрости, што се као странац уплећем у разговор, али тема ме јако привлачи, а по моме немеродавном мњењу име Калоче, долази од калочна, које су још у римско доба код дама биле у моди. Чивутке, или се дивили моје старинарско фи-

лолошком знању или се чудише тој необичној моди, доста то, ја се опрости несносна филологисања!

Седим на крову. Време лепо и пријатно, мимо нас пролазе окићени брежуљци, виногради и шумице. До мене сеђаше два пензионисана оберфинансирата, познадо их по укрупњеним несносним лицима и прилик ученим марамама. На то ће проћи једна теретна житарица, вуку је двадесетина кукавин јага. А један ће од који суседа да ускликне: „Aber wie das malerisch und köstlich ist.“ Мени се несвиђаше да је то баш тако кестях, но више ми се чиниша да је жалосно, јер ко није гледао како се тешко мучи куртала? „Тежак задатак“ приметити на то други господин. Боже тежак, тежи него вући плату за пра Бога!

Упознао сам се са г. Р. из В. Честит и либералан старац, виђаше му да је дуго година био уставни јупаниски часник, богат искуством практичног живота, велики пријатељ уставне борбе. Разговарасмо о нашим јадима када нам приђе преподобни отац игуман П. Чисто ме беше уплашио достојанством слога — трбува. „Старац појка трбу као тројка.“ На разговора сам тако увидео, да се преподобни није баш много бавио ни о вери и науци. Иначе ми је у току разговора најочитије доказао свој практичан поглед на ову „јудол плачевнују.“ Причајући ми о силним економским и општежителним стварима, жени се поче дремати. На то ће ми преподобни отац приметити: „Идите Бога нам те лезите па спавајте, то тако ништа не ваља, човек мора своје тело увек по вољи учинити, јер то је оно што веде напред.“ Овај програм беше ми јасан доказ, да отац игуман није из срца одговорио „отрекохсеја“ када су запитали „отрицајеш ли сја мира.“ Благословен господ трбу наш всегда нише и присмо и во вјеки вјеком амин!

Мало затим наоблачисе ја; приметим: „Биће кише преподобни оче.“ „Јест, јест љубезнији и мени се нешто дрема.“ Е где молим те јефтинога барометра! Штета само што не погађа увек, јер сво колико је стотина година како србски народ дрема, па кад би дремање појединог човека довело кишу, онда би дремање целог народа привело потоп. Можда ћемо још и то доживети.

Преподобни ми се тужаше, како му села десна нога, па с тога је морао ићи чак у Беч да лекари држе конзилијум. „Знаете то наши фелчери не разуму.“ Ворујем да неразуму, јер то није обична но преподобна нога. Сиромаш преподобни фали му пола брва, незнам којом су га то баталијом, можда какви непозвани прсти осакатили. И рат те репарације требао би можда какви конзилијум какви париски фризера, јер то нише „брице“ не разуму.

Изиђем горе на кров да ми поветарац мало проћарлија по горућем челу. На клупи сеђаше нека женска млада и лепа, лик јој беше чудо налик на какву Црногорку. Поветарац дувну јаче и обали јој књигу што је поред ње лежала, пригнем се да ју послужим. Она ми учтиво захвали и ја доби тим повода да коју поразговорим. Књига што ју беше читала зваше се „Италија“ на француском језику. Ја је ословим на истом језику и упутисмо се у разговор наравно о Романима. Срећом што сам и сам некада био млад па ми беше та врста књижевности у главнијим европским језицима доста позната. Мало по мало пређосмо и на друге ствари, ја окренем говорити о нашем народу и

како сам се začudio kada mi moja lepa slušateljka oslovi čisto srcegovackim narječjem na se zatim upusti u prestres naši narodni pesama i poslovića. Nisam se mogao dosta načuditi gde nauči tako čisto i lepo srbski govoriti. Ona mi priponedi kako je imala jednog dobrog poznanika oduševljenog Srbina na koj je on jednom pričao o našim narodnim poslovićima. Između sviđu što mi preveda nijedna mi se tako nepodađe — produži moja lepa i nova poznanica kao ona: „Ko prisi da krunu nosi' polaž mu.“ Pesme i posloviće to su izliva duha narodnog i najčistije ogledalo srca i karaktera njegovog. Koji narod ima toliko plemenitosti u sebi koliko sama ova poslovića iskazuju? Toga časa sam se rešila da učim srbski i verujte mi nikad se nisam toga radi pokazala.“

U ovaј пар пожелeo сам неколико наши Српкиња што свој рођени језик једна натуцају — да попраене пред оном туђинком. —

Мој преподобни познаник врло се скромно влада, петровски је пост, па се узмуквао те тако те имо; мрсио би али га је зазор да невиди неко високо свештено лице што с нама заједно путоваше. Ја га зовем у друштво а он се изговара „та знате рече ми конзилијум да невидим и неједем масни јела.“ Нстим се понуће доле у лађу! Ја реко да мало што „изнемује“ али као што приметих, он се примаче онако у потији забрањеним плодovima на им чиниаше consilium али consilium abscondi. Беше ту погибија неља у сваком обзирu. Сиромаша страшно је ограничен. Данаске ме је валада десет пута питао тумбајући се као нека печатка около сама себе „та за Бога господине реците ми које је сад бачка страна никако да се разазнам.“ Наби ми уши својом добром економијом, незнам како је он у буни примио манастир, сав спаљен, како га је он озидио и до данас Бог те пита колико хиљада вањ потрошио. Да је полак истина па би лепо било али чиниш се да би ту требало звонити „во веја тјашкаја“. Тузаше ми се како нема поштева човека да иде у „ситне калуђере“ све неке доле и банкроти. Судбина јарац преподобни оче, моје нам сузе не помогаше. —

У салону учинио сам још више познаниства. Госпођа Х. веома лепа Српкиња, врло се добро разуме у нашем новијем књижевству. Муж јој је Грк. „Велико грчка мудрост“ иначе веома практично паметан човек. Г. П. — прави србски трговац, окретан, жив и шалив. Госпођа К. млада депушкаста али веома раскалашна удовица. Носи црно за мужом, а већ се чали да има десетак просиоца па неможе да се реши за кога ће. Тек је осам месеци како јој је муж умро. Сиромаша да је знао да ће га „верна љуба“ тако жалити зацело би се још раније упокојио. Г. Р. је дипломат по занимању али нешто друго по струци, да ли је његово дипломатисање по народ што од користи било то незнам, али да он притом није заборавио оно prima persona sum ego и то стоји. Тамак је скројен за дипломата, језик му је гладак и еластичан, кад гледи незнам ни куд гледи ни шта мисли. А при том је бар колико ја знам поштед, да га Бог сачува!

Мрак се спушта полако на земљу. На пољу ладан ветар хуји, па гони пред собом подрте облачице, кад и кад сијне тек гдекоја бледа звездица.

Ноћ — јенаше се друштво скупило около стола па

једни вечерају и пуше, други пак говоре о хиљаду ствари у милион речи.

Лађа стаде у В. Од оно неколико познаника чуо сам, да је у лађу ушао и Ј. Ђ. Веома се обрадова овоме гласу, колико да се са Ђ. лично упознам толико да коју својски проговоримо о нашим стварима. Без да ми је ико рекао које је Ђ. упутим се једном омаленом човеку. Лице му беше сасвим обично брідом обрасло али му на очију сијаше идеја, којој беше свој живот посветио. То је морао бити по моме мишљу Ђ. и доста несам се преварио. Мило му беше да потражим његово познанство. Понукосмо се на страну и разговарасмо до зоре о јадима нашег народа. Претресосмо кроз и кроз наше данашње политичко и друштвено стање, и при томе посматрајући паде доста горки речи. Ђ. говори тијо у понашању веома је скроман, разлози су му темељити, човек са идејама, о којима не премисља у тренутку но се види, да и је свог живота премисљао а живот му остваривао мисли у корист народа. Што дуже разговарасмо, све ми се боље допадале. Нешто ме јако привлачаше к њему. Докле год узјави борбу се узав, јер видях да су његове мисли спасоносне по наш народ. И код нас има још хуља који сумњичењем и баскилама доводе у сумњу његово родољубје, кукавице и подљаци време ће и достојно својим непазљивим жигом жигосати. Бадина пошто profeta in patria. Човек, који је све удобности свог приватног живота принео на олтар просвете свога народа па тај човек да нема родољубља? Ћутите ћутите, покрити се ушима. —

Пред зору прилетох да одпочињем бар који тренутак, па да поранам да видим Фрушку у своје сјају. Нисам дремао ни пол сата. Усталем да уживам зору. Лађа је пловила. Време је ведро и лепо. С десна беше линија Фрушка. У својим шумама и зеленилу беше развила све своје чари. Гора до горе. Незнам куд пре да погледим лиснате шуме и травни брежуљци е дивота божија. Фрушку је Бог одмирајући се стварао за то и јесте ремек створа му. С лева пружаху се богате равнице плодне Бачке. Све је озеленило и изгледа као какав леп ђилиз ишаран по где где разнобојним цвећем. Небо беше ведро. Неколико облачица ишасе на истоку као застори што застиру небеске двери кроз које ће се цар славе да јави. Све почиваше јоште у последњем јутарњем снау. Непостаја дуго, небо са истока поче све то више рудити, облаци се руженише као да се нешто сидеше. У шуми се зачу неки мали жагор и комешање — природа се буди. Бијаш се настало на балков од лађе сматрах и уживах препуним срцем. Источно небо све то већма руђаше. Облаци се руженише бојом, која се не да описати него само видети, уживати. Да сам могао ја би свиско од очајања јер нема кичице која ће овако што насликати. Свуда у наоколо дубоко плаветнило а на једном месту ружев недра као осмејак. — Још један тренутак само па небо сијну још дивнијом светлошћу. Поветарац залелуји мирисним ваздухом, закубори зеленим лишћем, па покликну шумским певцима који весело крила ле-принуше и дивну химну цару светлости умилним гласом запојаше. Траве и цвеће лако ником пошкочише, несташни јагањци росним брежуљцима снакуташе, звона са горски пркава гласно зазвонише, таласа тјајога Дунава веселије поиграше и гласије зашумише, бели

говеда замучаше и клеветнуше. У целој природи још један складан врисак — још један диван пој — онда — нема тишина!

Цар светлости извор живота се дојавио! Сунце је небом одскочило и својим сјајним оком населену прострелило! У великој радости вселена је уздрктала — па занемала. —

Дивна је зора у Фрушкој! Оваки сам призора само у Швајцарској видео, та Фрушку и како зову србском Швајцарском. Ја сам се у њој родио па сам ово стотинама пута видео, али опет не могу да скинем ока са ови дивота.

(Продужиће се.)

Иштекешов Зевулон о данашњим стварма.

Поштовани Гди пријатељу!

Већ вам ни ја више не могу гарантовати, да ће се светски мир одржати. Није доста што тма сићушни немачки кнежевина већ ни то не зна, је напред, а да је натраг? и пургермајстори у часним немачким резиденцијама морају 33 разне заставе у приправи да држе, кад им каква војска у варош умашира, да таку заставу изнесу на тороњ; него сад се помешао и тај дерни Наполеон, па вели он ће се постарати за посластице и проладице на тој забави; а што се Белгија може умести у рат, то ће он њу себи да узме, воли и то учинити, него да се она у рат улете; и за ту братску љубав не тражи он ништа друго него Сарлај, Сарбик, Сардинију и Сарагосу, — а за то ће опет Англија напасти на њега. На Англију ће опет да нападне Ирска, Данац ће да се „сајузи“ са Шведом — док међутим Немачка сама собом ратује. То Москов неће допустити, да буде скандинавска држава, па ће да јурне на Шведа; а Инглез ће да напусти Турчина на Москов; Москов ће да наљути Србина и Романа против Турака; а Турчин ће опет из узајамне љубави да подпали Пољску! Хај, то ће онда да буде прави велики рат. —

Е, онда ће Францеска да се „сајузи“ са Талијанском против Аустрије; са Аустријом против Прусије, са Прусијом против Англије, са Англијом против Русије, а са Русијом против Турске.

Напротив Прус ће да се „сајузи“ са Данцима против Немачке, са Немачком против Францеске, са Францеском против Русије, а са Русијом против Пољске; — то ће да буде још већи рат. — А шта велиш народне задруге! Певачка друштва! — Шта велиш Мацини!

Гарибалди! Лангијевић! — шта велиш ирски Фењци! руске нихилисте! па јункери! па мукери! па ултрамонтани! Тхи! онда кад ко погине, неће знати ни ко га је убио?

У целој овој алабуци, у сред светске буре, само ће на једном месту да буде мирно, овде у Пенити у дијетином дому.

Ми ћемо опет тамо седети, да покажемо свету како ваља мир одржати. Како треба у место они пушака што се одостраг пуне, борити се леним беседама, које се одостраг дошапћују; уместо танета што на тисућ корака лети, пићаћемо ми фразе још дуже него тисућ корака. Ту ћемо да умесимо „обште ствари“ за целу Европу, уништићемо избор Пруса, јер се са бојем почео.

Међутим ће нам сваки дан доћи по један стран владалац, који је своју престолницу оставио због нездрава ваздуха, донеће собом своје благо, — т. ј. благо ће напред послати. Па ће инкогнито да постане члан касине, почасни грађанин, деци ће да најми мађарску дојкињу, полако ће да пушта бркове, не приметно ће му расти мамузе, па ће наједаред да буде Мађар ембер. (Прави овејани Мађар ембер — јед? — Зм.)

Шта више, није ни то немогуће, да ће у бурном времену и сам свети Рим-папа оставити погане Талијане, па ће доћи у Калочу да живује, па онда: ubi papa ibi Roma.

Онда ћемо моћи рећи, да смо у средини света, па ако се свуда изван „Мађарске“ људи буду клали и убијали, напоследак ће се изгунити оно: extra Hungariam non est vita!

Слуга сам покорни

Зевулон.

Шпијун.

И у највећем малеру има нешто добро. Сад бар могу, не рескирајући лојалност, да се из свег срца нагрдим шпијуна, — и уље, и ниткови, и акастофаравало, и фермаледајт, и угурсузи, и лоле, и вуцибатине, и безобразници, и безсрамници, и бубе, и уштве, и несреће, и отрови, и сва она епитета им могу пришити, којима г. Чобић поверене му девојнице васпитава. Могу и се наградити, да ми је доста и за 16 прошли и за 16 идући година; — па што већма грдим, све са већим поносом могу рећи, да сам добар патриота.

„Змај.“

Зашто?

Питау ономад једнога од оне господе, који „знаду шта раде“, питау га: та зашто за Бога бар сад, у ово кобно време, недате више слободе говору и мисли, да се чује шта свет мисли, јер ваљда није Србија створена ради неколико људи, који ако држе да су најпаветнији и најпоштенији, онда баш нису. Више слободе говору, више слободе мисли, више слободе...

„Еј, мој брајко“ пресече му господин реч. „Па ти ли се зовеш Србин, јадна ти мајка. Више слободе, више слободе! А не видиш ти ону јадну рају у Босни и Ерцеговини. Зар та нема довољно мука! Еј мој синко, еј мој синко, ти не видиш више од носа, — слобода је велико добро, а да ми то сад народу дамо, како би Србија срећна и напредна била, морали би нам јадни Бошњаци завидети, па како би то њима тешко било кад би онда наше и њихово стање сразнили. А то ни за живот главе нисмо ради, кад им помоћи не можемо да им патњу још већма отешћамо. Знамо ми шта радимо.“

Писмо војака из рата!

Драги родитељи!

Хуј!... ха!... Ала смо уморни, одосмо, ретирирасмо! Де сте моје ноге, де сте руке? — јестели на броју?... још сте ту, добро је!

Драги родитељи, јелте, да вичем и узвикујем, питај, запиткујем којешта, што ви никако да разумете. Верујем.

Тешите се што нисам ни ја спочетка разумео, ал сад разумем целу ствар. Укратко да вам кажем, насели смо! Казао сам ја то напред, ал залуду, — требали смо да идемо у пруску земљу, ал Пруси се пожурише те дођоше к нама, да нас зврцну.

Сад ћу да вам опишем једну битку, трајала је од 5 до 9 сати. Киша је падала, како је Богу воља, имали смо дакле да се боримо са два, управо са три непријатеља: сапред ватра, — одозго вода, — а последодне глад. Ал зашто смо, јунаци, битку изгубили? Ево зашто!

Кад су ујутру Пруси ђаркати почели, нисмо се ни надали, да ће по тој непогоди до вражја посла доћи. Ал брзо се сетим, да је лукава глава штогод измислила, како ће да нас обезоружа. Знали су дерни Пруси, да ће нам киша барут покрасити; а њима је то добро дошло, — њихове се пушке одостраг пуне, па ни бригеша! Ал док ми спустимо пушку, док од-

гриземо вишек, докде нам се довољано воде слије у цев, па кад спустимо вишек он се лепо окупа, — није дакле чудо што наша ни једна пушка није ватру приватила, — само су топови грмили, и пруске пушке кокице пуриле.

Дим је страشان био, нисмо могли знати ни де нам је напред, ни де нам је остраг. Дуго нисам могао да се разазнам, куда ћу напред да пођем, па запитам каплара, да ми он каже. Он рече: Само за мном, војаче! ал у тај ма доле-ти бомба, па мом каплару оддува главу на двадесет корака.

Па тај начин нисам имао ђефа за њим ићи, а оне шиљасте пруске зоме све су зујале ако ушину. По вала Богу, досад још ране не доби. То ми је дим помогао.

Напоследак нам је већ додијала слава — па направисмо рехтсум! то јест место северу, пођосмо југу, — да нам сунце, које синило беше руво осуши. Сунце нас је огрејало, ал и Пруси иза леђа стадоше нас грејати. Шта друго да се чини, него убрзај ноге, колкогод можеш. Ал то зато не сме нико казати да је бегане, јер су и Пруси то исто радили, само што смо ми били напред, а они остраг, дакле заједно смо бегали.

Сад смо тек пребројали колко смо изгубили; од моје компаније остало нас је петорица. Само ме је чудо спасло и молитва вања. Сад имам изгледа да ћу капларом постати, јер су каплари сви изгинули. Само не знам ако капларом постанем коме ћу заповедати.

Ваш Н. П.

Ћира. Бога ти, како се каже немачки: отрој бољити нос?

Спира. Та, јесам ти толико пута казао, да они тај изражај немају.

Ћира. Добро, добро, — ал ја сам мислио да су досад већ сковали реч.

ПЕСМА О СРБСКОМ ВРЕМЕНУ.

Још није време!

Још није време!

Још није време!

Још није време!

Сад је доцкан!

Још није време!

Још није време!

Још није време!

Још није време!

Сад је доцкан!

Још није време!

Још није време!

Још није време!

Још није време!

Сад је доцкан!

Још неколку мудри начела.

Догод човек не научи добро јахати, нек не седе на коња.

Догод човек не научи добро пуцати, нек не узима пушку у руку!

Догод не научиш пливати, бежи далеко од воде!

Док ти се год што не да, донде не ишти!

Догод ћутиш знак је да ти је добро; зато ћути увек, па ће ти бити увек добро!

Не ичи тамо де се не сејеш — док не постанеш бар жандар!

Па зашто су се наши дедови за друго кривили него зато да ми сад благујемо!

Кад видиш да је што, како не би требало да је, а ти зажури, па нећеш видети!

Когод вели да треба ово или оно поправити не веруј му — тај оће министар да буде.

Когод често маше главом, не веруј му, и тај оће министар да буде. А опаснијега човека за нас нема, него онај који оће министар да буде.

Реци право — ал гледај да те ко не чује!

Не веруј ником ко нема колајне!

И т. д. и т. д.
У Београду.

Н. Н.

Питања.

1во. Кад франкфуртерци обећају 320.000 војака у помоћ а даду једва 30.000. — Колко је изада пути паметније да се Аустрија ослони на своје верне, али подпуно задовољене народе?

2го. Кад се у последњој рекрутацији у Панчеву изашљу на деветнајст србски војака 1. Немац, колко прелекција мора г. др. Пејичић држати о пропадању Србског народа — да нам ране мало залечи?

ПРОГРАМ

Европскога кон-церта

који ће се скорије давати незнам ди.

I. Турске буде певају песму: Данас јесмо, сутра писмо, прекосутра Бог зна писмо!

II. Затим један Мађар пева: Јај де тај! Остали секундирају.

III. Затим ће кроз плач певати кор дивну шилерову песму: Ајн фрајес лебен фирен вир, ајн лебен фолер воне.

V. Затим опет један Бошњак пева: Ти ћутиш, каменита стено!

VI. Господин * * * свира варијације на стару тему: О ду либер Аугустин!

О Д М О Р.

VII. После одмора продуковаће се један ондашњи министар како уме лепо, грациозно р'кати.

VIII. Господин Виктор пева сентименталну баркаролу: Бела Венеција!

IX. Господин II. Аполеон звиждаће красну арију: Али сам се наварао дики!

X. Један дипломат пева, уз тамбуру: Да сам знао да ћу тако проћи.

XI. Пред последак Српкиње из разни крајева певају: Боже спари ко за кога мари!

XII. А Змај завршује са песмом: Шта с' оно чује са оне стране; ил петли тоје, из звона звоне?

Почиње се пред вече, ал се може доћи, и пре — чим се коме смрдне.

За улазак се не плаћа ништа ал за излазак нисам никад добар ни стојао, па не стојим ни сад.

Архијерејски циркулар.

Не знам на кога смо се угледали, да све без темеља радимо, да све с репа почињемо, да све у невреме чинимо, да поред ситница језгро заборављамо, да нам је форма важнија од саме ствари.

Један Архијерејски циркулар носи печат данашњег рачијег рада.

Кућа нам се руши, а ми оћемо ојак да шарамо. Богословија нам дрема, или готово да је и нема, — до скоро смо куваре и локаје правили аксијосима, знамо историје синџелија, знамо како некоји појасеви од срамоте црвене, знамо шта значи грчка реч Симонија. Па у место да коров из корена чупамо, узимамо маказице у руке да свештеницима „уси“ т. ј. бркове штрицамо, бајаги жежевски бркови, и дуга коса праве свештеника, а не нешто више, нешто светије.

Да богме да, има свештеника и онакви, како и, архијереј описује, — ала ко и' је запопио?

Ако је све оно што архијереј азискује на старим „закљученијама“ и канонима основано, онда не треба нови уредаба, већ се ваља на старе позвати. А ако је што ново, требали онда да сваки архијереј за своју дијецезу по својој вољи кроји, или треба да је обшта уредба за све? И шта ће онда синод да ради?

Много што се у циркулару заповеда и забрањује, разуме се по себи, и који се свештеник по томе не влада, тог је народ, коме служи, увек презирао, а власт треба да га опомене и казни.

Ал шта ти тамо још нема! Н. пр. свештеник се не сме безпослен по улица шетати. Бајаги људима који по улица оде, на челу пише, јесуди послени или безпо слени. Ил ће се ваља са преслицом у руци да шета.

Свештеник не сме играти. Није ни за њега! Ал не сме ни гледати кад ко игра!!! У селу се скупи пред попином кућом или у порти коло младежи, па играју по своме вајкадашњем обичају. Попа би онда морао на таван побећи, да не гледи тај сијасет. Ил зар се неће младеж мирије и скромније владати, ако зна да и' појка види и чује; ил зар би попа што боље знао радити него код би и при игри и при весељу zgodним и вештим начином непристојности корео, саветовао, поправљао.

Свештеник није калуђер, није се одреко

света, он, је света ради, да са светом живе, да му зна све стране, ако ће да и' исправља.

Свештеник не сме ни на клупи седети, па се о политици разговарати!! — Мислиш г. архијереј да ће се та заповед моћи извршити, или заповеда само онако, да је речено, да буде више заповеди које се не извршују, како би се и оне друге лакше преступале, које треба да се заиста обдржују.

Колика треба да је коса! колишине да су бркови! (ма да канони не допуштају ножу, да се косне лица свештеникова), каква дугмета!! — а богословија тужан, а просвета болан, а наука јапан, а проповеди куку леле, а темељ јаколице!

Част и велико поштовање смиреном и добронамерном архијереју, ал ране наше ишту другог и другчијег лека, — кога давно залуд изгледамо.

Ово сам у итости написао, и ма да није шаљиво, — падам се да ће примити Змај.

Жалостна повест.

Из С. А. имамо једно писмо, де нас питају, ко је већма крив, или онај отац, који толико година, своју честиту и ваљану кћер силом приморава, да за недрагог пође, и против њене, и против материне воље, и на гнушање свију познаника; па кад сирота девојка, од тежких јада мора напоследак и очину кући да остави, а он је јавно у новина обличи и измишљотинама потвара. (Зашто? — Он зна зашто!)

Ил је већма крив, онај недраги који кад му девојка сто пута каже, да с њиме не може бити срећна, све једнако мужки понос заборавља, и неће да је се окани, већ оће да има љубовцу макар и силом дотерану. (Зашто? — он зна зашто?)

Или је већма криво оно високо свештено лице, које уместо да страдалницу закриљује и силу одбија, још се овако оцу изражава: какав сте ви отац, код нисте кадри кћер своју нагонити, да за честитог човека пође! (Зашто? — Он зна зашто!)

Питате ко је већма крив? Не знамо! —

Ево нека публика пресуди.

Народ.

Ал, Бога вам, делије,
Дипломате круте,
Кад се чаша прелије,
Шта вам срца слуте?
Бирократе велије,
Кад сте баш у цвету,
Шта мислите зашто су
Народи на свету?

* * *
А, Бога вам, господо,
Велика и мала,
Што кљаде гладују
Рад вашег астала,
Што вам силни робови
Златне дане пређу —
Шта мислите зашто су
Народи на свету?

* * *
Бубе, штоно лажете
Своје господару,
Да вас мало провезе
На златном битару, —
Чанколизи, кад сте већ
Постигнули мету —
Шта мислите зашто су
Народи на свету?

* * *
А дембели, штоно се
Просвете бојите,
На народу крвав зној;
А ви сте гојите!
Што под расом кријете
Саможивост клету —
Шта мислите зашто су
Народи на свету?

* * *
Кукавице, што вам је
Народ лао злата,
Купујете атове
Да кр'ате врата,
Што вам клетве гамижу
На том лицу бледу —
Шта мислите зато су
Народи на свету?

J. J.

Цела истина.

У месту К..... служио је слуга Аксентије Николић код господина пароха П. Јовановића: Кад је слуга изашао из службе господин парох није тео све да му изплати, због чега Аксентије оде па господина појку тужи.

Устмени суд под бр. 1850. год. 1865, одреди рочиште на 1. Окт. исте год. а позове на рочиште обе странке.

Аксентије добије „цунстелунгсхајн“, и подпише или крстом означи своје име, у знак да му је позив достављен.

А госп. парох, уместо да тако исто, као и Аксентије име своје подпише, напише читаву реплику на „цунстелунгсхајн“ — која од слова до слова овако гласи:

Као прави лопов треба да плати за петла, што је украо: као и за колица, чабар, буре за воду, коксу, гвоздену лопату и кључ за сламу гвозден, — за које све тужи.

Поп Пера с. р.

(Нека опрости г. „поп Пера“ што типографија нема све оне укове, слитне и јерове, који су нуждни за верно репродуковање његовог правописа.)

Старкеља

ми се један тужио, да не може од омладине да спава, све кукуречу по новина, дозивају се вели, као петлови.

Камерад

још није сит рата, ал наше су саморане мајке сите камерадове политике.

Будући

да су Пруси измислили наораче, којима кроз дим и маглу провидети могу, то сад неки дипломате разбијају главу како би још гушћи дим а маглу направили, кроз које се провидети не може.

Песма при рођењу једног принца.

(Верњешје са немачког преведено.)

Благо нама!
Ноћас пунктуј у два сата,
Благо нама!
Свануло нам је свима из ненада.
Благо нама!
Родило се сунце целом нашем роду
Нов господар Липе-лапе-луне-лонду.
Благо нама!
Њег'во Величаство велико ј' ко лакат,
Данаске је већем изволело плакат.
Благо нама!
Јутрас раном зором посто је мајором.
Благо нама!
Затим су му сјајну придели колајну.
Благо нама!
У јутру су већем и на сиси били,
И погледом милостивим земљу усрећили.
Благо нама!
Њег'во Величаство скоро ће да дубе,
Изволиће скоро добити и зубе.
Благо нама!
Ох оћемол, Боже, дочкати само,
Да за њега сво имање, крв и живот дамо!
Благо нама!

Анекдоте.

Прија Ана. Шта, прија Јуло, оћетели ви данас у позориште.

Прија Јула. Богме нећу. Да се све у Новом Саду игра, можда би се наредила ал ево стоји на цедуљи да се други акт игра на селу.

Једна немачка позоришна дружина правила је мајалес.

Зрелији глумци постаралису се напред, да неби било експеса и кикања, зато су направили нека правила, по којима се имају владати. Прво је правило гласило: ко се опије плаћа 6. олби вина.

Једног познатог тврдицу повуде да приложи што на нар. позориште.

Ја сам већ приложио!

До душе, нисам видео, ал верујем.
Ал ја сам видео, па још никако не верујем, рече један шаљивчина који се ту десно.

А. Ти се фалиш да си појео ђурка, — није то ништа, ја сам ономода појео цело прасе.

Б. Баш цело.

А. Да!

Б. А колико вас је било?

А. Та нас двоје.

Б. Ко?

А. Та ја и прасе.

Дошла два Чивутина чича Гаји, чули су да има краву на продају. Гаја и' уведе у једну шталу, де је врло мрачно било. Чивути чим су ушли, тако обојица, као из једног грла рекосе: Ху, пџуј тајфл, ала је мршава! — Е, госино вам тане, рече Гаја, каква мршава, кад ту и нема краве, крава је у другој штали.

Луцкасти Пера чуо је, кад се ко смрзне, да онда нема бољег лека, него да га снегом тареду. — Добро, добро, рече Пера, то је у зиму, код има снега, ал како ћеш у лето?

„Ваша је болест врло опасна!“ Рече доктор Н. једном болеснику, „Да сам данас само у по сата доцније дошо, ви бисте јуче већ умрли били.“

Католички свештеници 16 века држали су да је то особито лепо кад при предиковању кашљуцају. Један је капуцинер издао збирку предика, де је на згодним местима са (хм! хм!) назначено било да треба кашљати.

Ребус.

ћеш

ОДГОНЕТКА ребуса у 10. број:
ТРИСТА БЕЗ ПОПА НИШТА.

Одговенуо Свет. Цвеић у Вршцу.

Одговори. С—ку. Давам је Знај заиста непријатељ, као што држите, он би ваше писмо на видик изнео, — па вам не треба горе срамоте!

Змај. Господине Равнотежићу, ако вам је заиста стало до равнотеже, као што сте увек лармали, а ви, кад сте нашу шољу олакшали, изволите гледати, да се свугде по једне цента скине: де сад редом!

Баварци.

Поред свега свога осталог јунаштва, кад су њи 8000 момака ушли у Шлајсинген, попили су за $2\frac{1}{2}$ дана скоро толико пива колико смо ми целог рата крви пролили, попили су 1500, словом велим иљаду пет стотина акова, за $2\frac{1}{2}$ словом велим два и по дана. Да им Бог да на здравље! — Роду им на дику! — Немачкој на славу. — А ми да одсад срећнији будемо, па њихове помоћи да не требамо,

210,000,000 ДОЛАРА,

а то ће рећи, на 450 милијуна форинти, прицелили су американски народи својевољног прилога, на ратне цели. Та проклета идеја слободе, канда опет нешто више вреди, него цела немачка бунда.

Ташци.

* Не ваља (чешког) ђавола на (бундов) дувар малати. Немачка пословица.

* Да ми је знати ко би већма плакао или бунд за нама или ми за бундом.

* Болесног човека (оног што лежи на дивану) не ваља у кошпилаку трпети, требало га је давно у шпитаљ послати; јер може бити болест прилепчива.

* Озебе човек и у бунду умотан, ако му није на свом огњишту ватре.

* Наша влада зна шта ради! Реко један Београђанин. (А знали она шта други раде?)

* Било је и на другом месту, који су знали шта су радили, не обзирући се на народ, а сад не знају шта да раде, већ све један на другог бацају кривицу.

* Ко би мислио да ће Чеси још и тај мамер дочекасти, да им новине без штемпла излазе!

* Сад у Бечу кад увате шпијуну, гледе га као на чудо, никад они свога века нису тако што видели!

* Како тумачи ваш непријатељ примирије? Прво да га пријми на после да рије.

* Еј мој Видовдане кад политика смрди, онда не помаже Розен-васер!

* А знагел шта добију добри србски ђаци кад се у Пешти на матурићету одликују? Добију историју Салајева. Покојни Салаји, неверујем да је смео своју историју коме Србину поклонити.

Број 13. и 14.

Година III.

Змај излази двапут на месец, једаред на целом, други пут на по табак.

Писма се шаљу у
Пешту,
Grünhainungasse Nr. 23.

У ПЕШТИ
за прву и другу половину
Јулија
1866.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по годину. (Наручити се може и кад али само или од 1. или од 15 брoja.)

Поједини бр. стоји на целом табаку 22 на по табак 11 новч.

Омладина.

Прина ноћи, глува тама,
Као гњездо клетве вражке...
Не разнаје умље гњило,
Дал се време заледило,
Дал напред или натрашке, —
Или само прина срећа
Будућност нам злобно скрива,
Или нема ока жива
Да провиди шта се сбива —
Или нас давно гроб покрива.

У то доба, изненада,
Мора да се препунила
Она чаша горки јада, —
Она гуја клетве старе,
Што је србске груди стисла,
Мора да је, својим једом
Отрована, сад баш свисла.
Или је сишо анђо срба,
Да утаре сузу јада,
А да крене другу сузу,
Сузу миља, сузу нада!

Ао нада, лепа нада!
Састала се браћа млада
Са сви страна србска света
(Будућности ништ не смета)
Па донеше вољу млади,
Да ј' братиством овенчаду,
И донели дивне жеље
Да и' скупа утемеље,

Врло срце, што и' дичи,
Да се слогон очеличи.
Јели саник? — машта? — штали? —
Јестел, ћенцо, с неба спали,
Или је само мисо с неба
Да јединства србу треба?

Ох како се то оживе
На топлоти од врлине,
Ох, како се туга топи
Кад је нада обасине!
Како ли се дремеш руши
Кад затрепте ведрја јава,
Како ли се старост млади
Кад је младост утешава
Ох како је лако трпет
Кад будућност обећава!

Ово ј' ново, ово ј' мило,
Ко да ми се само снило!
Око ми се засузило,
Па кроз сузу ка кроз дугу
Гледао сам свет на југу
Де се блиста светлост чиста,
Јер је тужна србска вила
Мутно чело разведрила.
Прорекло ми' с, провидло ми' с,
Провидео сам, довидео сам
Срећу нашу, наше дане
Као ново сунце неко,
Само нисам разабрао
Јели близо, или далеко.

Сладак беа тренут ови,
Сладки беу ови снови.
Сладке оне многе сузе,
А и моја што је пала;
Омладино, сложна браћо,
На такој ви сузи фала.

Ну запамти, веро тврда,
Коју с данас ријеч дала,
Ај удуби усред срца
Што си данас обећала.
Не малакши, млада снаго,
Не помери пута права
Нек те мука не надјача.
Нек те слава не успава.
Омладино, једна душо,
Мелем-вредо љутим ранам!
Перјаницо поноса нам!

J. J.

Писмо Петра Вајнбера.

Либер Смале!

Слатки и либер мој Смале! Још ме није крозница пустила како сам се јако уплашила. Ал немој ником да кажеш што ћу да ти приповедам. Прво сам чула да ће доћи омладина у Нови Сад листом. Шарлант, реко ја, Лист је славно композитер, ја се радујеш, да га чујеш. Ке цу Кукук, рече мој комшија Игнац, каков Лист! Омладина ћеш доћи најмање таузенд штик, сваки ћеш имати по седам буца у руци и једну у џепу, за сваким ћеш свирати осам-најст гајдаша. Ујутру ће понити „Белу лађу“, за габлорунтук пониће „Камилу“, онда ће ићи код „Пуџа“ да попијеш сто акова салак-сије и свако ће појести сто зелени паприка. Понда хер Петер, — понда хер Петер — а ја нисам смела ни да чујем шта ће бити понда, одем кући, па се завучем у кревет, покријем се јорганом по главе, само сам пустила уво кроз пенџер да чујеш оћел таки после подне бити кравал или чак у вече. Ја журиш па слушам шта говоре наше луде на сокаку. Један каже, сад је скупштина Матице, скупштина позоришта скупштина омладине. Сиромаш наш пургерски мајстор, ја сам му већ викао драјмал хох, ал сад да је ценмал со хох, па не можеш свуда бити и главом и персоном да правиш редињу и орденунг.

Они се тако брину, а иде један па кажеш, знате шта је ново у позоришту, расрдила се

Чакра па изашла на поље, нећеш више ни да завири у скупштину. Ја таки добијем колику, ау ве, већ се почињу срдити.

После подне опет ја слушах шта је ново, опет кажу, изишла Чакра из позоришта, протестираше је и нећеш више да зна ни за шта. Ја, изпод јоргана узмем хофманише трофни, осам трофни на шећеру, — да нисам узела не би остала шива.

Други дан ујутру, опет кажу: изишла Чакра из позоришта, протестовала је, неће више да зна ни за шта.

После подне чујем опет да је Чакра изашла, протестовала је и неће да зна ни за шта. Онда сам већ мислила, еј наопако, сад ће се ове четири разљућене Чакре договорити, па ће атакирати и биће чуда и покора. Ту сам се тако уплашила да сам добила тифус. Па не знам после ништа шта је било, јесули ме тукле или љубиле, јесули ме нахт — или кацен-музику давале.

Тек сам данас устала из кревета, обукла сам унтерцигхозне, па гледим на моје пенџере, јесули полупане? — Нису! — Питам имали још, кога живог, у Најсацу? — Има, сви сме живо! — Јесули запалили Матицу? — Нису, још су је утврдили! — А јесули порушили позориште? — Нису, још су пакупили бајтрага много! — Колко има разбијени глава? — Нема нискоко! — Е па зашто сам ја имала тифус! — Ми не знаме! — Па не знаш ни ја.

После сам у бирџузу слушала свашта; да је неки г. Штапцка изгубио глас, па је савим нем била. Ал је зато г. Јота опет добила један глас, — па сад су квит. — Да су напоследку вукли коцке, па да су ам ерштен руф извукли амбо, па ни то није зло на данашња време. Да омладина није бесофен него бесонеп. — Да нема четири Чакре, као што сам ја мислио, него само једна, ал та једна зна правити кунстове т. ј. четир пута изаћи и пет пута ући. И још много такви тричтрача, што сам све чула.

Ал ја сам рекла, да ја то ништа не верујеш, док ја не читаш, шта Смај каже. Одем кући питам да је моја Смај? Они кажу Смај није никад дошао.

Шта?! — Зар сам ја њему за бадава остао дужан и од дане и од ове године, и ја и толика многа господина, — па да он нема пинкслихкајта гегенибер толиким дужницама! На то сам била фухтик. — Ал сам се опет

мало умирила и зато те сад, либер Смале, по-следњи пут ерманујем, ако оћеш да ти и од-сад остајемо дужне, а ти се жури; да чујемо шта сад кажеш, јер кажу да ниси ни ти баш промукла, од велики предика на Матици и у позоришту.

Леб вол!

Једна шустерска љубав.

Шаливо-озбиљна приповедка.

I.

То вам је била топла, тврда, верна, усп-јана, једном речи: права шустерска љубав; топла као ђирис, кад га сватре скинеш, тврда као шан, верна као што је чизма по облику вер-на своје калупу, успјана као она дољна стра-на од најуглајсанијег амбуса у најгоропад-нијег шустера деветнајестог века.

Ја нисам вешт физиогном, а још мање ка-кав немачки френолог, ал опет чим сам први пут видео Гавру, тако сам помислио да је — шустер. Да се из физиогномије, а и по форми човечије лубање може погодити каква је ко ру-вета, о томе мислим да нико не сумња. Мој пријатељ Јаша, он је у том послу страшно вешт. Кад види гомилу момака, који су разна рувета он ће тако знати погодити које је момак колар-ски, које тишлерски, а које чарубијски, као што зна разликовати врану од врапца, гуску од ђурке итд. Па то све познаје он по лицу и по ворни њихове главе. Наравно да је то све посљедица многогодишње студије, од које ће ако бог да бити и резултата, јер је мој прија-тељ Јаша у намери скорим издати на свет о томе једно повеће дело.

Дакле Гавра јо био шустерски кадфа.

Његов мајстор имао је ћер, која се звала, а и коју су други звали Лексом. Лекса је била идеал гаврине љубави. Кад она њеним ручи-цама у оном појетично окрњеном лончићу ђи-рис скува па Гаври донесе, он не зна шта ће од милине. Колико су му се пута руке задрк-тале, кад хоће лончић од ње да прихвати, те благовоним мирисом — ђирисом полије и своје и лексине руке. А и Лекса је њега јако бегени-сала. Кад он са својим мајстором кудгод на вашар отиде, Лекса је жељно часе бројила, ко-ји су јој се као векови отезали и с чежњом је изгледала онај сретни тренутак, кад ће Гавра окружен оним дужин и краћим моткама, а се-

дећи на вр оног дубоког и високог сандука, као на престолу каквом, иза ћошћа се указа-зати. О да сретна тренутка! Чим кола пред кућу стигну Лекса одмах притрчи колима, али не да Гаври падне у наруча, јер су ту биле оштре очи оца њена, коме је кум његов Сер-гија при крштењу своје красно име поклонно, него да помогне ципеле, које па вашару с оје ноге не могаоше наћи, истоваривати. При уно-шењу ципела, мотака и других ствари у паја-те често би Гавра, кад замачне с Лексом за каква врата по који пут гурнуо своју љубаз-ницу, а ова би потпуно сватила и разумела топла осећања гаврина, која је тим гуркањем изразити хтео и тешко би уздахнула.

Наравно да Гавра никад није пропустио, него је увек својој Лекси са вашара медених колача доносио. Једанпут би донео оно по ту-цета деце, што кошта крајцару нову; други пут срце, које је било велико као воловско; опет други пут донео би јој паклу колача, на којој су били написани какви стихови, па при-лику:

Од колача већ су ти се
Изојели зуби;
Ал' ће тебе опет за то
Њвој дика да љуби.

Лекса има за својим огледалом већ пуно шарених „билета“, што је њој Гавра донео с вашара.

Али љубав њихова имала је доста тегобе и препона, као и свака невинна, чиста љубав. Мати лексина, разрока Перса, није трпела љу-бав њихову, јер она никад не би допустити могла, да њена ћерка пође за Гавру, него је она рада била да је уда за неког Симу, који је био ђурчијски кадфа у комшилуку и који је Лекси послао већ и своју фотографију, наравно у профилу, јер је на оно око с оне стране био штоно кажу наши ђорав, али то ништа не чи-ни, колико је било славних ђуди, који су би-ли ђорави; па колико има и данас „славних списатеља“, који су на обадва ока баш слепи! Перса је наравно разрока, хоћу рећи, разлога имала, што је она Симу покрај све ђоравости његове Гаври претпостављала, он је сциличет био богат, а Гавра сиромах. Гавра и Лекса дакле не имаћаху баш најсјајнија изгледа за будућност. Шта више Лекса је добила од ма-тере своје инструкцију, да с Гавром баратати не сме.

Од сад је Гавра морао сам ђирис кувати. А

Лекса је кувала ручак. Али како ћир Сергија није у кући имао шеснајест огњишта, него само једно, то су њих двоје опет по кадкад близу једно код другог били и онако испод очију се гледали да не опазе мама или тата.

II.

Сергија је имао неке важне наруџбине, које је за три дана морао посвршивати, а овамо ваљало би да иде на с—ски вашар, јер то је један од најбољих вашара. Шта ће него нареди да Гавра остане код куће да ради, јер другог момка ни имао није, а он ће сам ни на вашар, али као касирка морала је бити уз њега и његова гардедама, alias мијсторица Перса. Ова је истина осећала потребу свога сопутештвија, али је исто тако увиђала, да би она нужна и код куће била, да не би Лекса остала сама, то јест не сама, него са Гавром.

Кад је Сергија био већ спреман за вашар и свечано позвао своју Персу, ова не знаде шта да ради и зато ће рећи своме супругу ове речи Данта Алигијерија, (које је сигурно читала у његовој биографији од Канегисера):

— Али ако ја одем ко ће остати, а ако ја останем ко ће отићи?

Међутим се друкчије није могло и они оду на вашар и вратиће се као обично чак трећи дан у вече.

Гавра и Лекса оставши сами код куће пунте својим срцима на вољу. Нико није сад сметао узајамној исповести њиховој. Пољупцима није било краја. Први дан није Гавра готово ништа ни радио. Кад други дан он већ види да неће све послове посвршивати, па се мало поплаши од мајстор Серге. За то прионе бољма, а Лекса је међутим кувала ручак и сваки час улазила у собу, да је Гавра радио, да срцу одоли. Пред подне изиђе Гавра у кујну да кува ћирис, јер му га понестало. Наравно да је и то рађено уз ватрене пољупце. Кад једанпут баш он држи у руци дрво, што је мешао ћирис у лонцу, а она варјачу, што је превртала паприкаш, па пвитискоше усне на усне тако нежно, као да пљескаш пратљачама... а — госпођа мајсторица, с мисли и персоном Перса, са својим разроким очима заједно, укаже се на прагу кујнском! О несретни случају! Гавра и Лекса скочише на страну, брже стадоше код огњишта, па мешају опет паприкаш и ћирис, као и пре, то јест није као и пре, јер сад је Гавра својим дрвеним чачкалом од ћириса мешао паприкаш,

а Лекса је својом варјачом ревносно превртала ћирис, што се кувао у лонцу. Обоје бојаху првени као она ситна паприка, што је Лекса преправила да онапри паприкаш, па сад у вршкови изручила у проклети ћирис, који ваљда и не памти да га је икад когод тако кувао, као што га данас они кувају.

— Шта је то! продере се жврљајива мајсторица, јесам ја казала да ће тако бити, на—казе једне!

У то ево ти и господар Сергије.

Киша је урадила па се вашар пре времена разишао; зато су они тако рано дошли.

Али сад стаде и у ћир сергијиној кујни киша пљунтати, киша од грдње, цсовке, ћушак, па макар што је та киша падала, опет је вашар трајао и једва се кадгод разишао. Али кад је мајстор Сергија видео, да Гавра за толико време готово ништа урадио није, поче сад наново грдити и цсовати, онако већ као што је само он умео, и напоследку отпустити Гавру из службе, јер је и њена милост кнедиге фрау Перса на то још одавно наваљивала, али је Гавра био иначе вредан момак па га мајстор његов није хтео да отпусти.

Како је Лекса била чашћена немојте ни питати.

Гавра није био дуго шустерски калфа у у дишпониблитету, него је као честит калфа добио наскоро посла у истоме месту.

III.

Ви се сећате кад су оно пре три године вербунгоши разавили своје тробојне заставе по свима већим местима краљевине угарске. Српски, мађарски, словачки, романски и други немачки патриотични синови краљевине угарске купили се ружом под развијене заставе, пуну одушевљења за ствар, за коју се борило, — Шлезвиг—Холштајну ваљало је тражити госу! Готови дакле крв своју лити за слободу, и кости своје оставити тамо на каквом широком, пољу јутландском купили се све више, чисто пијани — ваљда од одушевљења?

Наш је Гавра једнако тужно за Лексом. Сад кад се стадоше купити добровољне чете, желећи он да се отресе злотовоље, науми да стане у добровољце. Али догод је још и једног зрачка надежде имао није хтео тога чинити. А надежде је могао имати, јер је Лекса њега волела док је он био у њиховој кући.

Само сад није знао да ли је она њега заборавила од то доба, па науми да развиди и дозна. Он је тражио прилике, да се с њом сретне де-год на путу, на пијаци, на вашару, али све узалуд; пролазио је покрај њене куће, али је не могаше ни видети. Само је једанпут чуо њен глас како пева :

Слатка туго срца мога
Ах, презјелна љубави!

То га је мало поткрепило али није знао зацело, тиче л' се то њега или можда оног Њо-равог Симе, што јој је дао фотографију, коју је он док је још био у њиховој кући гледао да дочена па да издере, али је мадаме Перса свога зета ил' спре држала у свом орману под црном свиленом марамом, па тако Гаври није могао испасти за руком да украде.

Једанпут прође он покрај лексиног про-зора а чује глас њене матере, како неком не-што приповеда. Видео је у соби и неку ком-шијинцу персину.

Можете мислити како му је било, кад је разабрао шта се приповеда. Он је добро чуо и овако разумео страшни смисао њених речи : да је Симе долазио да проси Лексу, да Лекса радо за њега полази, да ће за који дан бити прстен и сватови.

Гаври је било доста.

Сутра дан већ је и он био под барјаком, а није много времена прошло, па га одвукоше некуд у далеки север, од куд се никад ни вра-тио није, као и многи други србски сини.

Лекса је морала поћи за Симу, али га никад није волела.

Али не верујем да би Гавра стао у врај-корце да је знао, да оно није јава и истина, што је Перса својој комшијинци приповедала. Него је оно Перса само свој сав казивала, а ви', ш Гавра разумео да је то баш тако.

Е па сад ми кажите, је л' љубав њихова заиста била топла, тврда, верна и усијана, јед-ном речи : права љубав?

Зато будите уверени, да праве љубави може бити и у шустерском срцу!

Ог.*)

*) Да се укљони свако неспо разумљење држимо да ће нужно бити овде изјавити да ову приповетку није написао Ог цар ватански.

Разне титуле,

које су бечки листови у разна времена На-полеону давали.

1851. Наполеон : свога стрица сестрић.

1852. у децембру. Наполеон избавитељ дру-штвенога живота у Европи.

1853. Наполеон : царвени, авантирије.

1854. Наполеон : победитељ Севастополски. На-полеон срећни.

1856. Наполеон силини, мудри, мирољубиви.

1856. (После атентата). Несрећни Наполеон. Са-жаљења достојна жртва преврата.

У почетку 1859. Наполеон продрљиви! Миро-ломац. Наполеон, бесни непријатељ. Наполеон отимач, демон.

При крају исте године. Наполеон наш драгоцен пријатељ. Умерени Наполеон, наш савезник.

1860. После Нице и Савоје. Интересирати На-полеон. Бакалџија, крајзлер држава.

При обсади Гајете. Наполеон великодушни, пра-ведни.

После признања талијанске краљевине. Наполеон интриган, лицемер, сплеткаш.

1863. (За времена побуне полске). Наполеон : благородно срце, центман, романтичан.

При крају исте године. Наполеон — во, во, та-кав ко и ми.

1864. (Пре данског рата.) Наполеон : недокучиви, тајне пуни.

Таки после данског рата. Наполеон — во, мал не рекосмо ко је и шта је.

(Напоследку опет) Наполеон : мудра глава, ди-ваљ човек, одржитељ неинтервенције у Европи.

1866. (При почетку) Наполеон, — неизвестан не-пријатељ. Подбадало, пујдало.

(У среди) Наполеон, — једини извесни наш при-јатељ, бранитељ, најприроднији наш пријатељ.

(Дошпије) Наполеон, врло сумњиви наш пријатељ.

(Напоследак) Наполеон, — та матора лењштина.

(Ћ.)

Нешто из Јутутунске.

Председник читаонице у Кр. поз ао је госпуду госпуду министре јутутунске да на беседу дођу и то најучтивијим и најљудинијим изражајима, титулисавући свакога : Твоје Го-сподство! Али сваки министар за се нађе да његово господство није јединственога нег мно-жественога броја и тако, као што путници при-поведају, дадохе сви скупа укор председнику читаонице, како сме књима са оном искреношћу приступити, којом се Богу приступа, како им сме Ти казати, како и' сме Тикати, кад они за-служују да се Вијају. — Буди воља њихова!

Хесен-каселеки устав.

- I. §. Принц је све, народ није ништа.
 II. §. Министри нит се морају старати за државу ни за народ, већ само за своје интересе и своје место.
 III. §. Званичници могу поштовати закон, а не повиновати се морају само министру.
 IV. §. Званично логати слободно је.
 V. §. Верозакони сви су једнаки, а не веровати се сме само оно што министри кажу.
 VI. §. Пред законом су сви једнаки, осим министра.
 VII. §. Уколико се тиче обране владине начела, утолико се осигурава најслободнија штампа.
 VIII. §. Свако има и на сваком месту пуно право говорити, ако владу брани.
 XI. §. Слободне су мисли без говора, као и говор без мисли.
 X. §. Бакљаде се смеју само министрима и мртвима давати.
 XI. §. Богу се молити и то је слободно, а не само за спасеније душе, за кишу и родну годину.

Толики сведоци немогу логати.

Читамо у „Напредку“. —
 Да је „Видовданов“ дописник чуо, —
 Да је у „Застави“ било, —
 Како се из поузданих извора закључити може, —
 Да је један пријатељ Деаков рекао, —
 Да му се чини да ће се Деак заузети за равноправност свију народности.

Фра-уљудност.

У босанском кловтеру Н. имали су фратри једног пастира, Мартина, који је и добар и вредан био, само им се врло прост и неотесан чинио. Никад он није фратрима титуле давао, већ је сваког просто, Павла, Антона, Јосипа називао. Фратри су га корели: море нисмо ми пастири као ти, сваком ваља своју част одати, ми смо фратри, па зар ти не умеш лепо ка-

зати: фра-Паво! фра-Анто! фра-Јосипе! Да те не смо чули да другчије кажеш. После ове лекције, изтера Мартин овце на пашу па док је он о лекцији, о учтивости и Богу пита о чему премисљао дође вук па му уграби магарца.

Мартина увати грозница од страха, па отрчи на брежуљак изпод кловтера те стаде из свег грла гвардијана довикивати: О фра-гвардијане! фра-гвардијане! дошо фра-вук па појео фра-магарца, ја ти не смејем у фра-кловтер, одо ја фра-кући својој, а ти можеш сам фра-стадо чувати.

Либералном Хону.

Није шала, Мађарима прети опасност до Словака, који ни једног правог заступника на угарској дијети немају. Ударају звона Хонова наипако; јел страх од колере? Није! Панславизам је ту, сад ће да прогута.

Па нема другог лека, него дај ко је год хонфин, ко је год либералац, ко се год гнушавао од Бахове системе, нека сад учини роду глас, нека буде шпијун, нека денунцира шта Словаци мисле, шта желе, шта раде, шта говоре јавно, шта код куће, шта шептају, шта буцају? — Шта суде о Мађарима, шта о вођама партаја, шта о народним заводима, шта о уставу, шта о домовини? — Издајница ко не буде шпијун! Није либералац ко не денунцира! То је твој вапај, уставне Угарске либерално гласило, дични „Хону“!

Не треба шпијуна, сачувај нас Боже тога, казаћу ја теби штогод желиш.

Шта мисле Словаци о домовини? Мисле, руку јој љубећи, да им је до сад била више маћиха него мати.

Шта се мисли о вођама странака мађарских? Мислимо им боље, него они нама. Желимо, што до сад није било, да се узвисе на врхунац истините слободе: да златни слови пише: сваком своје право.

Шта се мисли о „мађарским народним заводима? Мисли се, да је узидано у њима много зноја немађарски народа, а шта је одатле учињено за просвету и дику ти народа, то нека нам „Хон“ по души каже.

Шта мислимо о уставу? Мислимо да ће он светиња наша бити ако нас буде све једнако штитио; а ако нас, толико милиуна, не за-

довољи, биће нас толико милиуна уставне опозиције, који ћемо се трудити да га бољим заменимо.

Шта мисле о мађарској либералности. Видећи да најлибералнији мађарски лист тражи прибежишта у шпијунисању, мисле, — да ће требати Мађарима да уче либералности и од нас, бар у толико у колико мрзимо на шпијуне и депунцијанте, толико исто колко и на оне који се њима служе.

А шта велимо сви о панславизму? — А баш ако има тога баука, другчијим се начином њему покти секу, а не како је „Хон“ бачи почео.

Ако је повољи да још коју тајну срца наше сазнате, тешик паранчоли!

Панзмајизам.

Ни ово није измишљено.

У Будимском телеграфском званију приметитише недавно, да им се на њихова питања из Ст. Београда ништа не одговара. — Није ништа друго, него мара да се дегод жица прекинула.

Таки оде један званичник да ревидира. Ала нађе да је све у реду.

Пита чуваре. Нико ништа не зна. Само се један на смеши. Јест, прекинула се жица, а сад ће трајати акош десет година тако сам је фоналом привезао.

Утеха.

1861. године, у оно бурно доба, кад се изнад многи славни чиновника столица измакла, десило се то исто а са пурђермештером Н.Н.

Кад је чуо а он побеже из вароши, који је, дао Бог, донде већ стеко био.

Надгледо је њиву, марву, штале, стаје и т.д. па на последак рече одацији своје. Ето видиш мене изтиснуше са мог званија, — шта ће сад сирота варош без мене.

Е, шта ће — тешио га одација — ћутите Бога вам, тако сам и ја казо кад је лане наш предводник овај црко, шта ћемо без њега, а кад обесисмо другом клеветушу, а он још бољи него онај пре.

Колера.

О Колеро, црно име,
Од самог си кама тврђа,
Немаш срца, немаш душе,
Немаш мало мило срћа.

Ал кад већем није другче,
Кад већ давит' мораш свуде,
Зашт не бираш кога давиш, —
Зашт сироте увек људе?

Ја не желим ниче сирти, —
Али да сам ја колера,
Па да кажу мораш давит'
Хеј да видим, сто му мера!

Ове, што нам мир тамане,
Ове, ште нам крвцу пију,
Што им мрзим име чути,
Ову гадну проклетију, —

Ох да ми је ја да морам,
Ја би јоште жешћи био
Све би, што и' гад не свету,
Све стенице подавио!

Милета.

Нема бркова.

Кад су оно врбовали у војак, пише певаше, скакаше. А један млад дечак само гледи шта раде.

Ајде пријане у војак, та лепшег живота нигде нема! — Мамно га један.

Ја би ишо ал не могу.

Зашто?

Е, зашто, још немам бркова.

Какви бркова, видиш ни Шваба нема бркова па је војак.

Хм, војак је, да богме, ал боље би родио и он да чека док му брци не нарасту.

Ћира и спира.

Ћира. Богати које је дипломатски језик.
Спира. Фразуски, и то не знаш.

Ћира. Ја све држим да би боље доли ковало на салаш приме цигански језик.

Не велим ништа, ал да Бог да да не буде обарене слободе, куваног министарства, за-
коне реорганизације, неслани параграфа и други красни јела, таман како смо и' се зажелили и
како смо заслужили!

Ташци.

* Кандија вели : што ће бити јесенас, нека
буде вечерас. А има опет који вели : што ћу пити
вечерас, то ћу пити јесенас.

* Ала то мора сладко уверење бити, господо
дописници „Напредка“, кад човек зна какве огромне
користи по народне институте изичу из дивни непри-
стани му чланака.

* Та престаће и колера, биће и министријума,
биће свега, ал ко је луд остаје луд, а ко је ула оста-
је ула.

* Пандури у бачкој жупанији оће да моле, да
им се да титула почасни јурасора; Змај им препору-
чује да се прво дату у „Хону“ као дописници видети.

* Бре не пљје нико на Матицу, господине С.
макар да му ти за право дајеш, већ пљју њл четворо
петоро себи на браду.

* Ако ћемо да озбиљно говоримо о нашим ства-
рима, онда оставимо крстач ађушке шале ново-
садским пиџарицама.

* Боже мој, како време сатире прави! Др. Ми-
лош Светић уводи јоту у Новосадску гимназију.

* Србска државна тополивица прави особито
лене и врло комотне гвоздене клупе. [Е сад и да је ко
усто, морао би опет сести.

Вештина.

Уватили два бангалоза, па и довели сол-
габирову Н. мора ду су дезетирци.

Солгабиров и лени пита, кижите, људи,
јестели побегли из регемента.

Нисмо тако нам овог и оног.

А солгабиров се онда замисли па се дуго,
дуго замишљен по соби шето, на једаред стде
пред бангалози па дрекну. Хабт ахт! — а они
наједаред стадоше као у глиди.

Тако се тиче ватају.

ОДГОВОР.

Крагујевачком читалашту. Предлазту смо
примати на целу годину још у почетку ове године. Лист
уредно шаљемо преко Проке Теодоровића у Београду.
Зашто га не добијате то не знамо.

Из записника једнога покојника.

(Продужење.)

Ево нас близу К. Жао ме је те се време замутило. Предео је овуда веома класичан. Много ми уживање пропаде. — Дрвени мост отварао се цврчећи као да му немило беше што га будимо из јутарњег сна. На њему обављаше и сада као и у моме детињству понтоверску службу наши соколови шајкашке „зале“. Док смо били ђаци, и данас се сећам, а ми се упутимо преко моста, чинећи се као и невешти да ваља платити прелаз: „Хеј, билету, госпоно му таче; куд си наго ко бариа под пласт.“ „Ми смо ђаци“ обично смо одговарали. „Њак! дигни ногу да видим ђон“ Издрт ђон беше по латинском мњењу атрибут ђака. — Путници се проредјаше, има нас неколицина. У. Н. уђоше два три трговца у лађу, двојица од млађи људи и један старац и тако пошоше претресати неког трећег трговца и говорише дуго о банкрутству.

Још који часак на ћемо стићи у К. у славно место мога неславног рођења. Кишица ромиња, леки поветарац подуваљује са планине и разноси балзамни мирис укрештене природе. Лађа је лако савила. Предајном пуче лепа панорама. Мало даље од Дунава утекао низ бели лепушкати кућа, а сред њи уздиже се по где где као чувар понека црква. К. су се просули по брду и долу и изгледају ми као каква крезуба кањиперка што се немарно разбијала на каквом кадифли дивану. Што се лађа ближе примицаше све сам немирнији бивао, срце ми је брже покуцавало.

А зар може когод равнодушан бити према месту у коме се родно и детињство, слатко и блажено детињство своје провео, у коме је живео и у животу томе мучио се и учио, певао и плакао, љубио и презирао, у коме је толико лепи младићки снови на јави просневао, у свакој готово кући, на сваком брежуљку толико рајски часова пропевао и проплакао, у муци и науци са тужним смејом и смејавом тугом гонећи век — је дан, и то најлепши му део туна прогонно. Зар може човек при успомени на минуле рајске дане да буде равнодушан? Хиљадама мисли, милионима тужни успомени — отац, најка, мила сеја — свето сада ладан гробак крије — истакосе ми се изнова у души, а многа давно изумрла осећања дизаше из таме заборави.

Ко ли ће толикој навали да одоле. Дану душом када се лађа на станици зауставила. — Још са лађе опазих свог јединог побратима који са љубом и ћерком својом изашао беше да прихвати болна пријатеља. Не пријатно ме дирну безобразно лице једнога колотера, жалосно познатог Б. који ми се безпримерном шпијунском продржљивошћу, која му из зеленкасти очију вираше приближи. „С ким имам чест молићу?“ „Са мном!“ „А одкуд изволевате доћи?“ „Одкуда сам пошао!“ „Ако смем молићу куда путујете?“ „Тако куд сам пошао“ реко му одсечно, прострелих га презрителним погледом и обриу му леђа. Ein elendes Volk das! Одседох код свога рођака по духу — немам нигде свога по крви. Недеља је била. Променим путничко руво и упутим се да потражим своје знајке и некадашње другове. Сокаци којима идох чинише ми ми се веома уски и тесни, куће малене и жалосне, око моје тражаше места на ком ће се моћи мало позабавити.

Ала је то разлика кад човек дуго тумара по стравом свету. Овде, где сам детињство своје провео, па сам чисто сам себи туђ. Јако ме непријатно дираше свуда перед и нечистоћа и овај загушљиви сјрад из бећарски механа где се коначи „зале за народ“

Мораћу се изнова научити на овај свет!

Недеља је била. Упутим се у главну цркву. Доста је давно како несам ногом ступио у она света жилишта. У цркви беше осим ђака један калуђер, четир човека и једна баба. Ала православље напредује. Понудише ме у стол; захвали се на учтивости. Када ме ђаци смотрише, забленуше се мали и велики и гледаше ме као неко девето чудо.

Приметим да испод очију бацаше чезњеће погледе на мој штап и рукавице, јер то су многима међу њима забрањени плодови. Како да не, та те су ствари по мњењу високоучени професора све „слједствија бећарства“. У певницама стајаше и појаше клирици а ван њи остали ђаци. Сетих се свога ђаковања па прелетих најљубљивије ред по ред. Ала је то тужан изглед, све то опало, нећиним спротиња.

Јако ме је снујдило што сам у очима ове узданице народа видео ладнокрвну душевну немоћ. Код оваки планина, код овака зрака и воде па тако бледи и упала лица. Учители и старатељи, помислите да ће те временом Богу рачун давати од многи душевни богаташтва. — Срце ми се од жалости стегну.

Ала је лепо подељена светлост у овом величавном храму, све је увијено у неку провидну таму. Овај полумрак врло приличи хришћанским мистеријама и утиче побожним утиском на душу. А уз то се разлевање из двеста грла тихо величавно „Господи помилуј“ чисто тужно одјекујући у празним зидовима. Ја несам велики богомољца, ал у тај мах беше ми срце пуно, и неотице усне ми се мицаху и ја препоручивах све што ми је мило и драго милости и љубави створитеља. Незнам да сам се скоро тако из срца Богу молио а после молитве беше ми тако добро као да су ми све молитве већ и услишане, све жеље већ и испуњене. „Возљубим друг друга да јединоислијем исповјежи“ У те две речи утиснута је сва велика идеја хришћанства. —

Кад изиђосмо из цркве окружише ме знајци и другови. Срдачно се поздрављасмо, та дуго је како се несмо виђали. Шта ради Петар? Шта Павле? хиљадама питања на која сам драговољно одговарао. Данашњи дан наменуо сам искључиво својим друговима. у веселом разговору, у шали и смеју чисто сам заборавио да сам болесник, да ми се ваља клонити оваког напрезања. У разговору одосмо у неку велику и лепу башту. Како сам је некад оставио тако беше и данас, сила природни и вештачки красота. Што има отменија света у К. шеташе се данас кроз мирисне обунове. Не беше ми до гледања, има ћу и други пут каде, мимогред приметих неколико неукусних тоалета. — Посељасмо на зелену траву сви у округ. Ту ти беу све знаменитије личности из нашег ђачког живота. Ево онај тако са озбиљним лицем и великом косом а меким изразима у очима, што толико година мишљаше да ће

се из њега изродити велики песник, ма да му први покушај неспаше баш за руком :

Као да ме гром порази
Од страоте језик излази
Кад ја чу да љубиш другог
Е па свеједно узми ма кога !!!

То му је био опроштај са драгом а уједно и са појезијом. На до њега оно вишкасто момче, први удварач што га је мајка родила : Штета што га је природа одарила грдним носом, па кад дође у екстазу а он сиче а кад ветар дува а он мора ући памуком да запуши да неби било „пуга“. Према мени сеђаше један добар брат што га „истином“ зваше, а до њега његов суплемент, момче недра чела и досетљиве памети од које му кошница свог века страдале, а остало „сва господи редом“. Потегосмо хиљадама приповетчица из нашег Ђаковања, какви их ту не беше да се сит заплачеш а гладан насмејеш. Пролетисмо све знаменитије догађаје нашег Ђаковања, обновили смо шале и лакрдије и сетисмо се напавици и другова које ладни гробак крије. Да пун ли ти чара и бујне појезије беше наш ђачки живот !

У К. се људи несу за ова последња четир столећа баш ни за длаку променили. У „господара“ сам и сада наишао на пријаворска препотопска начела, књижевничка лица и фарисејске капуте са шеснајст дугмади. У „наора“ се још више подигло чувство „бургера“ а на жалост раширило онај псећи либерализам, од кога још само један корак па смо онда уведико у деморализацију. Ондашњи „Цигани“ још су најлажљивија каста у целој српству, у грдњи и пошви нема их пара на далеко. То су та три „грађанска staleжа“ који су уједно и привилегијасана силом свог положаја према ђацима. Ваци су још увек на последњем месту и стоје под влашћу не само учитеља но и свију грађана. У школи се ништа не уче науци живота. Грађани из бољи кућа не примају их, изучити се може човек овде, ал изобразити никад. У школи малтретирају, неуважавање човечијег поноса, ван школе не пружа им се нигде прилика бољој душевној забави, није ни чудо да траже уточишта у карти и пићу, све је то не из мила, по из очајања. Па онда нетреба се чудити кад загледамо у чланове нашег друштва, у приватном а на жалост и у јавном животу, и нађемо међу њима толико интелигентни хула и људи без карактера, којима је трбу бог. Учители су их само учили, грађаво учили а никако васпитавали. Оно што је главно, науку живота несу им никад казивали. Не велим да нема напавице међу учитељима, има честити, племенити душа, али им је делање „с више“ парализовано. С тога реформе, али реформу системе не истом људи. — Племенит је али и мучан позив србска учитеља.

Колико ту треба труда да човек улије деци у срце да су они српчаци, који треба да живу и мру једино за благо и срећу свога народа. Наши опеви и мајке тепају својим слатким синчићима док су јоште у дугачкој кошуљи : „Ти ћеш рано бити владика, генерал, имаћеш каруце, четир коња“ и Бог те пита какве се веће славе они још дочепати. Дечија фантазија је восак, што се уљ притисне оно и остане. На са таким идеалима дођу наши србчићи у већу школу.

Не прихватила ту родољуби учитељ, неулијел им у срце да и као спроваси поштен људи могу живети

и разити за србство, онда осташе така деца по савету свога оца и мајке амин дакајске душе, којима је идеал масно званије, пуна прса незаслужени ордева. Свет је позив србски учитеља, куд ће светијег позива нег да створе своје народу стотинама а честити и родољубиви срба, стотинама бораца против глаупости, незнања и непоштења —

А како женски свет у К. ? Хја, то је тугаљиво питање, и бојим се да сваки у тој ствари изречени суд остаје фрагментаран. К — киње праве са малим изузетком — по моме немероданном ми сну — три главне партије. Прву и то најстарију представљају „виклери“, у другу спадају „грчки филозофи“ а у трећу долази млађи нараштај, тако звана „пиљеж“. Из свију партија хајде да изузмем госпе, говорићу дакле о удовицама и госпођицама.

— Србија те нос — прокукуречел ти се кокошка — пијуквел ти уво — урлао ти песо — пуквел ти чаша у руци — сневашли змије — сврбул те леђа — плесивил ти се вино — изнадил ти у сну зуб — добијаш ли кокошију слепоћу — пагазшили на сутреб — бојиш ли се зли очију — морили те љутина, пркавајла ти ћурићи — покварили ти се богојавленска водина — убијеш ли ласту — кукал ти кувавица године — заљубиш ли се — зовули те на даћу — жениш ли се — осећаш ли свраб — идели о божићу дим на тебе — штупали ти се — звонили звопа неједнако ??

Кад те велим Боже опрости ма које од ови чуда снађе на незнаш шта је ни како је, куда ли ћеш, шта ли ћеш, ондо ти саветујем да се обратиш на удовице у „виклери“. Оне ће те упутити и рећи ће ти како су наши стари радили, па је фала Богу добро било, у њих ћеш наћи поуке и утехе, јер тога нема на свету што оне не знају, ма њиховим набраним челима лежи практична наука дугог и бурног живота, из њихови крезуби уста теку мистериозна пророштва. Усудилих се посумњати у истину њихови начела, тако ће ти извести пример из живота, незнам Петар или Павле још је под митрополитом Стратиморовићем овако пл овако радио па је незнам опет како прошао. Е ту ти онда против логике факта није више репликације ! Усудилих се болан урадити што на своју руку и не питајући партију „виклера“ им у чему за савет, онда знај ко свето да си пропао, па био ти светац, опет свету ништ не ваљаш, све што год радиш гледи свет по преко, куда со год окренеш свуда чујеш како те претресају, отоварају и олајавају : „негледим незнам своју жену и децу, него си се нашао да ти..“ јок нећеш брајко, а да виш тако ти и треба, да ти урадиш а да незапиташ „виклери“. То је нечувен crimen laesae vielceritatis.

Ту сам партију и сада затекао многобројну, многознаду и многоглагољиву а на челу тој К — кој брбља вој академији стоји још и сада госпођа М — увка. Ово је друштво амин путујуће и држи своје свикадашње састајке час код једног час другог члана при шољи кафе. Међу члановима има много племића само што свој грб носе уза се.

У партију „грчки филозофа“ рачунао сам некада „фрајле“ које су што во реч „зреле“. Све из реда верују на судбину и често ћеш чути од њих да причају, како је овај или онај, — који је сад већ ожевен човек — био у младости врло „непостојан“, да је „лаго“ једну, „обмањиво“ другу и т. д. Све „фрајле“

из овога реда имале су већ кијамет просиоца, а од тешка избирања остадоше да плету седе па се већ следише у својој дрвеној филозофији, па нит се нију нит се парају, у друштву стари бака седе обично по клупама и говоре о својој младости. Све су се готово родиле још пре него што је пошао први дамиш Дунаном. У моје време ја сам их међу отменијим светом есапио седморо, као седам грчки филозофа, седам као седам гладни година Фараонов и њих седам бројаше лако триста осамдесет лета. Када сам сада пребројао *die Häupter meiner Lieben* а оно *es fehlen zwei theure Häupter*, две су се удале. Елем опет им је било суђено!

У трећу партају спадале су госпођице што их „грчки филозофи“ титулираше „пиљез“ и још другчије. Ова је партаја увек јако за ђаке заузета. Кокетују и ашикују ма да им „благоразумне мајке“ то јако кратко а оне друге две партаје сваки могућим начином осујећавају. Али све бадава! Од њихове љубави и уздаха зими се снег топи, у пролеће лишће шушти и цвеће жири. — Ову партају нашао сам по готову разудату али достојно попуњену из прирасли девојчуљака.

— У овоме целом женском свету имао сам кијамет познаница и мојој свуда аклиматизујућој се природи имам захвалити што сам са свима у миру и љубави живио. Доиста мучан посао! —

(Продужиће се.)

Јефтин пазар.

Поп Зољин је био трбушаст човек, дакле наравно велики муктација. Мимогред буди речено да он појаса свог није могао другчије опасати него испод пазува, па га је ипак сваки час губио и нов морао куповати.

Једанпут оде он на пијацу и приђе једној пиљарици, што је продавала јаја. Узме неколико комада, па их смести у своје дубоке џепове говорећи жени, да је он уверен, да ће она то попи поклонити и поће својој кући.

Сиротој жени није било до поклањања, него устане и поће за смиреним свештеником

иштући да јој плати јаја. Попа се чинио невешт и ишао је мирно својој кући. Кад је жена све већма и већма наваливала на попу да се он мане те лакрдије, он се по који пут осврне терајући је натраг и називајући је безобразником. Жена то није марила, него је једнако ишла за њим и искала своје. Напоследку дођу до поппине капије. Отац Зољин ухвати за кључаницу и пре него што ће ући, изгрди кукавну жену речима, које не могу све да пађем у речнику светске, а особито црквене изображености, пак онда хтеде да уђе у авлију.

Ал ти се моја сјааша пиљарица разгоропад па попу шакама по џеповима, говорећи:

— Ето ти, попо, па сад да ти је просто!

Жена оде с тим речима на пијацу, а попа остаде с пуним џеповима кајгане, истресајући џепове и држећи онде на капницику ватренију и живљу предикку, него што је икад са амвона говорио.

А то се десило подалеко од Сарајева.

Омладинска „заједница“.

Неки који себе не броје у „омладину“ радују се, што ће омладина од сада да живи у „заједници“. јер они су добри филолози, па ту реч „језикословно“ тумаче и веле, да заједница долази од заједати се.

Важно питање.

Стари господин Раздор пита: спада ли он у омладину?

Одговара му се, да је он до сада растао у омладини, а од сада ће спадати.

Ребус.

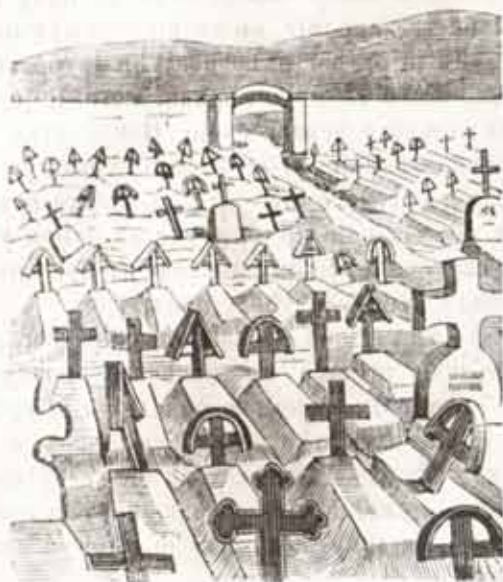

Одгонетка ребуса у 11 и 12 броју

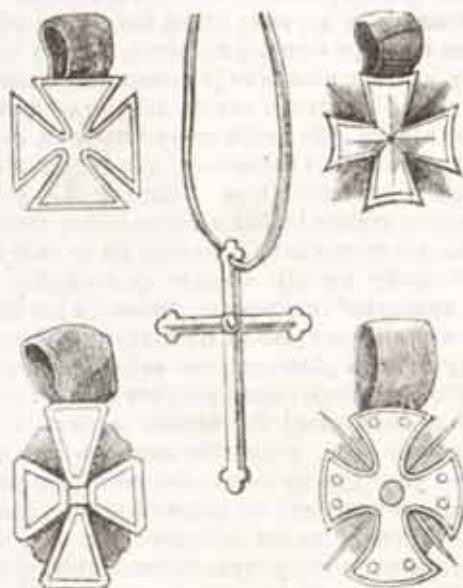
Како радиш и горе ћеш.

Одгонетуше: г. г. Мл, Маринковић у Даљу; Д. С. у Тителу; В. Фирићхазки у Т. С. Миклушу; Ж. Стојковић у Панчеву; Љубица Рајића у Панчеву.

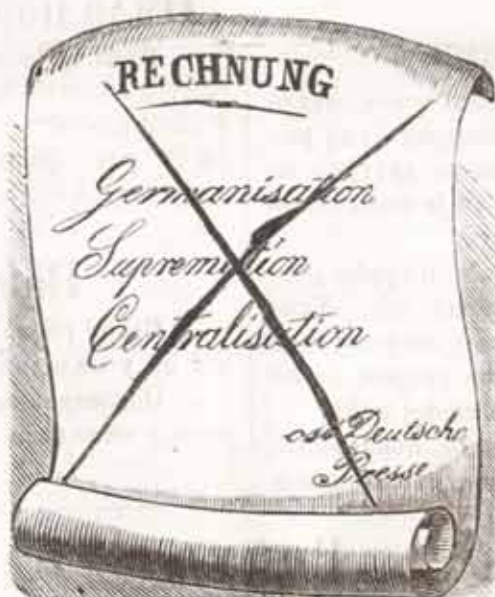
Крстови после рата.

Оваки крстова има тма, — ал која вајда?

Овако је мање, — ал ни они нису чудотворни.

Овакав крст један, па доста!

К Оно мало госпoде, који су на идуће полгодије предплатили нека опросте што се Змај тако закаснио, а то је било зато што му је уредник на путу био. А онај већи број који јављају да Змаја држати жели, ал предплату не шаље, не може ни замерити, ако му се неточност са неточношћу и неотице врати.

Уверавамо да нико за своје новце оштећен бити неће, ако баш и касније који број добије. Што је досад изостало скорим ће се накнадити, па ћемо опет ући у ред. Само нека г. предбројници на ум узму како је тежко лист на вересију издавати и нека се са предплатом пожуре.

Змај.

Број 15. и 16.

Година III.

Змај издаван двапут на месец, једаред на целом, други пут на по табак.

Писма се шаљу у
Пешту,
Grünbaumgasse Nr. 23.

У ПЕШТИ
за прву и другу половину
Августа
1866.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по године. (Наручити се може ма кад сам само у 1. или од 13 броја.)

Поједини бр. стоји на целом табаку 22. на по табак 11 пош.

Има негде...

Има негде земља србска,
Ту су људи — нису светци —
Нису светци — ал су људи...
Једна им је света вера
Што и' ближе к' Богу пење,
Вера им је чиста душа,
Чиста љубав и поштење.
Држава је крепка, јака,
У њој нема себичњака. —
Нема много, — а то мало,
Што и' вражки ланци стисли
Разбију се о врлину,
Јер већина врло мисли.
На престолу, кој' се није
Подигао у висину,
Већ на земљи, де је јаче,
Де је јаче и сталније,
У средини међ народом
Пусто је чврсто корен,
Ка од Бога да је створен, —
На престолу владар седи,
Изабран је једногласно
Да до века срећно влада, —
Али владар није грешан,
Он је аиђо, — зове с' правда.

Па како је народ срећан,
Ту не проси нико ништа,
Што је чије то се даде
Са правдиног светилишта.

Ко лењује тај гладује,
Па од глади, презрен, скапа,
А ког немоћ једном слада
Тај од обштег живи рада,
А ком није мрзко дело
Тај подиже ведро чело,
Бере плоде радње своје,
Што заради његово је.

Ту се не зна шта ј' слобода,
Јер се не зна ни роб шта је,
Свако ј' чувар обште среће,
Најмљенога не познаје.
Ту с' не дају ником венци,
Свако ј' дужан честит бити,
А што није подао, злочест,
Нема с' зашто поносити.

Ту су старци учитељи.
Ал у сваком срце ј' младо,
Ту су млади ученици
Јера свако учи радо;
Ту су стари, ту су млади
Једна браћа, једни људи.
Јер се свако за овакога,
За напредак обшти труди.

Фала Богу, код све туге
Кад још таке земље има,
Таке земље, земље србске,
Што је понос Србија свима.

Ох како је србска мајка
Овде лична, овде врла!
Ох како је стара жеља
Њим среће разастрла,
Па по њему Србчад мала
Играју се у слободи, —
Свако ти је ведро, смело,
Што с' у овој земљи роди.
Ох како је србска мома
Овде чиста, овде мила,
Како ј' сладко Србска љуба
Србска војна затрила!

Овде нема љути гуја,
Да те гризе, да те трује;
Што је врло то је свето,
Што је свето то се шује;
Ту је срећа, она права,
Сам ју Србин себи кује,
А благослов ту је Божи
Јер га народ заслужује.

Њива ј' златна, лоза родна,
По шумама тице поје:
Ај уживај, драги брале,
Што год видиш све је твоје!
Над народом нема звера,
Нит' у њему лицемера,
Нит ко вара нити лаже,
Јер му овде не помаже,
Слободни су сви што греду
Робови се презиреду.

„Ох песиниче, Бог те видео,
Камо земље те?
Камо угља, камо кута,
Де та срећа зре?“ —
Ако ј' није Бог створио
Моја песма сме!

Радан.

Писмо Петера Вајибера.

„Либер Смале!

Оријенталише фраге било је врло горко,
сва се канда кандира. Чуо сам од јединог
белградског господина, ако се добро кандира,
онда ће и они кошати на пролеће. — Ал не-
мој да правиш виц, јер господин Н. он је мај
м о н (т. ј. моја човек, а не мај муш), он оће

да буде Бизмарк, зато мора најпре пустити да
га луде псују, тако је и Бизмарк почела, зато
је он већ полак Бизмарк, он је већ Биз, а
још треба да дође на пролеће Марк, т. ј.
вашар, пак је онда цело ту. Господа су нару-
чила нове чибуке, па сад је најглавније, да
праве много дима, који ће начинити турски
Султангрец.

Зато шти! о том не смеш ништа да ко-
вориш, то се никога не тиче ништа. Алзо дај
ми твоја поштона реч, да нећеш ништа да ква-
риш, макар била тамо све натрашке, ти до про-
лећа буди као мува“)

Сад ћемо што лепо да ковориме, кад сам
пила у Белград, све су ми се тужили да је
срамота, што се оно белградски град зове
турски град, а ја сам рекла, добро, ја ћу да
му будеш кума, тај је град у Србији, међу
самим Србима, треба да му дамо лепо, циви-
лизирато. Србско име, — к жем: одрекл сја јеси
сатани (хе, хе, видиш како ја знам лепо срб-
ски!), пљунем преко њега, понда кажем: е,
сад се зове Ашир-гизден! — — — Сви су
викали, vivat кум! — Vivat богме, а што се
ви нисте сетиле, комшија рац!

Е мој Смале, и у Новом Саду је била
коспоја колера; знаш та је коспоја тако чуд-
на, дигод чује да ће бити дијета, мала или ве-
лика, она дође тамо да прави квартир. Кад је
дошла у Н. Сад она је питала, ди је варошка
кућа, она не каже ништа, само оће да је близу
код наше госпде. Вајс дер кукук, какве је
абсхтен имала! Ја не знам ко је њој казала,
(Бога ми ја нисам) да је розмарин-сокак ви-
зави од варошка кућа. Она тамо обштајгује,
ту је правила пробу свога кунста, тринајст
пута, ал у томе сокаку тако мириши, да је г.
Колера таки добила колеру па је умрела. И
сад сме лепо опет мирни. Сад оће наше људе
да даду славном магистрату танкадресу што
је тако пфифик колеру удивила. Свако ће да
се подписа, ко не зна, та ће да мете крст.

Алије!

твој

Петер Вајибер.

*) Е кад је тако, нека буде, теби за љубав.
Змај.

Историјско сравање.

1859, после битке солферинске, онда се Прус продеро на Наполеона :

Хо, хо, сад је доста, да ниси више ди-
рио Аустрију, јер Богама зло ћеш проћи.

1866, после битке на крајевом Градцу,
онда је опет Наполеон викно на Пруса :

Хо, хо, сад је већ доста, да ниси више
дирао Аустрију, јер ћеш са мном имати посла.

То је само чудновато, што нија та брат-
ска љубав према Аустрији на обојицу у једно
време наишла, већ све понабашке.

(Ћ.)

Новом ситу што о к клину виси.

Та нећемо с' дуго набоговат света,
Ашче же в силах осамдесет лета,
Па бар нек се знаде, овде и на страни,
Како смо били часни и ваљани.

О, ново сито о напредном клину,
Де сејмо чисто брашно у прашину,
А што оста горе, те мекиње точи
Да народу једном натрунимо очи!

Не питај, Србе, од куд ничу гади,
Сам дигнеш гују да ти очи вади,
Кепеца дигнеш, па му дадеш име,
Кад ногом крочи, да се стидиш њиме.

Де врли сине, та живот је кратак,
Жури с' да који не пропустиш атак,
Напуни само клеветама уста,
Наћићеш доста достојнога друста.

Де врло момче, сутра с' може смрчи,
Де само брзо по меана трчи,
Па знашли кога, ким се народ дичи,
Жури с' смртни сине, опадај, обличи!

Та данас нас може колера да смори,
Па шта ће потомство да о нама собори.
Де руши, вичи, пали и урличи,
Тако ће семе понзјбрже нићи!

Кратки су дани, а смрт није лења,
— Човек се труцка на путу поштења,
Зато се брже вражким путем крени,
Ови су путе боље утврени.

Де море момче, та смртни смо људи,

Де да нас потомство криво не пресуди.
Та износи брже на вражке базаре
Удобе твоје све скривене даре.

Нек ти с' гола глава до земљице вије,
Де љуби руке дегод наћеш чије,
Де мало шени, мало се осмени,
Ено ти гесе, де сад репом крени!

Онде замеси, а овде затреси,
Овог залуди, онога осуди,
Та кевћи, буши, — каква страва, трема,
Та у наши коли већ ни левче нема.

Овде с' улажи, онде се додвори,
И жижак гаси, ако догод гори —
А чија неће ни да га згази чизма, —
Пиши му, гујо, безимена писма.

У Н. Саду

Шибко Шпањинесроровић.

Како је прић Мија

из Стапара био код митрополита.

У време С—ћа митрополита био је неки
Шваба звонодија у његовом двору, па је био
нека звона за карловачке цркве. Општина ста-
парска имала је једно крће звоно, па науми да
га да оправити. Кога ће, него изберу прић
Мију као вешто и паметно чељаде да иде у
Карловце, да уговори са Швабом звонолијом,
како ће им звоно оправити. Прић Мија торбу
на штап, па ајд' у Карловце. Стигне доцкан
у вече на карловачку пијацу, простре кабаницу
код чесме и ту преноћи. Кад у јутру јутро
освануло, лепо се прић Мија умије и, како
није имао ракије, напије се лађане водице, па
је ондак мало зајвавао онде на пијаци, док се
мало не одани, да иде митрополиту, јер он је
знао да велика господа дуго спавају.

Али кад прић Мија оде у двор зауставе
га служитељи и питаху га куд је наго, нашто
им прић Мија одговори да он са господином
митрополитом само има посла, а не с њима, и
да је њега општина послала. Него слуге се не
дадоше дуго обавестити и не тедоше га у о-
ним андровољама пустити митрополиту. Прић
Мија је био човек осорљив па се придружио и
почео правити ларму и слуге напоследак мора-
доше га пријавити митрополиту, а овај запо-
веди да га пусе унутра.

Прић Мија ће још пре него што је на праг стао назвати :

— Помажи бог, господине !

— Бог ти добро дао, одговори С—ћ, но, које добро пријане ?

— Хм, та добро је, знаш, — него овај ... како ћу да ти кажем, — баш ме болу ноге, није шала пешачити чак из Стапара овамо !

— Па седи човече, рече му митрополит и покаже столицу, а како се Бога ти зовеш и од куда си ?

— Ено га виш шта он пита, одговори прић Мија разрогачивши очи, како се зовем ! Та зар ти мене не познајеш ? А отидни у Стапар, па запитај и најмање дете за прић Мију, свако ће ти и кућу показати, макар што седим у најкрајњем шору.

— А би л' ти био мало ракије, прић Мија ? запита га митрополит.

— Та да виш не би шкодило. Дишпато сам се с тим твојим слугама, па ми се све грло осушило.

Митрополит заповеди и мало час донесе се сатњик ракије и једна чашица.

Митрополит добре воље теде да наточи у чашицу, а прић Мија мане руком :

— Та мани бога ти те напрсткаре, дед овамо, могу ја из сатњика.

С—ћ му пружи стакло а прић Мија повуче својски некалико пута и ракије нестало.

— Ао, газдино му таче, ди нађе тако лепе ракије ? Све те коље у грлу.

— То је из мог подрума одговори С—ћ.

— А, дакле то си ти сам неко ?

— Та ваљда не баш ја, рече С—ћ у шали.

— Та по но; знам ја да ниси баш ти, него си најмио; ал' ко реко ти запалиш онако надугачко као какав кмет, па онуда само идеш и надгледаш, је л' ?

На то штрицне прић Мија устма и пључне насред паркетирание собе митрополитове. Митрополит му покаже пљувачицу велећи, да ту унутра треба пљувати.

— О мај, а зар ви и то купите и сабирате, госине му таче !

Сад онази прић Мија у сали велико огледало.

— Ао ала имаш големо огледало, могао би се стојећи обрјати.

— Тако и радим, одговори митрополит. Међутим ће митрополит запитати прић Мију :

— Но, па које добро прић Мије ?

— Та знаш, добро је то, што су ме наша општина послали тебикара, има ту код тебе неки Шваба, што крпи звона, а наше се мало звоно окрпило још од ономлане, кад су сарањивали Пешу Лулиног, знаш оног што је био на једно око ћорав.

— Добро, добро, пријашко, а ти иди доле па кажи коме мом слуги да те одведе тамо код тог Швабе.

— Ух та немој молим те, ајде ти са мном, јаво је Шваба, превариће ме.

Митрополит истина није ишао с прић Мијом, него да к себи дозвати звонолију, те му препоручи, да ваљано изврши посао стапарске општине.

О.

Ноншаланција.

А. Господине капетане, брзо, ако знате шта је Бог, дошли разбојници, па ми убили комшију. Ајдете, помозите, ватајте !

Г. капетан. Ево моја визиткарта, однесите је у варошку кућу, — па подајте пандурима, нека гледе шта ћеду. Па дођите ми сутра, да чујем, баш сам најгирог шта ће уградити.

Пуј !

Одем ја моме дужнику да нишем што је моје, па да се једном изравнамо. И не пазим да неко одозгоре виче мени : пуј ! ишти ! а моме дужнику виче : пуј ! не дај ! — Мени виче : пуј ! прети ; њему виче : пуј ! ти се свети. —

Не пазим ја то ништа, већ оћу своје. Ал ти се мој дужник разгорови, ти си оваки, ти си онаки, ти си напујдан кер, — азиртиш нећеш добити !

Ја се прекрстим, е гле покора, ја сам такав, ја сам онакав ! ја напујдан кер ! — а он сироме бечилетеш ембер !

Слободан превод.

Hannibal omnibus completis magna cum diligentia Italiam profectus est.

Пошто су се омниабси препунили, Ханибал је на великом делижанцу отишао у Италију.

Из записника једнога покојника.

(Продужење.)

Дан два па сам се већ и одморио. Ко се са даљњег пута врати огрешиће се према надри етикецији, ако одма ма и чисто званично не посети своје познанике.

Ја дуго несам био у своје рођеноме месту, дуго се несам са овим људма мешао ни састајао, па сад ми је ваљало све то с места почети, јер иначе зло, почеће ми тако подметати оваке или онаке намере, кориће ме небригом и поношљивошћу, и после неколико дана усрећне ме овај свет са читавом историјом, која ће се још задуго изопирати кроз сва позвана и не позвана уста па ће на покои, — као што нинта на овоме свету вечно није — прећи у таму заборав! *Unus valet legem aīde* да не будем ни ја изрод!

— Први дан прође. Победно сам, а још једна овака победа па сам прошао! Не сам се бојао, али сам се мало прибојавао и, бадава, не мимоиће ме. Куд год дођо свуда ме предусретеше: „Шта је ново? Како Наполеон? Гарибалди? Србија? Баљунско? Немачка буда?“ Још ми звоне у ушима те силне политичке комбинације што их овдашњи политички тако обилно разлевају, да се чудим што већ данас не удари „бујица.“ Ко се надао да ће се и у овом удаљеном крају образовати политички клубови са тако фином начелном разликом, да се брат Павле и чика Јеротије мал не покикаше, кад Павле рече, да ће да се уступи Србији Срем чак до Чуруга за неки дуг кнезу Милошу. Чика Јеротије зину као бесомучан, да је Павле, тамо он, магарец, кад он незна да фајткомплић (ваљада *fait accompli*?) може само ићи до Бача, а Чуруг и нао није у Срему! Да се неумеша нека северна светлост од „седам звезда“ још би дошло до пеничарски анексија. Бадава кад су људи страстници. Брат Павле је позеленио од јада, а и јесте греота што га тако вређају, особито они млађи политички, треба да узму на ум да је он поштен кројачки цехајстор, који се оставио и свога заната, само да би могао лакше политизирати. Људи Божији, није то шала провести тријест година о тако мршавом лебу, као што је политика. У место да му потомство буде благодарно и признателно а оно му подмеће све којекаква чудеса у његово политичко убеђење, шта више данас му рече Јоза берберин, да му је — брат Павлу — Перса очупала леви брк и навила мећом хаљбиндлер на уши зато, што ју је омануо, да је чито у новинама да ће о св. Петки бити земљетресеније и да ће неznam каква звезда ударити о нашу земљу, па ће нас отерати ближе Русији и да је он већ аконто тога наручио њој муф, а себи чизме преко колена, наравно на дуг!

Сиром мој брат Павле. Бадава, људи су немилостиви, па завиде човеку кад виде да има што у чему он ужива. Ја се још из мога ђаковања сећам брат Павлове политике.

Њивили смо баш некако у комшилуку, а у мене је била читава читаоница, новина кијамет, па сваки час ето ти брат Павла, да чује шта има ново у издајету. Чим му кажем што, а он за цилдер, па збогом, гори земља под њиме, не би остао жив, а да не иде да растелали оно што је чуо, мниси сад ће му и-

зићи на лакат. Бадава, кад има човек у себи неки виши дух, што га расипиће. А кад га оћу мало да задржим, јок ни за главу му се не стоји «он је фиртамајстор па мора ићи од куће до куће да закаже какав магистратски налог,» а то му беше увек најзгоднија прилика да растелали своје новости. Ал онако се и ту жау људи да тек «трећи дан добију заповест» јер брат Павле стане час по те отвори ћитане и развије диван, па све везе, ишао би, има силна посла, али бадава, као да су му се ђонови за калдру затуткалисани, никако да се крене, него остаје још само «на једну реч» па ту га и мрак затече.

Једанпут, одавно је то било, доста то да су премена била озбиљна, па су се сви духови узрујали, све је то било ко запета пушка и чекало шта ће да се издеже, већ се била појавила и репата звезда. Е дакле ту већ мора да ће бити каквог сијасета. Брат Павле ме је по педесет пута на дан посећивао, само да чује имал што ново, јер јуче му је Соврица читао нека «пророчаства стогодишњег Шокца из Сурдука» у којима се истом пророку привиђало, да ће ове године бити пронаст света, а то му је још чудније долазило, јер је «бољевачки пророк» то исто прорицао, а брат Павлу то није никако нило у рачун, јер ће баш ове године, као што му се чини, имати добру бербу, јер људи нешто често умиру, а он тим приликама раздаје свеће при укупу, па се ту — та већ... и тако даље, не мора се баш свашта ни знати. Ја сам се баш удубио у неке логаритме па рачунам колико сам ове године потрошио, ал ето ми мога брат Павла. Види да ми досађује, па ме моли да му дам неке новине да и он сам код куће не тенае чата. Да га скинем с врата пружим руку у своју књижицу и дам му онако на памет неке листове. Брат Павле ми зафали и оде да се посвети својој најмилијој забави. Не прође ни по сата, изиђем да се мало прођем. Видим свет се нешто узрујао по сокаци, час по па чујем «Маџари» «кољу», «пале», «ајак ту није чист посао, упутим се на пијаци. Скупил се гомила људи па мумлају и преге пеницама. Који је то враг сад опет! Наједанпут се заори из више града: «Читај! читај!» Приђем ближе, кад имам шта и видети. Мој брат Павле почео се на неку купусну кану, што су је тумбе обалили, бос у панучама само у прслуку и хаљбиндлеру, а на нос натакарио велике наочари из који једно стакло фали, а у руди му новине. Па у сред вике «једнакост», «братство», «крв за род» зачу се по малој тишини промукли глас мог брат Павла, који на опште захтевање поче задувано из новина: «Јуче ударише Маџари на Сентомаш. Робе, пале, секу, наши се јуначки држе, али ко ће сали да одоле, Сентомаш букну, паде!»

«Јуриш! Освета! На ноге јунаци!» зачу се из педесетину града.

«Јесам ја казо репата звезда!»

«Није Србин кукавица!»

«Патријарху! — Звонте!»

Таман да полете, ал се зачу неки глас те пови-ка: «Стој народе!» Неки вицкаст човек скочи до брат Павла на купусару, истрже му новине из руке, па он-

да удари у смеј колико га грло доносаше. Маса хтеде већ да журне на овог издајцу, кад он повика: »Људи, народе! та ово су новине још од буне!« Е ту наста сцена, која се не да описати; ала и врана зину на мог спрџа брата Павла. Читави шафољи грдња измише му се на главу а он стајаше чисто нем од чуда и немогаше да се разабере. Па наједанпут скочи на појури као бесомучан кући без пануча и шенира; сетно сам се да ће доћи мени да чује шта је ново, а ја чистац па у виноград, и морадо три дана пударити, док се мој брат Павле није умирио, јер као што ми доцније причаше, тражаше ме свуда да ме закоље. Ето ти да на сувом путу накаљам. И од тога доба датира се пропаст политичког ауторитета мога брата Павла. То не може ни данас да ми опрости, баш као да сам му ја крив!

Ајде да метем још коју Фотографију у свој албум. Посетио сам и г. С. То ти је у пуном смислу честит и ваљан човек и на свом двору и у јавном животу. Својом кућом и имањем управља мудро и разборито, гостољубив домаћин и добар муж и отац. Ма да је човек од знања, није се занео него се у свачему држи стари српски обичаја. Жена му је мудра и правна српска домаћица а дете своје васпитали су у чисто српском духу. Родољуб је, јер ће сваки општи посао који му се повери савесно и поштено оправити. Са своје честитости, и редка поштења, услужности и љубавног понашања стекао је себи много пријатеља. Многи спрџа за кога се он као отац за сина заузео постао је његовом помоћу човек. При томе је веома скроман; у младости својој покушао је да ради и на књижевном пољу, али скромност му не допусти да с радом својим изиђе не јавно а и дан данас наћи ћеш у његовој кући све српске листове и сваку српску књигу и ја нећу да има народног подузећа а да неби и он својим прилогом учествовао, једном речч честит и поштен Србин. —

Мене то јако занима студирати људе, па прибедежити оно што сам које сам искусио, које пак из поуздане руке о овоме ил о оном човеку чуо и то без разлике делања његовог у приватном ил у јавном животу, јер ја сам имао доста прилика видети, да се по приватном животу човека, даде у многоме лакше пресудити и његово јавно делање. Наравно да код мене приватно делање ни је баш сасма оно „на свом двору за столом својим.“ Ја много штошта мећем у јавно делање што би иначе по другим појмовима спадало „међу четир ока“ Е тако је то да у моме записнику већина моји познаници имају своју историју. Незнам како коме ад мени је то много пута било од асне, јер сам тако познавао своје „добре људе“. А код мене је веома важно „да се познамо“.

— Пред вече је некако било, а у овоме пределу вечера су око Иван дана веома чаробна, с тога ми се захте да се мало по околини прођем. У путим се широким друмом и изиђем ван града и ударим липовим ладом премислајућ на тебане свакојаке мисли. Удубивши се у мисли чујем за собом неки крупан разговор, обрнем се и опазим г. п. и г. Ј. изишли обојица да се, што по реч, мало „насамо“ разговоре о дневним „збитима“. Имао сам срећу ову господу одавна из ближе познати, с тога ме није изненадило што и затеко тако заједно. *Similis similis*

claudicat, ако се неварам ту сам изреку чуо од једнога од ове господе. Да видимо у колико то стоји са психолошког гледишта.

Кад човек узме о... ођу рећи господина и. по његовој »чесној бради« по ономе, што му се сија, по његовом чину и позиву, рекао би да је то »светац на земљи« али на жалост »дошесуди ко по лицу суди«! Није моје да кажем шта треба да је г. п., само ћу, наравно свога знања ради, да прибележим шта је г. п. Ручали се гдегод »са великом кашником,« ту песме фалити г. п., па ће ти онда ту да наније најкрасноречитију здравницу, јер за ту прилику наручио је он себи нарочиту књигу »да се њему на невољу нађе,« а уз здравницу ће другдш да рекне још по коју, незнам »ваку људи« ил »говори се« да је ово на незнам оно, и то све лепо подмукло, заједљиво али све као туђе мњење »да се Власт несећају«; реч по реч, па у место красне слоге и љубави изроди се свађа и раздор, наравно, ко би реко да је то господиново »масло«, него људи били весели, а »што трезан мисли то пијан говори« па се начинио дар мар... Г. п. је у доста кућа лепо примљен ма да га баш »немирше«, па данас ће овде рећи шта је наравно »чуо« а сутра опет шта се »говори« и »људи веле«. Па после неколико дана посвађају се породице, које су иначе од старина у љубави живиле. Ко би рекао да је то господиново масло, та зар нисте чули како је он ономадне вичући на моду лепо придикивао о љубави ближњег! А са женским светом живи г. п. у љубави, нема вечера а да г. п. не изађе на »созерпаније« и ако га видиш да с којом мало подуже разговара, буди уверен да јој даје »католическаја поученија«. Далили се когод каква посла па га не саопшти г. п. то ће ти се он уцепи из цетини жила да га поквари, само што то није његовим знањем започето, и квар му обично за руком испада, будући је он многим »доброжелателни и дјелствителни тајни саветник.« На зло је брз као зец, а на добро, и то такво где се треба »туне« знојити, ту ома има »малу кивавицу« и остаје код куће. А манастирске славе неће ти пропустати све да ванцаге падају, и да га шлог удари. Па ти је г. п. осим свога поштења и веома научен човек. Упустити ли се с њиме у какав научан разговор, ома ће ти рећи да је он своју (?) сермију уложио у књиге, да је он после Рајића написао највише, да он води »јежедневни« записник. А јеси ли мало познатији с њиме, то ће ти поверљиво рећи, да је он у своме записнику описао све славне мужеве, и сва знатна збитија његовог доба; рећи ће ти, да је он у њему на длаку доказао »да се сунце окреће а земља стоји;« »да свет од Адама, изузимајућ телеграф и ајвенбан, није ништа напредовао;« »да је Вук као католик умро и да свога века никад ром ни био није, него се само ради комодитета пренемао« *et cetera graeca*. Каког покова нема у том записнику г.п. — С отим начином дотерао је г.п. да га не само нико ни у што не зарезује него га људи још и презиру и шћиме будалаштине проводе. Сећам се из прошли времена неке приповетчице, којој смо се много смејали. Г. п. има негде тамо на мору неког рођака, па већ наби уши целом свету како је његов рођак честит и ваљан, како ће му послати »моруне« »ајва-ра,« и Бог те пита шта ту неће још бити. Фали се г.

и. на сву меру да већ многоме догрди та фала. Како било да било, ал једног дана доби г. п. «фрахтбриџ» и то као што се вадио «мастан», јер у њему пише да г. п. изводи доћи на месну агенцију, да прими две пенте «мору» «ајвара» «шкољака» «октапота» итд. Мом г. п. заигра срце од радости, да искочи из коже, није се њему бадава јуче «пљуцкало», знао је он да ће му се «брк омастити». Не да му ђаво мира, него «фрахтбриџ» у руку, па ајд од куће до куће па се фали, како је његов рођак ваљан, па ево послао, него ни пошто да се не кува ручак — баш је некако и петак био — он ће послат неким кољко рибе, кољко ајвара. Кад је мој г. п. све то расположио, а он најми тајбиге, поведе и г. Ј. па ајд на агенцију, да се послано донесе «со славоју». Кад тамо, ал од ти красота ни трага ни гласа, неки се брат нашало на послао «фалишан фрахтбриџ»! На то г. п. мал није ударио, шлог по његовом «благодутромију». Многи осташе гладни, ал им не би жао, јер се поштено насмијаше. Кад је човек брз као зец па патрчи на сваког ђавола! Још једну пртицу из г. п. карактера. Получили когод какво масно званије, тај зацело спада у број г. п. — нин позаника. Г. п. тако ће му честитати и пожуриће се да буде у том «први што ће га приликом воспостављенија овог на оног поздравити». То бива код г. п. кољко пријатељства ради, јер је он с многима «ишао у школу», толико опет да га овај «не заборави». А ово последње златна је реч у г. п. — ином речнику.

Елем догоди се једном да неки повелики господин буде изабран за још већег господина. Ко бржи од г. п.! Тај час му напише своја «сердечна чувствованија, приликом воспостављенија», пота «вене још се није ни смело знати, да је тај господин «постао великим господином». . . е али нема тога што неће г. п. испитати : елем, као што реко г. п. се убрзано да буде «први». Не прође неколико дана ал ето ти писма на г. п., у ком му исти господин захваљује на чувствованијама» и упућује га да изводи као «знак благо наклоности» примити од г. С. 100 фор. сматрајући то — већ итд., г. п. је био у седмом небу. Па ко бржи од њега, позвали се овом, на оном, како само он «уме да заслужи на фини начин.» за по сата знадосе «сви присни», ал кад дође до инкаспирања а оно писмо «фалишно. Опет се неки брат са г. п. нашало. Сви К. ударише у смеј. Г. п. доби «малу алтерацију» од једа; тако је то кад је човек брз као зец па нагази на ђавола! — Па г. п. нам је и политик, његова су слова славна, многа му недадоше ни да доврши, него га људи ућуткиваше са силним «живио». Е тако је то кад човек напише рецепт, како да се народу ране лече — на девет табака! — На покој једном још г. п. је све оно, што не треба да је, и тако ће остати даже до подеранија. — Е сад да видимо његовог врсног «плача и пјевни друга» г. Ј. Нећу ни њему да речем шта и какав треба даје, он је учио школе па треба и сам да зна шта је то бити «поштен човек пун карактера». Само ћу и о њему да прибележим коју пртицу, наравно свога знања ради. Г. Ј. ти је неразделими «присни» пријатељ г. п. Где г. п. напија здравнице ту г. Ј. прави «кунстове» или «продуцира» овог на оног, а за тај посао има г. Ј. дара, да га мати више не роди. Г. Ј. није «сплеткаш» од заната али тек је увек достојан суплемент г. п. а у «улизивању» и «додво-

равању» превозишао је г. п. куд и камо. «Умива се у радости» кад се «у достоји те чести» да при «ручку са великом кашиком» седи «од деснују» домаћина. Велики обожатељ господства. Чим ко постане «великим господином» тако ће га г. Ј. усрећити са «торжевственим сијеном» или ће коме па «тезонменије» спевати какву «са олимпна муза». А кад је рад да се његови изливни и на даље чују ево га одма са „dem Verdienste seine Kronen“! па ма то био и Србни, коме он пева! Не знам да се ико завладичио а да га г. Ј. није у стиховима «возвеличио». Г. Ј. поверена је дуневна тутела над много Српчиња. Г. Ј. ће говорити као «златоуст» да се не треба «картати», али неће ни за Бога пропустити своју свикидашњу «партију «фарбла». Г. Ј. ће говорити да «поштење најдуже траје» али ће се опет потрудити, да «пар ђурака», ђак жита поправе «секунду» и «терцију». Г. Ј. ће рећи да ваља бити «човек од речи», па кад рекне, да о ускру нико несме раније по обичају ићи кући, он ће се ипак са «по пенте мунтмела» дати умилостивити. Г. Ј. ће поновати да човек треба да привлаже на «добре цели» али ће ипак иштући на библиотеку» занесати и себи «мало па дуван». Код г. Ј. не важи ни потуре оно «врачу, исцели се сам!» Ево ћу овде да прибележим један случај кога сам сам доживео и из тога ће се јасно видети како г. Ј. „Zweck heiligt die Mittel.“

Поодавна је то било, — ал то ништ не чини, — г. Ј. се од тада у том обзиру није ни за длаку променио. — ишао је самном у школу неки П.....вић добар и скроман денко, мислим једини у своје мајке. У оно доба учио се јоште «Бредер» латинска граматика. П.....вић остане једном у школи сам да се верба у превајању са латинског. У Бредеру нађе и на ону познату двоумну изреку: *Regnam occidere nollite, timere bonum est* и преведе на србски али па своју несрећу заборави метути зацету после «не». Пошто се тако неко време вежбао окане се и оде кући, а свој посао остави нако неизбрисан на табли, и не слутећи зар сирома каква ће га насрећа из тога незлобивог посла постићи.

Дођем г. Ј. у школу и онази шта је на табли и у «ревниосном испуњењу» своје дужности уместо да је изправио ону граматичку погрешку, а он онази у томе „*crimen laesae majestatis*“ и потражи несрећног писца. Писац не осећајући себе крива, призна своју погрешку, али уједино да му смисао ти речи ни издалека није на ум пао. Али г. Ј. то никако не увиђа, или неће да увиди, јер је то баш добро дошла прилика да осведочи своју «дојалност». Мој г. Ј. тузи свог ђака власти и опише га већ како је он знао. Власт нареди истрагу. Сиромах П.....вић одлежа кукавац девет месеци у тавници, напокон се суд увери о његовој невиности. Сиромах не доби никакве сатисфакције, но изнесе са собом клицу смрти у грудима као што је после, Бог да му душу прости, и умро. А г. Ј. не доби за своју ревност никакве награде, него натовари (и т. д. Уреди.)

Ето то су два друга, г. п. и г. Ј. — И тако су људи од ушлица.

Не тедо се јављати овој врсној го споди, што да и узнемирујем, можда се о каквој важној ствари договарују, јер по вароши се нешто пушкало, да је не-

ки господин своју праћу одушно, па је то питање на дневном реду; а г. п. и г. Ј. су природни »благодјеи« свију ови лица која су за тако важно место »позвана«, моје би им присуство можда само сметало, да то питање на обште задовољство реше.

Ударим странпутицом преко виногради и опазим издалека неку гомилу људи, нешто шушкају по виноград, приђем ближе и видим између њи к — ог к. Што ти је човек од народа, он све са народом! Поздрависмо се и упустисмо се у разговор. Оригиналдан ти је човек, овај мој пријатељ! Док га погледим, видиш да је човек, у коме се добра воља никад не одмара. Србенда мрка изгледа и енергична израза у лицу; познај се с њиме мало боље, опазивеш у њему радина телом, душом и срцем.

У каквим је околностима одрастао, чудо ми је што је овакав. Међер су му учитељи слабакки били, не могоше га на свој калуп дотерати, ал он се из себе развио, па је човек, у пуном смислу Србин и човек. Није учио систематски науке, ал је ипак човек од знања, а знање и изучавање није га занело, него га је обогородило и начинило поштеним, свестним и радољубивим Србином. Човек, који оно, што зна, употребљује на корист своје сабраће, свога народа, који је словом, делом и примером више привредно, него што се то сад прегледати даје. Није он библиотека, које су кључеби у Дунав бачени, већ ваљана, популарна књижица, у којој је свако слово сваком јасно и оном који је читати научно, а можда још више оном, који ни читати не зна. Мој ти се к. није дигло од народа, већ се приближио њему. Са господом се меша, кад потражује какву правину, а потражује је вазда, јер сиротиња увек пати, — а она се увек на њ обраћа а јамачно нигде јој није боља бранитеља и словом и делом. — Ако је на говор, за праведну и свету народну ствар, није ти мајка моме к. Језик изпредао, говориће ти он и три дана и три ноћи, како други ни из књиге не би могао; многи ће се високоученик и насмешити, изваће га и каквим ошеш именом, ал ће у срцу — ако га има — бити уверен (ио шта маре многи и многи за уверење). Ако је на дело, мој ће ти се к. заузети својски и из четини жила и нико га не одврати од пута правде и истине.

Код њега нема обзира, њему нико није тако велики господин, а да не може чути истину, с тога га ништа не може одвратити, ни аљина, ни чин, ни старост, а да не каже што мисли, а то је тако код свију који суде, не по лицу већ по делу. У обштим народним стварима веома је подухватан. Ко ти купи предлатнике на српске листове — мој к. Ко ти разтурије добре књиге по народу — мој к. Ко на сиротине своје прилаже први и купи прилоге на какву народну цел, — то ти је све мој к. Ко обавештава прост народ о својим правима и дужностима, то ти је к. Ко ти буди свести, постиче омладину, то ти је опет мој к. Он ти је глас савести »господи« а tribunus plebis сиротињи раји.

Са његови лепи мисли и српске оригиналности знамо га сви и који оћемо и који нећемо. Кад се с њим упустиш у разговор, слабо ће ти говорити о приватним стварима, одна поведе реч о бољима и невољама народа, па казује своје мишљење и постиче свакога до о томе мисли. Много је боља у народу, ту

један лекар не достиже, и треба и' више у разним круговима. Оваки лекара, да је бар у сваком селу по један, па да нас види Бог!

Враћајући се у варош сврнем свом познанику. З. И то ти је ваљан Србин и вредан приложник на сваку народну цел и у цркви и у школи и у сваком другом подухвату нићићеш га међу првима. Човек веома оштре, проицателне намети, трговац да му треба пара тражити, а љуба му идеал српске домаћнице, добра по срцу, светла по образу и поштењу, вредна по послу и домазлуку, чуварна и госпољубива, скромна и побожна. Скоро ми се српска жена није тако допала. — Код З. затеко и Б. — слободњак и активан родољуб. Он се до душе не измеће, не изтиче, нећеш га брзо наћи ал заслужује да га потражиш, приградиће ти све што је људско, србскослободњачко и истинито, па је онда најсрећнији.

Има у овом месту и још више ваљани и одлични Срба, ал њима дајем времена, да се још боље покажу, па да и' још боље признамо.

У очи Иван дана је. Изнишао сам у поље да видим како се бере иванско цвеће, од кога се после венци плету и на куће бацају. Удаваче се особито брину да у свој венац уплету уз иванско цвеће још друго шарно и лепо цвеће, да би венац што лепши исплао, и младе моме намамнио, да га ону ноћ са куће украду — јер — тако веле наши стари — којој пури украду момци венац у очи Иван дана, та ће се још идуће јесени удати! — Беше нас много што цвеће брасмо и са сви страна чујаше се кикотање и весела песма. Једна се напала те клицаше сребрним гласом:

Иванско цвеће петровско,
Иван га бере те бере,
Мајци га баца у крило
А мајка с крила на земљу.

Сва је обличја планина врла од јавор граа. Страсно сам упијао ове дивне гласе, та давно је како песам чуо народни славуја. Срце ми се топило у милини. Дене моме, велика Вам вала! Веселећ себе развеселисте и мене болна брата из далека.

Ој иванска дивна ноћи! У очи Иван дана седимо ја љуба и ћерка мога пријатеља у авији под лиснатом багреном. Мајка и ћерка плету венце, а ја сам се ћутећи загледао у то дубоко плаво небо на коме трепере миријаде спљани кандила и чисто би рекао да се лелујају тамо амо по азурном своду.

Време је благо, дневна је врућина нешто попустила. Лаки поветарац полеће са планине и носи у недри своји мирис горскога цвећа. У планини брује гласи природе, и обличји је рит оживео. Сви природи склањајући очи своје, чинише се да шапуће тију вечерњу молитву, испраћавајући дан а дочекивајући ноћ, која се већ полако својом тамном одором на свет и људе тију спушта, увијајући их у свој плашт да о својим редостима и болима сањају. — Не потраја дуго ал мебо забледи и закрива на истоку, па се бледо руженица стаде све јасније да разлева по плавој пучини.

Пун крвав месец краћаше се кроз лишће и зелено грање и чинише и као да вреба нешто. На један пут и подиже попутито, по свуда се просу танка месечина, све сину у некој полу мрачиној светлости. Милина скочи мајци са крила, уз дивне радосној свој

лени ивански венчић и показа га детињском безаз-
леношћу, месецу, машући њиме на њ, као да хтеде
да га поздрави. Месец се бледо смешно, звезде су
трептале, ветрић је харлијао а Милица је крала по-
љуб са мајчини усана! Чисто ме мрави подиђоше од
милици. Срце ми је препуно било. Мисли ми одде-
теше далеко одавде — — — «А које је ваша звезда
брато?» Запитаће ме милица. «Ено она мала!»
«А где ено је где утече преко плава неба!» «Буди
му боже милостив, недужан сужни утекао је из тав-
нице,» рећи ће мајка побожно крстећи се.
Лаку и благу ноћ целоме свету!

(Продужиће се.)

Краљ иветоски.*)

(Из Беранже-а)

Иветоски краљ неславни
За славу се слабо старо,
Де је легу ту је засп'о,
Де је сео ту с' одмар'о;
А Жанета, куја мала,
Капом га је крунисала,
Није шала!
Охохо, ахахај,
Добар беа краљић тај!

Де је јео, де је спав'о?
Све у својој низкој кући.
Државу је посетав'о
На магарцу каскајући.
Нит је през'о нит се крио,
Цигли му је стражар мно
Рундов био.
Охохо, ахахај
Добар беа краљић тај!

Није им'о много страсти,
Ал пијуцнут радо теде. —
Та ко срећу рода сиује
Треба и сам да проведе.
Сам је главом порез ков'о,
Сам је иш'о, десетков'о
Старо, ново.
Охохо, ахахај,
Добар беа краљић тај!

Лепојке је разговор'о
— Све у миру, све у шали —
Па кудгод је срећан дош'о,
Свуда су га оцем звали.
Сам је бир'о у војаке
Мокру браћу, чиле, лаке

Веселаке.
Охохо, ахахај,
Добар беа краљић тај!

Чувао се рата, боја,
Наје тео туђа мала,
Закон му је овај био:
Песма, чаша, љубав, шала.
Није ниче сузе мак'о,
Ал кад ј' умр'о тад је свако
За њим плак'о.
Охохо, ахахај,
Добар беа краљић тај!

Још и данас салик стоји
Врлог краља радожива.
Сад је узва (цимер) крчме мале,
Де весеље не избива.
Недељом је ту множина,
Па ти кликће од милина —
Поред вина:
Охохо, ахахај,
Добар беа краљић тај.

J. J.

Последњи републикански кос.

У францеској револуцији падне на ум не-
ком честитом републиканцу па накупује више
иљада косова, затвори и у једну собу, па им
је донде звиждао ону лепу марсељеску, док је
нису сви косови научили. Па онда отвори про-
зоре, па и' пусти у бели свет, који се ра-
злетеше по целој Францеској и свугде певаше
ту дивну слободњачку арију.

У најгушћој шуми, у најудаљенијим ме-
стима орила се та песма, многим на радост, а
многома на јед.

Жандари су пуцали од једа, ал су пуцали
и из пушака на сироте косове, ал и' не мого-
ше тако лако изтребити. Последњи година жи-
вео је само још један од оти косова, сакрио
се био у башту једног намастира. Ал ономад
се удали из ње, и један славни жандар учини
роду глас и убије га.

Тако је скончо последњи републикански
кос. Еле у Наполеоновој домовини ни тице не
сведу слободно певати што им је воља.

* Из збирке Беранжеови песама, коју се киним ско-
ро на свет издати. J.

Циганин.

Украо Циганин из месарнице један бут. Уватише га, и бадава би шеврдао, кад га је ноћни стражар видео и издао.

Но, Циганине, де, сад се брани, да види-мо како ћеш, — рече му судија.

Богме, милостивни, славни и мудри господине, то је велика несрећа. Не фали, да ћеш казати да сам крао. Ал ево па чуј како је то било. Идем ја ноћас кући и опазим стражара како се нанео, па у рог дува.

Но, помислим ја, сад ћу да видим зашто овај дува, оћели да разтера допове, или дува што му је с мом стра.

Дођем до месарнице, па бубнем ногом о врата.

Стражар се узверно, па само тако стоји. Ја ударим још већма, стражар се још већма, заблену.

Па шта блеји, семе му његово! Разсрдим се па грунем још једном ногом о врата, а бра-та се пробине. А мој стражар побеже.

Но, — мислио сам у себи — сад се не-срећа већ догодила; сад ћеду ме и овако и онако бедити да сам тео да крадем, — сад је један враг; па онда сграбим бут и однесем га кући.

Пургермајсторска машина.

Био негде један пургермајстор — какав је да је, то нећу да приповедам, за ово време и не треба бољег. Тај је човек много др-жао на Енгсезе и енглеске машине, чудно се и дивно се како људи тако што узумети могу, и веровао је ма шта да му кажеш о Енглезима.

Један шаливчина стаде једаред пургер-мајстору приповедати, како су сад Енглези и-зумели машину која ће моћи пургермајстору заступати. Седиће цео дан у амту, примаће с више наредбе, и кад се шроф неки окрене, ма-шина ће подписати своје име, — а више и не треба. — А плаћајули ономе који окреће тај шроф, питаше он забринути.

Да богме да плаћају.

Е па добри су они, признаћеду моје за-слуге, па ће ме ваљда уз половину плате ос-тавити, да ја будем онај што шроф окреће.

Литерална буква.

(На углед, из мог дела : Литерална ботаника.)

Литерална буква није тако корисна као што су обичне, нама познате букве, зато и не заслужује тога имена. Она ниче обично тамо, де се не сеје, а на ђубревитој земљи врло у-спева. Лишће јој је прљаво-зелено. Пре вре-мена цвета, па до плода никади не дође. Гра-не баца на све стране, ал се обично скрљају. Дрво му је до зла Бога тврдо, зато се не може иза њ ништа отесати. Издалека и на први по-глед обећава много, ал увек слаже. Декоји пробају па праве од ње шанове, — ал се не може човек на њ ослонити. Ова је буква од доле до горе шупља, и само се на дебелој ко-ри држи, зато не да нипошто коре гуљити

Капљице.

* * Има наш народ хумора и у невољи. Један Лединчанин, ком је као и осталима све погорело, рече ономад, несрећа је голема, ал има и нешто до-бро у њој, изгорела ми кућа, ал бар ми егзекуција неће паћи нумеру.

* * Мој мали Пера, чуо де се у неком друштву фалили мађарски волови.

Јел, бабо, запита ме синоћ, мађарски валови, — ричуди они Мађарски?

* * 1849 године, кад се оно мађарско мини-старство зло осећало наредило је да се по свој др-жави Богу моле. Оде ти онда неки Бакошди своме шураку владици сталнобеоградском па му рече :

Јеси чуо, шураче, даклемо смо већ дошли до молитве, — е сад видим да смо отишли као денски снаг.

* * Тужио се сенатор Н. да има много посла. Једном рече : Господин биров, ја и виценотарош Н. ми смо ти три магарца, што увек издиремо.

Е мој господине, још она двојица не толико, ал ви, ви!

* * Марко био је војак, још у францеском рату, па као што то код војака бива, код је што припове-дао, водео је накитити.

Еј мој синко, то је била машрута, кад смо из Париза у Лодон ишли, за дан смо били тамо, таки су нам били брзи коњи.

А шта вели канал између Париза и Беча?

Каква канал, знаш ти, дедаче, шта је хусару један канал, прескочили смо га, као да га није ни било.

* * * Искао сам од једног Лединчанина да при-
налим моју цигари на његовој дули, кад сам припазио
реко му фала!

А он се разрогачи, каква фала, на ватри се ка-
же ратос!

* * * Море, Циганине, украли су пошине коње.
А шта се то мене тиче?
Ал веле да си ти укро.
А шта се то тебе тиче?

* * * Новосадска Ђуприја била је отворена, про-
лазио је дамшић, — брат Јова мораде читав сат да
чека.

Ђаво да носи те дамшиће, рече на последак у
једу, кад не могу ни једну Ђуприју да обиђу.

* * * Поп Пантис већ добијало, што баб Ава по
сваки дан на вечерње долази. Она сама у цркви и он
мора због ње да све по реду чита и поје.

Једаред сретне поп Пантис баб Ану, па ће јој
рећи: јес чула, баб Ано, ти знаш какав је свет, зар
се ти не бојим да ће погани језици што лагати, што
се нас двоје саме ове цркве виде.

Сирота баба није смела више ни у цркву, док
није видела да је већ ко пред њом отишо.

Ово само зато приповедам што се збило, а не
да се други на поп Панту угледе.

* * * Отац. Боже је то рђава сведочба, синко.
Красно си се владао!

Синак. Па нисам је ја писао, учитељ је писао.
Ја би лепше знао написати.

* * * Мати. Но, шта је Мандо, што плачеш.

Манда. Како не би плакала, гвардијан ми је
наложио да морам сто оченаша читати, а ја знам са-
мо један.

Ташци.

* У нашој литератури бивало је свако-
јаки чуда, још би само требало да др. Милетић
примети случајно г. Чакру, па да му озбиљно
одговара.

* Г. С. зафаљује М—ћу што је професо-
ром постао. Јер само грдећи њега улагао се
известним људима од уплива.

* Ја сам мислио да ће г. Чакра, после
оне срамоте, којом је тео матицу да окаља, а
која му је тако јасно на браду пала, — мис-
лио сам да ће бар годину дана црвенети и
ћутати, а њему се сад тек проклето да од На-
предка прави старог Коморца.

* Има низки душа, које једва чекају да
и човек ћуши, да се могу пофалити, да су с
њиме посла имали. Њи највећма боли оно пре-
зирање, кад такав човек неће ни да и' ћуши.

* Један Шајкаш није тео да се да фото-
графирати, јер је држао да онда мора умрети.
Лепо сам ја говорио „Сељаку“ да се не мала,
да то не слути на добро. Жао ми је што се
то сад на њему збило.

ОГРАДА.

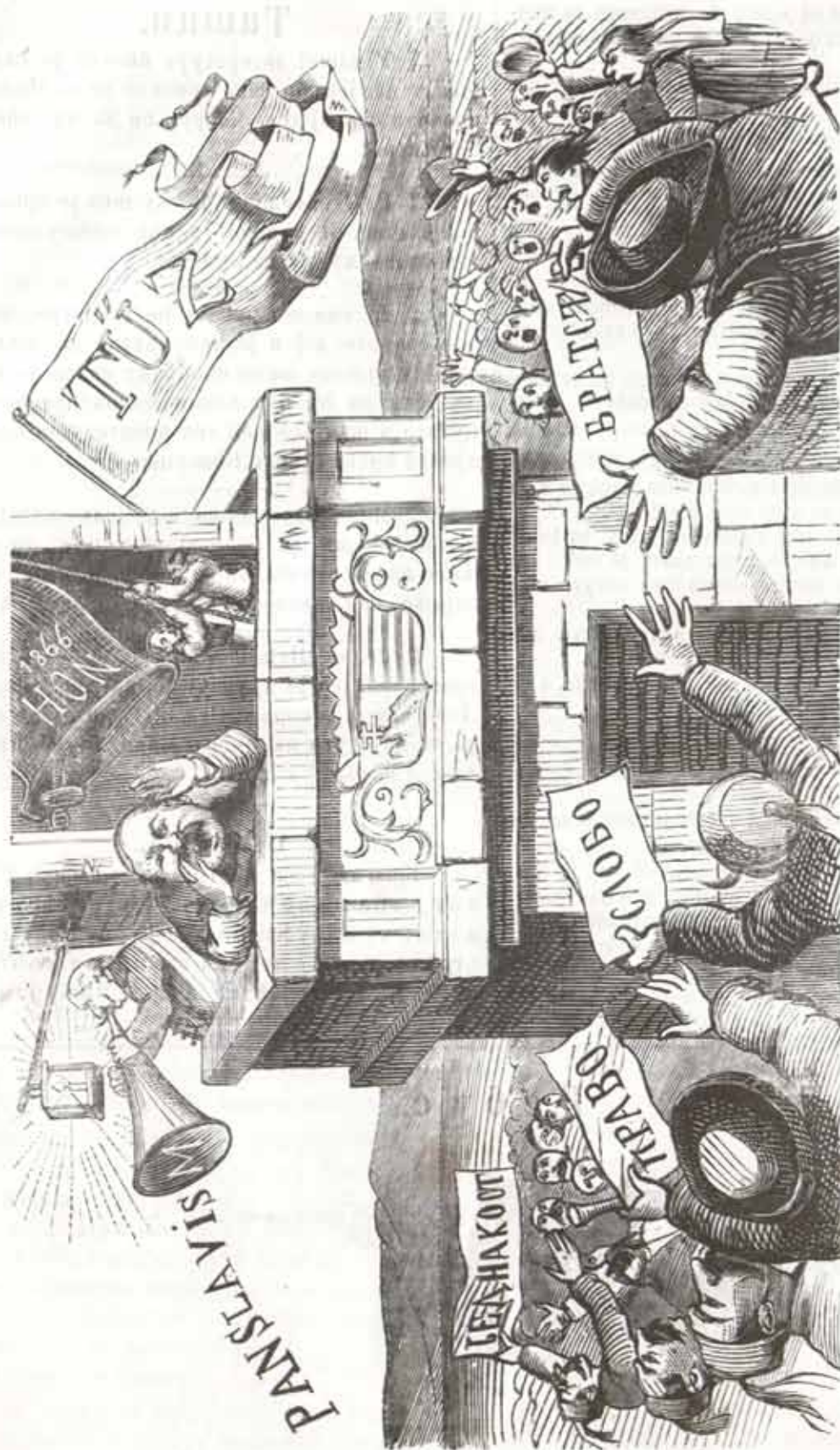
Пронео се глас да смо ми од не-
ког доба почеле у Напредак дописи-
вати, чувајући достојанство своје,
ограђујемо се против таквих измишљотина.
Новосадске пиљарице.

Р е б у с.

Одгонетка ребуса у 13. и 14. броју: Ко зија ко зачим болује.

Одгонуеу г. М-и М.....ћ у Даљу.

Они доле. Та дај братство, слободу, право, једнакост.

Они горе. Не чујемо ништа, звонимо на ларму, ватра! Панславизам! — Не чујемо ништа. Ватра! — Панславизам!

Змај издаван двинути на месец, једаред на целом, други пут на по табака.

Писма се шаљу у
Пешту,
Grünbaumgasse Nr. 23.

У ПЕШТИ
за прву и другу половину
Септембра
1866.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по године. (Наручити се може ма кад али само или од 1. или од 15. броја.)

Поједини бр. стоји на целом табаку 22 на по табака 11 новч.

С л о г а.

Кад се сложи с лисом сова,
Кад пољуби крме јарца,
Кад окади твор зељова —
Па загрде и магарца;

Кад на рачун дугог мира
Мачка с мишем цепенлише,
Курјак с овном кокетира,
Змија роду бегенише;

Кад пузавац сираки вели
Да и једна мис'о спаја'
Кад стеница шваби жели
Братинскога загрљаја;

Кад се паук с мувом слиже,
Гуштер снева о стенози,
Крекетуша рака диже —
А рак пева оду слози...

Ху, пада би таке слоге!
Чисто ми је од ње страва; —
Куд и камо ј' лепша борба,
Кад се боре до два лава.

3.

Ћ о с а.

Народна приповетка.

Послала мати сина до носи врећу жита
да сасеје, а му је рекла, подај млету на де,

само ако дегод наиђеш на ћосу, ту да не мељеш ни за главу.

Добро, одговори син и оде.

Оде у једну сувачу, сувачу напредкову.
По изађе пред њега? Ћоса. Шта је момче? —
„Ништа, ништа, идем ја даље.“

Оде момак у другу воденицу, што је та-
ки до ове била, у сувачу србобранову, а ћоса
се мало другчије зглади, па кроз стражња вра-
та доспе још пре у исту сувачу. Момак уђе,
види опет ћосу, по пође даље.

Оде у трећу сувачу, сувачу видовданову.
— ал ћоса је кроз стражња врата још пре
тамо доспео. Момак види да је и ту ћоса, —
па беж даље.

Оде у сувачу цукунфтову, по и ту ћоса.
Оде у сувачу политике, и ту ћоса. Е онда момак
стаде премисљати, — није вајде, не да се
избећи, мора да је свугде ћоса. Па ће рећи:
„Помози Бог ћосо!“ Бог ти добро дао. „А бил
ми тео самлети врећу жита?“ А што не би!
— „А колико иштеш ушура?“ — Не иштем
ништа, одговори туђим брашном галантни ћо-
са, — него кад сасејемо онда ћемо од свега
брашна умесити и изпећи једну велику погачу,
а донћемо сести да се надлагујемо, ко ко-
га надлаже, онога је погача

„Бог с тобом, ћосо, де би ја лагао!“

Е ал код мене другчије није.

„А ја опет тако не могу, него да се по-
годимо, ти лажи а ја ћу после кад се са свим
излажем да истину говорим, па чије буде јаче
онога ће бити погача.“

Ћоса погледа на жито, и представи себи

будућу погачу, као какву велику колајну — на пристане, и он први поче приповедати :

Еј, мој синко кад сам ти ја у старо време млад човек био, онда ми је једна врачара србским језиком немачка казала, да ја морам у мало време велики човек бити а ја јој талијанским језиком мађарским одговорих, да мени то не треба, ја оћу само користан ди будем, на то се девојка сладко разердила, на скупи крила и спусти се у висину, — ја сам од тога доба увек једним путем шеврдао, популаритет ме је вијао, а ја га нисам могао стићи. Гарибалдија ме је молио да се измириш са Стахелбергом а Шмерлингу сам помоћи давао, да ме не упозна са неким Хиршом. Ал ти амици, то су били мали људи, све ахтла мици, познао сам се ја са много већим амицијама. Њима сам приповедао како је најближи пут из Бечкерека преко Новог Сада на Карловце у Беч. То који нису чули, људи су се опаметели а паметни полудели, и поднеше ми две столице да седнем на земљу. Ја сам многим честитим људма могао обећати да ћу једног покварити солгабиром, другог да ћу покварити сенатором, ал мој је карактер тако велик био да га није нико могао опипати к ја сам из свега гласа ћутао, и мутну сам воду бистрио и извлачио сам три из здраве ноге. Моји противници не сневеју ништа мање, него да им круне на главу падају, а ја сад морам да ударам лотром о путо, да и из тога сна разбудим. — На онда ја сам такав човек, коме ни од куда ништа не треба, ја живим о ваздуху. — Него сад је жито самлевено, сад да се погача меси. А ти приповедај.

На то момак рече : ево теби ћосо ушура, а брашно је моје, носим га кући, код куће су гладни, па се немам кад с тобом надлагивати. А моју истиниту приповедку нећу ти остати дужан. Но не мора тако бити !

Писмо Петера Вајнбера.

Либер Смаде !

Јесам ли ти казала да се у Србији нешто кува. Кувари су нашли да је добро, да људе не читају Саставу у кафани, ди је дармаш, ни на пијаци ди је гунгула, — него нека свако своју Саставу сам, на тепави, ганц комот, чита, па да о томе штудираш што су читала, па да комшија комшији у полак ноћи преко тарабе лагано дођеш и питаш, шта има у Саставе, па

да нико не правиш Фидибус од Саставе, него свако да је у ормане закључа, да се нађе, па да трговац, кад дођеш из Пеште са вавшара не донесе један нумер, него педесет нумер Саставе, — па да нико не пита пошто је, него само ди је, ди је тај Састава, — то су куваре нашле за добро и зато су премудро забраниле тај лист. Ја сам рекла Фидовдану, нека и она понизно моли, нека и њега забране, па ће онда може бити и њега когод читати.

Друга је кофост у Белграду, г. Матија Пан вели да је сад време за адресе, и оће да купи подписе на адресу блаженопочившем г. Фуку Бранковићу, јер доста смо ми већ певале Милошу Кобилићу, сад озбиљна време нишеш цур абвекслунг мало променаде, — јер не треба — велиш — Србину пустити да се један човек који је био на Госову, тај да се почитујеш и спомнишеш, а други који је ебенфалс на Госову био да се заборавиш. А друго — велиш — турски цар, земље косподар, увек воли једнога Фука Бранковића него десет таки кукавица Кобилића. — А то није од њега, Матије тако лудо како изгледаш.

У Новом Саду нисам била већ дафно, тамо је било врло опасно, ишле су неке луди ефентлих па су вијале човека и отимале фрајвиллиге цвангсунтершрифте, на цеке атресе, један ми је поштен човек казала, како су му сад баш подпис отеле и молио ме да ти тако пишеш, Либер Смаде, каква банда у Новом Саду свира, и пред чијом кућом медвед игра.

Ја сам саветовала сваком која не уме свој подпис да одбрани и ревоцира, нека га осигура код азијенда осигуратрице. Ал сам сато опет нашла фир гут, да из Новог Сада побегнеш, — тела сам да идем у Беч да видим оно параду, како ће лепо бити кад г. Патријар депутацију поведе, па сам ти телеграфисала бил и ти ишла са меном, а ти си ми телеграфиш одговорила (Serbisch) Gospodinu Vajnberu Neusatz. Moj Peter, u Bees se mozse uvek, u Bees kad ocsesch al iz Beesa kad puszte. И ја сам те послушала па нисам отишла да гледам параде, већ сам отишла у ћалу, ди вајпре туку па онда суде, отишла, сам да тамо штудирам цајтрајст.

Сервус !

Писмо једном „женском непријатељу.“

Драги „непријатељу!“

Ваше оштро перо већ је толико пута запарало артију грдећи и ружећи наш женски пол, као да ми немамо заслуга на свету, па не могу више да трпим, него хоћу овим писмом да вам очи отворим и заслуге мога пола набројим, па ако у вама бије поштено срце, ви ћете уверење своје тако променити морати.

Заслуге су жена од прилике ово:

Оне су увеле у свет свађу и препирку, а да нема тога, ко би лебом парало толике адвокате?

Оне су створиле и одржиле превару, а да ње нема, како би живели толики трговци и занатлије?

Оне су исмислиле нечистоћу, перед небрижљивост, а то све рађа разне болести, а да ових није, шта би радили кукавини доктори са толиком медицином?

Оне су прве, које су почеле употребљавати у свету гордост, а да нема гордости, како би се знали понашати толики официри?

Оне су исто тако измислиле и грубост, а да нема тога, како би се владали и у чему би знали уживати толики званичници?

Оне су створитељке лажи и измишљотина, без којих толики новинари не би опстали могли.

Оне су измислиле и притворност са назови побожношћу, а без тога шта би чинили толики свештеници?

Оне су донеле на свет и лукавство, а шта би без лукавства радиле славне дипломате?

И тако видите, да штогод вас имаде мушких, ма ког сталежа били: адвокати, доктори, трговци, занатлије, официри, званичници, новинари, свештеници и т. д., сви ви имате нама женским захвалити, што на свету постојати можете.

За то уважавајте од сад и наше заслуге Остајем

Ваша

„непријатељница“

Н. Искренићева.

П. П. Па за то, што имамо толике заслуге, не треба да нас држите за слуге ваше,

Е х о.

Неколико хрватских Србофила отидоше ономад у гору, пак потражише онде један „њихове горе лист“, али овај је давио још увенуо, те га никако не могуше наћи.

Онда ће сви у глас жалосно узданути:

„Еј, што нема „Наше горе листа“, своје лепе речи и поглед о Србима да опет у је!“

Одзив њих из горице тије одговара:

— Да опет у је!?

Болесник.

Једна проста жена имала сина у богословији, који је био велики пријатељ Бахових система, то јест ја разумем оног старог Баха, што је био Бог вина, и његову систему — при пићу. Једанпут се натрескао он нека добра бермета, па већ три дана прошло, а он никако да дође к себи, све га је нешто мучило у стомаку. Мати његова није знала шта му је, па дозове тако најславнију врачару из села, баба Чаву, која бацивши пасуљ и прогунђавши нешто рече:

— Ти си свико на штогод нечисто нагазно!

Баховац се као мало замисли, па ће онда озбиљно рећи:

— Акурат, мајко, ја сам одономад нагазно на неки честит бермет, који је јамачно нечист био, кад ме толико мучи.

Нема цензуре у Србији.

„Се вам благовјестују радост велику!“ Ја сам мојим очима читао у „Напредку“ великим словима штампан позив на „Устанак српски“. Па ти су бројеви прешли и у Србију.

Цензуре дакле више нема.

Е, али можда су они зато пропустили што ће се тај „устанак“ скоријом временом тискати! А тискаће се наравно оловом, — као и друге књиге.

Из записника једнога покојника.

(Продужење.)

Побегао сам из града — досаднише ми те «велике и важне» варошке ствари, ти «силни занети», што кад се потрудиш да и размислиш и одишеш, оно видим да се вртну око ове ил оне у очима света бог зна како важне и велике личности, која ће се сутра, као што то са важним стварима обично бива — заборавити.

Један мој данашњи пријатељ понудио ми је своје «веседе дворе Цне загориче» и познавајући му честито и гостолубиво срце радосно сам му понуду прихватио. Елем повукао сам се од света, да овде тек уживам прилику свет.

Мој мали «тункулунум» дежи по свему од планине тамо где «Фрушка гора у Дунав сливан» где се може комотно «севера бесног немејават жарост». Кад станем пред кућу па се загледам у ту дивну пану планину, чини ми се, као да сам се измашао пред каквом деном сликом, да је мало надаље тим лепше сматрати могу. Ал и јесте диван изглед. Преданом се пружиша Фрушка са својим лиснатим шумама, грозним виноградима, ладним изворима, славуј тицама, и где тамо десно белу се куле неког скромног самостана са кога ми по кадкад таласајући се звук звона кроз мирисан ваздух какав лакш поветарац долажу. У даљини се виде развалине врдничке куле, над самостаном где почива свето тело косовског мученика. А тамо на равници оно се пружио «мали Цариград» што је тако славан са свога крча и своји лепи девојка. А по равници читав низ убави села, а у даљини Аждаа са по-перцем.

Хајде да уђемо у кућу. Моја собурина је три корака широка а пет дугачка, са прозорчићем у башти, широко падабе — што се њима на постељом служим, мали асталчић са припадним књигама, дрвени чивилук што сам га «хехет персејанх» одео, два пиштоља, једна мишловка, велики крст од жита и свира — мој «цукермесер», ето то ми је сав намештај, али да ме ко понуди са каквим «свиленим саленом» вера и Бог не би се мењао. Тамо за цело неби било као овде једно три миљона муна, мерица бува, три четир туцета мишева и три фата комараца, па ако би било јакко би ме у бригу бацило, па би морао *si vis pacem para bellum*, а овде ти живим и са великим и малима у најтепљем пријатељству. Ко је рад да му се припа-та мора и он другоме да опрости.

Илићем ли пред кућу, ту ти је кијамент пому голе, или као тресак здраве деце, жена, гусака, девојка, штака, талаци, ђуркова, оваца, волова, крава, кокошака, јагањца, магараца, а оно «гувно» то ти је права централизација, ту ти је све у једно и плева и слама и ђуре а по њима црно јато гавранова и брбљави сираци, уживају плоде што су их други знојем својим крваво прискрбили.

На четир вршија витлају се плавити коњаци, девојке преврћући сламу кличу колико их грло доноси: «Селе Јело жетва је», Деца се преврћу, коњи ржу, талаци мучу, а из долине чује се где по-

точара клешеће; па ономе бржуљку оно ономе би-ку нешто није право, риче ко бесомучан и копа ногом и рогом земљу као да је он гост у атару, овде се два љубоморна петлића на смрт дуелирају, тамо два ђурка за кресте дршају, овде се две жене грде, деца се за кике вуку, ирасици полке свирају, а крмаче дендлер играју, пси у ладу о масним за-догајима свирају, мачке врање лајају — то ти је сванидања сцена.

Многи би очајавали у овом простачком свету, а мене је милотија по погла у великој вароши, та овако широког неба, пуста поља, весели људи, брбљави жена, ирљави соколови, то не ради нише мајка. Све у овом малом свету има за ме неку особиту чар — водем да гледам како се свињки у блату каљујају, него како се људи у вароши «брчкају», према скакутању јарића и јагањца шта су варошки «комендијашки». У вароши нема госте да поносије корача по овај горди науи што му перје по сунцу блешта, па нека ми по покаже срчанијег кидона по што је овај петлао стамболија, нека ми рекне брижљивију мајку, по што је ова кова пилићара, већег будалу по што је овај кудов што се у претен врти и зубима за реп вата, бољег и лицемернијег узвизу и нимајхелкерла по што је овај мачак што се по ваздан лике и на пилиће смерно погледује, напонијег шмокљана по што је оно теле што по ваздан у шарена прата блеји, озбиљнијег и мирнијег глаука по што је овај по што све преда се замишљено гледи — како трава расте, веселије другарице по што су ове две кумрије што се по ваздан љубе и перекају, тужнију удовицу, по што је ова даставица, што циви-ли и децу своју из своји уста рани, реците ми већег филозофа по што је овај седи магарац, што амин све неке тешке мисли по глави пресиће, као да је сав свет на њега спао, па тек кадвиза, да се отресе спали брига, дугим увешем мале и славуј гласом запоји — да је Богу плакати како се мучи. Није то плаа брине су то големе.

Нема ли овде довољно студије за свакога које рад да сматра и да учи.

Па код оваки красота чисто ми лете дани. Јутром устанем у зору па се усинем горе па пласт и сматрам одатле са узвишеног гледишта како се из сламкаменачки гора хоће сунце да роди. — Сво је небо стидом предивено, ваљда да се стиди тајни ноћни греха земље или се стиди првога пољубица сунчевог, шеве већ весело певају, препелице радосно пућуричу, све се надмеће да песмом дочека сунце, а када оно ватреним оком погледа по широј равници, цвеће се тло ниња и клања, крилати га поветарац љуби на буди и кроз лиснато грмље као да се чује неко свечано амануја.

Је ли сунце одскочило — унутим се у поље, њиве се таласају, свуда бујан живот — а живот је велика школа, из њега учим и приим што никоји учитељ не учи! —

Кад сам се до вође науживао мога самовања,

бојећи се зар да не постанем сасвим «усамљени јуноша» спопадне ме опет стара жељ путовања. Не беше ми на уму да на овоме путу правим Бог зна какви студија, но тедо само промене ради да се увознам са околином.

Крену се на пут. Фајетон што управљаше коцијама беше ти један од оних класичних личности сремски кириџија, које сваки путник, ако ни по чем другом, оно по њеној много глагољивости задржи у памети. Сувољав, повисок планинац, мрка изгледа, оштра соколова ока, а густу му браду пали по готову на рамена. Штета што му подужа кошуља и онај трдњи шешир, испод кога ни за Бога немогаше да види кад је по сувцу подне, одузимах нешто од јуначког изгледа. Наши планинци су иначе ћутљиви људи, мало зборе, али мудро и разборито и после сваког разговора чућеш по какву пословицу као рефрен и кратак смисао свега онога о чему је зборио. Али мој постиљон беше до душе по изгледу и месту планинац, али по осталом значају Прњаворац. Отуда му она многоглагољивост о којој мало час спомену. Близу је панатира, његов је поданик, сваки час долази у сукоб са својим спаџијама, па се с тога временом навикао на дебатовање *per longum et latum*. Мора спромасима да су већ догрдице те двоструке дужности и према држави и према својим господарима, кад употребљују сваку прилику само да се могу бар од срца изјадати.

«Е мој господин брате, тешко се то живи, па да виш и Бог нас више не воли, сваке године лед, мраз и суша, а све, све ала наша господа, бре Богам док дођу виле очима па нагрне кука и мотика, биће» . . . «ђи плавац, мркуша.» Баш јездисмо кроз једно сеоце. Стадосмо пред меаном да коње напојимо, ала испаде из ње . . . да га аљина не казиваше неби држао да је часни отац. У души ме заболи кад видо у ваком стању недостојног слугу божјијег. Упути се управо мени па поче, ма да ме и незнађаше, да се јада, како му се неправда чини, како га гоне, а он дотерао село баш под своју руку. А како часни оче, запитих ја радознао?

«Како? ев овако спико. Ја сам човек мало постар па ми је потешко да чатам «од корице до корице» него ти узимам «во крајце па да виш, дошло село под моју руку, нико ти и нешта за пркву. Ономад па да виш никог и нема, а ја «да помјанет господ Бог мене и тебе учитељу, Мију звонара и свјех православних столов.» А неки се угурсуз нашао па ме тужио и ето сад ме гоне, а ја дотерао село баш под своју руку!» Сетим се да сам саушао за историју овог доиста праведног гонења ала немого на ино но реко часном оцу. «Од тебе погубељ твоја Израјљу.» — — —

Дођосмо у М. Дено чисто место. Оно мало познаника што имадо за час сам обилао. Упутно сам се у читаоницу да видим како стојимо са јавном свешћу. Затеко је широм и дупком — празну. Два три старца поздравих ме при уласку јоште: «шта сте разјанили та врата, затварајте.» После ми рекоше да су господа, коју је бурна младост одарила са подагром. Па сад по ваздан седе у читаоници, дремају, шнуфјују и свеају о прошлим де-

ним данма своје младости. Не затеко толико листова колико сам се надао ала што ми још већма жао беше незатеко ни онолико читаоца, колико је листова. Чланови, којима своју жалост исказивах, увераваше ме да ће скорим на боље поћи, јер се сад баш почињу неки родољуби живље заузимати за народне ствари. Фала им и на нади коју ми улише. Да Бог да ме не преварили! — — —

Проживео сам месец дана по нашим светим обитељима. Познавао сам их још од пре — па сам се надао да ћу видети што ће ме «созидати». И као Србина и као ринџанина жао ме је што сам противно искусио. У овим кућама где по правилу ваља «братија» да живе не нађо нигде брата по моме појму. «Онај ми је брат ко ми је добру рад» ја овде не нађо нигде да је један другом добру рад, сјем братство је шимера. Нећу да говорим о материјалним стварима. Обитељи нису скупи економа, да унапреде и пободнају «земнаја» по су друштво духовника, који одвраћају свој поглед са ниски страна ове «јудолн плачевне» па се повлаче од света у самостане да ту у вери, љубави и молитви достојно преправе душу своју за оно друго боље отацство, за небо! Па да видимо како живе та браћа међу собом.

Бече је, скупили смо се на вечеру, несмо се читав дан видели. Отац Херувим био је у шуми, отац Харалампија у винограду, а отац Гервасије, уместо да је читао дневна молебствија завишао је мало на «разговор» по прњавору.

Е писмо се читав дан видели сад да се бар у љубави наразговарамо. Не потраја дуго, породн се жестока распра, помислио би човек о бесмртију душе, ма о каквом црквеном ил духовном спору, Боже сачувај! све о «житејским попеченијама.» Ја бијах странац и гост и братија хтедохе ваљда да их упознам са свију страна.

«Не слушајте га господине, нема ту ни десе-те, да је истина, та он је три године кр . . . рит и глобно свет.»

«А шта ти говориш, јесам ли те ономад уважно да продајеш фанине на свој рачун.»

«Где ти њега, а кам оно што је пало од целивања, а?»

Ти си оваки, ала онаки, а ти незнам каки. То беше мени као госту необична част, ала само за уни и од те части сам се «содрохно» и у души, ја који сам се надао да ћу бити сазидан и утешен у овим мирним и светим зидинама. Старешина не беше дома па братија пустише узде својим свиколким и племенитим и неплеменитим жељама. Дође ли старешина то ти се све увије у плашт «глубоког молчанија», ропске понизиности и лицемерног «коленопреклоненија», а овај видећи с каквим има посла мора да ћути и да покрива своје зло.

Незнање, пуко незнање и никакво изображање, свему је криво. А неможе се рећи да у ове зидине не донире дух просвете и цивилизације «јер у младе братије видно сам албуме» пуни фотографија на којима се братија дала скинути — са својим сестрама уједино! Не билн у овом случају важило вето онога «отрицајени ли сја» шпра?

У неким обитељима видео сам врло лепо уре-

ђене књижевнице, али бадава нико и неће у њу, немају људи кад!

Баш кад је реч о библиотеци оно идемо ја и још један мој пријатељ и дођемо у обитељ Отац игуман нам се јадаше да је пука сиротиња, да нас нема чим ни да дочека, него ћемо мало печени и обарени кромпира и што се још нађе. Та добро, пишемо ми ни дошли ради части, али наш преподобни непрестано се извињује како се није падао гостима, па нема ни залогаја меса у кући и т. д. Пошто смо видели криву, замолим кључ од библиотеке, али ту када сам преподобног дирнуо у карактер, поче се извињавати да тамо нема ништа вредног осим неколико писани књига и т. д. Е тиме је још више побудио моју радозналост, ја непрестано наваљивах, али он ме занећкаваше, напослетку рече да је изгубио кључ, ал у тај мах дође дете једно и рече: «Ево преподобни кључ, метно сам у библиотеку». Е сад није имао ни куд ни камо. Поведе нас тамо и кад отвори врата од библиотеке, а ми опазимо да у њој нема донета ништа до једна стара измучена празна каса и на једном столу — Боже опрости велики очупан ћурак и лепо онурено присе. «Та извините, знате сутра ми долази и судија на комисију па сам рад да га мало умилостивим.» «Нема замерке преподобни оче, па велите да нема у библиотеци ништа, та те књиге и овај разуме ко незна читати.»

Лепо је бити гостољубив али баш неморају то бити све ручковни «са великом кашиком», неморају се за дочек гостију наментати «паркетиране собе» и «свилене химелбетне» кад овамо на другом крају стреја прокисаца.

Дођоше ми и неки «счетовни» до руку, е где молим те чуда, једно бичаље 40 и. код толико лапаца шуме.

Ту се прекидају те белешке, — сиромашно мој пријатељ много је он штошта започео, али недопривено оставио. Нека га нико по овоме не осуди, намере су му увек поштене биле, што се по где-где оптрије изразио, то је е тога, што је безвино за себе. На мени је грех што сам ове артије подигао из таме заборана. Не беше ми жао што ће оне остати заборављене жао ме је било да мога друга и пријатеља бар другови забораве!

Ја ћу их сетити па њега док скорим опет изнесем што из његови одривака.

Б.

Анегдоте.

— Поплашио се једанпут во један, па стаде бегати сокаком. Један учтив млад господичић, да се испред вола склони, утрчи поплашен у један дућан, извињавајући се пред трговцем: Опростите, господару, ево трчи један поплашен во!

— Хтео један глумац да се жени. Другови га одвраћаху од те намере, и опомињаху га, да женидба одузима човеку слободу. Исто га је тако и суфлер, један врло поштен човек, наговарао да се не жени, и рећи ће наполемак: «Господине, ви сте до сад увек слушали и назвали шта ја говорим, па слушајте ме и сада!»

— Једна слушкиња приповедаше неком служитељу, како се њихова кучка оштетила, па ни једно штене није нас, него све кучке. «Е па наравно одговори овај и мати није кучка!»

— Један сеоски учитељ запита нешто једнога ђака, али овај не умеде казати. Учитељ га стаде грдити и рече: Тако је, кад се сваки час од школе изостаје, обешечаје један, ни јуче ниси био у школи! Овамо се вуци! Ђак приђе бојазљиво катедри.

Учитељ. Ди си био јуче?

Ђак (шапуће.) Нишам сам, господине, да крадем гуске, па сам две и дочено. Једну сам већ одно учитељки у кућу.

Учитељ (другим ђацима.) Деран се тај увек упиши, кад га што пред свима питај: овде је сад све знао. Добро, синко, добро, иди само на место.

— Чобанин један јави своје господару, да би се неколико комада јагањаца могло већ продати. Господар му наложи да прода, али да друкчије не да од о с а и форинти. Дође један купац, пак му понуди десет фор. Е, одговори чобанин, ја од 8 фор. друкчије не смем дати. — Наравно да су се погодили и направили.

— Један господин дође са својим пријатељем у гостионицу. Послужитељ га запита шта заповеда.

Госп. Једну собу за две персоне.

Послуж. На служби. А вечеру —

Госп. И вечеру за две персоне.

Послуж. А хоћу ја, молим вас, и фуруну за две персоне изложити?

— Неки чиновник изгуби због рђавог владања лебац. На то ће он претећи рећи: «То може многе људе живота стати!» Кад га због тога на одговор повукоше, рече он: Ја сам пре 15 година свршио медицину и добио ле-

карску диплому: сад како сам лебац изгубио морам се онет докторисања латити.

— Неког господара болоо јако зуб. Оде таки берберу и заповеди момку берберском, да му га извади. Док је овај вадио господар се страшно дерао. А кад је момак кљеште из уста извукао онази господар, да је мазгов поред болесног и један здрав зуб извадио.

Та ти си, питкове, два зуба извадио место једног! продере се кукавини господар.

То видим и сам, одговори овај, али ћутите да вас не чује мој господар, јер ћете онда два зуба место једног платити морати!

А, тако, е хвала ти брајко! рече господар.

— Некакав рђав молер наслика две слике: „Девкалијона и Фаетона. Како вам се допадају слике? запита он неког.

Врло су добре, само нису на свом месту, одговори овај.

Како то? Да куда ћу с њима?

Куда? Девкалијон мора у воду, а Фаетон у ватру!

— При ручку се поведе једанпут реч о штедњи. Много се о том говорило и примера наводило. Наконлетку ће домаћин дићи нож у вис и рећи: Ви те овај нож. Већ сам двапут дао метнути ново гвожђе, и трипут сам мењао држак, па још служи као да је нов!

— Један није никад видео дрвених ципела. Кад је први пут чуо за њих запита он: Па како изгледају те ципеле? Други да га обавести одговори му: Изгледају као и друге ципеле, само што је горња кожа од дрвста, а исто тако и ђонови.

— Поведе се реч о музама. Неки су се чинили, што се ни једна од њих девет није удала, него су све остале девојке. Па то ће рећи један шаливчиња: А ко ће их узети, кад ни једна није имала ни крајцаре!

— Један човек напише писмо свом пријатељу врло крупним словима. На питање за што то чини, одговори: јер онај, коме пишем, не чује добро.

— Један господин био на ручку код свог

пријатеља. Кад домаћин изнесе један лимбуршки сир, који још није био начет, запита гост домаћина: Ди ћу начети овај сир? Домаћин одговори: Можеш дигод хоћеш. Гост дозове свог служитеља, преда му сир, да носи кући, јер он ће га онде начети и јести (сам.)

— Неки лудак чуо да колера радије људе дави него жене. Кад се у његовом селу колера појави, а он се преобуче у женске хаљине. Али при свем том спонадне и њега колера. Па то ће он рећи: Који ме је то ђаво морао издати да сам мушко!

— Нека бабускера погледн се на огледалу и учини јој се да рђаво изгледа. Па то ће срдито рећи: Баш су ти зла времена настала! У моје младо доба и огледала су друкчије показивала, а како сад напакно показују!

Нек се зна ко пије а ко плаћа.

Пре неког времена уздише прдшко „Световид“ како у Русији сваки министар има свој лајбжурнал, коме плаћа по неку хиљаду рубаља, а овај после заступа његова начела, па затим јекну меланхолично, кад ћемо ми кукавини Срби доћи до таког напретка. Ја помисли: госпоно му таче, то је бар јасно речено, всује труд безакони Јуда не восхотје разумети. Да се тај уздах не би изгубио у жагору имамо један скроман и немеродаван предлог, а то је: Нека се прић Световид узме за орган срп. морског министарства, јер смо уверени да је он као свакад тако и од јако бранити водена начела, само да не буде бан — бадава!

У Смед..... се упали некако некоме кућа, а он трч сиром у полицију да ниште да се звони на ларму и у помоћ. Господине, ако Бога знате, изгори ми кућа удрите на ларму, повиче јадник дежурном канцелисти.

Ударати! Ларма! то су ствари незаконите. Молим да узмем на протокол и да јавим истом дотичном како они мисле!

Јао госп. изгори!

Нема ништа то је канцеларијски ред!

Блажени ништи духом јако твоје јест царство небесно.

Лепотица у берби.

Хумореска.

Мој комшија Јова берберин, који је увек носио цилиндер, држао је једанпут бербу. Берберин и берба то је, мимогред буди речено, здраво слично. Берберина зову друкчије брица, а брица је у берби најнужнија ствар; па тек онда долази котарица, па чабар, па муљало, па буре, па аксиз и ферцерунгсштајер, па славина ил' натегача, па напоследку грло. Ја велим напоследку грло, а управо рећи, грло је још понајпре спремно и готово.

Јова берберин позове неколико својих пријатеља и комшијских породица у виноград. Ту је било и млађих и старијих, и мушких и женских. А ту наравно није смео валити ни Ћира Ћосић *vulgo* Уицутаровић, који је био обешењак над свима обешењацима, а по занату сапуницјски момак. Па каогод што му је доликовало име Уицутаровић, тако му је приличило и његово право презиме Ћосић, јер од бркова и браде не беше код њега ни спомена, као год што нема ни спомена о потврђењу закључака нашег народног сабора, и који ће се закључци ваљада онда одобрити, кад Ћири Ћосићу бркови нарасту.

Кад се сјеркло, онда сви гости поселају унаоколо пред кољбом, како је који могао. Неки узео и усео извртнуту котарицу, други навиљак сена, трећи сео поред клупе на земљу, четврти се наместиво до њега и тако даље. А Ћира напуни земљом цилиндер Јове берберина, који је шешир три биргермајстора запамтио, па то му је била столица. Јова то није у помрчини опазио, али баш и да је видео, не би му смео ништа, јер Ћири су морали и мало грубије шале кроз прсте гледати. После је исторични тај цилиндер у ватри изгорео, кад га је Ћира натакнуо себи на главу, па ватру прескакао, те му падне с главе у сред огња жива. Пред њима је била раширена пољава, која је служила место астала, као год што капелан често служи место правога попе. Кад је дошло време вечери, они се нису размештали да седе по старјештву, него је остао сваки на свом месту, које је ко одмах у почетку стекао и уграбио, остало је дакле *uti possidetis* (т. ј. како су поседали).

После вечере ударило се у пиће и ђаскање. Ту је заслужио колајну Ћир Ћира Уицутаровић. Напоследку нестане Ћири из друштва. Кад мало после ево ти од некуд једне женске,

коју нико није звао у бербу, па стаде пред гостима играти неки чардаш, јер је баш онда музикант, који такође не сме изостати из бербе, чардаш свирао. Али цело друштво позна наскоро, да је то Ћира, па се преобукао у женско одело. Ту су се дуго смејали његовим лакрдијама. Напоследку седне и он у друштво, али не да је пре седео, него се помеша међу женске и с њима је ћеретао.

Забава је текла весело, као обично што је у берби. Али се чика Јова једнако вајкао, што не долази некакав Пера канцелиста, његов рођак, који је од скора постао писарем у неком варошком званију и који није могао с њима у виноград доћи, јер је до седам часова у вече морао писати, а они су изишли у виноград још одмах после ручка.

Међутим Пера је ипак своју писарску реч одржао; а колико имаде великих људи, који своју реч газе и не држе! Али онако их и нема никад да је берба и берићет, него их туча увек потуче, то јест не баш њих, него њихов виноград. Кад се Пера пера мануо отперја у бербу, да пере грло вином. Пера је био сувољав момак. Он је био жртва свога начела: пиј, док не удари коса кроз шешир! Лице му је било бледо, само је нос правио експерцију, јер је био црвен; од многог пискарања био је кратковид; врат му је био дугуљаст као рецепт; ноге танке као штрикногле. То је од прилике портре Пера канцелисте. Још представите себи човека, који је прочитао више западних романа, који зна неколико латинских пословица, па ћете од прилике моћи знати каквих набирака од мозга имаде још у његовој глави.

Он је у поменутом друштву био непознат, јер као што рекосмо, тек је од скора у тој вароши, у којој Јова берберин има своју резиденцију. Али њега су романи научили, како се има понашати. Он кад дође у друштво мушке само укратко поздрави, са својим се стрицем — течом — ујаком (шта ли му је) Јовом с два прста рукује, пак се онда такмиче помеша међу даме и даде се у најжесточији курмахерај. Он је курисао свима редом, ћеркама и мамама, и свима дамама, и као што му се чинило, то је сујети њиховој јако угађало. оне су се с њиме радо забављале и једнако се церекале. Али међу њима је опет била једна, на коју је он најчешће и најватреније погледе бацао, и на своју радост увидео, да и она њега радо гледи. Али да је Пера мало мање кратковид био, морао би опазити, да је ле-

потница та тако надичила на Ђосића, да ју је само сукња и кринолин од њега разликовала. Мало по мало заборави он да ту и више женска света имаде, него је све само њојзи курисао, руку јој држао и гладно, а она се томе није противила, него шта више и она је његову руку миловала и чезњем га погледом гледала.

— Ох, дражесна фрајлице! рећи ће Пера усхићен, ваше су ручице тако глатке, као она фина артија, што на њој само највећој господи пишем екстракте из протокола.

— Ви мени здраво ласкате, господине; али ја без да вам ласкам морам рећи, да су и ваше речи исто тако fine, као та артија, што велите.

— Артија, артија, ах, па што ме сећа артија! рече Пера кад је опазно да су се све госпе удале од њих и да су сад остали сами.

— Па што вас сећа артија? Ваљда на банке, што ће вам их будућница ваша донети?

— Ах, боже ме сачувај!... На нешто нежније ме сећа... писмо, знате, писмо.

— А, дакле писмо сте добили зар од кога, и то сигурно од љубавнице ваше?

— Ох, није, није, него допустите анђелска фрајлице, да вам изјасним шта желим; срце ми је препуно, кири, не могу више издржати. Ја вас љубим као небо, као звезду, као анђела. Ох небо, ох звездо, ох анђеле мој! Од вас ће од сад зависити срећа живота мога, реците само једну реч „љубим“, или „мрзим“ па сте ми тиме дали живот или смрт, ја сам у вашој власти.

Маднозела спусти главу, можда је и поруменела, ал' је мрак, па се не види и после мале почивке рећи ће тихим гласом:

— Ах па први поглед још срце сте ми ранили. Љубим вас, љубим, и до гроба ћу вас у срцу носити!

— О да големе среће! поче Пера у највећој екстази, али од грохотог смејања, што прену у друштву, у ком су се сад и удаљене даме забављале, учини, те се не могаше разбрати, шта је даље говорио. Толико само да су пали једно другом у наручја и подуго тако остали. Напоследку ће рећи сретни канцелиста:

— Дакле главна улица, број дванаести! Ах, та десет пута ћу онуда пролазити; писма ћу утуткавати у назначени прозор; ал' ако си ти на прозору вешто ћу ти га у недра експедирати.

— Са највећом ћу те чежњом изгледати:

писма твоја нећу читати, него гутати и на свако одговор — кад покрај прозора мог прођеш — бацити.

За тим је следовао натрен пољубац, од кога се звук изгубио у оном жагору, што се диго у друштву пред колебом. После тога и њих двоје се приближе и помешају у друштво. Друштво, је било весело, неваљу и смеју не би краја. Особито су се женске церакале.

Чика Јова понуди сад Перу да се прихвати мало, али он се изговарао, да је већ вечерао, а Јова пружи пред њега тинир са штрудлом цудећи га, да бар тога једе.

— Захваљујем, чика Јово, ја сам вечерао; а знате да „либерус венгер“ није штрудла, а либентер.

„Штрудлет“ је код њега значило, кол'ко: „једе штрудле“.

— А ти дед' мало винца!

Пера је за дивно чудо вечерас врло мало пио, али није му замерити, он се још напред опно од љубави.

Веселе је текло до после поноћи и они на дигну да иду у варош. Женске су отишле се коли. Међу њима и први анђелак.

* * *

Пера кад стигне кући свуче се и легне, али целу ноћ ни ова склопио није. Љубавни ђаво није му дао мира. Пре зоре устане, обуче чисту кошуљу, оправи се што је најлепше знао и могао, па седне да напише писмо. Писмо је било кратко и после треће редакције овако је гласило:

Дражесна фрајлице!

Пред очима мојим криа је помрчина, помрчина срце неисвесности; глава ми се пуши од љубавне муке, јер чистоћу љубави моје прља страх и сумња, која ме мори, јер не знам, хоће ли љубав ваша верна бити.

До вас стоји да помрчину ону и ову прљотину уклоните.

Ваш

чак и с оне стране мотике

Пера.

Писмо то написао је на артији, што је украо из канцеларије; за тим га запечати, метне у леп, па хаја' у главну улицу. Дође до куће број 12. У тој кући види дуђањ некаквог сапунџије. На назначеном прозору никога нема. Туга га обузме, али није клонуо. Пришуња

се вешто до прозора и угутио писамце у ша-
лоне, па с уздицом се удали.

Тај исти дан прошао је још више пута
туда, али све узалуд, на прозору никога нема.
Али је видео да нема писма на своје месту.

— Она га је дакле нашла! помисли он.

Сутра дан справи се исто онако и упути
се покрај прозора. Опет нема никога. Али тек
што он пред прозор, а пред ноге му падне цр-
вена артијца.

Био је чисто ван себе од радости. До-
хвати хитро ципирић и метне га у џеп, па бр-
зим кораком отиде кући и закључа се у своју
собицу, да га нико не узнемирује. Отвори ла-
гацко писмо, пун страха и надежде и про-
чита ове речи :

Драги господине!

Радујем се што сам у стању вашу жељу
испунити, то јест, да уклоним помрчину,
што је као што велите пред вашим очима и
ону прљотину да сперем.

За прво ћу вам дати добрих дојавних
свећа, па их запалите, а за ово последње
добра сапуна, што мој мајстор прави. А он
је најбољи сапуница у целој околини.

Ваш

доброжелатељ

сипунџијски момак.

Ћира Ћосић

И заиста она лепотица, што се у њу у
берби Пера заљубио, није ни био нико дру-
ги, него Ћира Ушутаровић, који се, као што
знамо, у женске хаљине преобукао и међ
женски свет умешао.

Женске су се за то од њих удалиле да
не прсну у смеј, па да не покваре илузију, а
Ћира је добро играо своју улогу.

Тај исти дан већ је цела варош знала
историју о љубави канцелисте Пера. Не знам
само ко је ревниоснији био у ширењу тога до-
гађаја по вароши, да ли мушки или женски
гости Јове берберина.

Пера је умакнуо из те вароши, да га ни-
ко ни осетио није.

Није ни ишао по свеће и по сапун!...

Ог.

Јефтина надница.

Чика Совроније је био имућан човек, али
је био велика ципија. Он је имао на свом та-
вану пуно кукуруза, али овима је претила о-
пасност, да ће поплесивити, јер је чика Совра
жало платити људе, да му кукуруз преврну.
Али он се досети шта ће радити.

Наговори свог једног пријатеља, те овај
оде у славну полицију и стане ону зелену
господо винанце уверавати, да на чика совро-
нијевом тавану има под кукурузом врло много
турска дувана.

Тако је Совра сам себе денунцирао.

А винанцима не треба много. Таки по-
хите на чка соврин таван, засучу рукаве, пак
ти стане допатама одгртати онај кукавин ку-
куруз, да га боље не би ни шеснајест надни-
чара преврнули.

Наравно да од дувана није било ни спо-
мена, јер чега нема, оно се не може ни наћи.

Чика Совроније је међутим седео у бир-
цузу и покрај чаше вина смејао се јефтиној
надници.

Добар сат.

Стари господин Д. има један сат, који му
је ваљда још од прадеде заостао и који вко
није већи, али мањи зацело није од какве по-
замашне песнице. Господин Д. покаже један-
пут свој сат једном свом пријатељу преузно-
сећи врлине његове и говорећи : „Тај ти сат
показује и часе и секунде, има на њему и
компас, и термометар, — та показује ти све
на свету!“

— Па дед баш види, бога ти, кад ће би-
ти жабаљски вашар? запита га његов при-
јатељ.

Од то доба кад се год каква сумња дого-
ди, на прилику кад коме нестане из гушњака
пар гусака, па не зна ко их је укро, упућује
се на Д—ев сат који је у стању „све на све-
ту“ показати.

Quodlibet.

У којем презимену има овако разни елементи:

има претеће	ст!
има кожујежеће	стра
има и проклети	рат
има и благословени	мир

има и поверљиво србско	т и
има и туђинско	в и
има и руско	о в
има и србско	и ђ.

Ко погоди препоручићемо га да добије звање
какво год жели.

Ташци.

! Иде коло наколо и свако добива свој Градац.

* Еј мој луди ловче, колико год пута избацниш
пушку, толико те пута пушка ћуни. Тако и оће онај,
који само ћути на ти пушку цуни.

* О наше мало земљиште, к о т е р и је? —
Ехо одговара к о т е р и је!

* Кнез Куза саветује србској влади, да не тра-
жи за Србију баш сасвим она иста права, која Ру-
мунија има.

* Неки природослови иду у Нови Сад да ви-
де могу ли поцрвенети образи који су као ђон.

* Кад оће Напредак да донесе пикантни по-
вести из бечејске читалнице, онда је смешан. Не
треба силум, та пикантни телеграми долазе сами.

* Новосадска општина отећи силум да дове-
де професоре у тешњу свезу, одузе им пространу
салу, па им даде малу собицу. Соба је тако мала,
да од сад ако би који тео да се разбацује, мора
ће напоље изаћи.

* Не знам имали ли то у правилама хрватске
дијете, да се она странка, у којој се по који мајор
нађе, увек зове мајоритет.

Адреса г. Чакри.

Од како смо чули да славенска браћа
чак у Штајерској г. Чакри адресу спремају,
тргли смо се мало и дубље смо ствар раз-
мотрили. Резултат размишљања нашег тај
је, да смо осудили неслогу и кошкарење
наше. Та права заслуга мора једаред до
признања доћи. Браћа у Штајерској далеко
су од лични ништарија наши, узвишена су
над силеткама и недостојним заједањима. На

омладини свет остаје, она више пута про-
рочки погоди правац и позна људе.

Кад је тако, и ми се не стидимо казати,
да се кајемо дојакошњег нетостојног пре-
суђивања, и унапред се слажемо и подпи-
сујемо адресу коју ће г. Чакра из Градца
добити.

Урединство Змаја.

Један што је написао неку адресу,
приповедаше, да је то само зато учинио што
му се допала реч з е н и т. — Збила, то и јесте
лено име. Кад се наш Србобран и Напредак до
нове године доста окаљају, — на наравно по-
сле каков нов чист лист, viribus unitis подигну,
могли би му дати име, з е н и т — само нек је
високо!

Г. ЂОКУ ПОПОВИЋА, који вели да само
оно у свој лист пушта, .о чему се уверио“,
питам како му може образ поднети, да у свом
листу, у онаком чланку, који само на моје о-
каљане смера, како може допустити, да се и
томе, што сам лист мој Јавор обуставио, не-
чисте намере подмећу. — он, који као уред-
ник Данице и ондашњи помоћник Дневника,
врло добро зна, зашто сам ја то чинио, у корист
које личности, а да тиме посредно подпомо-
гнем коју ствар. Зар њему није ништа свето
кад парола, или незнам какви планови налажу
да се ја обарим.

Ј. Ј.

Р е б у с.

Разрешење ребуса у броју 15. и 16.

К у д п у к л о д а п у к л о.

Одгоненуше Г. А у Карловци. Д. Поповић у
Кикинда. М. Маширевић из Сомб.

Предбројник. Скажи ми, илустрацио, кончину твоју, — —
да разумјеју што лишају сја аз?

Уредник. Илустрација јако трава, дније јеја јако цвјет
селни тако оцвјетет.

Јако дух пројде в неј и не будет, и не
познајет ктому мјеста својего.

Предбројник. Алилуја, алилуја, алилуја! Слава тебје
Боже. (Трижди.)

ТЕЛЕГРАМИ.

И з Б е ч а. Министарство је већ на прагу: (т. ј. у толико, у коко је Праг под мини-
старством :) Одговор плаћен.

И з П е ш т е. Е онда је и погодба већ учињена (т. ј. између левице и крајње левице.)
Одговор плаћен и преплаћен.

Змај излази дванут на месец, једаред
на целом, други пут на по табака.

Писма се шаљу у
Пешту,
Grünbaumgasse Nr. 23.

У ПЕШТИ
за прву и другу половину
Октобра
1866.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по го-
дине. (Наручити се може ма над зли
само или од 1. или од 13 броја.)

Поједини бр. стоји на целом табаку 22.
на по табана 11 новч.

Банка.

Имала сам и ја своје време цветно
У кудељно доба, она доба сретно
Док још нисам знала, оћу бити банка
Или можда штранга за обешњака.

Лакоумном цвету брзо дође мазда,
Изчуца ме једном мој милостив газда;
Квасили ме, тукли, што су игда знали,
После су ме прели, после су ме ткали.

И' онда, брате мили, ја, шарена банка,
Постала сам прво ћерћелија танка,
Па дођоше неки бели прсти чили,
Од мене су танке кошуљице шили.

Кошуља сам била, — златно време наше! —
Ал не траја дуго, па ме подераше,
Просјаку ме даше те марамоу поста,
Брисала сам зноја, крви, суза доста.

После сам се врзла по свету далеком,
Обојак сам била арамији неком;
Жалосна ми мајка, с ким сам у свет пошла,
Ал тако сам прошла, па вешала дошла.

А целат ме скиде за повоје сину,
А шугаво дете од себе ме рину,
А баш им се кучка окотила па ме,
Метуше под штенце с мало труле сламе.

А пред зиму дође Чивутин да пита:
Иматели крпа, иматели рита?

Како не би било — и на моју срећу
Стрпаше ме лепо у чивутску врећу.

Чивут врећу своју у вабрику свали,
Све су ме, брате, дању ноћу прали,
После дуги мука, после зноја врела
Наједаред поста артијица бела.

Послаше ме горе међ неке штампаре,
Ударише на ме неке фине шаре,
И од тога доба и од тога данка
Нисам више рита већ сам — и љадарка.

Сад сам друг банкуеру и господском соју,
А ови ме вољу него душу своју;
И ко ј' пресит свега тај о мени сања,
И ко круну носи тај се мени клања.

Та и није чудо што сам таки соко,
Ја сам лудом мудрост, ја сам слепцу око
А на многим уљу ја сам мрачна сена,
Окатима многим на оку сам ирена.

Ја сам прва брига, — и једина можда
Цел, намера, сврха неког раброг вожда;
Кужна рана прави од менека фластре,
Мноме многи своје поганлуке застре.

Руженило стида преда мноме бледи,
Многи у ад склизне јер све у ме гледи:
Грехови се смеше, подлост кези зубе, —
Који на свет ирзе мене само љубе.

Као што сам прва у кућама блудним
Тако писам задња у палатам судним
А многи се црнац одрекао мира,
Одрекао рода да менека збире.

У мене су кључи од највиши двора,
У мене су тајне издајни покура;
Де врлина слепи, само за мном оди
Ту сам покров срећи, ту сам гроб слободи.

Ако незнаш читат' каз'ће т' сваки ћата
Да у мени лежи вредност сува злата . . .
Хаха, хаха, хаха! . . . да чудна дивана! —
А ја ти не вредим ни луле дувана! *)

Историја моји девет батина.

Sine ira et studio.

Кад кажем „моји девет батина“ не треба нико да помисли, да сам ја извукао дигод девет батина, па оћу сад да се пред светом фалим, него ја разумем ту девет штапова, али не они девет штапова из оне приповетке, што је на сваком било по девет тораба, и у свакој торби по девет проја. Него овлекана ће бити реч о девет штапова, које сам ја једно за другим куповао и за врло кратко време све их погубио. Желећи дакле штапове те обесмртити, наумио сам спомен њив потомству оставити, највише тога ради, да сваки онај, који штап има и носи увек на опрезу буде и мојим се искуством користи, те да не падне никад у ту невољу, да свога рођеног штапа лишен буде: Дакле сад да пређемо на саму ствар.

ГЛАВА ПРВА.

Штап први. Први штап у моме веку купио сам у Пешти у једном дућану за 60 нових крајцара. Био је жут и чворовит. Али нисам га се наносио ни пет дана, а он се у једном чвору сломије. Шта ћу него дам га малој Марици да се игра, а од Марице отме несташни Ђурица и баци га за некаквим кером (има и у Пешти керови, још колико! а не само у Новом Саду), али не згоди кера, него једну малу девојчицу, која стаде дрекати, а Ђурица побегне

*) Да не би због ове, можда и фаличне банке, какве неприлике имали, што се код Змаја налазила, јављамо надлежности, да је ова банке украдена од Б. Мишке.

оставивши комад тај од штапа на сокаку у сред блати. То је трагична историја првог мог штапа, а сад долази:

Штап втори. Купио сам га за 70 новчића на вашару од једног Чивутина. Био је црн, а горе је имао беду кост; осим те кости штогод је било на њему није вредило ни по луле дувана, тако да ми је долазило, као какав лист, који носи бог зна како леп наслов, по ком судећи рекао би, да се бори за напредак и да Србе брани и њихове интересе, а овамо и брани ко и мој штап. После неколико дана седнем на лађу и одем у Н. Сад. Али при и скривању имајући с другим пртљагом посла заборавим га на лађи и капетан ми још до сад није ништа о њему телеграфисао. Ако што дознам о њему, јави ћу вам у своје време да се не бринете.

Штап трећи. Слегнем раменима на купним у дунавској улици код стругара нов штап, црвен и горе округло савијен. Стао ме је два форинта шајна. Али ни тај се није скрасио код мене. Отидем у једну редакцију и ту га заборавим. Отишавши одмах за тим из Н. Сада, а нечитавши у новинама међу „Најновијим вестима“ и ту важну вест, да сам то јест ја мој штап у редакцији заборавио, то нисам тео ни после њи по њега, тим мање, што сам помислио у себи, да неким уредицима и онако требају батине.

Штап четврти. Одмах купим у мојој варошници нову палицу за 60 новца. Ту се састанем с једним мојим пријатељем. Овом се допадне мој штап, пита да сам и пошто сам га купио и узме да се с њим поштапа. Ишли смо преко Ђурије. Наједанпут — пуц! штап се пребије: запао међу две даске, мој пријатско коракне а штап се пребије. У први мах тео сам да вичем и да га грдим, али сам се побојао да не чује како уредник неких новина, па да ме не узме за свог главног помоћника. Једна пола од штапа пропаде у воду, а ја онда бацим за њом и другу, као год што у Индији кад мужа саране а они и његову удовицу с њим живу закопају. Него сад сам и ја остао удовац без штапа, али се брзо оштапам.

Штап пети. Нисам више дао за њега од 30 новчића, а није више ни вредно. Одем у Срем код моје тетке. У шљивику бацам се на једну воћку, да омлатим који плод, а штап не нађе за добро да се врати од куд је и дошао, него остаде на вр воћке. Нисам се тео орепсти да се пењем горе, јер није ни за служио.

Штап шести. Овај ме је штап пратио на омладинску скупштину, на главну скупштину Матице Српске и друштва за народно позориште. Слушао је пажљиво све разговоре, дебате и закључке са највећом озбиљношћу. Али нећу тајати, да је доста пута долазио у ватру, па ми се отимао из руке, као да је тео да иде да запуши уста некој господи говорницима, те сам га једва могао задржати, саветујући му, да буде умеренији, јер ће те речи као ветар проујати, па им се после можемо натенане смејати. Штап је мој морао увидети да смо нас двојица противнога темперамента, па се не можемо слагати, за то ме је ваљда и оставио, јер не прође два три дана а њега не стаде. Шта ја знам, можда је он отишао у Градац (у Штајерској), па ће одонуд опет можда у Н. Сад,^{*} да изврши своју праведну намеру.

Штап седми Коштао ме је 1 ф. а изгледао је онакви исти, као што ја представљам себи палицу мојсеову. Ишао сам с њиме поред једне дубоке јаруге у Срему, па опазим уз јаругу ту једну грдину змију. Тедо је одалачити, али ми се штап от мене из руке и оде у бездану, змија остаде невредима. Чисто ми је изгледало, као да се штап претворио у змију — баш као оно мојсеова палица. (Ал' то опет није тако смешно, као кад се перо претвори у змију !)

Штап осми. Жао ми је што се не сећам шта сам платио за њега, те не могу љубопитство читалаца у том обзиру задовољити, а што је још горе, не могу вам казати ни какве е боје био, јер не можеш му фаребе разазнати, ту боју зову неки бечком бојом. То је згодно име. С њим одем у једну пивару и седнем за један стол ди је седело више непознати. Штап прислоним уз зид подаље од моје столице. Непознати одоше пре мене, а кад ја пођох кући имам шта и видети, т. ј. немам шта видети, одвели су и мој штап. Даклем сад долази на ред

Штап девети. По рангу узевши спада ова палица у ред тако названи буца, или ципрастије рећи ћула. Била је врло чакринаста, т. ј. неотесана, као нечији чланци што су. Баш због ти своји леппи својства допадне се она једном чаброноши, кад сам био у берби, те ми га украде.

То је прва глзва историје моји девет батина. А да ли је друга? можда ће ко питати. Е чекајте док ми нестане још девет штапова.

*). Ако већ није и отишао.

Слагач.

После тог узео сам опет нов штап, боје је мркоцрвене, горе је савијен на глагол, и има жут комадић од лима. Али тај ми је штап још у животу, дакле не спада још у историју, а ја ћу у своје време и његов спомен потошству предати, да се спомиње док је света и века. као год што ће се спомињати дела и чланци једног српског „писатеља“, чије се име стидим изговорити.

Абу-Казем

Попова љубоморност.

Било је село као и друго село, у коме има свега четири или пет капутања, а они други сви и о Петрову у којуву у цркву иду, т. ј. који имају кажу — па још нов!

Моја ће се приповетка вртити око попе и попадије, ал немојте мислити да ја имам што против попе, та он је млад, красан, фајн човек; против попадије још мање, она је још млађа, још краснија, још већма фајн жена.

У селу је био стари нотарон који је имао младог гиздавог, стидљивог писара, који је волео па је радо одлазио с њиме и к г. парохи; ал је пона још већма волео своју попадију, по њи никад нико није видео, да су осим у цркву кудгод ишли; — па ајде већ тај стари нотарон што им долази, ал што се и млади писар увек уз њега прилеп, као шинка уз бубањ.

Ух, тај је писар био сав зелен у пошним очима.

Прочем у поповој кући био јк тај обичај, да чим когод, ко под њиовим кровом не живи, па једна врата уђе у собу, пона би таки па друга врата изашла; а под њиовим кровом од човечијег рода живели су свега — пона и његова млада попадија. А ако је пона у кујни крај банка била — и пона је био онде; ако је па бувар рад воде ишла — и пона је ишла за њом; ако је пона ишла у банту рад першува, пона ју је и тамо пратио; ако је она палиће ранила, пона је држао котарину са кукурузом; ако је пона ишла на таван рад брашна, и пона је баш онда имао посла на тавану; ако је пона ишла куд му драго, пона није смео фалити уз њу. Једном речи као год што мађарски киниш не може себи представити честиту пошу без златне ројте, тако и ја не могу себи да представим ову пошу без златнога појке.

Кажем, никад се нису једно другоме из ока губили осим кад је нотарон са писаром, или који парохијан, ал ма ко попи дошао (а већ пошине визите још се нису родиле), те се она морала у другу одају повући; и још кад је пона ишао да своје „функције“ свршава. Ал код већ он није могао крај ње бити, то је онда тако знао удесити, да у тај парникве живе душе око ње не буде; а тај парохијан дом тако је био згодан за то, као да је по његовој наручбини зидан. Кућа је била пружена, не у дворниште, него дуж улице. Кад се улазило у однику прва су врата подила у сиропустну

купу, крај кујне је била њена велика соба, из ње су ишла врата у чисту (или пачисту) из чисте у трапаву пошину писарницу, па из те опет врата у одиш, а једна, или та од писарнице, или она од кујне, увек су морала закључана бити.

Попа је увек своју жену закључавао, — а увек је увиђао да је то смешно, и чудно се само што му се свет на смеје, — да је било дегод у вароши можда би се свет и смејао и пона раније излечило, а, за тога у селу — де су људи свога у сваком обзиру ваљаног попу почитовали, — ко би се ту насмешио.

Била је баш недеља. Већ је први пут звонило на летурђију. Попа је по обичају спремила у кујни све што јој је нужно за кување, а пона је лепо закључао кујинска врата, узео кључ к себи, па је у писарници својој бројао са тјторима бакар, што је пао које у тас, које за свеће, — кад ал' ето стидљивог писара нотарошевог.

Дошао да ниште неки цајгнис за Нићу Лабрда-новог, што су га јуче четинци одпратили на вармеђу.

«Изволите, молим вас, у собу малку; сад ћу ома, само да свршим овамо са тјторима. Изволите запазити; ево тамо на пећи лула у диван!»

«Фала, господине!»

Попа затвори за њим врата.

«Тако. Шта ће нам и тај ту да нам пиљи, де ми бројимо новце. Него дејте брже, дејте, јербо сад ће три четврти на десет» (попа у томе не би ни за даку попустио од точности своје); и таман они свршише а сат куцну трипут. «Ето јесам казао!»

Тјтори одоше а и попа зграби шенир и па-лицу, закључа врата па оде брзим кораком у цркву, а ни на крај памети му писар који у соби чека закључан са обе стране са младом пошом.

Сирома писар, како се загледао у плаве прстениће, што и' је дим из луле извијао, сетио се ваљда плави очију своје љубазнице, па није ни приметио, кад је пона отишао и закључао врата за собом. Кад је већ једну лулу изпушио, онда се истом сети, да он чека попу. Слуша код врата, — не чује се звекот крајцара. Отвори, — ал' у писарници нема никог. Не да изађе, — јест ал' врата закључана.

«Који то враг? — стане премисљати — је ал' та пона била код себе ал' баж тела мене закључати овамо? ...»

Док је он премисљао и довијао се, како је постао заточеником пошним, дотле је пона већ отпочео службу, ал' се уједно и сетио, да је сам своју љубоморност спрдњи изложио.

«Ох, преблаг и створитељу, — мучно се пона — што не учиниш сада чудо са мном, као некада са Захаријем што си, да онемим, ал' не, док ми жена не роди сина, него само док писара на поље пустиш. Ох, смилуј се, боже, пошљи ми светог слугу твог, да ме накази, да могу службу оставити па кући отићи.»

Ал' му се језик ни како не хтеде свезати, а кад већ то није било, а он је онда гледао, да се што брже окреће.

Сврши службу па јурне кући, — ни навору није раздао.

Код кујинских врата да нешто задржи, да прислушкује малку, шта се унутри збива?

Имао је што и чути: госпођа пона иде из кујне у собу, из собе у кујну, па лелече — «боље, да сам умрла, него да дочекам попу из цркве!» а писар иде непрестано за њом — «Та која је враг вама? Пустите ви мене на поље, па чекајте ваши пона, како знате! То је нидертрехтигкајт од њега, са мном такве шпектакле, такве гадне, безобразне шпектакле правити, да мене људе после вицује!»

«Дакле и њега мрзи то, што је закључан» — помисли пона у себи, и полак терета му спадне са срца. Отвори врата, а писар пред њега — «господине! то баш није била поштена од вас!» па оде, без да је пона имао кад и с једном речи извинити се. Уђе у собу, а пона са склопљеним рукама пође му се молити — «јао, слатки Симо, ја нисам ништа крива ... ти знаш, да си лепо закључао врата, а он на је аниут искрину крај мене у кујни ... ја не знам, — ваљда је на оцак ушо ... јао, слатки Симо ... ја знам ...»

«Тут!» — изадре се на њу пона, па корачајући тамо и натраг по соби, час тури прсте у косу, час се увати за чело па стане, час баци руке за леђа па опет мота тамо — амо, — а сирота пона као осуђеница стала крај пећи, покрила лице кецељом па јеца.

Како су обоје удесили, можда би то трајало тако све док не би какав гаров из комшилука дошао па свадио лонац с' банка, те их пробудио, — ал' иде звонар, носи поскуре, па још из кујне виче — «гости! гости!»

«Ха! какни гости?» трже се пона па истрчи на поље, а пона се пожурн огњишту, па стаде пирити ватру и тужити се на дрва, како су влажна, па само се пуше, а неће да гору.

Да је какав други гост дошао, никада не би могао посумњати, да су пошине очи од чега другог набуде, него од дима; а пона је као човек већ знао се наместити у свој свакидањи подожај. То кажем, да је какав други гост дошао; ал' што се силазаше с' кола, то беше попина мати, па пона кад спазе своју свекрву, а она ти удри опет у плач и у тужбу, пре нег што је јадна свекрва и у кућу им ушла била. Бадава је било све попино ућуткивање и исткање, пона се дотле јадала, док није на огњишту лонац прекипио, те је шорана на поље, да га остави. Ту је добила свекрва тренутак два прилике; да укори свог сина са хрђавог обичаја његовог.

Кад се пона из кујне вратила, да дочне пређашњу тужбу, већ је затекла свог појка у тешком кајању, али не знам, да ли из сопственог побуђења, или са материних речи.

Овамо, онамо — седне се и за ручак.

Кад било тамо око печења, ал' устаде ти мој појка са чашом руменике у руци, па се окрену својој младој попадији.

«Кристина; што је било, — било, ал' од данас ја у нашој кући никада кључ у брави заврнути нећу; и проклет био сваки онај корак, који учиним за тобом, кад ми ти не рекнеш; а запечатимо ову заклетву моју оба двоје тиме, што ћемо одма после подне отићи код нотарона у посету!»

Тај дан по подне око четир сата зачудише се

и стари нотарош и његов млади писар, кад им после куцања на врати — што досад још ни када — уђе пона са својом матером и понадијом. С прва мислише, да на тој срећи попиној матери имају благодарићи, ал' кад пона завска опростај од писара, што га је неотице у својој соби закључана оставио и чуше преображење живота његовог, — онда им спаде магла изпред очију.

И пона — не знам како ал' је држао реч.

Гавран.

Кратка исповест.

(догодило се у милицији)

Муж и жена посвађају се због телета, што је муж без њеног допуштења па вашар отеро, продо и опио се. Жена неможе срцу да одоле и да ту грдну штету прегоре, већ предузме да себи право код варошке куће тражи. Судија прими жену драговољно и рече јој да иде по мужа. Обоје стуне пред судију: жена огорчена против свог мужа, а он пијан још с вашара. Шта ти жено имаш против твог мужа упита ју судија али само накратко да теразумети могу. Нато жена предузме реч: Молим господине! мене познаје наш госп. мајор К. један честит господин! па мене познаје наш госп. капетан, наш госп. попа и сви ме познају, они знаду да сам ја једна убога сирота а то због ове пијанице овде; они знаду да ја с тешком муком ону кору лебца заслужујем, па сам ја с њиме ситну дечицу изродила за коју треба да се и он мало побрине као и ја, а не од бирцуза до бирцуза као што је он то научио, већ треба да се и он у какав посао замете. Ено разболело ми се оно најмање дете и на жалосна ми мајка у бриги да жива изтрунем, носила сам га у К. оном познатом врачару, па ондакара у Е. Соки врачари, и овде сам га носиле баба Соси — та ви је већ добро познајете господине, она тако, зна врачати и састављати које какве траве — па никакве помоћи, а он жалосници мени неће ни да зна!

Та добро, добро! ја те нисам зато пито, већ говори зашто ти твог мужа тужиш? рећи ће судија.

Јест господине, ја тужим мог мужа, овог овде што се најео комине, њега ја тужим овог хуљу а ја сам поштена жена, то ви господине и сами видите, а и сав наш комшилук то зна, јер ја сам оно мало што у мојој кући имам с мојом правом муком стекла. Оно мало жита што имамо на тавану оно сам ја са мојом најстаријем кћери крваво заслужила а није он. Моја

кћи господине она другом ради само да коју крајцару скуцка а он и то прождере, овај овде, мој муж господине! вите само како му је лакат кроз дороц испо, валда како су га његови пајтани од шатре до шатре за рукав вукли — како је гаће прогоро жалосна му мајко! валда кад је лулу палио, кад се није сав запалио!

Та немој ти ту њега сад загледати од пете до главе, већ говори што си дошла овамо, примети судија. Што сам дошла мој господине! нисам ја овамо из беснила дошла, већ што ме је нужда натерала. Ви му можете забранити да непије, та ето видите господине ни опанка нема, а прсти му кроз обојке вире, па како он мисли на зиму у трску ићи, кад новаца нема да друге купи, ја му немогу одкати, јер нити имам лана ни разбоја. Нек иде бос, тако му и треба! па нек зна како ће пити.

Опет она мени сад трску, опанке обојке и које какве ствари уплеће што неприпадају овамо, та пређи једанпут на саму ствар!

Да господине ни ствари никакви на свету немам у мојој кући; још он није ни једне чиније купио, није једног лонца ни кашике а камо ли што друго: Да се бар сетио Милице моје најстарије кћери, која је већ на удају девојка, па да јој је бар за оне новце што је сама заслужила коју сукњу ил реклу купио. Она сирота нема ни једне честите сукње да може у колу ко и друге девојке бити. Мора сирота у комшилук да иде код своје другарице кад оће да мало знате господине! — да мало обрве са шерпење нагари — кад већ морам и то на своја уста рећи! Знате госп. ни шерпење немам у кући.

Је си а' чула жено! продере се судија, а-ко ти једанпут непочнеш оно, чега си ради овамо дошла, него ми даје околишила будеш са којекаквим стварма, које се нас овде нећу, ја ћу тебе дати издеветати па онда још и затворити. Ја молим господине! ја се покоравам вашој заповјести и оћу да вам све кажем како је било. Ја сам госп. из Вилова, па док сам ја још у очиној кући била дотле ми је добро ишло; јер је кућа пуна свачег на свету била. Имала сам још два брата, оба су ожењена била, имала сам једну сестру млађу од мене, која је замном остала у кући.

Ја се удам за овог обешењака овде, који ми упропасти сву моју прђију што сам од најстаријег брата добила кад се он женио. Он ми даде два јунца и једну јуницу, које је баш овај мој пијаница дотеро и предо говедару да чува. Јел' тако било говори?

Муж само мане наливеом главом одобра-
ћи да је тако било. Ето господине! и он сам
признаје да је тако било, па мора сад и то при-
познати да је крив.

Та шта крив, ваљда што је отеро јунце
говедару? Говори једанпут праву кривицу, јер
ја њега не могу зато осудити.

Молим господине! ја опет кажем да је он
крив! Он је после она два јунца продо да ку-
пи коња и таљиге да може у варош по шљиве
ићи, а кад натраг дође да за жито продаје; а
ви сте господине забранили да нико несме
шљиве за жито продавати, јер ће се сотијати жи-
то извући, па после неће се имати одкуд пор-
ција платити. — Тако је жено, ти имаш право!
ми смо то забранили, па је л' он продавао
шљиве? запита је судија — Није господине!
одговори жена, како ће продавати кад је вов-
це потрошио и пораздава на зајам? па није ни
коња могу купити.

Е па да зашто га тужиш? кад он, ето си-
на кажеш није прегазнџо нашу заповест. Нету-
жим ја њега господине зато него за оно што ме
је највећма за срце ујело.

А то је? — брзо говори шта, продере се
судија! Оћу! оћу господине! Он је господине
продо јунце па је још само једна јуница оста-
ла, која се баш на покладе први пут отелила.
А ја сам се радовала Боже мој! да ћу опет
мало прџије стећи моћи. То теле, баш канда
је с' неба спало, тако је лепо било. Ал' ова
пијаница жалосници мени! дође једанпут од
говедара па каже мени да оће на вашар у Те-
мерин да иде. А ја му реко: Иди мутна те во-
да однела, ваљда ти је тамо слађе пити! — а
незнам жалоснама мајка моја! да је он теле од
говедара узо и с другом жарвом помешо да га
на вашар тера. Тек сутра дан чујем од други
људи што су с вашара дошли шта је урадио.
Кад ето ти и њега с вашера, пијан Боже мој!
једва стоји, па још ни кући неће, већ управо
пред бирџуз. Ја од један да полудим — ни-
сам могла моју велику жалост за телетом пре-
горети, већ управо вама да га тужиш што је
он моје теле продо. Но једва једанпут! сад
смо валда начисто? проговори судија. Јел
жено ти тужиш мужа: Што ти је теле продо?
— Јест господине, па новце попио! Зато сам
овамо и дошла, а не из беснила. Добро жено!
ти сад можеш ићи кући, а њега ћемо у бувару
па нек се испава, ти ћеш опет доћи па ћемо
ми њему већ судити.

Кад се човек испаваша и чуо да га је же-
на тужила, ал' незнајући зашто побоји се, те

брже боље у ливаде и украде једно јагње па
донесе ешкату на поклон. Јагње га сасвим
оправда а још више што је ешкату претио да
ће га издати: што је обштинску со крао. Тако
ти онд више није ни видео суда. Ето тако су
код нас судови.

М.

Није сито.

Једна мајсторица пошље шегрта у комши-
лук да донесе сито на послугу. Комшиница да-
де шегрту сито, али неко старо и на више ме-
ста продерано.

Шегрт га загледаше с једне, па онда с
друге стране, те ће рећи:

— Боме, госпођа комшинице, ово канда
није сито, ово је гладно!

Из Митровице

нам јављају да један лекар донде није
тео да се прими неког тежког болесника док
му овај сто форинти готови у напред на изпла-
ти. Болесник изплати и сутра дан умре. Сад
нико боље него лекар, који олако до стотинар-
ке дође, — само још да није пустог Змаја, ко-
ји и то чу, па ево препоручује г. лекара као
мустру поштења и некористољубија, свима бо-
лесницима а особито богатима, које овај лекар
понајрадије лечи.

Придика.

Драги пријатељи — придикувала је једна
квекеркиња у Филаделфији — човек је најчу-
дније створење. Ал' нада свим три су ствари,
којима се чудити и дивити морам.

1. Морам се чудити и дивити што се де-
ца муче бацајући се штапом на воћку, — да
мало почекају воће би им и само у крило пало.

2. Морам се чудити и дивити што су љу-
ди тако луди, тако рђави па један на другог
војују, да један другом главе дају, — да
оставе један другог на миру — би свако и по
себи умрло.

3. Морам се чудити и дивити, што млади
људи иду за девојкама, — да се окану тога,
девојке би лепо за њима ишле.

Ф

На каси.

Н. извади билету за пароброд, даде стотинарку, а касир му врати кусур. Н. изброји новце, (док је избројао прошло је два три минута) — па наједаред ето ти га касиру

Ви сте ми, господине, рђаво вратили.

Е где јако, па сад ми кажете, нисте могли пре рећи, нема ништа, нећу па за шта да знам!

Е, добро, добро, кад је вама право мени је право, дали сте ми 1 фр. више.

Учитељ и ђак.

Учит. Шта то значи да треба у зноју лица свога лебац јести.

Ђак. То значи, — то значи, да треба до-
гле јести док се човек не озноји.

Мати. Стевица, а зашто плачеш?

Стевица. Јесте, сви једу кестена.

Мати. Па једи и ти.

Стевица. Јесте, — ал не могу више.

Мати. А ти мети у џеп.

Стевица. Јесте, — ал не може више да стане.

Како се моја стрина до- сетила.

(За чанколишку читавку.)

Јакова Муктацијћ није спадао баш у нај-
благообразнију категорију људи. Особито је на
јелу био чанколиз. сирјеч „шмароцер“. Он је
сваки дан долази код мога покојног стрица и
цуњао по кући овамо онамо де ће шта наћи да
поједе. У виоци од једног асталчића обично је
био по који комад печена меса или теста, па он
чим дође прво и прво отвори ону виоку, да ви-
ди, еда ли каква јестива.

Напоследку се досади то мојој стрини, те
науми да се отресе беде. С том намером нађе
она неки стари прљав фланел, исече га на три
четири дугуљаста комада, замочи их у јаја, о-
топи масти на ватри, па метне замочено кома-
де од обојка на маст, а кад мало постоји, из-
вади ту мочу на тањир и метне у ону виоку.

Мало час ево ти Јове. Како дође не на-
зове ником ни номоз бог него отвори виоку и
кад виде шта је у њој, примакне к асталу сто-
дину, па се рашири онде као какав солгабиров.
извади тањир на астал, па ће засукујући брке
рећи: — Ех, ово је деликатес! Дежене а ла
фуршет да не може бољи бити!

С тим речима узме онај већи комад из та-
њира обема рукама, метне у уста, стисне зуб-
ма и повуче. Маст и јаја свуку се са обојка,
те овај остаде го као од мајке рођен, или у-
право као на ђубрету нађен. А кад то Јова
Муктацијћ виде, намргоди се онако солгаби-
ровски па прогунђа:

— Кад вам ја дошао у кућу, онда вам
бог дошао!

Зграби шешир и као опарен оде, нити
је икад више завирio у кућу мога покојног
стрица!

Вежбање

у писању дипломатски нота.

Од како су тонови умукли и од како се
престаше сабље крзати, почеше се наново ди-
пломатске ноте писати. То се већ сад тако у
моду увукло да сад већ сваки ђаво зна ноте
дрљати.

Идем и ја за светом пак ћу сво вежбања
ради да напарам неколико дипломатски нота.

I.

НОТА.

Благородном и високоученом господину К.
професору у К.

Кад ви високоучени господине, децу, коју
су вам родитељи ради изображења поверили,
коњима, магарцима, валовина и сви-
њама називате, и то јавно у школи. — жели-
ли би знати шта сте ви онда? Коњушар, Го-
ведај? Или свињар?

свагда на услузи гатовјејши

Баук.

II.

НОТА.

Његовој Екземунцији господину С. изда-
вателу „Босанскога весника“ и „Босне“
вредном босанском родољубу за турске па-
ре, облапорном витезу турског ордена ше-
ретифтихара и проч.

Живео!

Само тим путем напред, врли родољубе,
куј и даље у звезде мудрост и великодушност
турски ефендија муфтија, оца, мула и кадија,
— па ако ти Турци не буду благодарни, раја
ће ти за цело по заслуги награду одмерити и
на високо те подићи.

твој

твојој се мајсторији дивећи

Баук.

III.

НОТА.

Чесњешим аркимандритом, игумемом и наме-
стником Сербских намастира.

Во Христје братијо моја!

(то ми тек не можете одрећи.)

Амин, амин глагољу вам. В начаље бјеху
калуђери пустињци (до душе има и данас
доста пусти) и ходјаше облечени в кожи звер-
скија и вуненом дороцје, ликом опасани; њиње
бо идут свјати отци облечени в ризи свиленија
и порфирнија и чојанија деаки и лакиранија шти-
флетни, аки би какве великоже били.

В начаље се бринуша свјати отци токмо
о спасенији душ чловјеческих и постиша ја-
душчи токмо хљеб и кареније билноје и пијуш-
чи токмо воду. Ниње обратиша они бригу своју
и на воспитаније благоутробија и благочревија
својега со шунками, кобасицама и прочиљ мја-
сом пијушћи при том ако не шампанскоје а о-
но саму салаксију, — е па онда није чудо
што су разоди манастирски понајвише већи од
приода, и што немате чиме нашу сиротињу да
подпомажете „нашим јавним заводима да при-
течете.

IV.

НОТА.

Премудрим новадским новинарем.

(Енергична нота.)

Ако се горефаљени (долекуђени) новина-
ри, не оканете Милетића, Ђорђевића, Патоше-
вића, Павловића и т. д. грдијама обасипати, а-
ко се не узмете у памет већ наставите пресне
лажи, и угурсуско блебетање, онда, тако ми
трипут имена Божија! — онда ћемо морати сви
— попуцати од тешка смеја.

Баук.

У Вршцу.

Избор мајкиног ђака.

(Ради неподражавања.)

Преда мном је стојић неки мали,

А на њему књиге и бокали :

Књиге нећу, бокале узећу.

Крај бокала, пуна винца стара,

Стоји перо, а стоји цигара;

Перо нећу, цигару узећу.

У школи ме позивају вредни,

А у крчму зову опет жедни :

Мам'те школе, срце крчми воле.

А кад дође време мога брака,

Биће баба, биће девојака.

Бабу нећу, девојку узећу.

Н. — О.

Лекарска савест.

Десно сам се једанпут код мога пријате-
ља, који је био лекар. Ми у разговору, а уђе у
собу један сирома ђак и замоли овако мога
пријатеља.

— Молим вас, господине, да ми дате једно
сведо чанство да сам здрав, јер сам рад да
ништем штипендију; и једно сведо чанство да
сам болестан, јер сам рад да због неки
домаћи околности изостанем две недеље од
предавања.

Мој пријатељ седне тако за астал и на-
пише две сведо чбе, па у обе вели, да је до-
тичног „савесно испитао.“

Искрена жеља.

Ко сме рећи, ко сме рећи,
Гром да га не скруши,
Да намика Мађар немзет
Не лежи на души!

Ко сме рећи да нам није
Мађар хаза драга?
Та ја желим да постане
Орсагок орсага.

Нека дође Ердељ амо,
Сетријаска, бене!
И фијуму молим лепо
Нек се амо крене.

Нека буде троједина
На орсагђилишу,
И сви Срби и Хрвати
Што уставно дишу.

„Доста, доста!“ — Није доста —
Нек се хаза шири.
Галицијо, оди и ти
Овамо завири.

„Елиг, елиг!“ — какав елиг!
Што би закашњаво
Ми имамо и на Ческу
Историјско право.

„Аз еб ата, теремтете
Много је партаја!“
Што је добро није много,
Нек дође и раја.

Нек и Босна дође амо,
Наша Босна стара,
Нек с' и она на ђилишу
Мало разговара.

То је жеља најчистија
Мог лојалитета,
Нек се шири домовина,
Том устав не смета.

На почевши од Мађара
До Румуна, Тота —
Да бранимо јоганикат —
Нек иде ад вота.

Кад нас буде тољко много
Тад се тешко греши. —
Тад не марим, нек је право
Што већина реши.

Писмо Петера Вајнбергера.

Либер Смале!

Ја нисам била на тој гротартиг дијети, кад су два србска посланика пробала мађарску акустику, а други девет су се класично владале т. ј. сваки је један Тацити био, и чућајући су одобравале, т. ј. здраво чућајући здраво су одобравале, или вас дас шенсте ист, сасвим чућајући сасвим су одобравале и подиомагале њи. Мођарска је акустика така добра била, да што год ко неће то не разуме, — т. ј. није — што год ко разуме то неће, — дас хајст : што год ко оће то неће, и то не ваља, — што год ко неће то мора . . . та не могу да се ауздрукујем, а ти ме већ разумеш.

Неко људе каже да не ваља зашто нису Србе на памет говорили, и други кажу баш то ваља, јер, каже, треба њима једаред прочитати. — И акурат прочитале су им. И акустика је им фрајен много боља, ми смо овде врло добро чуле, и разумеле, а и мађари су чуле и разумеле и Деак је на лево уво чуо да су неке профетајуће биле, па је реко *Nemo propheta in Magyarország*, т. ј. они су профете који су данас били неми, и то је била комплимент другим девет србски посланика

Један мој комшија увек сад каже, да је то добро профетајовати, јер да сме пре буне једно другом стогодишње календаре читали и толковале, не би Милетић ишао у жајкашки баталијун да проба звона, ни Стратимировић у Темерин да прави илуминацију, ни Септкирали у Врбас да се спрема за доктора медицине, ни Деак у Морбедер да се штирцује у воду за рехц- и линкс-континуитет.

У Новом-Саде нека ништа ново — да познајемо ко је луд, а ко је пакосна, а ко само

ћути па у заседа пушки пуни, а коме је врана мозак попила, с коме је жена мозак заврнула, ко пише скандал брошире, ко плаћа, ко се смеји лудом послу, то је старо.

Крис ти гот!

Абуказемијаде.

— Абу-Казем прошао једанпут о Ђурђеву-дну покрај једне редакције. Чује певанку и разабере ове речи: „— нишчих заштититељ, цареј поборнице, по-бје-до-но-ш-че великомучениче Георгије —“, а то је тропар С. Ђорђу. Абу-Казем се одмах сети, да су ти људи тај дан свечари, т. ј. да им је патрон С. Ђорђе.

— Један странац тражио епископску печатњу у Н. Саду. Дође већ како су га упутили до Медзковићеве куће, ал' опет није знао баш зацело, је л' то та кућа, пак запита Абу-Казема који се баш ту десно: Ала молим вас, каква је ово кућа? — то је споменик Доситеју Обрадовићу, одговори Абу-Казем.

— Господо! Абу-Казем је видео, како је Деак тукао и парао Тису. Тисине су груди биле сасвим усколебале. А то је све било — приповеда Абу-Казем — кад сам ја био пре у Чуругу, па нови пароброд „Деак“ прошао Тисом реком.

— Новосађани су се од веко доба почели тужити, да путер, сир и све, што на пијаци купују јако смирди. Пиљарице и млекарнице куну се, да је све фрешко и да је чисто рађено да дакле оне нису криве. Позову напоследак Абу-Казема, да он види шта је томе узрок. О људи божији, речи ће он, кад је ствар размотрио, та зар ви не видите да то отуд долази, што те жене завијају све те ствари у „Напредак“ и „Србобран“.

— Абу-Казем је приметио да наше жене нису тако понешене за модом, луксузом и да не маре тако за „лустрајзмом“ по великим варошима. Док жене дрги народа пуне својим мужевима уши са „Паризом“, „Лондоном“ и т. д., наше жене спомињу мужевима само једно просто сремачко село, и то Купиново.

— Абу-Каземове очи падну случајно на „Србобран“, и то баш на потписе под неку адресу. Прво име што је опазио било је „Н. Сленичев“. — Но, овај је бар искрен! помисли на то Абу-Казем.

Како бива кад је председник министарства уједно и државни министар, а овај уједно и министар полиције.

Председник минист. грф. Белкреди. Ви имате реч, господине државни министру, грофе Белкреди!

Државни минист. грф. Белкреди. Ка што поуздана известија јављају, народ је добро расположен. Система се наша у обште фали. Ја молим и г. минист. полиције грфа Белкредију, да нас и он извести шта зна о мишњу народа.

Минист. полиције грф. Белкреди. Ох, народ је тако задовољан, да боље бити не може. Ено читајмо само шта један раденик у име многи у Винер Журналу пише. — Нико нигде ништа противно нема.

Председн. мин. грф. Белкреди. Е кад је тако, онда можемо слобо — то јест без бриге и даље ићи путем, којим смо ударили. Ја се радујем да је тако, и пристајем уз предлоге које је г. државни минист. грф. Белкреди учинио.

Државна минист. грф. Белкреди. Ви сте, Екселенцио, одвећ добри.

(Свршетак седнице. Њ. екселенција државни минист. грф. Белкреди пружи своју десницу минист. председнику грофу Белкреди, који је својом левом руком стисне, и растајући се од Њ. екс. министра полиција грфа Белкредије, пријатељски се осмејује нањ. Све три екселенције изађу кроз једне врата. И по томе можемо рећи да је све оно измишљено, што се говорило, као да се ова три министра не слажу).

Дечија фала.

Перица. Де ти разби ора, моја мати може сваки ора зуби разбити.

Милица. Е, ал моја мати свако веће извади све зубе, и скине сву косу, — де ти ако можеш, — да!

— Румљани, као што чујемо, стиде се што давно нису бирали учитеља, — и неки се спремају да се опет као прави Румљани покажу.

Пророчанства.

I.

И доћи ће време, и није далеко, и свет ће отворити очи а крпине ће се увући у блато безсрамија свог.

И оцеви ће приповедати деци својој, да је било време опасности, кад су срби требали људи, а било је зликоваца, који се блатом бацаше на свакога који је носио народ на срцу, који је био бољи и обичног.

И деца ће питати, кажи нам имена ови чудовишта, и оцеви ће казати, оставите, имена су заборављена.

И то ће време доћи. — или ако не дође неће бити Србаља, демон ће славити победу над гробом свести србске — онда је свеједно, онда нека Бог буде милостив душама коварним.

II.

И доћи ће време, и није далеко, и Мађари ће се питати: зашто смо ми слепи били.

А други ће рећи: и на нашим очима копрена је била. И земља ће казати ја сам обшта, и дух ће рећи ја сам вечан, и слобода ће рећи ја нисам благослов једноме него свакоме.

И мржња ће погинути, и људи ће се загрлити, и сунце ће сијнути — и сви ће рећи опрости Боже грехе праотаца наших.

III.

И доћи ће време, — и није далеко, и људи ће се поклонити истини, и слободи, и слобода и истина неће се поклонити никоме, и сви ћемо се поклонити њима.

И нико неће бити велик ко није пун духа истине, — и мали ће казати ми смо мали, а велики ће казати ми нисмо велики, — велики је дух, висока је истина, велика је слобода. Један је Бог над свима народима, један је дух који живот одржава.

И велики ће дићи мале, и мали ће приврнути велике — и пева ће сви химну једнакости — и демон ће скочити у огањ који је спремао људима. И свет неће бити ни како ни рај него ће бити свет, — и људи ће бити људи и живот ће бити живот, а Бог је увек Бог, — а кћи је његова истина и слобода, које и данас живе ал су очи наше слабе да и'видимо и познамо.

(продужиће се.)

Из света.

* Ал је ђаво францески лист „Illustration“ приповеда како су ђаци и грађани Деаку серенаду правили, — а он (Деак) тако је одушевљен био, да је сишао доле међу њи и с њима на улици чардаш играо.

* Б. Мишка се тузи да им не дамо ни то да себе Мађар немзетом зову. Себе, бачика, можете звати, како вам драга воља иште. Ал, ма сви депутирци девет пута ћутали, Змај не сме допустити да је он лист мађар немзета.

* О „Србадији“ нам јављају да је мртво рођено дете. А кад ће се у србији што живо родити?

* Г. Чакра уверава велики србски и словенски свет путем Напредка, да он онда и онда није чистио. Знамо ми и без тога да се у ту целу ствар и нечастиви умешао.

Овде је приложен Оглас на економски лист

„СЕЉАКА.“

Публика наша ваљда неће допустити да једини економски лист наш са неучашћа изгубимо. Осигурајмо мужи-вот, пак онда тек можемо од њега искати да се барабари са страни такови листови, који сто пута више публике имају.

Р е б у с.

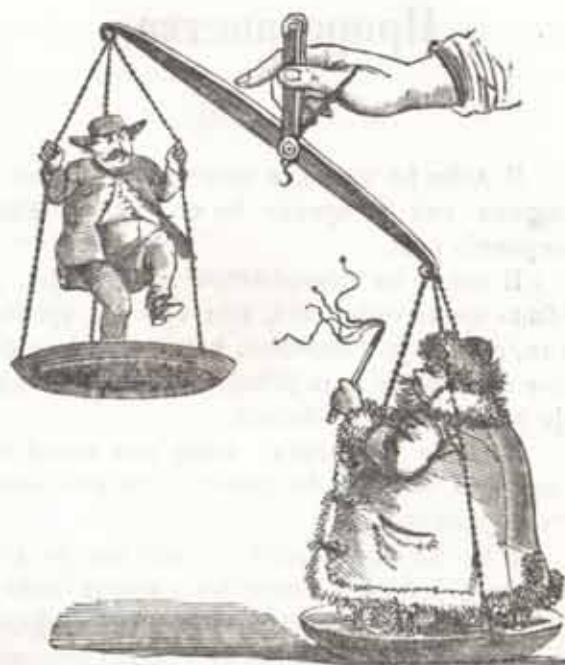
Одговорка ребуса у броју 17 и 18.

Све црње и горе.

Одгонуше г. г. Т. Стојинић трг. у Врбасу. Јов. Потоковњи у Темишвару. Ј. Поповић у Пожуну.

Оћетели овако — т. ј. *vót a numeranatur* — како ли се каже!

Јер ваља нећете овако — т. ј. *vót a poderantur* — како ли се каже!

Лешњица.

(из Н. Сада.)

Кад је Србобран, као што г. С. сам вели, „служио туђим интересима“, а у исто доба и његов орган био, онда би, какав мудри пријатељ логике могао запитати, а чијим је интересима онда служио г. С.! Зато треба човек да пази или какве органе бира, или шта о њима говори.

Каква је разлика између „Србобранона-предка“ и старог „Комарца“. — Разлика је та што је „комарац“ поред грдна и нападања доносио и илустрације.

У Н. Саду запита један шајкаш неког Новосађанина: „коме купују Чивути коње? Турцима, да ударају на њима на Русе. — Е да, узимају они коње, да на њима иду у Азију, јер су се они и досад тукли са Русима, па нису требали кона.

Неко је претрио своје иначе пријатељу да ће га бацити у сред блато, ако не подишше ово или оно — —; и акурат сутра дан види овај своје име у Србобрану.

А. Оћетели подписати ово —
Б. Нећу.

А. А колико имате ви авлаја на вашој кући.
Б. То јест, — оћу, оћу, оћу подписаћу.

Ко је најважнији човек кад нас Срба? — г. Чакра, јер о њему наше новине највише говоре.

Напредујемо.

И Срби су разумнији
Нег што беу лане, —
Није доста Мађарима
Опсовати тане.

Није лако данас купит'
Популаритета,
То још није сталан Србин
Ког мрзи дијета.

У народа сто очију
Неумитно гледе,
Па провиде кроз ордене
Дал што тежње вреде.

Обзиру се на путове
И нове и старе,
Па завире и у душу,
И у буџеларе.

Број 21. и 22.

Година III.

Змај издаван двапут на месец, једаред на целом, други пут на по табака.

Писма се шаљу у
Пешту,
Grünbaumgasse Nr. 23.

У ПЕШТИ
за прву и другу половину
Новембра
1866.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по године. Наручити се може на кад али само или од 1. или од 13 броја.

Поједини бр. стоји на целом табаку 22. на по табака 11 новч.

👁️ Позив на предплату. 👁️

Да би стекли симпатије у србски Бизмарка, да не кажу е трчимо напред, ево остасмо у два броја остраг, кушајући стрпељивост публике наше, да видимо јели на том путу да постане славан народ, — умели чекати.

Закаснили смо се и зато, да не морамо нпр. чистити нову годину, да се не би за рекли : Да Бог да и догодине тако исто напредовао, и т. д.

Закаснили смо се и зато, нека поватају други, преко нужди, листови места за софром публике наше, а „Змај“ кад напоследак дође, нека му се искрено каже или : Од одатле незнана делијо! — или : За доброга госта има места доста!

Закаснили смо се и зато, што смо гледали како се богаташки синови од солдатије изкупују, па смо премисљали којим би се начином и ми сиромаси изкупили.

Још два закашњена броја од год. 1866 којима се пред публиком нашом „интересантни“ правимо, већ одоше да и преса (ал не она слободна) гњечи и цеди, и који дан ће вам изгњечена и изцеђена на колена пасти, па онда тек наступа нов живот, онда тек почиње нова година, — змајевска години, коју и уједињена омладина признаје, па зато и није тела свој календар прије да изда.

Ми, који нисмо тако прости, као онај што није знао шта то значи Вер-гезец, већ је узео речник, па нашавши у њему да Вер? значи ко? а Гезец значи закон, био је уверен да Вергезец треба превести са питањем : ко је закон? Ми ћемо се по духу времена, обзирајући се на Вергезец (ал не верге-зечки) владати, и

„ЗМАЈА“

1867. године писаћемо замућеним барутом; артија ће бити така да се могу од ње, за невољу и вишеци правити! многа точка биће ђуле; удивителне бићеду бајонети; паузе бићеду кратке; досетке ће бити оштре; титуле ће бити просте; кориговати нећемо плајвазом већ оловком; песме нећемо делити на строфе већ на батерије; у њима неће бити љубав платонска, већ ватра „платонска“; циљаћемо усред нишана, де је најцентралије; истраживаћемо шпијуне и саветоваћемо им да први међ непријатеља иду; гледаћемо да нико не преводи вилозове него јунаке; лозингу ћемо као највећу тајну чувати; пазићемо да нико заставу не изневери; маћемо змајевски крили, да пушчани дим иде тамо куд треба, а ми да се можемо добро оријентирати, једном речи трудићемо се да будемо Змај, каквог треба година 1867.

Упрочем позивајемо се ми врло добро и без програма.

Змај ће излазити двапут на месец кад на целом, кад на по табака.

Предплату приимамо само на целу или на по године и то само или од Јануара или од Јулија.

Цена је на годину 4 фр. на по године 2 фр.

Скупитељима који на целу годину напред предплату пошљу уступамо 15. а који на по године пошљу 10. процената. И пријатељски и позивамо да нас у предузећу подпомогну. По имена без новца нека нам не шаљу, ма ко стојао добар, јер то никако нећемо моћи уважити.

Сто примерака одрисали смо, да и, занста сиромашним, свештеницима, учитељима и ђацима у по цене шаљемо, таки нека се што пре јаве пославши или 2 фр. за целу или 1 фр. за по године, док се није број стотине напунио.

Предплатнике молимо да пазе коме скупитељу новце поверавају, — јер смо ове године јако ожежени.

У Београду и за целу Србију купи предплату г. Прока Теодоровић.

У Новом Саду молимо да се предплата преда или уредништву Матице, или г. Миши Димитријевићу код бела бурета (до Платонове типографије) или г. Лази Јеремићу на пијаци код пужа.

Ако се накупи Змајевитији чланака и илустрација које због преске околности у Змаја ући не узмогу, онда ћемо или одкинути од оних цели табака половину, или (према броју предплатника) и без тога издати неколко пута по једну свезицу :

„ПРИ ЗМАЈКА“

који ће се предплатницима Змајевим бесплатно под крајцбандом слати.

А дужнике, који учинише, да је Змај ове године тако кубурно излазити морао а и сад због њи рама молимо, да неодлажући свој дуг пошљу, јер ћемо другчије морати првим бројем 1867 године све поименце опоменути.

Животошне велике идеје.

Нико не зна кад се роди,
Идејца дете мало,
Обично су рутне ноћи,
Није свету до ње стало.

Ко је прими? ко је поји?
Ко јој дадне мрву раче?
Та нађе се подекоји,
Који љуби сиротане.

Гола, боса снегом прти,
А на лицу ватра жива,
Господски је гове рти,
А она се осмејива.

Нема леба — она ћути,
Дажд је бије, енерг је веје.
Неки кажу : врашко дете!
— Великаши не виде је.

Друга деца лепо просе,
Она оком милост дели;
Друга опет свилу носе,
Ал њу ни то не узвели.

Рано рани, много оди,
Већ по мало сви је звају,
Већ је многи радо приме,
Кад је други изагнају.

У колеби стече браћа,
У самоћи друга мила, —
Сваке ј' зоре трипут јача,
Него што је синоћ била.

Па све јача, све сјајнија,
— Већ почеће крили брзи —
Сад тек има ко је љуби . . .
Сад тек има ко је мрзи . . .

Сад тек лети кроз висину,
— Јато тица уз њу поје —

Сад тек неки за њом гину,
Сад се истом неки боје.

Збори јасно, збори смело,
Збори свето, збори ново,
Са очију спада тама
Што ју нако давно ково.

Сад је душа целог света,
Устривљени пиљез врви,
Један поглед — па да г' стоји
Један корак — па да смирви.

И мало се век заори,
И мало се свет затресе,
С неба падне нешто звезда,
Њезин венџ да уресе.

Понда мирно нова слава
На престолу седи своме,
Душману би праштао тела,
Али нема више боме...

J. J.

Писмо Петера Вајибера.

Либер Смале!

У аусштелунгу у Паризу биће и главе аустријске министера што су и изгубиле у великој дужавној забуни, (тако каже оно након-отно Болонд Мишка); — ти ћеш сад правити рђаве вицеове, па ћеш казати, зар Београдски министри немају главе, да и њихове парадиреју у паризу на аусштелунгу? Зар Београдски цилиндер није ебенсо шунаљ као и Бечки? Зар се њихова глава не пуши тако исто? — Немој правити рђаве вицеове, Либер Смале! Бечке министаре нису такве као Београдске министаре. У Бечу се није нико родила да буде министар, па ако оде један, доћи ћеш други. Ал у Београду, ко је сад министарац, тога је његов мајка родила, да то буде, да народ не пропадне без њега, ни он без народа. У Београду се можеш променути време, можеш променути околности, можеш се променути ефенд-лихе мајинг, и политик и план и све, само министарци не. Зато се треба њима поклонити, (или коме је жао да се поклониш неке се продаш, па ћеш боље напредовати него ти).

Јесте, мој Либер Смале, ниси ти ни чита-ла Београдске појезије, како ће да се зидаш велика обштинска кућа, да ће да се пијеш ви-

но у здравље свога кнеза, па да се не плаћаш кирија — кирија да буде бадава — па онда појета шапће на уве да је велики план, какав је, то не требаш нико да зна, генуг кад муза каже у песми да је план велика, ауф дас мора свако да изкочи из коже, — да тако се певаш кад се оћеш што велико да урадиш, јесте мој Либер Смале, ако ниси знала.

Ал ја видиш ти нећеш да разумеш, ти би све плакала зашто није овако, зашто није онако; какав је то патриотизмус? Видиш у Миш-колицу је ономад изгорела цео Штајерајт, изгореле све протоколе и манунге, па Мишкод-чаници нису плакали, јуначки су се владале, — дас си ид мордајте!

Шта има у Пајзацу ново? чекај да се сетим —

Знаш ли ти кад си једаред у Комарцу из-малао Хери фон Никовић, а он је онда пла-кала, да ти кварин дисциплину. — да боме, ти ниси била директор, па си могла кварити дис-циплину, сад он није директ, сад можеш он ква-рити дисциплину и писати у Трбобран о Ња-цима против професора. Видиш, он од тебе учи, а ти од њега нећеш.

Кажу да се сарбска лезеферајн сад тек шир-ри, од како је одступио г. Милетић. Отишла сам да видим, и акурат, или је сала шира, или је мингидера мање, ал сад могу у њој комо-тније дремати него пре.

А у гевербферајну за радиност, ту је опет све уже и тесније, тамо још не идем, јер ме плаше да се тамо не можеш дремати.

Кад прође трговачки бал, немај бриге, јавићу ти

даји

Петер Вајибер.

Младожења у пришком блату.

Трагична гатка-

I.

Они ме позову у пивару.

Они, то јест моја братија, мене, то јест Абу-Казема.

А ја би за њима и у воду и у ватру, а да како не би у пивару. Шта више, ту нећу само за њима, него макар и пред њима.

Ја, то јест Абу-Казем, пред њима, то јест мојом братијом.

Елем поседамо ми за један округо астал. Али најпре смо то јест ушли у пивару.

Ми, то јест ја Абу-Казем и моја братија. Пива! повичу моји другови.

Келнер — наравно Немац — отрчи таки да им жељу испуни. Мени је то чудно било, како то да Немац тако свесрдно оће да да оно, што Срби желе и ништу. Али сам се ипак довио, шта је томе узрок: прво, што су они строго заповедали, а не мољакали, а друго што је брат Немац добро знао, да ће они све то скупо исплатити. Да су пак они све то напред исплатили и заслужили, па сад само дошли да им се њово да, верујте да не би добили.

То ја добро знам, ја то јест Абу-Казем.

За асталом, што је био близу нашег, седела су два капутлије. Капути су им били прилично масни, али не верујем да ће бити с тога, што често једу печења и масни колача. Ја не знам како је то, да та господа и други богати људи, који само измишљавају чим ће омастити бркове, који само штудирају, какво ће масно печење данас, какво сутра, како је то велим, да та господатако чисте и лепе хаљине им ју, а сиромашак, који скоро сама су ва леба једе, увек је мастан и прљав! Један од наша два комшије накривно је био мало шешир и ватрено приповедао нешто своје пајташу, који је само намргођен седео и ћутао. Главу је мало спустио, очи су му понајвише склопљене биле и само би и онда отворио, кад му глава мало посрне над асталом. По свему том видело се да о некаквим важним стварима размишљава. Може бити да му се баш онда врзла по глави сентенција Хеглова, да је „биће“ и „ништа“ свеједно. Можда је баш у тај пар размишљавао, да ли је то истина или је само фантом немачке филозофије. Може бити да је мој комшија мало по мало и на те мисли дошао, да л' је Хегл место „биће“ може бити тео рећи „ниће“, али у том случају јамачно му није могао за право дати, јер друго је то „пити“, а друго је немати „ништа“. Што се мене, то јест Абу-Казема тиче, ја држим да је Хегл имао са свим право кад је казао: „биће“ и „ништа“ то је све једно, и то је, држим ја, највећа мудрост не само немачке филозофије, него што је још славније, и њово политике. Јер кад ти се рекне да чекаш и да се надаш, „биће“ то је онда свеједно, као да ти се каже, не ћеш добити „ништа“.

Ја сам баш тео да чујем шта тај мој комшија тако жестоко приповеда, па да се за то време не би морао с мојим друговима разговарати, те приповедања не чути, пауим да заштем од келнера какве новине, па да бајаги читам, а овамо да слушам. Али се побојим да се не заборавим случајно, па да се не зачитам, ако опазим што вредио и паметно у новинама, те ће ми опет умаћи што да не чујем. Да се од те опасности сачувам заштем, „Србобран“.

Моја братија загрејана поче се живо разговарати, а ја сам међутим бацио пажњу у комшилук и од прилике саслушао приповетку мога веселог комшије.

То је била историја његовог пута у Приг, кад је ишо да проси девојку. Како сам утубио онако ћу вам приповедити, а ако вам се учини да је што лагарија, не бацајте на мене кривице.

II.

Даклем овако је од прилике мој комшија приповедао своје дубокозамисљеном другу.

— Шта ти знаш, ти не знаш ништа. Ко си ти и шта си ти? Хе мој брајко, да си ти видео како су за мном трчале девојке кад сам ја био момак на женидбу. Ја сам био најлепши момак у целом селу, а наравно, нисам био макар ко, и макар шта. Мој је мајстор радио за натароша, кнеза и сву господу, па и сам велбаб је код њега крпио плундре. Хе, а за мене су знале све врајле што и је год било у атару, јер мени није било пара на далеко. Мого сам узети коју сам год тео, свака би једва чекала да је просим. Жао им је било само што нисам женски шнајдер, него мушки, а све би код мог мајстора давале шити аљине. Мој брако, да ти знаш како су се у мене врајле заљубљивале, ама као мачићи! Ал ја наравно пауим да не узмем ма коју. Маца мајстор Јашина није била ружна девојка, ал је била мало шантава или што наши кажу: била је на леву ногу шта ми радиш; Сокица Глише звонара била је лепа цура ал баадва се она око мене врзла, кад није имала ни крајцаре; а Насту Лолићеву не би мого узети да ми уз њу даду пљад — ал већ онда би се мало промислио; него од свију се мени највећа допадала Ката мајстор Гавре Шантића из Прига. Што ти је то била девојка, то више нема под небом. И сама Вирса врачара рекла јој је, да ће она моја бити, кад јој је бацила пасуљ.

Ката је одлазила често у наше село код

њеног ујака касанина. Ал то је све због мене било. Свако вече смо се на само диванили, и она је била у мене заљубљена на сву меру. Хо брате, што ти је то била лепота, ама као царица. Тако ми овог вина (а пиво је било у чаши), ја нисам тако лепе девојке у мом веку видео. Мало по мало оставим ја све редом, а само сам се с мојом Катом мешао.

— Като злато, рекнем ја њој једаред, ја ћу доћи тебе да просим, сутра ћу се ослободити за мајстора. (Даклем као што видите, тек што се ослободио — за мајстора, одма оће да се опет напово окује — женидбом. Ал тако је то у свету. Абу-Казем.) Оћеш поћи за мене?

Наравно да је једва дочекала и одма други дан оде кући у Приг.

Сутра дан се ја ослободим за мајстора. Што је мој ремек био израђен, то више нема. Мајстори нису могли да се начуде и надиве, веће да не памте, да је когод такмичар показао. Ал бадава, што браца Јефта изради, то не може више нико!

Е сад се ваљало справљати на просидбу. Шта ту ваздан, што пре то боље. Најмим ја таљигаши, да ме вози у Приг. Њилим није смео валити преко шарага. Ја леп млад, обучем се красно, на мени аљине од самог сеглутуха, извазим се на таљигама онако салгабировски, чибук до предњи шарага, ногу пребацим преко лотре, па ајду Приг.

Дан је био леп ведар, ал ти се стаде мало облачити а ми у шуми. Спусти се бого плусак као из кабла, а ми до Прига имамо још по сата. Нигди заклона, а коњ једва вуче. Псовоа сам кочијаша што ме је преварио да има доброг коња, а он је опет виком: цаба ти и кирије! Једва стигнемо пред Приг. Били смо ти, знаш ли, као моча.

Хо, мој брајко, сад што се догодило, то никад заборавити нећу. Страота је то брате и сад ме грозница вата кад се сетим само.

Кажем ја кочијашу да тера у бирцуз. Уђемо у Приг и пођемо бирцузу. Киша је мало још падала, али блато је било до главчина, а по барама могао си ићи на чамцу. Идемо, идемо, а наједанпут — буф, избаце ме таљиге у сред блата. Испала чивија а стражњи точак изашо, те се таљиге изјере и баце ме у сред највеће брље. Све сам се давио у блату. Али ни то није све. Из неколико авлија потрчаше велике неке вашке на мене, па као да ће да ме ваде из блата, шчепају ме за аљине, па вуци сваки себи, а кад аљине издераше, поче-

ше за ноге ватати, и једва их је кочијаш левчом растерао од мене, али су још једнако лажале мало подаље од нас. Ја се једва исправим у блату.

На нашу псовку и лавез паса искупи се многи свет, па нас гледи, како се мучимо. Кочијаш нађе украј пута неко дрво, па садеље нову чивију, и намести точак, а ја сам дотле стајао као обешенјак покрај таљига, сав од блата умешан и издрапан. Да умрем од срамоте. Али ме је опет тешило то, што ме у Пригу слабо ко познаје, а ја ћу одмах после подне натраг у моје село, па ћу други пут доћи, да просим девојку, јер ово руво, што је сад на мени када није баш за младожењу. Али наонако и у зао час по мене и моју срећу, боље да сам умр'о, него то што сам дочекао: погледим пред кућу, пред којом су се наше таљиге заглибиле, и имам шта и видети, она, главом она, — моја Ката. Еј, наонако! Кад нам се очи сукобе позна она да сам ја, па одмах утрчи у авлију, и више није изишла.

Тај дан после подне вратимо се од куд смо и дошли.

Прође после тога неко време, а ја би нио да просим моју Катку, али не знам шта сад она мисли. Све ме је копало, док не одем најпослед код њене ујне касаровице, да је питам кад ће доћи код њи моја Ката.

— Каква твоја Ката? изадере се она на мене. Бре поручила је да јој не излизини на очи. Како би она пошла за тебе, да јој се сав свет смеје, и да пружа прет на тебе, па да говори за тобом: гле, то је онај ђифта, што су га вашке у блату дрпале!

Тако ја брајко оста не ожењен до данас, а сад се већ нећу ни женити. Али ме је и данас жао моје Кате, а знаш имао јој је отац пет винограда, а јединица је.

III.

Ја, то јест Абу-Казем, а не Јефта шнајдер, све сам то мирно саслушао. Слушајући ону историју о блату а гледајући у „Србобран“ чисто ми је било оно блато пред очима, тако сам га живо себи представљао.

Међутим имам ја ту нешто да приметим.

Ја држим да је наш младожења Јефта био срећан човек.

Зашто?

Јер он је запао и заглибио се у блату, а није се уз то још оженио; а многи се ожене, па су тек онда насели и накаљали.

Е, сад да и ја попийем моју чашу пива, па онда збогом!

Абу-Казем.

Ја и мој слуга.

Број 26. по мене је несрећан : то не треба другачије да вам доказујем, само да вам кажем да сам се 26-ог једног месеца родио. И поред свега тога тај календар 26-и дванајст пута преко године осваја. Ја сам вам сад од неко доба постао сујеверан, јер срце човеково мора у нешто да верује, — па кад не наилази на истину, а оно мора да верује у лаж (из кога узрока, по свој прилици, и љубавници, супружници и народи верују својим идолима, својим половинама, шта више и својим владама); једна из мојих више сујевера та је, што ја држим да ми 26-и никад добра допетити не може. Зато је свако 25-и мени претеча какве несреће, па као што је онај подизајдиректор наповедно, да се пред сваки пожар пожарни ширкови оправе, и ако су се замрзли одераве, тако се и ја сваког 25-ог спремам да сутра дан нешто горко прогутам. Чим куцне поноћ, ја вам више не узимам чашу у руку, да је не би разбио, не мећем ни на какву карту, да не би изгубио, и не заљубљујем се ни у какву жену да ми не би и она љубав своју признала; јер што се тиче љубави, ту нисам опет обашка сујеверу : т. ј. држим да већег малера по човека нема него ако му какво женско створење призна да га љуби. Јер колики су јади, ако јој он тада не верује, а ако јој верује...! Благо си га ономе, коме жена каже : не љубим те, јер тај бар истину чује.

Тек што је последњи 25. године 186* пројурио, а ја вам се по сујеверним начелима мојим скукућим, и поче изгледати од куд ће што на ме набасати. Нисам могао спавати. Ноћни сати отегоше се као какав провизоријум, док једва једном дође и зора, споро, лагано као дефинитивум, и облау пурпуром завесе на прозору мом.

Јучерањи дан био је крајан, и не знам зашто ми је срце моје једнако шантало да ће 26-и бити гадан и непогодан. Бацно сам око на термометар, а он пао тако ниско као наш државни кредит.

Ја вам се одважам, да дочекам све што ће доћи, што ми је судбина одмерила, — оборио сам главу на прсп, подбочио сам се на столу, изгледао сам тако очајано, да би сваки рекао е сам какав журналиста за доба наше слободно штампе, или да сам члан каквог рајхсрата. Предетеше ми очи преко гомили саставака, које је каква напрасна промена системе прекинула, или који су другаче немогућим постали. Затим погледим на окна прозора моји, који по се овде изнутра замагалише, и чисто би рекао сузише : као сузе капале су капи сгуснуте паре. Тако се мути живот, — мишља ја; тако ладноћа спољашња света згуштава боле у унутрањности нашој; тако роне сузе кап по кап на срце наше. Ко споља погледим окна, види и да су чиста, ведро, осмешна...

Поштедићу читаоца од мисли моји; наљуда има и он своји мисли, па онда му је доста невоље. Блажен ко не мисли, ко само купује или продаје, који само курседуљу или путове планета раками, који управља стоком и народима.

«Време је ручку, господине...» рече ми један служитељски глас, глас који је понизјејше и покорјејше звучио; јер у човеку који служи, у њему све за опрштење моли, и сам глас моли да му се опрости што се усудио звучати. Тај ме глас разбуди из сањарија моји и нестиде као Дон-кихот прозорим ја : Једи брат Санчо, једи, почем ти ниси путујућичи ритар, и рођен си да једеш. — Јер ако и ми филозофи, ми јадници не можемо јести, а могу слуге филозофске...

«Једи, брат Санчо, — реко — нешто је данас светац једи и ни дванут више, него што си мислио...»

И дадо му нована : «Ево, протерај данас кера, једи и ни колко ти је драга воља...» Широки неки осмеј севну преко лица створа, која се међ словесна створења бројао, зато што је изгледао као човек. Мој се слуга осмену, — у њему се пробуди демон пића.

Ја огриу јавунице, мету шенир и одо од куће.

Шта је дан рођења? Можда само погрешка у датуму. Да нисмо разделили годину на 365. дана, де би онда био дан рођења? — Ал пуку рекоше данас је дан рођења, — а пук одговори : кад је данас дан рођења, онда дај да једемо и пијемо више него што подносимо. Ал зашто данас више него јуче? Зато јер или је јуче гладовао, или треба сутра да гладује. Јадно човештво, што си осуђено да увек или недомашини или премашини праву средину.

Дакле је 186* година, од како се спас света родно, да буде онај који ни почетка ни краја нема; родно се да умре... Виспрена мистерија!

Седам сати — позориште! Ал данас се не игра комедија у позоришту. Данас се игра у кућама, у породицама. Велика, безсмртна, жалосна комедија љубави, пријатељства, великодушја, благодарности, радости... Даље, даље, из једне улице у другу, од једне мукоморне мисли до друге.

И куцну поноћ. Али шта је то, прошао 26-ти, и мени никакве несреће не донесе, јер што се тиче суморни мисли, тога нисам сваки дан. Ал мој ме слуга код куће чека, чека ме по свој прилици као буре, т. ј. пун до грше. Од мојих новаца начинио се вино, а што ће вино начинити од мога слуге...?

Мој вам је слуга доста налик на какав помодан стол : он вам је дрвен, на четир ношета, и баш тамо изрезан, де се човек најлакше ударити може. Ал зато је он ипак згодан софни наменштај; његов израз на лицу сведочи јасно оскудицу овога, чиме се мисли; дакле га можете на свашто употребити. Није вам он ништа ново, до један егземплар овог великог човечијег издања, са којима природа или промисао тако поступа, као издавачељи са књигама : неколико прахт-егземплара, на лепој артији, са велики слови, за поклоне, а оно друго, за продају, на машинској артији, са мали слови. Он је један из ти дућански егземплара. Али промисао

(или природа) која најниже употребљава, да горде њима понизи, она ми је њега сачувала да се изгуби кобност овог 26. дана. Вино га је изменило : он није био више човек ; он је био сушта истина. И она ме је чекала у слици његовој ; њу сам морао чути из његови уста. Истина је као филтрована вода, мора кроз песак и пенео проћи док до усана дође.

Он ми отвори врата и тако сам познао колико је купнуло (или колико је гуцнуло то моје парче слуге) Пијан као мајка. Је с' чуо, — реко ја телу без душе, које на мене посрну — ти си море пијан. Јадниче! Иди спавај! Жалосна ти мајка!

Одем у своју собу, а тело докотура се за мном, тежким, тромим корацма ; његово неједнако дисање, дрмање и посртање угаси свећу, коју је за мном понео, ветар споља затвори врата, и ми остамо сами у помрачени, мој слуга, Ванстина, или у право чиста истина, и ја. Он, пијан, држећи се за моју постељу да не падне, а ја тражећи жигице да упалим свећу ; да нас осветли.

Ја ни сад не знам којим је чудом мој слуга онда наједаред до гласа и до речи дошао, и поче говорити и поче доследити, сасвим противно своме обичају. Ал било је и неки чуда на свету; кад је Вилијамов магарац могао говорити, што не би могао мој слуга, или моја слуга (јер сад заиста није знао једн мужко ил је женско)? Та знам ја говорника, који су били досад исти, сушти мој слуга, а сад внезапно отворила су уста их и свет слуша шта говоре и нико се и не чуди.

И подиже се један глас из мога слуге, па он и он почеше се овако разговарати.

«Жалосна ти мајка!» рече глас, одзивајући се мојим речима. «Па шта ти мене сажаљеваш, ти новинару? — Ја тебе — ха, то би боље приличило!»

— Ти мене? Запитам ја, па ме нека језа протресе: јер глас већ поче као истину говорити.

— «Разуди сам, ти си дошао снујен кући, као обично : а ја веселији него и кад. Шта ће да рече то бледо лице, те упале очи, које ја ево свако вече свећом осветлим, кад ти врата отворам? Шта је та брига, те прекинуте речи, што ти се вада на уснама врау? Што бежи сан од тебе, што се преврћеш целу ноћ по постељи, као грешник неки, који је окован за своју рђаву савест, — а ја на мојој сламњачи спавам као заклан? — Чија је мајка жалосна? Ко ће кога да сажаљева, ја тебе или ти мене? — Велике грешнике венају, а мале, јел, а мале, јел, де реци — Ти пинеш новине, а истина ти остаје у перу — ти видиш стотину зала, а једва се једном на врат поинеш. Ти пазииш шта се народу допада, а не шта ће му горко или лековито бити. Ти сам себе вараш. Ти би нешто тео ал не можеш. Ти би нешто мого а нећеш. Ти мрзичи угурсузе ал кажеш да и презиреш — зашто лажеш, јел? кога вараш, јел? Ти мислиш да је кап истине доста, па онда да си мученик, јел —

— Тути, пијано време!

— «Јок, ти мораш да слушаш вино, кад једаред почне говорити. Ти тражиш срећу у човечијим грудма, па и зато ријеш, као онај што пар земљу да тражи злата. А ја не тражим ништа,

па се и не преварим кад надежда утече. Ти би тео да си научен, да си списатељ, па које муке измаш од сујета једин, од равнодушности други, од зависти трећи, од беснила четврти, који те злоставе. Кадкад се разбесни па оћеш да се бориш које с ким, де ако победиш а ти си се већма укаљао. Ти нападаш а тео би да немаш непријатеља; ти изустииш истину а оћеш да имаш пријатеља. Ти знаш да ти је раме слабо, а оћеш свет да изиракзаш. Тео би и да си њежан и да си строг — желео би задовољства а сам оћеш да си једнако не задовољан, — па ти је жао што инш срећан! Волео би мира, а нећеш да седиш с миром. А мене нико не напада, не ружки, не сумњичи? — ко мене познаје? Ти ме платиш, а то је мени доста за потребе моје. Ти се зовеш либерални, непредрасудан, а чим се дочепаш бича пибаћеш друге као што други тебе пибају. — Ти поправљаш свет, јел, а зашто је свет сваки дан гори — јел. Ти ласкаш читаоцу, да и он теби ласка; ти се куракиш, а овамо зебеш да не береш лаварину дегод у ладовини!»

— Море доста! —

— «Није доста, него разуди сам. Ти се ваташ за речи, па и' праниш да ти буду језгро живота политика, слава, снага, знање, пријатељство, љубав и шта ја тамо знам. Па кад докучиш, да је све ништарија, све празне речи, а теби ударе сузе на очи, очајаваш. — А овамо ја, твој слуга, једем, пијем, спавам, нико ме не вара, јер никог не вара, па ако писам срећан бар писам ни несрећан, писам сујетан, славољубив, писам ценпдилака, писам списатељ. Ко ће кога да сажаљева? Ти си мој господар, а не можеш собом да владаш. Сажаљевај ме. Ја сам пијан од вина, истина, ал ти од жеља, тежња, од немоћи... Ја пуштам нек се свет врти као вретено, нек доле падају сами у бездну заборава, ја седим с миром... па моја мајка жалосна!»

Неко ркање прекиде овај говор, — тело од умора клонуло, паде о земљу; орган промисла ућута. — тули си 26 дане! реко ја и лего да се по кревету премећем слушајући како мој слуга слад чајше на земљи спава.

(Валдек.)

Заљубљен ко и пијан — сва- шта од њега.

Не знам, је л' ко — ал, пардон! најпре морам искати допуштење од Змаја, да на његови србски листови ударим у посао немачки професора и високоучени, да т. ј. коју паметну провизоловирам! А кад напред кажем, да нећу са ово неколико реди потрести из основа западну вилозофију, онда, надам се, неће ни змајева публика побећи од мене, а неће се ваљда намргодити ни они добри, стари, немачки професори; ваљда ће допустити, да бар о ово-

ме сме и Србин штудирати, — та ово је тако „наше“ да је једва још чије! Дакле

не знам, јел ко до сад приметно, ил ако је приметно, је л' казао то и другима, или смеи ласкати себи, да сам само ја тако видовит, да сам само ја приметно, како је заљубљен и пијан човек рођени брат један другом, дакле, да су родови у другом степену, да један ради што и други и да ни један незна шта ради. Нек је заљубљени и. пр. из Сомбора, а пијани из Калифорније, па нек се случајно у Будиму код чича Перинице састану, одма се опријатеље и пију прудершафт. Сад нек дође међу њи један трећи, па нек ма ког увреди, онај други ће му одма прискочити у одбрану, не за то, што су баш сад попили прудершафт, него из начела.

Из ове регуле се изузимају они заљубљени, који се туже на судбину, што су сиромашни, а идеал им се у свили лепрша; који су полтрони, па не смеу никакву прилику употребити, да се „либесерклерују;“ који су задовољни, кад само у самоћи сасвим могу о изображеној и — и ако се још когод бави са овом штудијом, па је нашо још каквог од ови сметењака, нека има доброту фотографисити га, па послати Змају, а ја ћу овога већ замолити, да ми га достави, па да ову тему систематично изградити могу. (Јели, Змале, да ћеш бити тако добар?)

Пијани, — од ови се ни један не изузима из ове регуле. Охо, пардон! има и ту један једити. К... ћер.

Ја сву ову вилозофију не знам били и износио на јавност, да се кола ови разматрања моји несу скршила на пријатељу мом Стевици, коме кад сам саопштио, замоли ме, да не напустим то благо, које би после мене можда и пропало, него да га изнесем из мрака на видик.

Послушао сам дакле Стевицу, јер он је оригиналан момак. Он је за то оригиналан што ни у чему није оригиналан. Па видићете, да је тако.

Молим.

Мој Стевица се изгубио. Је л' то шта оригинално? Колико се само Стевица, а где су још сви они крштени, што су пре њега турили главу у торбу па се заљубили!

А у кога се заљубио? — У Јелицу.

Ни то није ништа оригинално. Заљубило се у Јелицу и пре њега већ толако њи!

Хм. Дође једанпут нешто мом Стевици, да он носи својој Јелици кац — није, пахт-музну. Ту пристане уз њега више рођака ње-

гови из другог степена по горе реченој компутацији, и два тамбураша, који незнам у каквом сродству стајаху с њим. — Ни то није ништа оригинално, јер је Стевица већ и другима, као што су и други опет Јелици носили такву музику. Тако исто није оригинално ни Стевицино секундирање под Јелициним прозором, као ни оно, кад је Јелицина таитика изпод фиранге напоље извиривала.

Хе, Стевица кад овако иде изпод прозора Јелициног, па прође крај каване, не може, да се не сврати с дружином унутра; а кад смешаванилију са шљивовицом и кимлом, ово све сасне на бетрме, што га је дотле попио, па стане премишљати, колико је хемија већ напредовала, — онде му узаври злоупотребе-на српска крв, па од сваког фијакера мисли, да је онај стари диндушман, Турчин, а оног кучебера онамо, ваљда је држво за Омер-пашу, па држ одма вођу за гушу, те с њим о земљу. Ал ту је и Омерица — кучеберица била, па ти полети са сви десет здрави прстију, не знам ил је прсте већма изплела, ил је ону лепо шне-клаво-набућену Стевицину косу замрсила, па ти... но ал', кажите ми, је л' и то баш са сви-оригинално? зар није нико на свету ратово са женама, ако баш и нису биле кучеберске?

„Е, ал' је Стевица још и...“

Та знам, за бога; ал... ал... ал' опростите, ја сад управо ни сам не знам, ил' сам тео шта питати, ил' шта рећи; па онда не знам, ил' сам тео да вам представим мог Стевицу ил' његову оригиналност, ил' сам из свега тога тео да изведем конклузију за пијаног и за заљубљеног, ил' сам тео... не може, бадава, кад ти ја пијан ил' заљубљен човек тако нешто, из кога вилозовирајући свашта можеш начинити, ал' онда мораш и полудити, па боље оставимо ми то оним добрим, старим, немачким професорима.

Кудумрак.

Ћира и Спира.

Ћира. А јел море, зашто се наша омадананије пре ујединила.

Спира. Зашто? Зато, јер смо досад били грихихи нихт у нирт.

Ћира. (Замислио се) Да, да, а сад смо оријенталиш.

Промислања.

Сви већ веле : зрело ј' време,
Треба рука јака,
Требаће нам мушки груди,
Гвоздени јунака.

И ја велим : зрело ј' вреће,
Треба рука јака,
Требаће нам мушки груди,
Гвоздени јунака.

Али опет кад се сетим
Многи слатки стазе
На којима румен губи
Материна маза.

Кад се сетим фортендера
Физране главе,
Ај тужан, с обе стране,
С обе стране Саве

Кад се сетим преживели,
Малолетни ћића,
Кад се сетим палицкани
Србеки фићирџића.

Кад се сетим занешени
Францускије слута,
Масноусти готована,
Трбушасте трута.

Кад се сетим понижени
И робовски душа,
Угојени лалолеза
Продерани гуша.

Њивутија, који не зна
Бога, него : сарес;
И зенаљски питомца
Што пуше — миларес.

Трговчаћа која једу
Кохнот у трактеру,
Србског мојка, бог батнеом
Уче карактеру.

Богослова, што уреду
Само љубит руке,
Свештеника што ни име
Не зна пона Луке.

Литерата који само
Кавгу сејат знаду,

Уредника који перо
За дукате даду.

Кад се сетим, кад се сетим,
Није казат' требе,
Да ми срце, да ми душа,
Да ми мисао зебе.

3.

Егзецир.

Од како је нови изашао Вер-, Во-, Ван-,
Варум и Виланг гезец, Зиају је све је-
диначко пушка и сабља у глави Човек легне као
цивилац а осване као милитарец. Бадава, дух
времена прави чуда, на није замерити што се
и Зиај обзире на дух времена, која је сад са-
свим милитарски. Зиају је сад све егзецир на
језику, како га је још кадгод у детинству слу-
шао. На ајбе мало да се у томе веселамо, преко
реда, како нам на ум падне :

Хабт ахт!

Т. ј. хабт ахт гулден, сви сии, који сте
за прошлу годину 4, а за будућу 4 фр. дужни.
Ладет!

Ту ће Зиај да почне, и он ваг сво ајла-
дује да му останете верни.

Маи вил ди генерал шарже махен!

По, ако то неразумете, онда смо:

Фертинг!

Ако вам је ко што одавио дужак а ви
вексау :

Презентарт!

Да видимо дали и дијета зна што :

Рехтен Фус херауз, лиакен Фус
хи наји!

Ајак, рђаво сте разумели —

Маааррри!

Ако ко пође патришке а ви само викни-
те Зиају :

Риктај!

А Зиај ке да рикта, да се све осарће. А
ако је чаји ум здраво на десно забрсао томе
вичем :

Линкс ум!

Чекајте, шта још знам

Цум Гебет!

Шлагт ан хох!

Ерстес Баталијон абмаширт!

Е сад да ме у топ кетву, више не знам.
Аи од кога јз и доста је.

Зиај.

Шта вели параграф.

У блажена Бахова времена, деси се у селу Н. ватра и изгори једна сувача. Сумњали су да је неко подпалио, и зато газда од суваче оде у оближњу варош бенцксфорштанду да јави шта се догодило. Овај изаше свога адјукта, који је још рокотсе неки ритер био (чисто србски ваљда се каже ритар) да извиди ствар. Овај одлети на крили двоголовога орла, у пуној униформи, и оцени штету на 600 фр. Затим призове оштећенога.

— Алзо искорила твој суваћа.

— Изгорела богме високородни господине!

(У она доба могао си и најзањем двоголавоорловскомзваничнојслужби казати високородни господине, — није он то од себе одбијао.)

— Но алзо ти се мусиш заклати.

— Та маните се шале, високородни господине, заклан сам ја доста и без ножа.

— Нисе заклан, саврлот, ти се мусиш, закунити да је сувача искорила.

— Та зашто да се ку ем, кад сте и сами видели да је изгорела.

Пс, донерветер, тако каже параграф, зко има штета мораш се закунити.

П сиромак морао се заклети да му је одишта сувача изгорела.

(Ћ.)

Никтоже безпогрешен.

Да и попа моше кадгод пофалити ево најбоља доказа. Било де било, ал тек је било, да је поп Н. после службе изашао пред олтар на рече: Благочестиви хришћани у идући четвртак имамо празник Св. Константина и Јелене, (па онда мислећи да кога оглашује дода) ако би ко какво сродство или кумство међу њима знао, нека нам што пре јави.

Ако су се благочестиви хришћани онда и насмешили, то не стоји, да они честитог попу неће са благоговенијем слушати, кад буде пазно шта говори, и народ на прави пут постављао.

Писма.

Десим се ономад код мог пријатеља у дућану а уђе некакав издеран Јуда са пуним цаклом и на немачкога језика чивутском диалекту

повуди мог пријатеља, да купи старе артије за завијање. Погоде се и Чива истресе на гомили. Ја опазим у гомили међу осталом макулатуром и многа писма, од којих некоја баш и прочитам. Ради интересантности њихове ево и саопштавам, надајући се, да се писци неће срдити, јер кад и нису чували да не дођу у чивутске шаке, јамачно нису за тијање.

I.

Оче Јеротије!

Ја покојника саранити нећу, па ма још три дана лежо. Не тиче ме се, није у мојој пароксији. А што ви велите да сте болесни па не можете, ту вам ја не могу помоћи. А да како сам ја саранио Аћима Швићиног, макар што ми је глава бучала од трипоћног неспавања, кад сам био једанпут у сватови. Не морате читати велико опело, можете мало, и то во крајје; а не морате до гробља пратити, него доникле, па нек вам плате кола, да вас одвезу кући. Ајд' да је покојник имућан, па да се човек може чему надати, ал' овако знам да неће бити ни даће. Ваш

Н.

свјашченик.

II.

Јоцо Брате!

Ја данас нећу доћи у школу, незнам лекцију, па ћу ићи да пецам рибу. Ако ме прозо-ве кажи да сам болестан.

Цера.

III.

Драги Н.!

Фали рукописа још два стубца и по. За то ти шиљем чланак натраг, да га прела томе рашириш; најбоље ће бити, да свуда ди су грдије додаш још по седам-осам редова називања, онако већ ко што ти знаш и збирку шичких пословица, да избереш, којом ћеш завршити чланак. Твој

II. уредник.

IV.

Мила Јуцо!

Кад идеш сутра у варош ево ти шиљем шест грошића да ми купиш рајспулфера. Ако узидеш код доктора ради зуба, кажи му да ми је један већ испо од оних, што ми је оправно. Баш је фушер. Само чим доћеш одма ми донеси рајспулфер, јер који дан па ће ми доћи младожења. Кармина имам Твоја

Маца.

V.

Господине колего!

Болесник тај задаје нам много посла обо-

јици и морали би се с њим још најмање две недеље мучити, а труд се нема одкуд наградити. Зато ће најбоље бити да му „преки лек“ препишемо. Ал' најпре ћемо му као држати соп-silium (abeundi).

Н. Н.
физикус.

VI.

Драги колего!

Ја увиђам да твоји клијенти имају право у овом процесу. Али немој да се ствар тако брзо сврши. Огежи да бар још коју петицу на штемпа исконабим.

Н. адвокат.

Језикословне ситнице.

Одавно сам опажао, да је писмо С и писмо Т сродно и да се замењују, које наши филолози досад нису приметили. Укратко само ћу да наведем доказе :

1) Кад одеш каквом богаташчету да иштеш што на нар. позориште и т. д. а оно почем је Тврдо, неће ништа да пружи, него воли депутација Слово говорити.

2) Уместо Србобран, можемо увек речи Трбобран, па нико неће рећи да не ваља.

3) Пишај неки калуђера, па ће ти рећи, да се уместо библио-Тека, правилније каже библио-Сека.

4) Куга аке је у Срему, већ је и у Трему, дакле опет је „С“ и „Т“ свеједно.

5) Познавао сам лекара Симу и гробара Тиму, па су се врло добро слагали.

Ал' још је сродније писмо Т и Р.

1) Није ли сродно Тине и Ране.

2) Девојка која је Ружна она је и Тужна.

3) Узми Сир па можеш тако променути Р у Т и казати да си сиТ.

4) Напиши Тиса, па ће ти се тврдо само променути у рци, и ето ти Риса (или тигра).

5) Напиши име паТница па кажи нијели по свој прилици да долази од паРница.

6) Кажи оРо и кажи оТо, па нијел то сродно.

Но ово је баш живо доказано, да се обично уместо Т може употребити Р и обратно, ал' зато неби желио да оно најновије запредачко илити' које скончава хрватски и србски језик когод промени у Илири.

Како Змај

себи представља забаву коју млади трговци у Новом Саду дају.

Кад у Новом Саду, средини србства, трговци, полуга материјалнога живота, па још млади трговци, т. ј. чланови свестне омладине и стубци бољег живота, забаву дају, та је забава јамачно така да се на њу могу угледати Срби из близа и далека.

Певање, свирање, предавање, декламовање : мора да је чисто, јасно, одушевљено, просто ал' укусно.

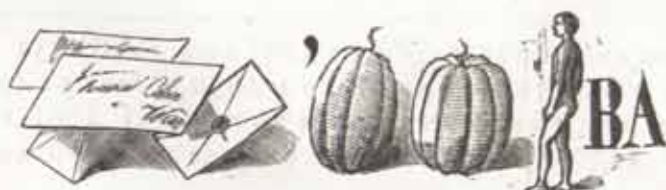
Карактер забаве мора да је чисто демократски, јер бар они су тако срећни да оно што не требају то и немају, т. ј. дерве аристократије.

Финим начином јамачно су успели да сваки луксус како у декорацијама тако и у оделу женски одклоне, да им неби каква шуша пребацила, да су луксус подпомагали у нитересу своје тезге. А и да више може остати на племениту цел.

Игре су наравно скоро само србске, јер старци не играју, а омладина се све већма учи познавати и љубити што је своје.

Трговачка омладина има најбоље прилике познати се са париском модом, па јамачно се и најновија париска мода, да лепи пол без кри-

Р е б у с.

Линда
Норна
Борђија

Хугеноти
Фра Ђавало
Белизар

Решење ребуса у бр. 19. и 20.

едногласна пресуда.

полина на забаве долази, први пут овде одо-
маћила. То је и лепо и корисно и досљедно.

При здравицама било је високе политике
што мање, ал тиме више елемената права чи-
ста србска чувства, снажна споразумљива, лепа
надежда, скромни обећавања.

Гајдашу си није много у рог бацало, јер
ако икад сад нам требе и новаца на светије
ствари.

А што се тиче цели, којој је чист приод
намењен, не питамо се и не треба да се раз-
тубљује каква је, уверени смо да је млада не-
поварена јуначка србска крв све на добро при-
редила.

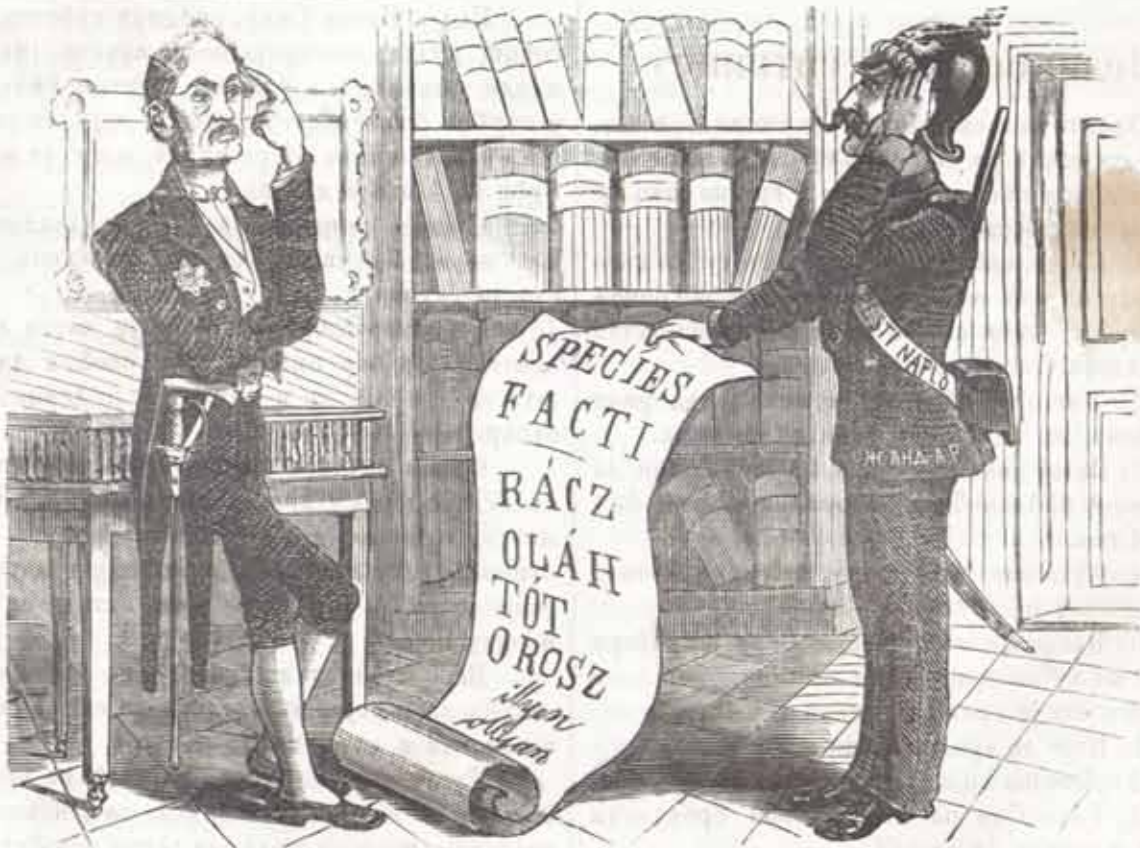
Сад још чекамо да нас ко извести како је
сви одиста текло, да нас изненаде, да нам сва
надања надмаше.

Циганска политика.

Зима, цича, камен пуца,
А Циганин хуче,
Нема данас ни мрежице
Да на се навуче.
Па говори голој деци
(Неће да се смете)
,Лезте, децо, сви на мене
Да се одгрејете!'

Доста ј' мудра старог Циге
Политика била,
Ал то тако кадкад буде
И код већи сила.

3

Још се налази они стари жандара са „Специјесом факти“ и то баш
тамо де би и' најмање требало да буде

Новим предплатницима, који су се за 1867 год. на Змаја пред-
платили, шаћемо и последње бројеве Змаја од год 1866. у награду и на-
кнаду што ће се због дојакошњег закожњавања и први број 1867 год за-
касити. Алћемо се пожурити да уред дођемо. Па се после нико потужи-
ти неће.

Број 23 и 24.

Година III.

Змај лети дванут на месец, једаред
на целом, други пут на по табака.

Цена се плаћа у
Пешту,
Grünbaumgasse Nr. 23.

У ПЕШТИ
за прву и другу половину
Децембра
1866.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по-
дине. Наручити се може ма кад али
само, или од 1. или од 15 броја.)
Поједини бр. стоји на целом табаку 23.
на по табака 11 новч.

Војину.

Ао, „Војине“, србски сине,
Десетли ти дана,
Јеси ли се ошмарио
У очи мегдана?

Таки дани могу лепо
Научити мужа,
Како ће се жртвовати
„За славу оружа!“

Па јели те научила
Та одаја тавна
Да се другче добијају
„Одличија сјајна!“

Ми мишљасмо да се код вас
Свака искра чува,
А кад оно на ваџ пламен
Банов ветар дува.

(Ветар само онда гаси
Кад је пламен мали,
Кад је ватра права ватра
Тад се већна пали.)

Ми мишљасмо да ти правиш
Планове о граду,
А наш „Војин“, ведро лице,
Цеокоће у ладу.

Ми мишљасмо сад се код вас
Све ори, све јечи —
А кад оно још се дркће
Од слободни речи.

Ко б' мислио да је код вас
Јоште стара мода,
Да обара „Ајдук-Вељка“
„Султанова ода.“

Ми мишљасмо да се шири
Круг вашег вида,
А мог „Војина“ утрпаше
Међ четири зида.

Ми мишљасмо сад наш „Војин“
Тек слободно дише,
А он јадан о јунаштву
У апсани пише.

Не знам дал то често бива,
Па је случај редак,
Ал честитај новој ери
Тако леп почетак.

Из бележнице једног од најновијих српских песника.

1. маја.

Данас су изишле у листу моје три љубавне песме. Уредник ме у примедби назива својим „младим пријатељем“ и прориче ми велику будућност; баш за то ћу му одма данас написати још пет шест песама за лист.

6. маја.

Све којешта од ти наши професора! Задао нам да му један писмено одговоримо на ово питање: Каква је разлика међу драмским, епским и лирским песничством? Ко ће се опет с тим лудоријама бавити! Боже се ја стим мучити нећу, ни губити времена. Колико песама могу ја за то време написати!

12. маја.

Омладина оће да даје беседу, па ме замолила, да направим пролог у стиховима.

Одма к послу!

Најпре по обичају да направимо сликове, дакле: цвет-свет, рај-знај, роде-слободе, врви-крви, беседа-преседа, звезда-гвезда, дика-меника, неко-реко, бије-вије-крије-пије-шије-брије-ди је-чије-пије-лије-мије, сада-тада-пада-рада-зграда-тадарадада! Нић ће то већ све лепо. А за почетак ћу узети они шеснајст редова, што сам пре почео писати, да говорим на гробу мога друга, кад је овај лежо болестан, али после нисам могао употребити, јер је болесник случајно опет оздравио.

20. маја.

Данас је изишла у листу моја песма, што сам је написао у славу мог колеги песнику Н. Н. Јамачно ће имати толико учтивости, да се и он мени ис тим путем одзове.

1. јунија.

Време је кишовито, не може се никуд нићи, па ни у променаду. Седнем и замочим перо да пишем песме, али дуго нисам могао да се сетим о чему ћу. Али и на што то? Само треба писати, песма ће већ испасти, као што сам се и уверио. Послао сам је да се штампа.

15. јунија.

Још мало па се свршује школска година. Бар ће се човек моћи мало од посла одморити, и што је најглавније — писати песме.

20. јунија.

Опет професор с његовим задаћама! Сад опет ниште, да му писмено одговоримо на ова питања: Шта је то идеја, морал, тенденција, садржај у каквом делу; шта је то трагедија и комедија; шта је трагични моменат, шта је перипетија, шта ли катастрофа, и много други такви лудорија, што никад нисам ни чуо, нити ми требају. Песнички дух мој, који неће да је роб, ниште слободу, па зар да га окивам ланцима учења-мучења? Хахаха!

31. јулија.

Испите нисам положио, али шта ме се тиче, ја ћу гледати на јесен; а ваљда ће се наћи когод, па ће место мене положити.

21. августа.

Још никакко да изиђе у листу мени песма од мог колеге Н. Н., да сам знао не би ни ја њему.

Саопштио Абу-Казем.*)

Гвожђе.

Кад је Боже земљу ствар'о
Није тео да празна буде;
Рекао је да се у њој
Разгранају разне руде.

Ал ево ти, с' сузили оком
Један анђ'о к њему дође.
Молио га, приклињ'о га
Да не ствара црно гвожђе.

„Недај, Боже, земљи гвожђа,
Може бити много мука,
Векови се могу трести
Од невоља и јаука!“

„Може земља пако бити,
Могу с' људи робљем звати,
Тирани се осилити,
А народи робовати.“

„Па да човек, слика твоја,
У ланцима сузе лије,
Па срамоту света духа, —
Онда боље да га није!“

*) За сад саопштавамо само овај одломак, а други пут ћемо можда цели дневник. Абу-Казем.

„Не брини се,“ Бог му рече —
„Човеку ћу дати свести,
Кад год усте, кад год прегне
Он ће моћи ланце стрести.“

„Не брини се, неће човек
Требовати твога плача,
Из тог истог црног гвозђа,
Моћ ће ковати љута мача!“

Сафир

овако одприлике описује неку државу:

„Ова краљевина — лежи у умереном појасу, прво зато што у умереном појасу лежи, а друго зато, што је тамо све забрањено што је неумерено.

„Краљевина се пружа од једне своје природне границе до друге. Око ње нема брегова, зато и неможе слобода, која, као што кажу, у горама станује, да се тамо одомаћи. Земља и мицења врло су пљо наста и производе песак и коров. Пророк, који се тамо роди, мора да се изсели, јер тамо ништа не вреди. Реке и политички списатељи врло су широки и плитки и кривудајући утичу у море забарова. Недостатак племенита метала изобилан је, а зато немају злата и сребра. Сребрни новци кују се од бакра. У рибама нема оскудице, и о не смеју говорити колико им срце ниште. Што се тиче кућених животиња, напоменућу камилу, која велике терете носи, и магарца кога за дворске послове употребљују.

„Међ питомом живином одликују се гуске са скромношћу својом, јер се никад не ките туђим перјем, и лирске појете, код који је сасвим противно. Дрва смеђу листати, а ако почну шуштати и шапутати онда се забрањују или се штепи на њи удари. Људи су врло стрпељиви, и зато је слободно женити се и удавати и децу рађати. На броју има и, заједно са мамлазима и мазговина, три милијуна. Људи су дебели, па зато и једнако цеде.

„Пачин владања је апсолутан. Господство и сува болест наслеђени су како у мужској тако и у женској линији. Краљ има титулу: Самодржац, јер ништа тако не жели као само да се одржи на престолу. Принцеви и принцесе ступају у брак у зрелијим годинама, и производе опет принципче и принцезице.

„Владајућа религија новац је. Толеранција мора се притрпети док је почну трпети.

„Клима је веома различита. У северним пределима званични новина непрестано ладни ветрови пире, — а у јужним је ваздух врло мек и благ, те кестени, шипци и обећања врло добро роде.

„Баруштина и глибова има у целој краљевини, особито тамо, где сунце просвете не допире.

„Главна је варош Пивопол, — човек који се не обзире може лако у њој заћи. Варош је много пространија него дух становника. Јавна су званија задолжница и апсана, друге јавности нема. Има и неколико намастара, да се пријатна помрчина простире, и очи ни мало не засењује. Пивополци умећу се краљу и Богу лепо улагивати. Калдрма и полиција врло је тврда, а то Пивополце не жуљи. Званичници су добротворни, Пивополци добротворни, па је све на миру. У Пивополу има много особити и изврстин глава, — т. ј. у Билдергелерији. Не можемо да не споменемо Пивополског кулског стражара, он једини зна увек колико је куцнуло. Женски пол пробира много, а редко задржи оно што је најбоље. Он се одликује са великим страхом од Бога и великом љубави према људи. У Пивополу није оскудице у жандарима и у научно-побожним књигама, обоје проповедају да: сваки дар совершен свише јест сходљив.“

Утеха мајмуна.

Дочеп'о се један мајмун
Штуцерска одела:
Црна фрака, црни лађа,
А прелука бела.

Рајпајч носи, косу глади,
Цигаретлу пали,
А у око заденуо
„Винтерфенстер“ мали.

Разбацује дуге руке
На обадве стране.
„Ко сме рећи да сам мајмун,
Господину тане!“

Па узима огледало
— О погане ствари —
Погледа се, а он мајмун,
Онај мајмун стари.

Окреће га десно, лево,
„Све је по бон-тону,
Особито фрак је красан
По новом фазону!“

„Све је лепо, ал из свега
Опет мајмун вири!“
Тресну клето огледало,
Не мож' да се смири.

Једио се цело јутро,
После к себи дође,
Па овако филозофски
Тешити се пође.

„Ала сам ти права луда
Што се жестим туна —
Та има нас међ штучери
Пљаду мајмуна!“

Придики.

I. глава.

1. Љуби Бога и људе а бој се ђавола и готована.
2. Сине мој, кад је влажно време, носи рунене чаране, а де је смрдљив ваздух, запуши нос.
3. Кад оће зора да сване онда је најмрачније, а најбољи мачеви слободе прекивају се из ланца робства.
4. Ја сам виђао како угурсузи шампањско вино пију, а врли људи од глади умиру.
5. Боље је добре књиге читати него рђаве писати, ал то многи књижевници неће да верују.
6. Сине мој, промисли се кад оћеш што о владама да говориш, јер полиција је вездјесунча а у тамници су дебели зидови.
7. Де је у друштву много чиновника гледај да што мање говориш, ако желиш себи добра у милој својој домовини.
8. Што ће да буде змија савија се зарана, а ко ће да буде придворник савија се још зараније.
9. Деца и луде говоре истину; ал дипломати су одрасли, мудри људи.
10. Добра обећања не помажу народу кад је у невољи, смешно је кад ко гладном каже, желим добар апетит! или: на здравље ручак!
11. Многи тирани ласкају народу, да га лакше газити могу. У стара времена метални су венцени војске, који ће се тог дана на жртву принети.
12. Млеко кад укисне оно се згусне, а лудост кад се једи, она се разшири.
13. Највећи је грех слабост, јер она никад нема толико рабности да буде снажајна.
14. Лакше је мудрост проповедати, него ли по њој се владати, а најлакше је од ње уни зачушати, па онда лудост своју са главоном извињавати.

15. Многа сладка воћа имају тврду кору, и на земљи тешко ћеш што уживати ако добре зубе немаш.
16. Пази што сам ти реко, сине мој, те помози сам себи, па ће ти и Бог помоћи.

II. глава.

1. Сине мој, лицемерство ће се тежко потребити, и увек ће бити људи који ће се у дуге црне одеће увлачити.
2. Бој се вука ако ти се покаже у вучијој кожи, покажи ти се у јагњећој, бој га се дванут већма.
3. Бог нас је проклео да у зноју свога лица леб једемо, страшна клетва, ал је још страшнија да многи у зноју лица свога гладују.
4. Ни сам Бог није могао сваком по вољи учинити, има и сад људи, који не могу да му опросте што је сунце створно.
5. Небо је над нама свима; ал они који га највише спомињу, често најмање заслужују да под њиме одају.
6. Леппе стоји кана са прапорици на мудрој, него крајева круна на лудој глави.
7. Много куварица пресоле чорбу, а де се много управља, тамо обично натрашке иде.
8. Ко ме Бог званије даде том да и памети, ал коме Бог памети даде том људи не даду званија.
9. Онај петао што се по ветру окреће, што показује који ветар душе, тог увек на највише место поину.
10. Рука и оро, лепота и снага теже на светлост. А мрак прија совама, слепим мишевима и отровним печуркама.
11. Промисли шта је смешније или жена воја рђаво јани, плива, пуши и политизира, или човек који добро преде, шије и хеклује.
12. Не труди се никад да своју лудорију сакријеш, свет ће ти пре опростити десет лудорија, него једино мудро дело.

Не помаже.

И баштован бритвом ита
Да подсеца лозу, гране —
Ал зато се лоза врта,
Дрва здрава не таване.

Док је корен, биће гране,
Нит' се шуме братве плаше, —
А тако је исто, бане,
Кад се секу мисли наше.

Сеците, сеците, јадне паше,
Тим ће шаре бити гране,
Шириће се мисли наше
Подсечене, „штуцоване.“

У Београду

Станко.

Басне.

I.

Навезао се брод на морску пучину.

Ишао је својим правцем, јер се управитељ управљао по компасу и по звездама.

На једаред се наоблачи, и настаде страшна бура.

Валови се разбесише, брод је летео час у облаке, час је падао у неизмерну бездну. Сад јурну на десно, сад се баци на лево... нико није знао куд се иде, куд се блуди, јер јо краја била саломљена, компас су валови прогутали, на мрачном небу не беше звезда.

Наједаред, ево копна, брод стаде под острвом неким.

По, ево нас, ја сам брод управно к вам, напатио сам се, ал сам ипак стигао куд сам тео, — рече управитељ житељима непознате земље. Надам се да ће те ме драговољно примити.

О, слабостино! — рече један старац — ти би да ти верујемо, да си ти брод овај овамо управно на „острво спасења.“ — Ниси ти нега управно ни довео амо — та ти већ ни воље своје имао ниси! — Бура је то урадила, бурни ветрови, море, оркан! — А не ти!

II.

Дубока ноћ простира се по земљи.

Ни звезде, ни месеца, да разблажи тмину, а неки дркћући уздицај котрљаше се по пустици.

„Моја је влада!“ рече ноћ мрко и озбиљно, и стисну се над белим снегом, да се ни он не бели.

Све унаоколо беше као мртво.

Ал није до века! рече дан, па се поче будити, а кад пуче зора, стаде се топити влада ноћи, све слабија, све јаднија — ње нестаде, и овлада вечити дан.

Кад свану дан, све оживе, све се заблесте и зачу се весео клик, јер у светлости је истина, у истини слобода.

Обскурантима.

Можетели кратит' јели
Да не диже стабло своје,
Можетели снијег бели
Направити црне боје!

Де, забран'те славуј тици
Да песмице не извија!
Заповед'те, жалосници,
Да се ружа не развија!

Разтерајте, ако ј' моћи,
Љуте муње кад заоре,
Забраните црној ноћи,
Да не роди светле зоре!

Диж'те кнуте, диж'те биче,
И ушните кратке силе,
Пригоните орловиће
Да не лете, већ да миле!

Та зар мисли ваша рђа,
Да промени лице злата;
Природа је много тврђа,
Него лопте вашег блата.

Природа се ломит' педа,
Време иде, време лети,
А ви црви, лица бледа,
Ви ћете му с' одупрети!

Сејте лажи, кујте мача,
Наручујте неброј кнута,
Божја светлост све је јача,
А истина крчи пута.
У Београду

Станко.

Беседа при чаши вина.

Кад оће домаћин госте да развесели.

Лесниг вели: „Сваки човек, као што има свој сопствени нос, тако има и своје миње.“
Пите, браћо, пите! — Посмотримо само шта раде људи на свету и питајмо се шта оћеју људи управо? И на то не можемо да нађемо одговора. Високоучењаци, који обично дугачке посове имају, изају о том предмету и дугачко миње, које се укратко у томе састоји, да је опредељење човека изнаћи истину. Не обзирући се на то како нас наученици, намећући нам своје миње за нос вуку, т. ј. да нас на рабош истине варају — запитаћемо само де лежи истина. Латинац каже да она у вину лежи! — Је ли одиста тако? Ајде да видимо!

Није истина, што природослови веле, да је на човека највећма налик мајмун, на човека је највећма налик в и н о! — Пите, браћо, пите!

— Тек што sazre, таки га почну кидати, мучати, ногама газити, цедити, и тако га мучо док год се духа свога — неће одрече — већ док га не пусти. Ал мучитељима још није доста, они га коштају, па кад виде да је сладко, веле то је за децу, ал се брзо сете, да такав дух мора скоро узкипете, узаврети, зато у тамницу с њиме! — Пите, браћо, пите! — као правог генија стрпају га у тамницу, у подрум, ту мора окован да преври, ту мора да лежи више година, самац у мраку. Ал велики дух, кад је у несрећи, кад га гоне, он не малакше, он све јачи и снажнији и бистрији бива. Тако и вино. Он се у робству свом забавља са својим мислима, развија дух свој, иде све ближе к савршенству. — Вино је поносно, као и сваки геније. Кукавца, слабостију гурне о земљу, а узвишеног, сродног генија подиже у облаке, улива му небеске мисли, соколи га, слободи га. Пите, браћо, пите! — као и сваки велики дух, тако и вино мрзи лаж. А шта је највећа лаж. Највећа је лаж, кад ко каже, да земља наша мирно на једном месту стоји. А људи су ипак у ту лаж толико векова веровали! Тад зграби Галилео Галилеји бокал рујна вина, наже, па поче пити, пити, пити, док се не поче цело место, са кулама и палатама са правим улицама и кривим улицама, док се све то не поче око њега окретати. Тако дође он до божанствене истике, да се земља окреће, да се весела и раздрагана врти око вечита јарка сунца. Истина је да су они дебелици великог Галилеја на муке метали, ал он што рече, рече, није била лаж, истина је била. Он је био осветљен рујном, пламеном светлосћу вина; па рече: *e purge si muove!* — Пите, братијо, пите!

Ви знате да кажу: „Кад је ко напиг-онда је цео свет његов!“ то је цела истина, јер кад оно безиртни Риста Коломбо завири чашу својој на дно, па дође у неко више стање, у ком се сва борба, неслога, противсловље, непостојанство човеку у ноге спусти, а у грудма и у глави остане чиста хармонија и осветљење: онда осети он да је цео свет његов, ал му фали један повелики део. „Морам ја и то парче наћи!“ рече он. — Пите, браћо, пите! И он рече и учини, нађе што је тео упркос свима филистерима, и она хаванацигара, што је сад и сиромашни ђаци после габелфруштука пуше, и за њи имамо зафалити се великом Коломбу. А шта се догодило у вароши Мајнцу? — Таки ћу вам казати. Тамо сеђаше једнога вечера у својој собици необични човек, Јован Гутенберг. Из

његове главе не избивау никада велике мисли. Њему, као човеку, дође неки ђенф. Та овај живот не траје њаду година, дај да попијем још једну чашу. Он то и учини, тад се пробудише у његовој глави мисли, као неки оклопници дивови, па му израсташе из главе, растеше у висину, у ширину, све већи, све већи, горостаснији, већ не могаше ни стати у малој собици, пробацише гредицу, развалише зидове, тако да су сјане звезде могле завирити у смерни станак великога мужа. Дивовица беше већ тесно у тој кући, те доше поћи некуд даље. Куда? — А Бог би знао! Тад ни Коломбо нешто пришапну на уво, а они се поклонили, својевољно присташе, да послуже духу људском и великим мислима њовим.

— Пите, браћо, пите!

Ал то опази једна стара вештица, Варвара Цензура, она је била дивдушман мисли, разјарила се зашто да ти дивови људима служе. Она узјаша на метлу, па одјезди у овај лагум изпод Врзинога кола, де су се друге вештице крештећи веселиле. Тамо се десно и роми даба, она га замоли да јој скује маказе, с којима ће мислима главе сећи. Даба, на зло брз, учини јој по вољи. Маказе су биле велике, — од Петрограда до Београда, — или још веће, — дабогме, још много веће, а оштре да и најтврђег Змаја пресеку, као ништа. Па де је Варварин шиљаста нос коју слободну мисао на њушно, ту су маказе таки свој ремек показале. Ал всује труд; де она одсече једну главу, ту изникосе двадесет други, де одсече један језик, изплазише се на њу сто нови. — она се једила и једила, и незадовољна више је пута одлазила до ђавола.

— Пите, браћо, пите!

Шта гледите, братијо, у моје ноге? Зар мислите да човек губи што од достојанства свога код се мало љуља? Зар нема магарац четир здраве ноге? Зар он не иде стално и сигурно? А зар није Лорд Бајрон имао само једну здраву ногу? — Но?! — Пак?! — Зар је зато трезан изгарац племенитије створење него пијан Бајрон? — Ајде, нека магарци себи то добравају! — Точите, братијо, пите! — Човек се познаје по дружини. И то је цела истина! А шта да судимо о људима који теј пију? — Занста нису кадри велике мисли замислити. То су вам сентиментална, гњила, питома створења. А шта да судимо о онима, који каву срчу? — То су већином филистарска, сплеткарска створења, којим ништа тако важно није, као здравље господина пружермајстора, фризура

госпоје мајорице, нова свилена аљина аптека-
рове шогорице и т. д. — А они што ракију
пију? — Ху то ребско пиће мора да је какав
тиран измислио, да може од људи волове пра-
вити. Право је пиће, кад води част и поштење
одамо, и оћемо да се у друштву провеселимо,
племенито вино. — Пите, браћо, пите!

Ал ви сте послушни, ви ме слушате, зато
вас и нећу дуже са беседом мојом мучити, —
пити и диванисати само треба почети, а кад се
у колосек уђе, онда иде и сајо.

Нова мисао.

Ево једне мисли пове:
Мет'те порез на гробове,
А штемплове на покрове.
Па вас нико неће дират' —
Мртвац не зна резонират'.

Во!

Покојни Берић састане се са неким на-
дрифилозофом у кафани. Реч по реч па се и спо-
речају. Надрифилозоф стаде се брецати, а
Берић ни пет ни девет већ му рече: Ви сте
во! Шољановић се „нађе увређен“ и оде
па тужи капетану. Овај позове Берића и запи-
ат га, зашто је реко овоме господину да је во.

„Ја њему реко да је во!? — Ни на крај
памети ми није било, него тедо да му рекнем:
Ви сте возбужен, па нећу с' вама да гово-
рим! ал он ми недаде да изговорим, већ ме
прекиде у по речи.

Капетан се насмеја, — а тужитељ тек
онда виде с киме је имао посла.

Надпис.

У спаваћој соби шаливчине Сафира био
је овај надпис:

Блажен сам кад спавам,
Кад ми очи жиуре —
Спавам без полиције,
Сневам без цензуре.

Кад буде плуминација

Знај ће ово транспарирати:
Све пролази ко варљива сенка —
Министарство остаје довека.

А кад буде осветлење, онда ћемо опет
што друго метути.

Шта је то „повестница.“

Повестница је књига која се сама пише, —
зато је та књига непристрапа.

Повестница је крабуљни бал (Маскенбал),
у који сви под образном улазе, а без ње излазе.

Повестница је чудна, она мртве краљеве
прави живим, а живе мртвим.

Повестница је либералан цензор, који све
брише, што се против народа и човечанства пише.

Повестница је камила, која носи многи те-
рет, и трпе да се и деојни мајмун на њу пошне.

Повестница је река, она има много извора
а утиче непрестано у море од времена.

Повестница је, што су и новине, оне често
прећуте имена своји дописника.

Повестница је гробље, слаба господа пла-
ше се кад је се сече.

Повестница је развалина, показује нам по-
рушене висине.

Повестница је краљ краљева, — они се
боје њена гњева.

Повестница је света, — она не може поча-
лти.

Повестница је Бог — она је на сваком месту.

Р е б у с.

НИ

b c d e
f g h i j
k l m n
o p q r
s t u v
w x y z.

ОДГОНЕТКА

ребуса у бр. 21 и 22.

Нема Марка и његова шестопера.
Одгонуто: Г. Јов. Исајловић у Даљу.

„Дика“

и Дикине лакрдије.

Не вали да ће свако, ко горњи наслов прочита, помислити, да ћу му ја сада у Дики представити, какав узор нашнеклираног и укудрављеног каквог господичића, или бар каквог маторијег чике, а ни на крај памети му неће бити, да је тај Дика частан и поштен мајстор-кожухар из Сентомаша, који занат свој изпече код покојног Аћима rectius Јурге Тараћковог, мајстора од истог заната, који је кожухе кројио на руњаку са ашовом. — Ал зато се и није могао Дикин кожу украсти; јер ма да је чак и у трећу вармећу однешен, чим га је ко видео, тако је знао чији је рукотвор, јер тако што само су Дикине руке кадре биле створити, а на сваком кожуху, који Дикин крој нашаше, могао си видети руњак на леђи, или је бар свако у Дукином кожуху изгледао као немеш, који свој грб на кркачи носи. Али кад још додаш, да је у пачаку покајнога Максима Белобрикиног ремековао, одакле је при ослобађању једва утекао, онда се нико неће чудити такој вештини у занату, ваљаног ми Дике.

Можда ће ми ко замерити, што Дику внезапу у његовој најсавршенијој вештини пред публику изводим, а нисам га постепено представљао, бар од шегртлука, или бар од оне епохе живота његова, у којој је то безсмртно име извојевао. Овде молим да ми се опрости, извињујући се тиме, да ја Дику никад млађег од 60 год. познавао нисам; али сам га опет молио, да ми што из његова детињства приповеда, мислећи да је таки човек, још у детињству морао јемства давати, да ће временом од њега страхан ингениум бити, као што се и нисам у рачуну преварио, него сам га све на квинтлике изесапио, које ћу вам мало ниже навести, само док вам још коју мустру од његова рукотвора на видик изнесем.

Да сваки кожухар и опаклије шије то се већ зна, ал какве наш Дика кроји то не знате. Крој његови опаклија врло је знаменит, макар да није ни једном Кечкеметском јуристи он опаклију кројио. Да би вам дакле Дикину опаклију што јасније и живље представити могао, заједно са кројем њеним, то представите себи једне паћве, с једнога краја одсечене, па ћете одма појма добити о Дикиној опаклије, и њеној дивној форми, — само још додајте коже неучињене, већ онако природне, као што су са овце сдеране.

Један Сентомашанин, који је био задевен једном од најлепши Дикина опаклија, на којој су Дикине руке много времена провеле, док су је сбубале, путујући у Руму на вашар, изгуби у путу своју опаклију, коју је остраг у колама носио. Опаклија, како је с кола пала, онако је управо усправљена остала, као да би на киме заогрнута била. (Мора да су коже вешто и меко учињене биле). Било је вече, и јака помрчина. Кад опази кочијаш да му нема опаклије у коли, заустави коње, сиђе с кола и пође да ју тражи. Доспевши до ње, и како је управо стојала, помисли од ње да је човек, ошине ју лако бичем, и запита: Еј море, нисли видео какву опаклију овамо натраг? изпала ми је малочас из кола. Недобивши никаква одговора од бездушне своје опаклије, пође још и даље да је тражи, — и кад би узалудно тумарање, врати, се натраг. Доспевши и паки до своје бездушноживе опаклије, запита ју наново: А шта ти, море, ту чекаш? и теде тог непознатог делију боље да види, — и се чудо! — његова сопствена опаклија, — само што се повампирила. Он ју заогризе, или боље да кажем уђе у њу, баш као у каку шилбокану, понесе ју колима, а она стаде о њега одкуцавати, место да он о њу одкуцава; јер је баш у њој изгледао, као клатно у каквом кожном звону.

Дика у своје детињству, колико други а и он сам приповеда, није био тако глупав као што је блесасто изгледао. Латински и данас још више зна од поп Кузме. (А да је морао леп и узорит бити, то нам и сам придевак његов сводочи; јер су га другови још као деца тако прозвали, кад је у школу ишао; јер од све деце у школи, он је најчупавији и најбалавији био, чиме је и извојевао иронично име Дика). Њега и данашњи ни 20. људи не знаду по крстном имену, преко свега тога што у целом Сентомашу ни десеторо деце нема, који Дику не познају, и сви га тим именом зову.

Дика је још ко дете показивао велику вољу к трговини, и то к трговини са голубови. Није било ни једнога голуба у Сентомашу да он није знао чији је, и само док га види да прелете, па још сувише јела голуб или голубица. Приповедао ми је сам, како је са мојим покојним стрицем трговао. Кад су мог оца, који се такође одликовао у трговини са голубови, однели на страну у школе, онда сав реалитет његов састојећи се из једног голубињака и у њему разнолики голубова, припадне непрекословно моме стрицу, који је све то знао, а к

томе и страстан варга од голубова био, пошле таки свога агента, да јави моме стрицу, ако је рад, макар све голубове продати, да ће му добродружну купити. Мој се стриц изјасни, да није рад голубова тамашити, јер би тиме свога брата увредно и ожалостио, а опет, ако би га купац баш имао вољу купити и добро платити, то ће му он ипак неколико пари продати. — После неколико часова, а ево купца у личној особи Дике. Мој стриц, чим га је видео, таки је, рече, знао, да ће бити пазара, а и алдумања, па ма се то и самог тура Дикиног тицило, јер је на Дику нешто киван био. — Зацени му дакле голуба, па кога је Дика прво навишанио 5 фр. шајна, и још да Дика легне, да га трипут опали велим прилично дебелим прutom од јоргована, с тим додатком : ако Дика узплаче и уздере се, да губи голуба. Овамо, онамо, и преко свега циганског погађања, није могао Дика ништа од горње цене да одбије, а голуб му се јако допадао, — шта ће? — реши се на пазар, — изброји мом стрицу 5 фр. шајна, прекрсти се, и, позвавши све свеце у помоћ, легне. — Овај га опали једаред — — — други ред — — — а дика нит' се миче ни помиче, него држи, ама као — шваба! Овај опет, преко свега доброг пазара, жалио је што ће Дика однети солуба, — науми га дакле последњи — — — и ни једанпут више — — — и трећипут, а дебелим крајем то је напред знао, да му Дика то ни допустити неће, но опет теде да употреби лукавство, те му рече : Је с' чуо, барате, мени је жао да ти сам своје зло очима гледиш, него де ти мало зажури, док ја још и ову последњу не опалим. Дика, да само што пре дође од голубова, зажури, а у оном страху, у ком је најверелију батину очекивао, прожмга мало, и опази да овај окрену дебели крај, па скочи! — Аа — нисмо се вели погодили дебелим крајем! Сад опет легне да прими и последњу, — али не жури. Док се Дика оправљао и чакшире везивао, онај брже у голубињак, те продатом голубу изчуна неколико пера из крила, те с њиме брже кроз баду у комитјиску авлију и поваче : Еј Дико, жалосна ти мајка, та неча ти овде голуба! А Дику сад тек поче пећи и сврбити тур, те се стаде дерати и савијати, ватајући се за усијан тур. По краткој свађи и преговору, погоде се, да Дика добије друге голубове, за већ скупо плаћеног гушастог голуба.

После то несрећне трговине однесу нашег Дику на брзу руку у пургаторијум (шегртлуку) де је кратко време за 7. година верио

и пошто се служио свога Госу Јургу — доје све и сва научно, свако свој занат де. Наполетку, баш кад је абсољутна влада мајстора Јурге имала престати, и наступило било вреже да се Дика ослободи, увате га два месташна човека и претећи му натерају га да иде у пачак Белобрки, јер су врата на пачаку тако мала била, да се од њи ни један кроз њи није могао провући, — да повата патке. Он мали, и као шегрт и слан и напрен и свему вичан, реши се на исти посао, под условом да ови говоре мајстор Јурги, да га ослободи. Тек што се он у пачак ували, почну се патке дерати, газда чује, савезничке силе разбегну се и сад наступило давно жељено време ослобођања Дикиног (али из пачака) Дошавши Белобрка до свог пачака, помисли : мора да се какво цето у њега завукло, те се раскорачи и намести како ће га неком мотком, коју при руци имао, окинути те повика : Ххее! — напоље! — А Дика тек провири из пачака као какав метаморфозирани миш, и почне молити за пардуп! Овај кад опази добро познатог шегрта Дику, зачуди се његовом напрасном ослобођењу, о ком до сада још ништа знао није, увати га за уши, и помогне му изаћи кроз она мала врата, те стаде с њим још мало около пачака врћи и танцовати, (каже Дика, он је мислио да је наступило земљетресеније) те га још једном окину добро по уву, а Дика прну преко призидка. Да више није смео пред Јургу изићи и то се разуме, а и на што кад му је Белобрка све и сва подписао, па и сам Meister Brief. — Тек што Дика мајстором постаде, али на његову несрећу, допесу власи неко банатско сукно у Бачку, те почну људи правити дороне, а кожухе сасвим занемаре. Сад су руке изучеле биле сасвим одсечене; јер нико више не прави кожуха. — Намисли се сада сасвим своје правом позиву одазвати, и почне напано трговати, а не више с голубови, него с ракијом. А да би бољу хасну имао, почне точити, штоно веле, изпод ноге. Арендаш то дочуо, али га уватити никада није могао, јер је Дика вешто знао сакрити буре са ракијом. И колко је год пути њему зато дошао да га увати толико се пута у беапу свом претурио. — Једаред опази Дика де иде арендаш к њему, а он брже ракију, те с њом у велики ботао, мете на сајак, и почне полако под кето дожити, а жена му корито на на ногаче, као бојаги напислила је прати кошухе. — Помоз Бог, Дико! — које добро радиш? Бог ти помога! одговори Дика — ето оћу мало да прекријем ракију, шидећи те до

ми упоне долазиш. Овај одма поче тражити, зовирујући овде, онде, тамо и овамо, и нигди ни ракије. Нанослетку рече : Е тако ти Бога Дико, реци ми ишаши ракије, и де та је нећу ти ништа. А Дика га узме за руку, доведе до огњишта и покаже прстом у котло до је ракија изливена била. Други пут је опет дошао арендаш, да тражи Дикину ракију. Овај је баш вршај врво, — и по учалидном триженву, дође на вршај и седне на један навиљак сламе, који је крај вршаја био питајући : Дико ! ишаши ракије ? и де ти ништа ; а Дика му одговори : седиш брата на њој. Ракија је била под истим навиљком сакривена, на ком је арендаш седио.

Буде једином у Сентомашу неки врло строг човек кнезом, који се никада није имао обичај шалити. Он је већ преко мере био строг и озбиљан тако, да су и они сви, који су с њиме обштинку служили од њега „решпек“ имали. Једанпут баш кад је исти кнез у варошку кућу долазио, затече у ходнику варошком нашег Дику, те му рече : Но Дико, како је ? — Е мој господару није добро ! А шта вали ? Е нестало ми смока. Е врага ! па на кога жалиш ? рече му кнез. Та на кога могу жалити господару кад смо сви у кући подједнако јели. Кнез се насмејао, и рекне му, да се више с њиме неусуда шалити.

Кад оно 1832 год. бијаше велика колера, нареди се, да се око целог нашег атара стража постави, и да се нико непушта ни напоље ни унутра, без цедуље од варошке куће, па ма он ко био ; јер у противном случају, извући ће лутрију овај који би то пренебрегнуо. Баш кад је г. судија ту строгајшу заповест издавао, буде и наш Дика у присуству, а потом наређен буде на стражу на Ст. Бечејски друм. Кад после подне, а судија на четир коња и на каруца, забечио па лети у Бечеј. Дика изиђе пред коње и повиче : Халт ! — ишаши цедуљу ? Кочијаш виче да је сам г. судија у каруца ; — ал дика и неслуша, но само иште цедуљу, па ма он био ко му драго. Судија се сада сам *in persona* покаже, — ал све нечини ништа, само цедуљу оће Дика, или натраг јеј ћу сад пуцати рече ; — кочијаш окрене натраг, и г. судија мораде се вратити по цедуљу.

Једаред опази г. судија дику на пијаци, позове га к себи па му даде две рибе, рекавши му : На однеси ово кући, па кажи : једну нека кувају, а другу нека пеку. Дика узме рибе па ајд својој кући, и жени рече : ову кувај а ову пеци. Жена изврши по налогу, и он њу опуц-

ка. Кад судија дође на ручак, запита за рибу, куварца му рече, да никакве рибе добила није. Судија пандура, те по Дику. А де јерба ? упита га судија кад овај дође. Па ја сам онако Господару уредио као што си ми реко, те сам већ и појео. Судија се насмеје, и баца му један сребрни цванцик, да пије вина, да непоквари стомак с водом.

Било је да је Дика на вашару Бечејском купио једно дрво, да од њега прави осовину у колма, те понесе исто дрво кроз вашар, али онако шијачки, преко испред себе. Натрапа с њоме на једног г. сенатора, који је баш мимо њега пролазио, те га гурне с осовином у леђа, говорећи му : с пута Јудо ! невидиш да носим терет. — Сенатор јави таки суду и дику догерају пред суд. Е море што ти удари г. сенатора, рече му судија. Каког сенатора ? одговори Дика. Нисам га ни видио, него сам мало, и то неотице гурно једног чивутина. — Та није то чивутина него г. сенатор, одговори судија. Опростите ми, молим ја нисам знао. Овамо, онамо, одсуде му 6 батина. Дика је молио ал бадава. Кад већ виде да нема пардона, а он рече : А оно молим ! допустите ми да бар легнем како ја оћу. Иди па лези како ти драго, одговори судија. Дика напоље, те под клупу легне. Пандур јави, да виде де је лего ; кад они да виде, а Дика се сподобио под клупу. Судија се насмеје заједно са сенатором, и одпусте Дику невредима.

После повратка нашег из Збега (из Срема) 1849. год. буду многи људи овде и гладни и голи и боси. Све порушено, све попаљено нигде ништа ни од ког. Дика добије на дар од једног човека једну мерицу жита, те с њоме у Кишкер у суседно швабско село да самеље, да зарзни и наложи и себе и породицу своју, која му већ беше на издихању од глади. Кад дође у сувачу, шваба сувајшија болестан, а пред њиме пуна чинија на суво ваљушака, па добро намаштени. Шваба болестан, па све оћел нећел прегриза све по пол ваљушка. Дику се већ почело сиркавати од глади, те наједанпут счена ваљушку из Швабини руку те му рече : та зар се тако Шваба једе ? та овако ! — па овако — и овако ! — и за неколико минута није већ било ни једне ваљушке у чинији. Шваба је све то мирно гледао, и кад Дика беше с ваљушцима на чисто, а он га увати за руку па рече : ајд комшија за мој кућа. А Дика ајд. Кад тамо, а Шваба ти стаде нешто на своју жену шеворчати, а за неколико минута донесе Швабица пуну једну велику чинијентину ваљуша-

ка, а сврху свега још једну добру оку вина. Ајд комшија рече Шваба, учини и мој жена како требаш ручај. А наш се Дика наклони на ваљашке, квасећи и помало с вином да боље клизају, те и то ерледигује. Од то доба вели Дика никад непрође кроз Кишкер, да не сврати мало своје Шваби, а овај га увек, вели, дочека као свога рођака.

У Бежанији 1849. год. сретне Дика једно девојче, које носаше пуно једно велико стакло ракије у руци. Дај ми да се напијем за један грошић. Она му одговори, да би му дала, али нема с чиме измерити. Е па то ћемо најлакше за меру, рекне Дика, колико год пута гунем то лико ћеш добити грошића. Девојче пристаде тако на погодбу да превари Дику. Дика нагне стакло, а девојка се намести да броји гутљаје, да који непревиди. Невидећи да овај гута, погледа једаред на стакло, а ракија се већ пустила на један град изпод нуле била. Девојче брже счепала стакло, израдивши му нешто у меру његову, и удале се псујући и грдећи Дику.

Кад се после револуције 1849. год. почеше правити нове земаљске књиге, морао је сваки човек ићи варошкој кући, да каже колико има ланаца земље, па и онај који је имао само кућу, да добије кућну нумеру. Чим Дика ступи у собу у којој су гг. грунбукаши седели, а један га запита за частно му име, а потом: колико 'ти имаш ланаца? два, одговори Дика. А ли су ти два ланца? т. ј. на којој су страни? Наша је земља подељена на две класе, бољу и лошију, на једној страни је сва боља, а на другој лошија. На кол'ма на шарага одговори Дика. Алија.

Тестамент.

Лакоумни Пера Н. украо је једаред од свога ујака једну сребрну кашику, које му овај до смрти своје није могао да опрости. И у тестаменту свом није могао пропустити, да Пери ту кашику не преговори. Зато у једној тој речи: А мој нећаку Пери Н. остављам једанајст сребрни кашика, — зашто му не остављам цело туце, то он већ и сам зна.

Просијак. (поћу) Молим уделите.

Ноћник. Кој то видио просити поћу, срам те било!

Просијак. Молим, господине, ја просим и дању.

Формулар

за сведочбе даншњим служкињама

Ева Финдуц слушила је код мене годину дана, мање једанајст месеци. За то време показала се да је:

Вредна и неуморна под капијом и на музики,

С малим задовољна, — што се тиче посла,

Брижљива — за свој џеп,

Вешта — у изговарању,

Мирна — кад спава,

Брза — кад једе,

Веселе нарави — у мушком друштву,

Верна — својим милосницима, и

Поштена — кад је све закључано.

Пијаница Лиди.

Стад се неда изкоренит' лако,

То се види на пијаној Лиди,

Од како јој оде стид са лица —

Она с' носом стици.

Од суза лице бледи.

Једна госпа, која је за три грошића руменила на образ метула, дође, покојном Берићу да се нешто тужи. Па по женском обичају поче тако да плаче. Берић је гледао како се сузе преко руменила котрљају, па побојавши се да га сасвим не сперу рече госпи:

Драга госпо, што ћете год радити, само немојте плакати, од суза лице бледи.

Телеграм.

(Дошао „Иштекешу.“)

Париз. Из Наполеонове престолне беседе. — „Господо! — код нас је мир да не може већи бити. — С Русима смо у најбољем пријатељству. — У Мехики смо оставили све у свом реду. — Енглеска је рада само да је нико не дира. — Од Пруса немамо се чега бојати. — Аустрија је наша (т. ј. пријатељица). — Папа нас благосиља што смо му се сишли с врата. — Талијани немају новаца. — Турчину не фали ништа. — Кандију сад ушушкују. — Нас свако воли. — И зато дајте ми још 500000 војника.

НЕШТО

О НЕКОМ ДИПЛОМАТУ ТАМО НЕГДЕ ДАЛЕКО.

Има и он нешто, што му је „главна“ ствар.

Има и он нешто, што му лежи на срцу.

Има и он нешто, од чега му се пуши глава.

И он мисли често о кнежевој вечери.

И њему је често Видовдан пред очима.

Овим бројем завршујемо годину 1866.

Позивамо публику нашу, да нам се и за идућу годину одзове, упућујући на обширнији позив, који је у прошлом броју штампан.

Најпречи је пут да се предплата управо на уредништво Змаја пошље. Ај зато поуздане скупитеље молимо, да се и они, као и досад заузму.

1866. Пешта, у штампарији Хорњанскога и Трегера. Издаје и уређује: ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ.

БИБЛИОТЕКА
ГРАДА БЕОГРАДА